

ปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ ไม่สังกัดภาควิชา/เทียบเท่า
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE PROBLEMS OF MANDATORY MINIMUM PRISON SENTENCE IN CRIMINAL CODE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws in Laws
Common Course
Faculty of Law
Chulalongkorn University
Academic Year 2018
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมาย
	อาญา
โดย	นายสันหกิจ เตียงลัดดาวงศ์
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	อาจารย์ ดร.ปราโมทย์ เสริมศีลธรรม

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

.....	คณบดีคณะนิติศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปาริณา ศรีวินิชย์)	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	
.....	ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์พิเศษธานีศ เกศวพิทักษ์)	
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(อาจารย์ ดร.ปราโมทย์ เสริมศีลธรรม)	
.....	กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ณัชพล จิตติรัตน์)	
.....	กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ณรงค์ ใจหาญ)	

สัมมนา ติงยลัดดววงศ์ : ปัญหการบงค้บใช้โทษจำคุกข้้นต่ำตามประมวลกฎหมยอญญ (THE PROBLEMS OF MANDATORY MINIMUM PRISON SENTENCE IN CRIMINAL CODE) อ.ที่ปรกษหลัค :
อ. ดร.ปรอโมทย์ เสริมศลธรรม

วทยนพนธบ้บนี้ม้วตลประสงค้เพื่อศกษา สภพปัญหที่สาค้คญของกรบงค้บใช้โทษจำคุกข้้นต่ำตามประมวลกฎหมยอญญ วเคราะห้แนวทงการแก้ปัญหการบงค้บใช้โทษจำคุกข้้นต่ำตามประมวลกฎหมยอญญโดยศกษาจากแนวทงการแก้ปัญหการบงค้บใช้โทษจำคุกข้้นต่ำในระบบกฎหมยต้งประเทศ และเสนอแนะแนวทงการแก้ปัญหที่เหมะสมและสมควรนำมาปรบใช้แก้ปัญหการบงค้บใช้โทษจำคุกข้้นต่ำตามประมวลกฎหมยอญญ

ปัญหการบงค้บใช้โทษจำคุกข้้นต่ำตามประมวลกฎหมยอญญ ได้แก่ ปัญหความไม่สอตค้ล้องของกรกำหนดโทษกับหลัคการลงโทษให้เหมะสมกับบุคคล (Individualization of punishment) และปัญหการถูกจำก้ดการใช้ดุลพินจของศาลในการกำหนดโทษให้เหมะสมกับผู้กระทำความผิด สาระสาค้คญของปัญหต้งกล่าวค้คือ การที่ศาลบ้บถูกจำก้ดการใช้ดุลพินจในการพิจารณากำหนดโทษโดยจะต้งกำหนดโทษให้เป็นไปตามเกณข้้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนด เมื่อกรณีปรกฏพดการณ้ที่ผู้กระทำความผิดนั้นไม่น่าตำหนิ (guilty) และไม่สมควรได้รับโทษที่รุนแรงเทาก้บโทษจำคุกข้้นต่ำ ศาลจะไม่สามารถกำหนดโทษให้ต่ำกว่าโทษจำคุกข้้นต่ำได้ สงผลโทษนั้นรุนแรงเกินไป ไม่เหมะสมและไม่ยุติธรรมกับผู้กระทำความผิด จากการศึกษาพบว่า แนวทงการแก้ปัญหการบงค้บใช้โทษจำคุกข้้นต่ำที่ประเทศต้งๆเลือกใช้และเป็นแนวทงที่สมควรนำมาปรบใช้แก้ปัญหการบงค้บใช้โทษจำคุกข้้นต่ำตามประมวลกฎหมยอญญค้คือ การให้ศาลมีดุลพินจในการลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกข้้นต่ำเพียงใดก็ได้กรณีมีพดการณ้พิเศษ ทั้งนี้ก็เพราะแนวทงต้งกล่าวเป็นกรคงไว้ซึ่งข้อดีของโทษจำคุกข้้นต่ำ และในขณะเดียวกันก็เป็นการให้ดุลพินจแก่ศาลมากข้้นในการลงโทษให้เหมะสมและยุติธรรมกับผู้กระทำความผิด

เพราะฉนั้นแล้ว แนวทงการแก้ปัญหการบงค้บใช้โทษจำคุกข้้นต่ำตามประมวลกฎหมยอญญที่ผู้วิจัยได้เสนอจ้งเป็น การบัญญัติกฎหมายข้้นมาใหม่ที่ให้ดุลพินจแก่ศาลในการลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกข้้นต่ำเพียงใดก็ได้กรณีมีพดการณ้พิเศษ ทั้งนี้ก็เพื่อให้ปัญหการบงค้บใช้โทษจำคุกข้้นต่ำตามประมวลกฎหมยอญญได้รับการแก้ไข โทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดก็จะเหมะสมและยุติธรรม โดยไม่มีปัญหาเรื่องโทษจำคุกข้้นต่ำมาเป็นอุปสรรคในการใช้ดุลพินจของศาล สงผลให้ศาลสามารถอานวยความยุติธรรมให้แก่ผู้กระทำความผิดได้อย่างแท้จริง

สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศกษา 2561

ลายมือช้้นลิต
ลายมือช้้น อ.ที่ปรกษหลัค

6086010134 : MAJOR LAWS

KEYWORD: MANDATORY MINIMUM PRISON SENTENCE, CRIMINAL CODE

Sunhakid Tiengladdawong : THE PROBLEMS OF MANDATORY MINIMUM PRISON SENTENCE IN CRIMINAL CODE. Advisor: Pramote Sermsilatham, Ph.D.

This thesis aims to study the consequential problems of mandatory minimum prison sentence in Criminal Code, examine the guidelines for solving the problems of mandatory minimum prison sentence in Criminal Code by studying foreign legal systems' guidelines, and also suggesting appropriate resolution to be applied in Criminal Code to solve the problems.

Two major problems of mandatory minimum prison sentence in Criminal Code are the inconsistency between a punishment and the principles of *Individualization of punishment* and the limits of judicial discretion on determining the penalty for the offender. The essential basis of such problems are that the court has much less discretion in setting the punishment and must strictly impose the penalty in accordance with the minimum sentence imposed by the law. The court is not permitted to impose a shorter sentence even if there is a situation when the offenders '*should not be guilty*' and, also, do not deserve as severe punishment as a mandatory minimum prison sentence. This unavoidably leads to an overly harsh, inappropriate, and unfair punishment. According to the research, the guideline which various countries use as a solution and should be adapted to solve the problems in Thailand is providing the judge a discretion to impose a lesser sentence than the prescribed minimum penalty stipulated in the code in case of special circumstances.

In conclusion, since the fact that such guideline will maintain the advantages of mandatory minimum prison sentence and also give the court a judicial discretion to impose the equitable and rightful punishment, the author therefore suggests that Thailand should explicitly enact the law that allow the court to sentence an offender below a statutory minimum prison sentence when special circumstances occur. This will genuinely resolve the problems of mandatory minimum prison sentence in Criminal Code and truly provide fairness and justice to the individuals.

Field of Study: Laws

Student's Signature

Academic Year: 2018

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

ตั้งแต่เริ่มต้นศึกษาวิจัยจนสำเร็จจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับคำแนะนำ คำสั่งสอน ความช่วยเหลือ และความเมตตากรุณาจากอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์ ดร.ปราโมทย์ เสริมศีลธรรม ที่กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และเสียสละเวลาอันมีค่า ช่วยชี้แนะแนวทางในการวางโครงสร้างและเขียนวิทยานิพนธ์ ตลอดจนตรวจรอบแก้ไขข้อบกพร่องในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไปได้อย่างดี วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเสร็จสิ้นสมบูรณ์ไปไม่ได้เลย หากไม่ได้รับคำชี้แนะจากท่านอาจารย์ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.ปราโมทย์ เสริมศีลธรรม เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์พิเศษ ธาณิช เกศพิทักษ์ ผู้ซึ่งเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต เป็นนักกฎหมายที่ดีของผู้วิจัย และได้กรุณาได้รับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รวมทั้ง ศาสตราจารย์ณรงค์ ใจหาญ และอาจารย์ ดร.ณัชพล จิตติรัตน์ กรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งได้กรุณาให้ความรู้ ความเข้าใจ ข้อคิด ข้อติชม อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการวิจัย จนทำให้ผู้วิจัยสามารถพัฒนาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้อย่างสมบูรณ์ นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส ผู้เปรียบเสมือนบิดาอีกคนหนึ่งของผู้วิจัย ผู้ซึ่งคอยให้ความช่วยเหลือ ให้ความใกล้ชิด และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมือนผู้วิจัยเป็นลูกของท่านอีกคนหนึ่ง แม้วันนี้ท่านจะจากโลกนี้ไปก่อนที่จะได้เห็นความสำเร็จของผู้วิจัย แต่ผู้วิจัยก็เชื่อเหลือเกินว่าท่านจะเฝ้ามองอยู่อย่างภาคภูมิใจ และมีความสุขกับผู้วิจัยเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหลายข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา นายบุญเอก เตียงลัดดาวงศ์ และนางประภาวดี เตียงลัดดาวงศ์ สองบุคคลที่สำคัญที่สุดในชีวิตของผู้วิจัย บุคคลผู้ให้กำเนิดชีวิตอบรมเลี้ยงดู วางรากฐานที่มั่นคง รวมทั้งเป็นแรงผลักดันและแรงบันดาลใจให้แก่ผู้วิจัยอย่างไม่มีที่สิ้นสุดเสมอมา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณพี่สาวและพี่ชาย ตลอดจนบุคคลทุกคนในครอบครัว ที่คอยให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่ง ตลอดระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยเช่นกัน

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รุ่นพี่ทุกคนที่คอยให้คำปรึกษาและคำแนะนำทุกอย่างเกี่ยวกับการทำวิจัย ขอขอบคุณเพื่อนและรุ่นน้องทุกคนที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ และบุคคลสุดท้าย ผู้วิจัยขอขอบคุณ นางสาว สุธิดา อมรวิสัยสรเดช ผู้ซึ่งคอยอยู่เคียงข้างและช่วยเหลือผู้วิจัยมาตั้งแต่วันแรกจนถึงวันสุดท้าย ผู้ที่เป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยยามเมื่อผู้วิจัยประสบพบเจออุปสรรคอันยากลำบาก ขอขอบคุณที่เข้าใจและอยู่ด้วยกันตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ขอขอบคุณจากใจจริง

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ซึ่งผู้วิจัยทุ่มเททั้งร่างกาย แรงใจ สติปัญญาทั้งหมดเท่าที่มี จะก่อให้เกิดประโยชน์กับวงการศึกษาในศาสตร์ไม่มากนักน้อย หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมีคุณประโยชน์ประการใด ผู้วิจัยขอมอบความดีนั้นให้แก่บุคคลทุกท่านที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้ แต่ถ้าหากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีข้อผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยต้องกราบขออภัยมา ณ ที่นี้ และขออนุญาตรับความผิดนั้นไว้แต่เพียงผู้เดียว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย.....	5
1.3 สมมติฐานของการศึกษาวิจัย.....	6
1.4 ขอบเขตการศึกษาวิจัย.....	6
1.5 วิธีการศึกษาวิจัย.....	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และ หลักการสำคัญเกี่ยวกับโทษจำคุกขั้นต่ำ.....	8
2.1 ทฤษฎีการลงโทษ.....	8
2.1.1 ทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิด (Retribution)	10
2.1.1.1 ความคิดพื้นฐานของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิด.....	11
2.1.1.2 วัตถุประสงค์ของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิด.....	12
2.1.1.3 หลักการลงโทษตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิด.....	13
2.1.2 ทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิด (Deterrent)	15

2.1.2.1	ความคิดพื้นฐานของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิด	15
2.1.2.2	วัตถุประสงค์ของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิด..	16
2.1.2.3	หลักการลงโทษตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิด	18
-	การลงโทษต้องได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด (Proportionally of punishment)	20
2.2	หลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล (Individualization of punishment)	22
2.2.1	ความคิดพื้นฐานของหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล	22
2.2.2	ความมุ่งหมายและวิธีการของหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล	26
2.2.3	ประเภทของการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล (Types of Individualization)	28
2.2.3.1	การลงโทษให้เหมาะสมกับตัวบุคคลโดยใช้ระบบกฎหมาย (Legal Individualization)	28
2.2.3.2	การลงโทษให้เหมาะสมกับตัวบุคคลโดยใช้ระบบของอำนาจตุลาการ (Judicial Individualization)	29
2.2.3.3	การลงโทษให้เหมาะสมกับตัวบุคคลโดยระบบบริหารเรือนจำ (Administrative Individualization)	33
2.3	แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับโทษจำคุกขั้นต่ำ	35
2.3.1	ความหมายของโทษจำคุกขั้นต่ำ	35
2.3.2	ลักษณะและรูปแบบของโทษจำคุกขั้นต่ำ	37
2.4	บทสรุปแนวคิด ทฤษฎี และหลักการสำคัญเกี่ยวกับโทษจำคุกขั้นต่ำ	39
บทที่ 3	โทษจำคุกขั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย	42
3.1	พัฒนาการการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำในประเทศไทย ..	43
3.1.1	การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำ	45
3.1.2	วิเคราะห์การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำ	58

3.2 โทษจำคุกขั้นต่ำที่ปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายอาญา (แก้ไขล่าสุดตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 27) พ.ศ. 2562).....	61
3.3 ประเด็นปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา.....	79
3.3.1 ปัญหาความไม่สอดคล้องของการกำหนดโทษกับหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล (Individualization of punishment).....	79
3.3.2 ปัญหาการถูกจำกัดการใช้ดุลพินิจของศาลในการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด.....	82
บทที่ 4 โทษจำคุกขั้นต่ำในระบบกฎหมายต่างประเทศ.....	88
4.1 ประเทศอังกฤษ.....	89
4.1.1 ลักษณะทั่วไปของการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในกฎหมายอาญา.....	91
4.1.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในกฎหมายอาญา	99
4.1.2.1 ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีผู้กระทำความผิดรับสารภาพ (Reduction of minimum penalty for early guilty pleas)	99
4.1.2.2 ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีมีพฤติการณ์พิเศษหรือ มีสถานการณ์ที่สำคัญและน่าสนใจ (Relief available in exceptional or substantial and compelling circumstances)	100
4.1.2.3 ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือ เพื่อหลีกเลี่ยงการลงโทษที่ไม่ยุติธรรม (Relief in the “interest of justice” or to avoid an “unjust” sentence).....	103
4.2 สาธารณรัฐแอฟริกาใต้	105
4.2.1 ลักษณะทั่วไปของการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในกฎหมายอาญา.....	106
4.2.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในกฎหมายอาญา	111
4.2.2.1 ข้อยกเว้นการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำกรณีผู้กระทำความผิดมีอายุต่ำกว่า 18 ปี (Relief or exclusion from the application of mandatory minimum penalties to those under 18 (juveniles)).....	112

4.2.2.2	ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีมีพฤติการณ์พิเศษหรือ มีสถานการณ์ที่สำคัญและน่าสนใจ (Relief available in exceptional or substantial and compelling circumstances)	113
4.3	เครื่องรัฐออสเตรเลีย (รัฐวิกตอเรีย).....	115
4.3.1	ลักษณะทั่วไปของการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในกฎหมายอาญา.....	115
4.3.2	แนวทางการแก้ไขปัญหการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในกฎหมายอาญา	119
4.3.2.1	ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีผู้กระทำความผิดให้การช่วยเหลือที่สำคัญแก่เจ้าหน้าที่รัฐ (Relief for defendants who offer substantial assistance to the state).....	119
4.3.2.2	ข้อยกเว้นการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำกรณีมีปัจจัยอันควรลดโทษ (Relief in view of mitigating factors).....	120
4.3.2.3	ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีมีพฤติการณ์พิเศษหรือ มีสถานการณ์ที่สำคัญและน่าสนใจ (Relief available in exceptional or substantial and compelling circumstances)	124
4.4	ราชอาณาจักรสวีเดน.....	127
4.4.1	ลักษณะทั่วไปของการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในกฎหมายอาญา.....	128
4.4.2	แนวทางการแก้ไขปัญหการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในกฎหมายอาญา	136
4.5	บทสรุปโทษจำคุกขั้นต่ำในระบบกฎหมายต่างประเทศ	138
บทที่ 5	บทวิเคราะห์ผลกระทบจากการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาและแนวทางการแก้ไขปัญหา	146
5.1	ข้อดีของการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา	147
5.1.1	สอดคล้องกับทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิด	148
5.1.2	สอดคล้องกับทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิด	151
5.2	ข้อเสียและปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา	156

5.2.1 ปัญหาความไม่สอดคล้องของการกำหนดโทษกับหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล	157
5.2.2 ปัญหาการถูกจำกัดการใช้ดุลพินิจของศาลในการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำ ความผิด	159
5.3 วิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา	165
5.3.1 การยกเลิกโทษจำคุกขั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญา	166
5.3.2 การนำเอาเหตุผลโทษและเหตุบรรเทาโทษในประมวลกฎหมายอาญามาใช้ในการ ลงโทษให้ต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำ	167
5.3.3 การบัญญัติกฎหมายที่ให้ดุลพินิจแก่ศาลในการลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำเพียงใดก็ ได้กรณีมีพฤติการณ์พิเศษ	172
บทที่ 6 บทสรุปและเสนอแนะ	176
6.1 บทสรุป	176
6.2 ข้อเสนอแนะ	181
บรรณานุกรม	193
ภาคผนวก	200
ประวัติผู้เขียน	258

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โทษจำคุกขั้นต่ำ หรือ ระยะเวลาโทษจำคุกขั้นต่ำ หมายถึง เกณฑ์ระดับอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำที่ฝ่ายนิติบัญญัติได้สร้างข้อจำกัดดุลพินิจผู้พิพากษาให้ต้องปฏิบัติตามกรอบของระยะเวลาโทษโดยผู้พิพากษานั้นจะไม่สามารถใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษจำคุกที่จะลงแก่จำเลยให้ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำนี้ได้ เว้นเสียแต่ว่าจะเข้าเงื่อนไขของเหตุผลโทษอื่นๆที่ปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายอาญา เช่น เหตุลดโทษเพราะผู้กระทำความผิดบันดาลโทษตามมาตรา 72 หรือ เหตุบรรเทาโทษตามมาตรา 78 เป็นต้น¹ ประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยนั้นได้มีการกำหนดให้มีระวางโทษจำคุกขั้นต่ำในความผิดที่ร้ายแรงบางประเภทซึ่งจะสามารถพิจารณาได้จากมีการปรากฏถ้อยคำว่า “...ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่...ถึง...” อยู่ในส่วนระวางโทษของฐานความผิดแต่ละฐาน เช่น ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276² ความผิดฐานทำร้ายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ผู้นั้นถึงแก่ความตายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 290³ ความผิดฐานชิงทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 339⁴ ความผิดฐานปล้นทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 340⁵ เป็นต้น

การกำหนดให้มีระวางโทษจำคุกขั้นต่ำในความผิดร้ายแรงดังกล่าวนี้เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อให้ศาลลงโทษผู้กระทำความผิดที่ได้กระทำความผิดอันร้ายแรงและสร้างความเสียหาย

¹ ปกป้อง ศรีสนิท, กฎหมายอาญาขั้นสูง, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2561), หน้า 65.

² มาตรา 276 ผู้ใดข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่นโดยขู่เข็ญด้วยประการใด ๆ โดยใช้กำลังประทุษร้ายโดยผู้นั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้ผู้นั้นเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่แปดพันบาทถึงสี่หมื่นบาท

³ มาตรา 290 ผู้ใดมิได้มีเจตนาฆ่า แต่ทำร้ายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ผู้นั้น ถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี

⁴ มาตรา 339 ผู้ใดลักทรัพย์โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าในทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้าย เพื่อ

(1) ให้ความสะดวกแก่การลักทรัพย์หรือการพาทรัพย์นั้นไป

(2) ให้อื่นให้ซึ่งทรัพย์นั้น

(3) ยึดถือเอาทรัพย์นั้นไว้

(4) ปกปิดการกระทำความผิดนั้น หรือ

(5) ให้พ้นจากการจับกุม

ผู้นั้นกระทำความผิดฐานชิงทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปี ถึงสิบปีและปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสองหมื่นบาท

⁵ มาตรา 340 ผู้ใดชิงทรัพย์โดยร่วมกันกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่ สามคนขึ้นไป ผู้นั้นกระทำความผิดฐานปล้นทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่สิบปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสามหมื่นบาท

แก่สังคมและประเทศเป็นอย่างมาก โดยไม่อนุญาตให้ศาลใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษจำคุกน้อยกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่ได้มีการกำหนดไว้ ซึ่งความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของการกำหนดระวางโทษในลักษณะดังกล่าว นอกจากจะเป็นเครื่องยืนยันได้ว่าผู้กระทำความผิดจะได้รับผลร้ายบางอย่างจากการกระทำของตนแล้ว ยังเป็นการก่อให้เกิดความเกรงกลัวต่อบรรดาผู้คนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่เคยกระทำความผิดมาแล้วหรือผู้ที่ยังไม่เคยกระทำความผิดมาก่อนและคิดที่จะกระทำความผิด จนไม่กล้าที่จะกระทำความผิดเนื่องจากหากตนได้กระทำความผิด ศาลจะต้องกำหนดโทษจำคุกแก่ตนในอัตราโทษที่ไม่น้อยกว่าระวางโทษขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดอย่างแน่นอน โทษจำคุกขั้นต่ำที่ได้ถูกบัญญัติขึ้นในประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยจึงมีวัตถุประสงค์ทั้งเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิด ให้ผู้กระทำความผิดได้รับผลร้ายตอบแทนในสิ่งที่เขาได้กระทำลงไปตามทฤษฎีการลงโทษ เพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิด (Retribution) และเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งให้ผู้คนในสังคมเกิดความเกรงกลัวต่อระวางโทษขั้นต่ำจนไม่กล้าที่จะกระทำการฝ่าฝืนข้อห้ามของกฎหมายตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิด (Deterrent) เมื่อเป็นดังนี้แล้วจะเห็นได้ว่าการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดที่ร้ายแรงที่เกิดขึ้นในสังคมไทยได้เป็นอย่างดี

แม้การบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยจะเป็นเครื่องมือที่ยืนยันได้ว่าผู้กระทำความผิดจะได้รับผลร้ายจากสิ่งที่เขากระทำลงไปและก่อให้เกิดผู้คนในสังคมไม่กล้าที่จะเป็นผู้ที่เคยกระทำความผิดมาแล้วหรือยังไม่เคยกระทำความผิดเกิดความเกรงกลัวจนไม่กล้าที่จะกระทำความผิด แต่การมีหลักเกณฑ์ในลักษณะของโทษจำคุกขั้นต่ำนี้ก็ก่อให้เกิดปัญหาบางประการ ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้สามารถพิจารณาได้เป็น 2 แง่มุม คือ ปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในทางทฤษฎี และปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในทางปฏิบัติ ปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในทางทฤษฎีนั้นได้แก่ ปัญหาความไม่สอดคล้องของการกำหนดโทษกับหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล (Individualization of punishment) ส่วนปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในทางปฏิบัตินั้นได้แก่ ปัญหาการถูกจำกัดการใช้ดุลพินิจของศาลในการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด

ปัญหาประการแรกอันเป็นปัญหาทางทฤษฎีของการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำก็คือ ปัญหาความไม่สอดคล้องของการกำหนดโทษกับหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล (Individualization of punishment) หรือกล่าวอีกนัยได้ว่า การกำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดไม่สามารถเป็นไปตามหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคลได้ซึ่งที่เป็นดังว่านี้ก็เพราะ สาเหตุสำคัญของหลักการลงโทษ

ให้เหมาะสมกับบุคคลนี้จะมุ่งเน้นไปที่การลงโทษจะต้องพิจารณาและคำนึงข้อเท็จจริงที่ว่าบุคคลแต่ละคนมีความสามารถในการรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนได้กระทำลงไปไม่เท่ากัน มีบุคลิกลักษณะ อุปนิสัยใจคอ ตลอดจนภูมิหลังและพฤติกรรมในการกระทำ ความผิดแตกต่างกัน พร้อมกันนี้ยังมีบุคคลบางจำพวกที่ควรได้รับการลดโทษ บรรเทาโทษ หรือไม่ต้องรับโทษเลย การกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดที่แตกต่างกันย่อมต้องเป็นไปในแนวทางที่แตกต่างกัน ทั้งนี้วัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายของการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับตัวผู้กระทำความผิดแต่ละรายก็คือเพื่อให้เกิดการลงโทษที่เหมาะสมและยุติธรรม ตลอดจนสามารถปรับเปลี่ยนแก้ไข นิสัย พฤติกรรม วิธีการคิดของผู้กระทำความผิดให้สามารถกลับมาเป็นแนวทางที่ถูกต้องสมควร สามารถกลับตัวเป็นคนดี ไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำได้

เมื่อพิจารณาถึงการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำแล้วจะเห็นได้ว่าการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำ ย่อมเป็นการจำกัดการใช้ดุลพินิจของผู้พิพากษาไม่ให้ผู้พิพากษาพิจารณากำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดแต่ละรายได้อย่างเหมาะสม กล่าวคือ แม้จะมีกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นคนที่มีความตั้งใจเหี้ยมโหด ชั่วร้าย ประพฤติชั่วเป็นอาชญา อันสมควรที่จะได้รับโทษที่ไม่น้อยไปกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนด แต่หากเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดกระทำผิดไปเพราะความพลั้งพลาดหรือทำไปด้วยอารมณ์ชั่ววูบ ไม่มีสติควบคุมตนเอง ทั้งอุปนิสัยใจคอและพฤติกรรมของเขาก็ไม่ได้มีความชั่วร้ายใดๆ หรือปรากฏปัจจัยอื่นใดอันสมควรที่จะกำหนดโทษให้ต่ำกว่าเกณฑ์ระดับอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำ เขาย่อมสมควรได้รับโทษที่แตกต่างออกไปโดยอาจจะเป็นการกำหนดโทษที่ต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำก็ได้ หากผู้พิพากษาเห็นว่าระยะเวลาโทษจำคุกนั้นเหมาะสมและก่อให้เกิดความยุติธรรม ตลอดจนเพียงพอที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรม วิธีคิด อุปนิสัยใจคอ ของเขา ให้กลับมาอยู่ในแนวทางที่ถูกต้องสามารถกลับตัวเป็นคนดีในสังคมได้ การที่ผู้พิพากษาจำต้องกำหนดโทษจำคุกแก่จำเลยในปริมาณที่มากกว่าหรือเท่ากับอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนดทั้งๆที่เขาไม่ได้มีความตั้งใจเหี้ยมโหด ชั่วร้ายอยู่ในกมลสันดาน หรือได้กระทำผิดไปเพราะความพลั้งพลาดหรือทำไปด้วยอารมณ์ชั่ววูบ หรือปรากฏเหตุปัจจัยอื่นใดอันเป็นเหตุอันสมควรให้ศาลใช้ดุลพินิจลงโทษน้อยลง ย่อมเป็นการแสดงให้เห็นว่าโทษนั้นจะไม่เหมาะสมและไม่ยุติธรรมกับผู้กระทำความผิด ตลอดจนจะไม่สามารถกำหนดให้มีระยะเวลาที่มีความสัมพันธ์กับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม วิธีคิด อุปนิสัยใจคอ ของเขาให้กลับมาเป็นคนดีได้ ฉะนั้นแล้ว การมีกรอบหรือเกณฑ์ขั้นต่ำในเรื่องการกำหนดโทษจำคุกจะทำให้ผู้พิพากษาไม่สามารถกำหนดโทษแก่จำเลยแต่ละรายให้เป็นไปตามสาระสำคัญของหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำนั้นจะทำให้การกำหนดโทษไม่สอดคล้องกับหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล (Individualization of punishment)

ปัญหาอีกประการหนึ่งอันเป็นปัญหาในทางปฏิบัติของการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำก็คือ ปัญหาการถูกจำกัดการใช้ดุลพินิจของศาลในการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้เป็นปัญหาที่เกิดจากการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำที่ทำให้เกิดอุปสรรคแก่ผู้พิพากษาในการใช้ดุลพินิจกำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลยแต่ละรายให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและยุติธรรมที่สุด ทั้งนี้เพื่อให้ได้เข้าใจและเห็นภาพของประเด็นปัญหาดังกล่าว เห็นสมควรที่จะได้ยกตัวอย่างกรณีศึกษาที่เกิดขึ้นจริงในสังคมไทยและกรณีศึกษาเทียบเคียงมาประกอบการอธิบายโดยกรณีศึกษาดังกล่าวมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

กรณีศึกษาที่เกิดขึ้นจริงในสังคมไทยที่ได้หยิบยกมาก็คือ กรณีที่ศาลจังหวัดชลบุรีได้มีคำพิพากษาจำคุกคดี นายสุเทพ โภชนสมบูรณ์ อายุ 50 ปี ซึ่งก่อเหตุยิงเข้าไปในกลุ่มวัยรุ่นที่กรูเข้าล้อมรถแก๊งและพยายามจะเข้าทำร้าย ทำให้นายนวพล ผึ้งผาย อายุ 17 ปี เสียชีวิตในที่เกิดเหตุ บริเวณหน้าที่ตั้งครกใหญ่ สามแยกถนนอ่างศิลา ตำบลอ่างศิลา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2560 เวลา 19.00⁶ ซึ่งศาลจังหวัดชลบุรีได้มีคำพิพากษาว่า จำเลยกระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา และพิจารณากำหนดโทษแก่จำเลยรายนี้เป็นโทษจำคุกจำนวน 15 ปีอันเป็นโทษจำคุกขั้นต่ำของความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา⁷ แต่เนื่องจากจำเลยมิได้มีจิตใจเหี้ยมโหดเยี่ยงโจรผู้ร้าย เพียงแต่ขาดสติยับยั้งชั่งใจในการควบคุมตน จำเลยยิงปืนไปเพียง 1 นัด หลังเกิดเหตุมิได้หลบหนีไปไหน และยอมรับกับเจ้าพนักงานตำรวจในทันทีว่าเป็นคนยิงผู้ตาย ประกอบกับผู้ตายมีส่วนร่วมในการกระทำความผิด ศาลเห็นสมควรลดโทษให้หนึ่งในสาม คงเหลือโทษจำคุกจำนวน 10 ปี⁸ ซึ่งจากกรณีศึกษาข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่าที่ศาลสามารถลดโทษให้จำเลยได้ก็เพราะมีเหตุบรรเทาโทษกรณีจำเลยลุแก่อโทษต่อเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78⁹ เนื่องจากหลังเกิดเหตุจำเลยมิได้หลบหนีไปไหนและยอมรับกับเจ้าพนักงานตำรวจในทันทีว่าเป็นคนยิงผู้ตาย

⁶ ชาวสด, "อ่านคำพิพากษาคดี ลุงวิศวะยิงหนุ่ม 17 ซีถ้ามีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจคงไม่เกิดเรื่อง!" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 6 พฤศจิกายน 2561. แหล่งที่มา: https://www.khaosod.co.th/special-stories/news_1614983

⁷ มาตรา 288 ผู้ใดฆ่าผู้อื่น ต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี

⁸ คำพิพากษาในคดีอาญาหมายเลขดำที่ 2441/2560 ของศาลจังหวัดชลบุรี

⁹ มาตรา 78 เมื่อปรากฏว่ามีเหตุบรรเทาโทษ ไม่ว่าจะได้มีการเพิ่มเติมหรือการลดโทษตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นแล้วหรือไม่ ถ้าศาลเห็นสมควรจะลดโทษไม่เกินกึ่งหนึ่งของโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นก็ได้

เหตุบรรเทาโทษนั้น ได้แก่ ผู้กระทำความผิดเป็นผู้เผลอพลาดไปโดยบังเอิญ ตกอยู่ในความทุกข์อย่างสาหัส มีคุณความดีมาแต่ก่อน รู้สึกความผิดและพยายามบรรเทาผลร้ายแห่งความผิดนั้น ลุแก่อโทษต่อเจ้าพนักงานหรือให้ความรู้แก่ศาลอันเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา หรือเหตุอื่นที่ศาลเห็นว่ามิมีลักษณะทำนองเดียวกัน

แต่อย่างไรก็ดี หากกรณีเปลี่ยนแปลงไปโดยพฤติการณ์แวดล้อมในคดีอื่น ๆ ยังเหมือนเดิม เพียงแต่จำเลยรายนี้ไม่ได้ไปยอมรับกับเจ้าพนักงานตำรวจทันทีว่าเป็นผู้กระทำความผิดแล้วเจ้าพนักงานตำรวจก็ดำเนินการจับตัวจำเลยมาได้พร้อมประจักษ์พยานที่อยู่บริเวณที่เกิดเหตุ ผู้กระทำความผิดรายนี้ก็ต้องถูกจำคุกถึง 15 ปี เพราะไม่ปรากฏเหตุลดโทษหรือเหตุบรรเทาโทษอื่นใดแล้ว กล่าวคือ พฤติการณ์ที่ว่าจำเลยมิได้มีจิตใจเหี้ยมโหดเยี่ยงโจรผู้ร้าย เพียงแต่ขาดสติยับยั้งชั่งใจในการควบคุมตน จำเลยจึงไปเพียง 1 นัด หลังเกิดเหตุมิได้หลบหนีไปไหนและยอมรับกับเจ้าพนักงานตำรวจในทันทีว่าเป็นคนยิงผู้ตายประกอบกับผู้ตายมีส่วนร่วมในการกระทำความผิด นั้น ไม่ใช่ทั้งเหตุลดโทษและเหตุบรรเทาโทษเลย ศาลก็ย่อมจำต้องพิจารณากำหนดโทษจำคุกแก่จำเลยรายนี้จำนวน 15 ปีอันเป็นโทษจำคุกขั้นต่ำของความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา

ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าทั้งสองกรณีต่างมีข้อเท็จจริงที่เปลี่ยนไปเพียงกรณีเดียวแต่โทษที่ลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นแตกต่างกันถึง 5 ปี ซึ่งแม้จริงอยู่ที่ผู้กระทำความผิดกรณีที่สองสมควรต้องได้รับโทษที่สูงกว่าผู้กระทำความผิดกรณีแรกเพราะไม่ได้ไปยอมรับกับเจ้าพนักงานตำรวจ แต่เมื่อพฤติการณ์อื่น ๆ ยังแสดงให้เห็นว่าผู้กระทำความผิดไม่ได้มีเจตนาชั่วร้ายในการกระทำความผิดเลย การที่โทษที่ผู้กระทำความผิดกรณีที่สองได้รับสูงกว่าโทษของผู้กระทำความผิดกรณีแรกถึง 5 ปีนั้นย่อมไม่สมเหตุสมผล อันเป็นการแสดงให้เห็นว่าการกำหนดโทษนั้นไม่เหมาะสมและไม่ยุติธรรมกับผู้กระทำความผิดรายนี้ ซึ่งปัญหาดังกล่าวก็เกิดมาจากการที่ศาลจำต้องถูกจำกัดการใช้ดุลพินิจให้อยู่ในกรอบของระวางโทษขั้นต่ำ โดยไม่สามารถพิจารณากำหนดโทษจำเลยให้ต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำอันเป็นโทษจำคุกจำนวน 15 ปีได้ หรือ กล่าวอีกนัยว่าการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญานั้นจะทำให้เกิดปัญหาการถูกจำกัดการใช้ดุลพินิจของศาลในการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดอันจะส่งผลให้โทษนั้นรุนแรงเกินไป ไม่เหมาะสมและไม่ยุติธรรมกับตัวผู้กระทำความผิดในท้ายที่สุด

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาถึงพัฒนาการการแก้ไขเพิ่มเติมโทษจำคุกขั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญานับตั้งแต่มีการประกาศใช้ประมวลกฎหมายอาญาจนถึงประมวลกฎหมายอาญาฉบับปัจจุบัน (ฉบับแก้ไขล่าสุดตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 27) พ.ศ.2562) ตลอดจนแนวคิดและทฤษฎีอันเป็นที่มาของการแก้ไขแต่ละครั้ง

1.2.2 เพื่อแสวงหาสภาพปัญหาและผลกระทบของการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย

1.2.3 เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำ ตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในระบบกฎหมายต่างประเทศ

1.2.4 เพื่อกำหนดมาตรการในการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา

1.3 สมมติฐานของการศึกษาวิจัย

แม้การบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาจะเป็นเครื่องมือที่ยืนยันได้ว่าผู้กระทำความผิดจะได้รับผลร้ายจากสิ่งที่เขากระทำลงไปและทำให้ผู้คนในสังคมเกิดความเกรงกลัวจนไม่กล้าที่จะกระทำความผิด แต่การกำหนดโทษจำคุกขั้นต่ำนี้ก็ก่อให้เกิดปัญหาบางประการ ได้แก่ ปัญหาความไม่สอดคล้องของการกำหนดโทษกับหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล (Individualization of punishment) และปัญหาการถูกจำกัดการใช้ดุลพินิจของศาลในการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด จากการศึกษาพบว่า ได้มีแนวความคิดในการให้ดุลพินิจผู้พิพากษาในการกำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลยให้ต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำ กรณีมีพฤติการณ์พิเศษ โดยคำนึงถึงการลงโทษให้เหมาะสมแก่ผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคลบังคับใช้อยู่ ดังนั้น หากมีการนำแนวความคิดดังกล่าวมาใช้ จะทำให้การบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญานั้นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การกำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลยแต่ละรายจะเป็นไปอย่างเหมาะสมโดยไม่มีปัญหาเรื่องโทษจำคุกขั้นต่ำมาเป็นอุปสรรคและจะเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่จำเลยได้อย่างแท้จริง

1.4 ขอบเขตการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้มุ่งศึกษาสภาพปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา พัฒนาการการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำ ตลอดจนวิเคราะห์หาทางแก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำโดยศึกษาวิธีการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในต่างประเทศได้แก่ ประเทศอังกฤษ สาธารณรัฐแอฟริกาใต้ เครือรัฐออสเตรเลีย (รัฐวิกตอเรีย) ราชอาณาจักรสวีเดน เพื่อพิจารณาว่าในประเทศดังกล่าวข้างต้นนั้นมีแนวคิดและหลักการในเรื่องการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำอย่างไร และสามารถนำแนวคิดดังกล่าวมาปรับใช้กับประเทศไทยได้มากน้อยเพียงใด ทั้งนี้จะได้ศึกษาวิจัยถึงปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำและวิธีการในการ

แก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำเฉพาะที่ปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายอาญาเท่านั้น เนื่องจากประมวลกฎหมายอาญาเป็นกฎหมายหลักอันเป็นพื้นฐานสำคัญที่บัญญัติขึ้นมาเพื่อจัดระเบียบของสังคม รักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยของประเทศชาติ ตลอดจนมุ่งคุ้มครองผู้เสียหายและลงโทษผู้กระทำความผิดเพื่อให้สังคมได้ดำรงอยู่อย่างปกติสุข จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะศึกษาวิจัยถึงการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาอันจะเป็นการทำให้การกำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลยแต่ละรายจะเป็นไปอย่างเหมาะสมและสามารถอำนวยความสะดวกธรรมให้แก่จำเลยได้อย่างแท้จริง

1.5 วิธีการศึกษาวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยเน้นการศึกษาวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์แนวคิดทางด้านกฎหมาย ซึ่งจะได้มาโดยการค้นคว้าจากหนังสือ บทความ วารสาร จุลสาร เอกสารเผยแพร่ของหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนต่างๆ รวมถึง คำพิพากษาศาล ตลอดจนข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ เปรียบเทียบ และสรุปเป็นข้อเสนอแนะต่อไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1.6.1 ได้ทราบถึงพัฒนาการการแก้ไขเพิ่มเติมโทษจำคุกขั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญานับตั้งแต่มีการประกาศใช้ประมวลกฎหมายอาญาจนถึงประมวลกฎหมายอาญาฉบับปัจจุบัน (ฉบับแก้ไขล่าสุดตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 27) พ.ศ.2562) ตลอดจนแนวคิดและทฤษฎีอันเป็นที่มาของการแก้ไขแต่ละครั้ง

1.6.2 ตระหนักถึงสภาพปัญหาและผลกระทบของการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย

1.6.3 ได้ทราบถึงลักษณะทั่วไปของการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำ ตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในระบบกฎหมายต่างประเทศ

1.6.4 สามารถกำหนดมาตรการในการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาได้

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และ หลักการสำคัญเกี่ยวกับโทษจำคุกขั้นต่ำ

แม้การบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำจะมีวัตถุประสงค์ทั้งเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิด ให้ผู้กระทำความผิดได้ผลร้ายจากสิ่งที่เขาได้กระทำให้ไปและเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งให้ผู้คนในสังคมเกิดความเกรงกลัวต่อระดับอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำจนไม่กล้าที่จะกระทำความผิด ตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิด (Retribution) และทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิด (Deterrent) อย่างไรก็ดี การบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำก็นำมาซึ่งปัญหาบางประการเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความไม่สอดคล้องของการกำหนดโทษกับหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล (Individualization of punishment) และปัญหาการถูกจำกัดการใช้ดุลพินิจของศาลในการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด ในบทที่ 2 ว่าด้วย “แนวคิด ทฤษฎี และหลักการสำคัญเกี่ยวกับโทษจำคุกขั้นต่ำ” นี้ จะเป็นข้อมูลหรือองค์ความรู้พื้นฐานที่สำคัญของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้อันจะนำมาใช้เป็นหลักในการวิเคราะห์และใช้แก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา เพื่อให้การบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยจะได้กล่าวถึงความคิดพื้นฐาน วัตถุประสงค์ ตลอดจนหลักการลงโทษที่สำคัญของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิดและทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิด อันเป็นทฤษฎีที่เป็นเหตุผลเบื้องหลังในการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำ ในขณะที่เดียวกันก็จะได้กล่าวถึงหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล อันเป็นแนวคิดทฤษฎีที่ไม่สอดคล้องกับการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำ นอกจากนี้ ยังจะได้กล่าวถึงแนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับโทษจำคุกขั้นต่ำไม่ว่าจะเป็นความหมายของโทษจำคุกขั้นต่ำ พร้อมทั้งลักษณะและรูปแบบของโทษจำคุกขั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยในบทนี้ด้วย

2.1 ทฤษฎีการลงโทษ

ก่อนที่จะได้ศึกษาถึงทฤษฎีการลงโทษแต่ละทฤษฎีว่ามีลักษณะอย่างไร มีสาระสำคัญและแนวคิดเบื้องหลังใดบ้างที่จะสามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปรับปรุงปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาให้การบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญานั้นดีและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น พึงสมควรที่จะพิจารณาถึงความหมายการลงโทษทางอาญาเพื่อให้เข้าใจถึงสภาพ ลักษณะ ความมุ่งหมายของการลงโทษ ตลอดจนสาระสำคัญของโทษทางอาญาอันจะเป็นความรู้พื้นฐานที่สำคัญให้สามารถเข้าใจทฤษฎีการลงโทษแต่ละทฤษฎีได้มากยิ่งขึ้น

การลงโทษ (Punitive) หมายถึง การกระทำที่ก่อให้เกิดผลร้ายต่อตัวผู้กระทำความผิดซึ่งผลร้ายนั้นอาจจะเกิดขึ้นกับร่างกาย จิตใจ หรือทรัพย์สิน¹ ทั้งนี้เพื่อเป็นการทำให้ผู้กระทำความผิดเกิดความเกรงกลัว หลาบจำ หยุดการกระทำหรือพฤติกรรมที่ไม่สมควร ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขพฤติกรรมตนเองและไม่กลับไปกระทำผิดซ้ำอีก ทั้งยังเป็นการทำให้สังคมเกิดความสงบเรียบร้อยและช่วยลดปัญหาการเกิดอาชญากรรมขึ้นในสังคมด้วย² การลงโทษเป็นวิธีการที่เกี่ยวข้องกับความเจ็บปวดหรือการทรมานซึ่งเป็นสิ่งซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมบางอย่างของสังคม³ โดยการลงโทษนั้นจะเปลี่ยนไปตามยุคสมัยซึ่งขึ้นอยู่กับจุดประสงค์และแนวความคิดในขณะนั้นว่าเป็นเช่นใด เช่น การลงโทษโดยใช้สถาบัน ได้แก่ การลงโทษจำคุก การกักขังในเรือนจำ ทัณฑสถาน ทัณฑนิคมต่างๆ เป็นต้น หรือการลงโทษโดยไม่ใช้สถาบัน (Non punitive) เช่น การใช้มาตรการอื่นแทนการจำคุก ได้แก่ การรอลงอาญา การคุมประพฤติ การพักการลงโทษ การอภัยโทษ เป็นต้น⁴

โทษทางอาญา มีความหมายหลายนัย ไม่ว่าจะเป็นความหมายของโทษทางอาญาอันเป็นการทั่วไป และความหมายของโทษทางอาญาตามนัยแห่งกฎหมายอาญา⁵ สำหรับความหมายของโทษทางอาญาอันเป็นการทั่วไปจะได้พิจารณาจากความเห็นทางทฤษฎีของนักวิชาการทางด้านกฎหมายโดยได้อธิบายความหมายของโทษทางอาญาและสาระสำคัญของโทษทางอาญา⁶ ว่า

- 1.) โทษทางอาญานั้นจะต้องก่อให้เกิดความทุกข์แก่ตัวผู้กระทำความผิด อาจเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพทางร่างกาย การได้รับความเจ็บปวดทางร่างกาย (pain) หรือการสูญเสียทรัพย์สิน หรือสิ่งอื่นๆ
- 2.) โทษทางอาญาจะต้องนำมาบังคับใช้ต่อผู้ที่กระทำผิดต่อกฎหมาย กล่าวคือ ผู้ที่กระทำความผิดต่อกฎหมายเท่านั้นที่จะต้องถูกลงโทษ จะนำบุคคลอื่นที่ได้กระทำความผิดมาลงโทษไม่ได้
- 3.) โทษทางอาญาจะต้องนำมาบังคับใช้เมื่อมีการกระทำความผิดต่อกฎหมายเกิดขึ้น กล่าวคือ ต้องมีการกระทำความผิดกฎหมายเสียก่อนจึงจะสามารถนำโทษทางอาญามาใช้

¹ อัจฉริยา ชูตินันท์, อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2561), หน้า 206.

² เพียว ศรีแสงทอง, การลงโทษและการแก้ไขผู้กระทำความผิด (Punishment and Correction), พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: จริยสุนทรศาสตร์การพิมพ์, 2554), หน้า 35.

³ อัจฉริยา ชูตินันท์, อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา, หน้า 207.

⁴ เพียว ศรีแสงทอง, การลงโทษและการแก้ไขผู้กระทำความผิด (Punishment and Correction), หน้า 33.

⁵ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชานิติศาสตร์, กฎหมายอาญาและอาชญาวิทยาขั้นสูง, พิมพ์ครั้งที่ 1 (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2555), หน้า 6-9-6-10.

⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 6-9.

บังคับได้ หากไม่มีการกระทำผิดต่อกฎหมายเกิดขึ้น โทษทางอาญาก็จะไม่สามารถนำมาบังคับใช้ได้

- 4.) โทษทางอาญาจะต้องเป็นวิธีการซึ่งคนใดคนหนึ่งนอกจากตัวผู้กระทำความผิดนำมาใช้กับผู้กระทำความผิดนั้น หากมีกรณีที่ผลร้ายที่เกิดขึ้นนั้นเกิดกับตัวผู้กระทำความผิดเอง ก็จะไม่นับเป็นโทษทางอาญา
- 5.) โทษทางอาญาจะต้องถูกกำหนดจากผู้มีอำนาจตามกฎหมาย กล่าวคือ การกำหนดโทษทางอาญานั้นจะต้องผ่านกระบวนการตามกฎหมาย และผู้มีอำนาจที่จะกระทำการใดๆ ให้เกิดผลร้ายแก่ตัวผู้กระทำความผิดได้จะต้องเป็นผู้มีอำนาจตามกฎหมาย

แต่สำหรับความหมายของโทษทางอาญาตามนัยแห่งกฎหมายอาญา⁷ จะพิจารณาจากมาตรา 2 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งมีความว่า “บุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น ต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย” ซึ่งตามนัยของมาตรา 2 จะเห็นได้ว่าโทษทางอาญาจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อ

- 1.) มีการกระทำ
- 2.) การกระทำนั้นมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิด
- 3.) นอกจากที่การกระทำนั้นจะต้องมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิดแล้ว ยังต้องเป็นความผิดที่มีบทกำหนดโทษด้วย

ทั้งนี้เมื่อได้ศึกษาในส่วนความหมายของการลงโทษทางอาญาและได้เข้าใจถึงสภาพ ลักษณะ ความมุ่งหมายของการลงโทษ ตลอดจนสาระสำคัญของโทษทางอาญาตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้วต่อไปจะได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการลงโทษอันได้ปรากฏอยู่ในทฤษฎีการลงโทษแต่ละทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำได้แก่ ทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิด (Retribution) และทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิด (Deterrent)

2.1.1 ทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิด (Retribution)

การที่มนุษย์มาอยู่ร่วมกันแม้จะมีข้อดีตรงที่สามารถช่วยเหลือและร่วมมือกันในการเอาชีวิตรอดอยู่รอดจากภัยธรรมชาติและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น แต่การมาอยู่ร่วมกันย่อมมีการกระทบกระทั่งกันจนอาจนำไปสู่การกระทำความผิดได้ ในสมัยโบราณ เมื่อมีการกระทำความผิดเกิด

⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 6-10.

ขึ้นกับตัวผู้ถูกระงับ การกระทำ ตัวผู้ถูกระงับเองหรือญาติของผู้ถูกระงับมักจะใช้วิธีแก้แค้นเพื่อเป็นการทดแทนในสิ่งที่ผู้กระทำได้กระทำกับตน หรือญาติของตน เพราะฉะนั้น เมื่อบุคคลใดกระทำความผิดหรือทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนย่อมต้องได้รับผลจากการกระทำของตนอย่างสาสม⁸ ซึ่งเมื่อการลงโทษเช่นนี้เป็น การแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิดโดยไม่มีหลักเกณฑ์หรือข้อกำหนดใดๆที่แน่นอนย่อมทำให้การลงโทษนั้นค่อนข้างจะรุนแรงและเกินขอบเขต จนบางครั้งอาจเป็นการลงโทษที่โหดร้ายทารุณและไร้ซึ่งมนุษยธรรมได้⁹

2.1.1.1 ความคิดพื้นฐานของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิด

ทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิด มีแนวคิดพื้นฐานมาจากลัทธิเจตจำนงเสรี หรือที่เรียกว่า Free Will¹⁰ โดยหลักปรัชญานี้มีว่า “มนุษย์เป็นผู้มีเหตุผลในการมุ่งแสวงหาเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์สูงสุดทางด้านวัตถุหรือด้านจิตใจ และในการตัดสินใจเลือกกระทำหรืองดเว้นการกระทำใดๆ มนุษย์จะพิจารณาทางเลือกต่างๆที่มีอยู่อย่างมีเหตุมีผล เพื่อพิจารณาและคำนวณถึงผลประโยชน์หรือผลเสียที่จะได้รับจากการกระทำนั้นๆ หลังจากนั้นจึงเลือกหรืองดเว้นพฤติกรรมนั้น”¹¹ หรือสามารถกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า มนุษย์เป็นสัตว์ที่มีเหตุผลสามารถคิด ตกลงใจที่จะกระทำการใดๆก็ได้ภายใต้ความคิดความเชื่อและการตัดสินใจของตนเอง มนุษย์มีอิสระเสรีภาพในการที่จะทำอะไรก็ได้โดยการกระทำของมนุษย์นั้นย่อมมีเหตุผลเบื้องหลังของแต่ละคน¹² ดังนั้น เมื่อมนุษย์มีอิสระเสรีภาพที่จะกระทำการใดๆก็ได้ มนุษย์จึงต้องรับผิดชอบต่อผลของการกระทำของตน หากเป็นการกระทำที่ดี เขาย่อมได้รับผลตอบแทนที่ดีจากการกระทำนั้น แต่หากเป็นการกระทำที่ไม่ดี หรือเป็นการกระทำที่ผิดต่อกฎหมาย เขาย่อมสมควรได้รับผลจากการกระทำที่ไม่ดีนั้น หรือได้รับการลงโทษจากสังคมตามกฎหมายที่เขาละเมิดหรือฝ่าฝืน การลงโทษจากสังคมนี้ เป็นเพราะการกระทำของเขาเอง หากได้พิจารณาจากสิ่งอื่นใด เมื่อเขาได้กระทำผิดไปโดยคิดตรึกตรองใจอย่างถี่ถ้วนและมีเหตุผลแล้ว เขาย่อมสมควรถูกลงโทษเพื่อเป็นการแสดงให้เห็นถึงความ

⁸ อัจฉริยา ชูตินันท์, อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา, หน้า 207.

⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 208.

¹⁰ เป็นแนวคิดที่มีที่มาจาก ซีซาร์ เบ็คคาเรีย (Cesare Beccaria) นักปรัชญาชาวอิตาลี ผู้ก่อตั้งแนวความคิดอาชญาวิทยาตั้งเดิม

¹¹ พรชัย ชันดี, ทฤษฎีอาชญาวิทยา: หลักการ งานวิจัยและนโยบายประยุกต์, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: เจริญการพิมพ์, 2558), หน้า 58.

¹² มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชานิติศาสตร์, กฎหมายอาญาและอาชญาวิทยาชั้นสูง, หน้า 6-12.

รับผิดชอบจากสิ่งที่เขากระทำลงไป การลงโทษตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทน ผู้กระทำความผิดกรณีนี้จึงเป็นการทดแทนการกระทำความผิดของเขานั้นเอง¹³

2.1.1.2 วัตถุประสงค์ของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิด

โดยหลักแล้ว การลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิดจะมองย้อนไปในอดีตถึงการกระทำผิดของผู้กระทำความผิดแล้วจึงพิจารณาลงโทษโดยไม่ได้มองถึงอนาคต ไม่ได้พิจารณาถึงว่าเมื่อเขาได้รับโทษแล้วผลจะเป็นอย่างไร¹⁴ หรือการลงโทษนั้นจะมีผลเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดเกิดขึ้นอีกหรือไม่ การลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิดนั้นไม่ได้คำนึงถึงประโยชน์ในอนาคตต่อสังคมหรือความจำเป็นของสังคม หากแต่จะคำนึงถึงความเหมาะสมของโทษที่จะลงกับการกระทำความผิดที่เกิดขึ้น เพราะฉะนั้น การลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิดนี้ เมื่อผู้กระทำความผิดได้รับโทษจนครบตามอัตราโทษที่ได้กำหนดแล้วก็จะถูกปล่อยตัวออกมา ทั้งๆที่ยังไม่มีความชัดเจนใดๆว่าเขาจะสามารถกลับตัวเป็นคนดีได้แล้วหรือไม่ หรือเขายังมีความอันตรายต่อสังคมมากน้อยเพียงใด¹⁵

เมื่อการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิดเป็นการมองย้อนไปในอดีตถึงการกระทำผิดของผู้กระทำความผิดโดยไม่ได้มองไปถึงประโยชน์ที่สังคมจะได้รับจากการลงโทษ ความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของการลงโทษตามทฤษฎีดังกล่าวจึงมีว่า¹⁶

- 1.) เพื่อเป็นการตอบแทนหรือทดแทนการกระทำของผู้กระทำความผิด เพราะเขาสมควรได้รับเนื่องจากการกระทำผิดอันเกิดจากการคิดและตัดสินใจของเขา
- 2.) เพื่อให้ผู้กระทำความผิดได้รับผิดชอบต่อการกระทำที่เขาทำลงไป

¹³ เรื่องเดียวกัน

¹⁴ เรื่องเดียวกัน

¹⁵ พเยาว์ ศรีแสงทอง, การลงโทษและการแก้ไขผู้กระทำความผิด (Punishment and Correction), หน้า 47.

¹⁶ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชานิติศาสตร์, กฎหมายอาญาและอาชญาวิทยาชั้นสูง, หน้า 6-

- 3.) เพื่อดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรมในสังคม¹⁷ เพราะ การกระทำความผิดเป็นการฝ่าฝืนต่อหลักความยุติธรรม เมื่อมีการฝ่าฝืน ผู้กระทำความผิดจึงต้องถูกลงโทษเพื่อที่จะดำรงรักษาความยุติธรรมไว้¹⁸
- 4.) เพื่อรักษาไว้ซึ่งกฎหมาย กล่าวคือ เมื่อมีการกระทำความผิดต่อกฎหมายเกิดขึ้นก็ต้องมีการลงโทษผู้กระทำความผิดด้วยเหตุที่ว่าเขาสมควรได้รับผลร้ายบางอย่างจากการฝ่าฝืนกฎหมายหรือการกระทำการบางอย่างที่ผิดต่อกฎหมาย¹⁹

จากทั้ง 4 ข้อดังที่ได้กล่าวข้างต้นทำให้สามารถสรุปเป็นหลักได้ว่าวัตถุประสงค์ของการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิด คือเพื่อเป็นการตอบแทนหรือทดแทนในสิ่งที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำลงไป ตลอดจนเป็นการให้เขาได้รับผิดชอบในสิ่งที่เขาได้กระทำลง เนื่องจากเขาสมควรได้รับผลร้ายบางอย่างจากสิ่งทีมาจากการคิด ตกลงใจ ของตัวเอง²⁰

2.1.1.3 หลักการลงโทษตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิด

หลังจากที่ได้ศึกษาถึงความคิดพื้นฐานและวัตถุประสงค์ของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิดแล้วจะเห็นได้ว่า การลงโทษตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิดนั้นมีความมุ่งหมายที่สำคัญคือ เพื่อเป็นการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

¹⁷ เอมมานูเอล ค้านท์ (Kant) นักปรัชญาชาวเยอรมัน เห็นว่า “..เหตุที่จะต้องลงโทษผู้กระทำความผิดก็เพื่อรักษาความยุติธรรมเอาไว้ ความยุติธรรมที่ถูกละเมิดจะต้องได้รับการทดแทน ถ้าหากว่าความยุติธรรมและสิทธิของมนุษย์ถูกทำลายลง ชีวิตของมนุษย์จะไม่มีคุณค่าอะไรเหลืออยู่เลย เราจะต้องลงโทษผู้กระทำผิด เพราะการลงโทษเป็นสิ่งที่เขาสมควรจะได้รับ ถ้าเราละเว้นไม่ลงโทษผู้กระทำผิดก็เท่ากับเราร่วมมือฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของความยุติธรรมด้วย..”

เฮเกิล (Hegel) นักปรัชญาชาวเยอรมันเห็นว่า “..เหตุของการลงโทษเพื่อให้สาสมก็เพื่อนำความถูกต้องกลับคืนมา การกระทำความผิดเป็นการปฏิเสธสิ่งที่ถูกต้อง การลงโทษจึงเป็นปฏิกิริยาของสังคมที่ไม่เห็นด้วยกับการปฏิเสธสิ่งที่ถูกต้องนี้ ดังนั้นการลงโทษจึงเป็นสิ่งที่ผู้กระทำความผิดสมควรจะได้รับเนื่องจากการกระทำผิด..”

¹⁸ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชานิติศาสตร์, กฎหมายอาญาและอาญาวิทยาขั้นสูง, หน้า 6-13.

¹⁹ เรื่องเดียวกัน

²⁰ เรื่องเดียวกัน

ทดแทนการกระทำความผิดที่ได้ก่อขึ้นโดยผู้กระทำความผิด ฉะนั้น ในส่วนของการลงโทษผู้กระทำความผิดจึงต้องสอดคล้องกับหลักเกณฑ์สำคัญดังต่อไปนี้²¹

- 1.) ผู้กระทำความผิดเท่านั้นที่จะถูกลงโทษ กล่าวคือ เมื่อวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิดคือเพื่อเป็นการทดแทนหรือตอบแทนในสิ่งที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำลงไป การที่จะลงโทษบุคคลใดนอกจากที่จะต้องมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นแล้ว การลงโทษก็ต้องลงโทษได้แต่เฉพาะตัวผู้กระทำความผิดคนนั้นซึ่งเป็นต้นเหตุของการกระทำความผิด เพราะฉะนั้น ตราบใดที่บุคคลยังไม่ได้กระทำความผิด ก็ไม่มีอะไรที่เขาจะต้องทดแทนหรือรับผิดชอบ ก็ย่อมไม่อาจที่จะลงโทษเขาได้
- 2.) ผู้กระทำความผิดทุกคนต้องถูกลงโทษโดยไม่มีข้อยกเว้น กล่าวคือ นอกจากความมุ่งหมายของการลงโทษตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิดที่เป็นไปเพื่อทดแทนหรือตอบแทนในสิ่งที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำลงไป วัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายอีกอย่างหนึ่งคือเป็นไปเพื่อดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรมในสังคม เพราะฉะนั้น เมื่อการกระทำความผิดย่อมเป็นการละเมิดหรือฝ่าฝืนกฎเกณฑ์แห่งความยุติธรรม ผู้กระทำความผิดนั้น ไม่ว่าจะเป็นอย่างใดก็ตาม หากเป็นผู้ละเมิดหรือฝ่าฝืนต่อกฎเกณฑ์แห่งความยุติธรรมก็ต้องถูกลงโทษทุกคน แม้ว่าการลงโทษบุคคลนั้นจะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใดๆต่อสังคมก็ตาม
- 3.) จำนวนโทษต้องพอเหมาะกับความผิด กล่าวคือ เมื่อการลงโทษตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิดมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดให้สาสมกับสิ่งที่ได้ทำลงไป ดังนั้น การลงโทษจะต้องไม่มากไปกว่าการกระทำความผิดหรือต้องไม่น้อยไปกว่าการกระทำความผิด หากแต่ต้องลงโทษให้มีความหนักเบาเท่าๆกับความผิด เพื่อให้โทษนั้นสาสมกับความผิดที่ผู้กระทำได้ก่อให้เกิดขึ้น

จะเห็นได้ว่าจากทั้ง 3 ข้อดังที่ได้กล่าวข้างต้น ไม่ว่าจะเป็นอย่างใดก็ตาม ผู้กระทำความผิดเท่านั้นที่จะถูกลงโทษ หลักการที่ว่าผู้กระทำความผิดทุกคนต้องถูกลงโทษโดยไม่มี

²¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 6-15.

ข้อยกเว้น และหลักการที่ว่าจำนวนโทษต้องพอเหมาะกับความผิดต่างนำไปสู่ความมุ่งหมายสูงสุดหรือวัตถุประสงค์ของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิด กล่าวคือ เพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนหรือตอบแทนในสิ่งที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำลงไป เพื่อเป็นการดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรมในสังคม ตลอดจนเพื่อที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดให้สาสมกับสิ่งที่เขาได้ทำลงไป

กล่าวโดยสรุปคือ ทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิด (Retribution) เป็นทฤษฎีการลงโทษที่มุ่งที่จะตอบแทนหรือทดแทนการกระทำความผิดโดยจะมองย้อนไปในอดีตถึงการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดแล้วจึงพิจารณาโทษโดยไม่ได้มองถึงอนาคต ไม่ได้พิจารณาถึงว่าเมื่อเขาได้รับโทษแล้วผลจะเป็นอย่างไรหรือการลงโทษนั้นจะมีผลเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดเกิดขึ้นอีกหรือไม่ หากแต่เพียงมองว่าเมื่อมีบุคคลใดกระทำความผิด เขาย่อมสมควรรับพิชิตชอบต่อการกระทำของเขาหรือสมควรได้รับการทดแทนบางอย่าง เพื่อเป็นการตอบแทนหรือทดแทนในสิ่งที่เขาได้กระทำลงไป ตลอดจนเป็นการให้เขาได้รับพิชิตชอบในสิ่งที่เขาได้กระทำลง ซึ่งการตอบแทนหรือการแสดงความรับพิชิตชอบที่สังคมยอมรับได้นี้ก็คือการลงโทษนั่นเอง

2.1.2 ทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิด (Deterrent)

หลังจากที่ได้ศึกษาทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิดทั้งในเรื่องความคิดพื้นฐาน วัตถุประสงค์ ตลอดจนหลักการสำคัญของการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิดแล้ว ต่อไปจะได้ศึกษาถึงอีกทฤษฎีหนึ่งที่มีความสำคัญและเป็นแนวคิดเบื้องต้นของการมีอยู่และการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งทฤษฎีดังกล่าวนี้คือ ทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิด (Deterrent)

2.1.2.1 ความคิดพื้นฐานของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำ

ความผิด

การลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิดเป็นการกระทำโดยรัฐเพื่อเป็นการป้องกันยับยั้งหรือข่มขู่ผู้กระทำความผิดโดยมีแนวความคิดที่ว่า การที่ชุมชนหรือสังคมใดมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น มีสาเหตุมาความไม่น่าเกรงกลัวของกฎหมาย ฉะนั้น การที่จะแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในสังคมได้ก็ต้องสร้างความน่าเกรงกลัวของกฎหมายผ่านทางความร้ายแรงของโทษอันจะส่งผลให้ผู้กระทำความผิดได้รับรู้ถึงความเจ็บปวดจากการกระทำของตนและไม่กล้าที่จะกระทำความผิด²² การลงโทษตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำ

²² การลงโทษตามหลักทัณฑ์วิทยา(Penology)" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 7 พฤศจิกายน 2561. แหล่งที่มา: <http://boonyachinda.blogspot.com/2011/05/penology.html>

ความผิดนี้แตกต่างจากการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทน เนื่องจากการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ ยับยั้งผู้กระทำความผิดจะเป็นการมองถึงผลประโยชน์ต่อสังคมที่จะเกิดขึ้นในภายภาคหน้า (forward-looking) โดยต้องการที่จะป้องกันไม่ให้ผู้กระทำความผิดกลับมาทำความผิดนั้นอีกครั้งหนึ่งในอนาคต แต่ในส่วนของการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิดนั้นจะเป็นการมองย้อนกลับไป ในอดีตโดยต้องการที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดให้ได้สัดส่วนที่เหมาะสมกับความผิดที่เขาได้กระทำให้ไปแล้ว²³

ทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิดนั้นมีความคิด พื้นฐานอยู่ที่ว่า การกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในสังคม เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นแล้วย่อมไม่สามารถย้อนเวลากลับไปแก้ไขไม่ให้เกิดการกระทำนั้นเกิดขึ้นได้ ทางแก้ไขที่สามารถทำได้ ไม่ควรมุ่งเน้นไปที่การแก้แค้นทดแทนต่อผู้กระทำความผิดแต่ควรหาทางป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดนั้นเกิดขึ้นมาอีก²⁴ หลักคิดของทฤษฎีนี้จึงมุ่งเน้นให้สังคมใช้วิธีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้งและป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดเกิดขึ้นอีกโดยใช้วิธีการลงโทษที่สามารถหามาใช้กับบุคคลที่เคยกระทำความผิดตลอดจนบุคคลที่มีความคิดที่จะกระทำความผิดเกรงกลัวต่อโทษที่จะได้รับหากกระทำความผิดไป โดยการทำให้ผู้คนในสังคมรู้สึกว่าการกระทำความผิดหรือโทษที่จะได้รับนั้นก่อให้เกิดความเสียหาย ความเจ็บปวด ตลอดจนความทุกข์ทรมาน ทั้งยังไม่ก่อให้เกิดผลดีขึ้นมาเลย เมื่อเป็นเช่นนี้ ผู้คนในสังคมรวมทั้งผู้กระทำความผิดเองก็จะตระหนักได้ว่าผลร้ายอันอาจจะเกิดจากการกระทำความผิดนั้นมีมากกว่าการได้รับความพึงพอใจจากการกระทำความผิด ซึ่งเมื่อผลร้ายอันเกิดจากการกระทำความผิดมีมากกว่าผลดีอันเกิดจากการกระทำความผิดแล้วนั้น ผู้คนในสังคมก็จะหลีกเลี่ยงที่จะกระทำความผิด²⁵ ซึ่งก็เป็นวิธีการป้องกันการเกิดอาชญากรรมในสังคมที่ดีวิธีหนึ่ง

2.1.2.2 วัตถุประสงค์ของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิด

จากที่ได้กล่าวไว้ในความคิดพื้นฐานของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิดข้างต้น จะเห็นได้ว่าการลงโทษตามแนวคิดของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิดนั้นมุ่งเน้นไปที่การป้องกันการเกิดอาชญากรรมโดยคำนึงถึงผลที่จะตามมาจากการลงโทษมากกว่ามุ่งเน้นไปที่การตอบแทนหรือทดแทนการกระทำความผิดของผู้กระทำ

²³ เรื่องเดียวกัน

²⁴ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชานิติศาสตร์, กฎหมายอาญาและอาชญาวิทยาขั้นสูง, หน้า 6-18.

²⁵ พเยาว์ ศรีแสงทอง, การลงโทษและการแก้ไขผู้กระทำความผิด (Punishment and Correction), หน้า 47.

ความผิดอย่างทันทีทันใดตามแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทน ผู้กระทำความผิด²⁶ หรือกล่าวได้อีกนัยว่าเป็นการลงโทษเพื่อป้องกันการกระทำความผิดที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตมากกว่าลงโทษเพื่อตอบแทนหรือทดแทนในสิ่งที่ผู้กระทำความผิดได้ก่อให้เกิดขึ้นในอดีตอย่างสาสมกับความผิดนั้น ทั้งนี้อาจแบ่งวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิดออกเป็น 2 ประการ²⁷ ได้แก่

- 1.) การลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้งโดยเฉพาะหรือป้องกันโดยเฉพาะ (Specific Deterrence) หมายถึง การลงโทษเพื่อให้ผู้กระทำความผิดรู้สำนึกถึงการกระทำความผิดของตนและเข็ดหลาบไม่กล้าที่จะกระทำความผิดอีกในอนาคต ทั้งนี้การลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้งโดยเฉพาะหรือป้องกันโดยเฉพาะนี้จะพุ่งเล็งเฉพาะตัวผู้กระทำความผิดเพื่อให้เกิดความเกรงกลัวต่อโทษและไม่กล้าที่จะกระทำความผิดอีกในกาลข้างหน้า²⁸ เนื่องจากได้เผชิญกับความทุกข์ทรมาน ความยากลำบาก ความเจ็บปวดจากการถูกลงโทษ ส่งผลให้ต้องคิดตระหนักและไตร่ตรองให้ดีกว่าก่อนในการที่จะกระทำความผิดครั้งใหม่ ว่าคุ้มค่ากับความเจ็บปวดที่ตนเคยได้รับมาหรือไม่²⁹
- 2.) การลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้งโดยทั่วไปหรือป้องโดยทั่วไป (General Deterrence) หมายถึง การลงโทษเพื่อทำให้บุคคลทั่วไปในสังคมเกิดความเกรงกลัวและไม่กล้าที่จะกระทำความผิด เนื่องมาจากความเกรงกลัวต่อการถูกจับกุม ถูกพิพากษาตัดสินว่ากระทำความผิดและถูกลงโทษตามกฎหมายอย่างรุนแรง³⁰ การลงโทษที่วานี้ก็เช่น โทษประหารชีวิต³¹ อันเป็นโทษที่ร้ายแรง

²⁶ เรื่องเดียวกัน

²⁷ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชานิติศาสตร์, กฎหมายอาญาและอาชญาวิทยาชั้นสูง, หน้า 6-19.

²⁸ อัจฉริยา ชูตินันท์, อาชญาวิทยาและทัณฑ์วิทยา, หน้า 209.

²⁹ นที จิตสว่าง, "วัตถุประสงค์ในการลงโทษ" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 7 พฤศจิกายน 2561. แหล่งที่มา: <https://www.gotoknow.org/posts/454719>

³⁰ ปกรณ์ มณีปกรณ์, ทฤษฎีอาชญาวิทยา, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เวิลด์เทรด ประเทศไทย, 2555), หน้า 12.

³¹ เซอร์เจมส์ สตีเฟน (Sir James Stephen) นักกฎหมายชาวอังกฤษ กล่าวไว้ว่า "ไม่มีบทลงโทษอื่นใดที่จะมีผลยับยั้งบุคคลมิให้กระทำความผิดทางอาญาเท่ากับโทษประหารชีวิต"

ที่สุดที่พราภชีวิตของผู้กระทำความผิด หรือโทษจำคุก³² ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้กระทำความผิดจะต้องถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพ เกิดความทุกข์ยากจนไม่กล้าที่จะกระทำความผิด

เมื่อเป็นดังนี้จะเห็นได้ว่าวัตถุประสงค์ของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิดนั้นสามารถพิจารณาได้ 2 รูปแบบ กล่าวคือ รูปแบบการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งโดยเฉพาะ (Specific Deterrence) อันมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้กระทำความผิดที่เคยกระทำความผิดไปแล้วรู้สึกและหลบจำต่อการกระทำความผิด เกิดความเกรงกลัวต่อโทษที่จะได้รับจนไม่กล้าที่จะกระทำความผิดอีก และรูปแบบการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้งโดยทั่วไป (General Deterrence) อันมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคคลอื่นในสังคมเกิดความเกรงกลัวต่อโทษที่จะได้รับหากตนคิดและตัดสินใจที่จะกระทำความผิดโดยมีการลงโทษที่มีลักษณะรุนแรงเป็นสิ่งบ่งชี้ถึงผลที่ตนจะต้องได้รับหากมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น

2.1.2.3 หลักการลงโทษตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิด

หลังจากที่ได้ศึกษาถึงความคิดพื้นฐานและวัตถุประสงค์ของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิดแล้วจะเห็นได้ว่า การลงโทษตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิดนั้นมีความมุ่งหมายที่สำคัญคือ เพื่อที่จะให้ผู้กระทำความผิดไปแล้วเกิดความรู้สึกหลบจำ เกรงกลัวต่อโทษที่จะได้รับหากกระทำความผิดลงจนไม่กล้าที่จะกระทำความผิด และในขณะเดียวกัน ก็เป็นการป้องกันไม่ให้เกิดบุคคลอื่นในสังคมกระทำความผิดเพราะการลงโทษผู้กระทำความผิดคนหนึ่งก็จะส่งผลกระทบต่อถึงบุคคลอื่นในสังคมให้เกิดความเกรงกลัวและไม่กล้าที่จะกระทำความผิดเนื่องจากมีตัวอย่างให้เห็นแล้วว่าหากกระทำความผิดจะได้รับผลอย่างไร³³ ซึ่งเมื่อได้ทราบถึงวัตถุประสงค์และความมุ่งหมายของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิดแล้ว ต่อไปจะได้กล่าวถึงหลักการสำคัญอันจะเป็นหลักที่ใช้ในการลงโทษผู้กระทำความผิดเพื่อให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิดดังกล่าวข้างต้นนี้

³² นที จิตสว่าง, “วัตถุประสงค์ในการลงโทษ,” [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 7 พฤศจิกายน 2561. แหล่งที่มา: <https://www.gotoknow.org/posts/454719>

³³ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชานิติศาสตร์, กฎหมายอาญาและอาชญาวิทยาชั้นสูง, หน้า 6-20.

การที่จะป้องกันไม่ให้คนในสังคมกระทำผิดต่อกฎหมายตามแนวคิดของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิดนี้จะต้องทำให้คนในสังคมเชื่อหรือมองเห็นว่าผลเสียที่จะได้รับจากการกระทำความผิด (Pain) มีมากกว่าผลประโยชน์ (Gain) ที่จะได้รับหากกระทำความผิด เพราะหากบุคคลสามารถเล็งเห็นได้ว่าเมื่อกระทำความผิดแล้วจะเกิดผลเสียกับตนเองมากกว่าผลดีที่จะได้รับแล้ว บุคคลเหล่านั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะไม่กระทำความผิด แต่ในทางตรงข้าม ถ้าหากบุคคลดังกล่าวนี้เห็นว่าผลดีที่จะได้รับจากการกระทำความผิดมีมากกว่าผลเสียที่อาจได้รับจากการกระทำความผิด เขาก็จะตัดสินใจกระทำความผิด³⁴ ซึ่งการที่จะทำให้คนในสังคมเชื่อหรือมองเห็นว่าผลเสียที่จะได้รับจากการกระทำความผิดนั้นมีมากกว่าผลดีที่จะได้รับจากการกระทำความผิดนี้จะต้องทำให้การลงโทษมีลักษณะ 3 ประการ (Three Key Elements of Punishment)³⁵

- 1.) การลงโทษต้องทำด้วยความรวดเร็ว (Swiftness of punishment) กล่าวคือ การลงโทษที่ทำด้วยความรวดเร็วว่องไวและใกล้ชิดกับการประกอบอาชญากรรมจะมีประโยชน์มากในการป้องกันอาชญากรรม นอกจากนี้ ความรวดเร็วในการพิพากษาตัดสินของศาลในการกำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดก็ยังเป็นประโยชน์ในการข่มขู่ยับยั้งการกระทำความผิดได้อย่างสำคัญยิ่ง
- 2.) ความแน่นอนในการลงโทษ (Certainty of punishment) ซีซาร์ เบ็คคาเรีย (Cesare Beccaria) บิดาแห่งทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิด เห็นว่าความแน่นอนในการลงโทษเป็นคุณภาพที่สำคัญที่สุดของการลงโทษ โดยเขากล่าวว่า “..แม้กระทั่งความชั่วร้ายที่น้อยที่สุด.. แต่เมื่อผู้กระทำความผิดได้รับโทษที่แน่นอน ย่อมจะมีผลในการสร้างความเกรงขามในจิตใจคนได้ดียิ่ง..” และ “..ความแน่นอนในการลงโทษ หากมันจะสามารถช่วยบรรเทาได้ การลงโทษนั้นมันจะถูกบันทึกในความทรงจำได้ยิ่งกว่าความกลัวในวิธีอื่นซึ่งยุ่งยากกว่า แต่เจือไว้ด้วยความหวังว่าจะได้รับการยกเว้นโทษ..”³⁶ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเบ็คคาเรียนั้นให้ความสำคัญกับความ

³⁴ อุทัย อาทิวะช, ทฤษฎีอาชญาวิทยากับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วิ.เจ.พรินต์ติ้ง, 2558), หน้า 40-41.

³⁵ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชานิติศาสตร์, กฎหมายอาญาและอาชญาวิทยาขั้นสูง, หน้า 6-23.

³⁶ เรื่องเดียวกัน

แน่นอนในการลงโทษมากเพราะเมื่อผู้กระทำความผิดตระหนักและรับรู้ได้ว่าต้องถูกลงโทษอย่างแน่นอน ความเกรงกลัวต่อโทษก็จะติดอยู่ในความคิดและไม่กล้าที่จะกระทำความผิด

- 3.) ความเคร่งครัดหรือความรุนแรงในการลงโทษ (Severity of punishment) กล่าวคือ การลงโทษที่จะสามารถป้องกันอาชญากรรมได้ดีและมีประสิทธิภาพนั้น โทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นต้องมีความรุนแรงเพียงพอที่จะทำให้ผู้กระทำความผิดตระหนักถึงความร้ายแรงอันเกิดจากการกระทำความผิดและต้องมากเกินกว่าประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดจะได้รับจากการประกอบอาชญากรรมด้วย

ทั้งนี้เมื่อได้ทราบถึงหลักการสำคัญในการลงโทษตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิดแล้ว ในส่วนถัดไปจะได้กล่าวถึงการนำหลักการดังกล่าวมาใช้ในทางปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพเพื่อวัตถุประสงค์สูงสุดคือการข่มขู่ยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำความผิดเกิดขึ้นโดยหลักการดังกล่าวนี้ได้แก่³⁷

- การลงโทษต้องได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด (Proportionally of punishment)

การลงโทษจะต้องมีความเท่าเทียมกับ หรือพอดีกับอาชญากรรมพร้อมกันนี้ การลงโทษต้องไม่ใช้วิธีการที่รุนแรงเกินไปกว่าอาชญากรรมที่ผู้กระทำความผิดได้ก่อให้เกิดขึ้น โดยหากการลงโทษมีระดับมากเกินไป ไม่สอดคล้องกับการประกอบอาชญากรรมหรือการกระทำความผิดจะส่งผลให้การลงโทษนั้นกลายเป็นแรงจูงใจให้ผู้กระทำความผิดกระทำความผิดที่รุนแรงมากยิ่งขึ้นหรือประกอบอาชญากรรมที่ร้ายแรงมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามอย่างไรก็ดี อาจมีข้อยกเว้นจากหลักการดังกล่าวได้ 2 กรณี³⁸ คือ

- 1.) กรณีที่การลงโทษสูงกว่าความเสียหายที่ผู้กระทำความผิดก่อให้เกิดขึ้น หรือการลงโทษสูงกว่าสัดส่วนแห่งความผิดซึ่งสามารถกระทำได้ในกรณีของการลงโทษจำคุกตลอด

³⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 6-24.

³⁸ ปารีชาติ พันธุ์พานิช, "เหตุทำแท้งได้โดยชอบด้วยกฎหมาย" (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542), หน้า 8.

ชีวิตแก่ผู้กระทำความผิดที่เป็นอันตรายต่อสังคม เพื่อปกป้องสังคมให้ปลอดภัยยิ่งขึ้น

- 2.) กรณีที่การลงโทษต่ำกว่าความเสียหายที่ผู้กระทำก่อให้เกิดขึ้น หรือการลงโทษต่ำกว่าสัดส่วนแห่งความผิด ซึ่งสามารถกระทำได้ในกรณีการลดโทษหรือรอการลงโทษ แก่ผู้กระทำความผิดที่ไม่มีโอกาสที่จะกระทำความผิดนั้นอีกและกำหนดให้ผู้กระทำความผิดเหล่านั้นอยู่ภายใต้เงื่อนไขแห่งการคุมประพฤติ เป็นต้น

- การรับรู้ของสาธารณชน (Public Knowledge)

การลงโทษจะสามารถข่มขู่ยับยั้งการกระทำความผิดได้ก็ต่อเมื่อการลงโทษนั้นจะเป็นที่รับรู้โดยทั่วไปของสาธารณชน ทั้งนี้ การลงโทษผู้กระทำความผิดควรทำด้วยความรวดเร็วเพื่อทำให้ผู้คนในสังคมเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างโทษที่จะได้รับกับอาชญากรรมที่เกิดขึ้นได้ และควรลงโทษโดยเหมาะสมทางสัญลักษณ์และสอดคล้องกับอาชญากรรมที่เกิดขึ้น เพื่อให้ผู้คนในสังคมสามารถคิดตัดสินใจถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการประกอบอาชญากรรมกับโทษที่ตนจะต้องเผชิญ

- กฎหมายกับการลงโทษจะต้องเป็นเรื่องที่สาธารณะและต้อง

มองเห็นได้มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

การลงโทษสำหรับการประกอบอาชญากรรมที่ร้ายแรงควรจะต้องปรากฏให้เห็นได้ชัดจากสังคมเพื่อข่มขู่ยับยั้งไม่ให้เกิดการประกอบอาชญากรรมหรือการกระทำความผิดขึ้นอีก

จะเห็นว่าจากหลักการสำคัญ 3 ประการดังที่ได้กล่าวข้างต้น ไม่ว่าจะ เป็น หลักการที่ว่า การลงโทษต้องทำด้วยความรวดเร็ว (Swiftness of punishment) หลักการเรื่อง ความแน่นอนในการลงโทษ (Certainty of punishment) และหลักการที่ว่าด้วยเรื่องความเคร่งครัด หรือความรุนแรงในการลงโทษ (Severity of punishment) ต่างนำไปสู่ความมุ่งหมายของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิดทั้งเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งโดยเฉพาะหรือป้องกัน โดยเฉพาะ (Specific Deterrence) และเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งโดยทั่วไปหรือป้องโดยทั่วไป (General Deterrence)

กล่าวโดยสรุปคือ ทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิด (Deterrent) เป็นทฤษฎีการลงโทษที่จะมองถึงผลประโยชน์ต่อสังคมที่จะเกิดขึ้นในภายภาคหน้า (forward-looking) โดยต้องการที่จะป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดเกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่งในอนาคต ซึ่งจะเห็นได้ชัดว่าแตกต่างจากทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิดที่จะเป็นการมองย้อนกลับไปในอดีตโดยต้องการที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดให้ได้สัดส่วนที่เหมาะสมกับความผิดที่เขาได้กระทำไปแล้ว ทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิดนี้มีความมุ่งหมายที่สำคัญคือ เพื่อที่จะให้ผู้กระทำความผิดไปแล้วเกิดรู้สึกท้อใจ เกรงกลัวต่อโทษที่จะได้รับหากกระทำความผิดลงจนไม่กล้าที่จะกระทำความผิด หรือเรียกอีกอย่างว่าเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งโดยเฉพาะหรือป้องกันโดยเฉพาะ (Specific Deterrence) และในขณะเดียวกันก็มีความมุ่งหมายอีกหนึ่งอย่างคือเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้บุคคลอื่นในสังคมกระทำความผิดเพราะการลงโทษผู้กระทำความผิดคนหนึ่งก็จะส่งผลกระทบต่อถึงบุคคลอื่นในสังคมให้เกิดความเกรงกลัวและไม่กล้าที่จะกระทำความผิดเนื่องจากมีตัวอย่างให้เห็นแล้วว่าหากกระทำความผิดจะได้รับผลอย่างไร หรือเรียกอีกอย่างว่าเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งโดยทั่วไปหรือป้องโดยทั่วไป (General Deterrence) ซึ่งทั้งสองหลักการนี้ต่างก็นำไปสู่เป้าหมายที่สำคัญของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิดนั่นก็คือการป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดเกิดขึ้นซ้ำอีกในสังคม

2.2 หลักการลงโทษที่เหมาะสมกับบุคคล (Individualization of punishment)

หลังจากที่ได้ศึกษาทฤษฎีการลงโทษทั้ง 2 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิด (Retribution) และทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิด (Deterrent) ในส่วนของความคิดพื้นฐาน วัตถุประสงค์ ตลอดจนหลักการลงโทษของทฤษฎีการลงโทษของแต่ละทฤษฎีแล้ว ในส่วนต่อไปจะได้ศึกษาถึงหลักคิดที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องและสมควรนำมาปรับใช้กับการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาเพื่อให้การบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในประเทศไทยมีประสิทธิภาพและสามารถอำนวยความยุติธรรมให้แก่สังคมได้ดียิ่งขึ้นซึ่งหลักคิดสำคัญที่ว่านี้ก็คือ หลักการลงโทษที่เหมาะสมกับบุคคล (Individualization of punishment)

2.2.1 ความคิดพื้นฐานของหลักการลงโทษที่เหมาะสมกับบุคคล

ก่อนที่จะได้ศึกษาถึงความหมายของหลักการลงโทษที่เหมาะสมกับบุคคล พึงสมควรที่จะได้กล่าวถึงภาพรวมของหลักการลงโทษที่เหมาะสมกับบุคคล ตลอดจนกระบวนการสำคัญที่จะทำให้การลงโทษเหมาะสมกับบุคคลเสียก่อนว่ามีกระบวนการหรือขั้นตอนใด ๆ ที่มี

ความสำคัญบ้างที่จะทำให้การกำหนดโทษของผู้พิพากษาเป็นไปได้อย่างถูกต้องชอบธรรมและเหมาะสมสำหรับผู้กระทำความผิดแต่ละราย

เมื่อพิจารณาถึงการลงโทษทางอาญา หลักการเป็นพื้นฐานที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ หลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล³⁹ หลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคลนี้จะเกี่ยวข้องและสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันกับ หลักความชั่ว (Nulla poena culpa)⁴⁰ และหลักการลงโทษให้ได้สัดส่วน (Proportionality)⁴¹ โดยหลักการนี้จะเป็นหลักการที่ช่วยทำให้กระบวนการยุติธรรมดำเนินไปได้อย่างถูกต้องและชอบธรรมตรงตามหลักนิติธรรมอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม ตัวแปรสำคัญที่จะทำให้หลักการดังกล่าวนี้ถูกนำมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมก็คือ ผู้พิพากษา ซึ่งเป็นผู้ใช้ดุลพินิจในการพิจารณาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในคดี ซึ่งนำหลักพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนพิจารณา กำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลย ทั้งนี้ การที่จะทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปได้ถูกต้องตรงตาม หลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคลได้ จะต้องให้ผู้พิพากษาสามารถเข้าถึงข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญของคดี 2 ประการ⁴² ได้แก่

1.) ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือที่เรียกว่าข้อหาที่ถูกต้องแท้จริง

³⁹ Cosmin Peneoasu, "Judicial Individualization of Punishment in Special Situation," [Online] Accessed: 12 November 2018. Available from: <http://www.proceedings.univ-danubius.ro/index.php/eirp/article/view/1673/1657>

⁴⁰ หลักกฎหมายอาญาเกี่ยวกับโทษที่ยอมรับกันทั่วไปในวิชานิติศาสตร์ ซึ่งความหมายก็คือ การลงโทษเป็นการตอบแทนการกระทำความผิดและศาลจะลงโทษหนักหรือเบาขึ้นอยู่กับความชั่วของผู้กระทำ คนที่มีความชั่วน้อยศาลก็ลงโทษน้อย ส่วนคนที่มีความชั่วมากศาลก็ลงโทษมาก การลงโทษจะต้องเหมาะสมกับตัวผู้กระทำความผิดเป็นคนคนไปเพราะผู้กระทำความผิดด้วยกันอาจมีบางคนมีความชั่วน้อย เช่น ไม่เคยกระทำความผิดมาก่อนเลย แต่ถูกผู้ร้ายแกล้งไป ส่วนบางคนมีความชั่วมาก เพราะเป็นหัวหน้าชักชวนผู้อื่นให้กระทำความผิด เป็นต้น

⁴¹ หลักการลงโทษให้ได้สัดส่วน (Proportionality) หมายถึง การลงโทษต้องมีความเท่าเทียมกับ หรือพอดีกับ อาชญากรรม ทั้งนี้หากการลงโทษมีระดับมากเกินไป ไม่สอดคล้องกับการประกอบอาชญากรรมหรือการกระทำความผิดจะส่งผลให้การลงโทษนั้นกลายเป็นแรงจูงใจให้ผู้กระทำความผิดกระทำความผิดที่รุนแรงมากยิ่งขึ้นหรือประกอบอาชญากรรมที่ร้ายแรงมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ข้อที่ยกเว้นของหลักการนี้ 2 กรณี ได้แก่ กรณีที่การลงโทษสูงกว่าสัดส่วนแห่งอาชญากรรมหรือการกระทำความผิด ซึ่งสามารถกระทำได้ในกรณีของการลงโทษจำคุกตลอดชีวิตแก่ผู้กระทำความผิดที่เป็นอันตรายต่อสังคมเพื่อปกป้องสังคมให้ปลอดภัยยิ่งขึ้น และกรณีที่การลงโทษต่ำกว่าสัดส่วนแห่งอาชญากรรมหรือการกระทำความผิด ซึ่งสามารถกระทำได้ในกรณีการลดโทษหรือการลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดที่ไม่มีโอกาสที่จะกระทำความผิดนั้นอีกและกำหนดให้ผู้กระทำความผิดเหล่านั้นอยู่ภายใต้เงื่อนไขแห่งการคุมประพฤติ

⁴² ลาวัญย์ อ่อนโฉม, "การกำหนดโทษให้ได้สัดส่วนเหมาะสมกับผู้กระทำความผิดในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด" (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2560), หน้า 15.

2.) ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาตลอดจนภูมิหลังของผู้กระทำ ความผิด

การที่จะทำให้ผู้พิพากษาได้รับข้อเท็จจริงทั้งสองประการข้างต้นครบถ้วนจะต้องได้รับความร่วมมือและช่วยเหลือจากหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆที่สำคัญในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยเริ่มตั้งแต่ชั้นพนักงานสอบสวน ผู้ซึ่งอยู่ใกล้ชิดกับเหตุการณ์การกระทำความผิดมากที่สุด เรื่อยมาจนถึงชั้นพนักงานอัยการ ผู้ซึ่งมีอำนาจในการใช้ดุลพินิจสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องคดี กล่าวคือ ในชั้นพนักงานสอบสวน พนักงานสอบสวนจะต้องทำการสืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติภูมิหลัง และความประพฤติอันเป็นอาชญาของผู้ต้องหา เพื่อนำมาประกอบการใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการ ในการสั่งคดี เมื่อมาถึงชั้นพนักงานอัยการ พนักงานอัยการก็จะนำข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับผู้กระทำ ความผิดตามที่พนักงานสอบสวนได้ส่งมาให้มาใช้ประกอบดุลพินิจในการสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้อง ผู้ต้องหาต่อศาล และถ้ามีการสั่งฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล พนักงานอัยการก็จะสามารถนำข้อเท็จจริงขึ้น แกลงต่อศาลในชั้นการพิจารณาได้ด้วย ซึ่งจะเห็นได้ว่าข้อเท็จจริงอันเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณา กำหนดโทษให้เหมาะสมแก่จำเลยนั้นโดยหลักจะมาจาก 2 หน่วยงานนี้ อย่างไรก็ตาม ในชั้นพิจารณาใน ชั้นศาล ผู้พิพากษาก็สามารถสืบข้อเท็จจริงเพิ่มเติมเพื่อนำข้อเท็จจริงนั้นมาใช้ประกอบในการกำหนด โทษให้เหมาะสมได้โดยการใช้หลักกฎหมายเรื่องการสืบพยานเพิ่มเติมตามประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญา มาตรา 228⁴³ และมาตรา 229⁴⁴ ซึ่งการที่ผู้พิพากษาสืบข้อเท็จจริง เพิ่มเติมได้นี้ก็เป็นไปเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน สมบูรณ์ ชัดเจน และตรงไปตรงมา นอกเหนือไปจาก ข้อเท็จจริงที่กล่าวมาในฟ้องตั้งที่ปรากฏอยู่ในสำนวนสอบสวน อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้พิพากษาใน การพิจารณากำหนดโทษจำเลยให้เหมาะสมและเป็นธรรมที่สุด ทำให้สามารถปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรม ของจำเลยให้สามารถกลับตัวเป็นคนดีและดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุขอย่างแท้จริง⁴⁵

เมื่อได้เข้าใจถึงภาพรวมของหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคลตลอดจนขั้นตอน หรือกระบวนการที่สำคัญอันจะทำให้สามารถนำหลักข้างต้นนี้มาใช้ในกระบวนการยุติธรรมดังที่ได้ กล่าวไปข้างต้นแล้ว ในส่วนต่อไปจะได้พิจารณาถึงความหมายของหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับ

⁴³ มาตรา 228 ระหว่างพิจารณาโดยพลการหรือคู่ความฝ่ายใดร้องขอ ศาลมีอำนาจสืบพยานเพิ่มเติม จะสืบเองหรือส่ง ประเด็นก็ได้

⁴⁴ มาตรา 229 ศาลเป็นผู้สืบพยาน จะสืบในศาลหรือนอกศาลก็ได้ แล้วแต่เห็นควรตามลักษณะของพยาน

⁴⁵ ลาวัญย์ อ่อนโสม, “การกำหนดโทษให้ได้สัดส่วนเหมาะสมกับผู้กระทำความผิดในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด,” หน้า

บุคคล พร้อมทั้งกรณีตัวอย่างเพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ตลอดจนแนวความคิดพื้นฐานของหลักการนี้ด้วย

หลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคลหรือหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับตัวผู้กระทำความผิด (Individualization) หมายถึง หลักการกำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลยโดยต้องพิจารณาถึงความจริงที่ว่าผู้กระทำความผิดแต่ละคนมีความสามารถในการรับผิดชอบต่อสิ่งที่เขาได้กระทำลงไปไม่เท่ากัน ทั้งยังมีผู้กระทำความผิดบางจำพวกที่ควรได้รับการลดโทษหรือไม่ควรได้รับโทษเลย⁴⁶ เพราะฉะนั้นหากปรากฏว่าผู้กระทำความผิดไม่มีความสามารถในการรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองกระทำลงไปมากเท่าใดนัก หรือมีกรณีสมควรที่ทำให้เขาได้รับโทษน้อยลงหรือไม่ต้องรับโทษเลย ก็ต้องนำเอาข้อเท็จจริงเหล่านั้นมาประกอบการพิจารณากำหนดที่โทษเหมาะสมแก่ตัวผู้กระทำความผิดรายนี้ โดยกำหนดวิธีการลงโทษที่มุ่งแก้ไขปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตัวผู้กระทำความผิด ตลอดจนอบรมบ่มนิสัยให้สามารถกลับตัวเป็นคนดีและกลับคืนสู่สังคมได้⁴⁷ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ทั้งต่อตัวผู้กระทำความผิด ประโยชน์ต่อสังคม และประโยชน์แห่งความยุติธรรม ยกตัวอย่างเช่น ผู้กระทำความผิดรายหนึ่งมีสติสัมปชัญญะครบถ้วนสมบูรณ์ รู้และตระหนักถึงความผิดที่ตนได้กระทำลงไป และยอมรับผลที่ตนต้องได้รับจากกระทำของตนได้ กับผู้กระทำความผิดอีกรายหนึ่งที่แตกต่างจากผู้กระทำความผิดในกรณีแรก กล่าวคือ เขาไม่ได้มีสติสัมปชัญญะครบถ้วนสมบูรณ์เหมือนดังเช่นบุคคลทั่วไป ทั้งยังไม่สามารถรับรู้เรื่องราวการกระทำของตนจนได้พลังพลาดลงมือกระทำความผิดไป เมื่อวิเคราะห์จากทั้งสองกรณีดังที่ได้ยกขึ้นเป็นตัวอย่างนี้ จะเห็นได้ว่า กรณีแรก ผู้กระทำความผิดนั้นสมควรที่จะได้รับโทษในสิ่งที่เขากระทำการฝ่าฝืนต่อกฎหมายแล้วเพราะเขามีการคิด ตกลงใจ และลงมือกระทำความผิดอย่างมีสติสัมปชัญญะครบถ้วนบริบูรณ์ เมื่อเขาได้กระทำในสิ่งที่กฎหมายห้ามไว้ เขาย่อมสมควรได้รับโทษตามที่กฎหมายกำหนด แต่ในกรณีที่สอง การที่ผู้กระทำความผิดได้พลังพลาดกระทำความผิดไปโดยมีสติไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้งยังไม่อาจรู้ได้ถึงผลจากการกระทำของเขา เขาย่อมไม่สมควรที่จะได้รับโทษเท่ากับผู้ที่กระทำความผิดในกรณีแรก เพราะนอกจากที่โทษจะไม่เหมาะสมและไม่ยุติธรรมกับตัวผู้กระทำความผิดรายนี้แล้ว การลงโทษยังไม่สามารถทำให้ผู้กระทำความผิดประพฤติตัวให้ดีขึ้น⁴⁸ เพื่อที่จะสามารถกลับคืนสู่สังคมได้อย่างปกติสุขในท้ายที่สุดได้ด้วย

⁴⁶ อัจฉริยา ชูตินันท์, อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา, หน้า 216.

⁴⁷ เรื่องเดียวกัน

⁴⁸ เรื่องเดียวกัน

2.2.2 ความมุ่งหมายและวิธีการของหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล

การลงโทษในความหมายทั่วไป หมายถึง การกระทำที่ส่งผลให้ผู้กระทำความผิดเกิดความเจ็บปวดทั้งร่างกายและจิตใจ โดยอาจเป็นการกระทำที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องสูญเสียทรัพย์สินให้แก่รัฐ ถูกจำกัดเสรีภาพจากการถูกควบคุมตัว หรือบางกรณีอาจถูกพรากชีวิตหากเป็นการกระทำความผิดที่ร้ายแรง ทั้งนี้ก็เพื่อให้ผู้กระทำความผิดเกิดความเกรงกลัว เช็ดหลาบต่อการกระทำความผิด รู้สึกสำนึกในสิ่งที่ตนได้กระทำลงไป ตลอดจนเพื่อให้ผู้กระทำความผิดได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขพฤติกรรมนิสัย วิธีการคิดของตนเองและไม่กลับไปกระทำผิดซ้ำอีก ทั้งยังเป็นการรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองอีกด้วย⁴⁹

อย่างไรก็ดี การลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคลนั้นจะมีแนวคิดที่แตกต่างออกไปจากการลงโทษทั่วไป เนื่องจากการลงโทษตามหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคลจะต้องเป็นการลงโทษโดยคำนึงถึงธรรมชาติของจำเลยหรือผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญ เพราะมนุษย์แต่ละคนมีความสามารถในการรับผิดชอบที่ไม่เท่ากัน ทั้งยังมีบุคคลบางจำพวกที่ควรได้รับการลดโทษ บรรเทาโทษ หรือไม่ต้องรับโทษเลย⁵⁰ การลงโทษให้เหมาะสมกับตัวเขาจึงเป็นสิ่งที่สมควรทำเพื่อประโยชน์ของความชอบธรรมและความยุติธรรม ดังเช่นที่ จอห์น วินทรอป (John Winthrop) นักกฎหมายชาวอังกฤษได้กล่าวว่า “*ความยุติธรรมสมควรมอบให้แก่ทุกคนตามที่บุคคลเหล่านั้นสมควรได้รับ*”⁵¹ การลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคลนี้จะพิจารณาไปที่ตัวผู้กระทำความผิดแต่ละรายโดยเฉพาะ จะไม่พิจารณาถึงความเสียหายจากการกระทำความผิดว่ามีความรุนแรงมากน้อยเท่าใด โดยจะนำเอาข้อเท็จจริงอันเป็นพฤติการณ์แวดล้อมในคดีมาประกอบการพิจารณากำหนดโทษ⁵² ดังนั้น ศาลที่มีหน้าที่พิจารณาจึงไม่อาจละเลยข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในคดีได้ จากลักษณะดังกล่าวของการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคลจะเห็นได้ว่า ความมุ่งหมายของการลงโทษจะมุ่งพิจารณาไปที่อุปนิสัยและบุคลิกลักษณะของตัวผู้กระทำความผิดโดยจำเป็นจะต้องยอมรับธรรมชาติของตัวผู้กระทำความผิด บุคลิก พฤติกรรม ตลอดจนอุปนิสัยใจคอของผู้กระทำความผิดมาประกอบเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณากำหนดโทษเพื่อให้เกิดการลงโทษที่เป็นธรรม และสามารถปรับเปลี่ยนแก้ไข นิสัย พฤติกรรม

⁴⁹ พเยาว์ ศรีแสงทอง, การลงโทษและการแก้ไขผู้กระทำความผิด (Punishment and Correction), หน้า 35.

⁵⁰ อัจฉริยา ชูตินันท์, อาญาวิทยาและทัณฑวิทยา, หน้า 216.

⁵¹ สิทธิชัย ไม้แก้ว, "การใช้ดุลยพินิจในการรอกการลงโทษ: ศึกษาปัญหาการให้เหตุผลในคำพิพากษาคดีอาญา" (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2557), หน้า 17.

⁵² ลาวัญย์ อ่อนโหมง, "การกำหนดโทษให้ได้สัดส่วนเหมาะสมกับผู้กระทำความผิดในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด," หน้า 17.

วิธีการคิดของผู้กระทำความผิดให้สามารถกลับมาเป็นแนวทางที่ถูกต้องสมควร สามารถกลับตัวเป็นคนดี ไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำได้ ซึ่งจะแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดกับกรณีการลงโทษที่มุ่งจะแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิดและให้ผู้กระทำความผิดรับผิดชอบต่อสิ่งที่เขากระทำลงไป อันเป็นการมองย้อนไปในอดีตถึงการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดแล้วจึงพิจารณาโทษโดยไม่ได้มองถึงอนาคตใดๆเลย⁵³ ว่าเขาจะสามารถกลับตัวเป็นคนดีและจะกลับมากระทำความผิดซ้ำอีกหรือไม่

กล่าวโดยสรุป คือการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคลนั้นมีความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือเพื่อให้การลงโทษนั้นเป็นไปอย่างเหมาะสมและยุติธรรม ตลอดจนสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรม วิธีคิด อุปนิสัยใจคอ ของผู้กระทำความผิดที่ไม่ได้มีความสามารถในการรับผิดชอบในการกระทำความผิดของตนมากเท่ากับบุคคลทั่วไป ตลอดจนผู้ซึ่งสมควรที่จะได้รับการลดโทษ บรรเทาโทษ หรือไม่ควรต้องรับโทษ ให้กลับมาอยู่ในแนวทางที่ถูกต้อง ให้สามารถกลับตัวเป็นคนดี ไม่กลับมากระทำความผิดซ้ำอีก อันเป็นการยับยั้งป้องกันอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในสังคม ตลอดจนดำรงไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยของประชาชนในระยะยาว ทั้งนี้ เมื่อได้ทราบถึงความมุ่งหมายแล้ว ในส่วนถัดไป จะได้ชี้ให้เห็นว่าวิธีการที่จะนำไปสู่ความมุ่งหมายของหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคลเป็นเช่นใด และกรณีใดบ้างที่ควรหรือไม่ควรนำหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคลมาใช้

เมื่อได้ทราบแล้วว่าการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคลนี้จะมุ่งเน้นไปที่ตัวผู้กระทำความผิดแต่ละรายโดยตรง โดยมุ่งศึกษาไปที่ตัวผู้กระทำความผิด ลักษณะนิสัย ตลอดจนพฤติกรรมการดำรงชีวิต วิธีการพิจารณากำหนดโทษที่จะสามารถนำไปสู่ความมุ่งหมายของหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคลนี้ได้ก็คือ การลงโทษผู้กระทำความผิดในลักษณะที่มุ่งเน้นไปที่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไข นิสัย พฤติกรรม ตลอดจนวิธีการคิดของผู้กระทำความผิดให้เป็นไปในแนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อให้เขาสามารถกลับตัวเป็นพลเมืองดีของสังคมและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข⁵⁴ แต่อย่างไรก็ดี วิธีการพิจารณากำหนดโทษตามหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคลเช่นว่านี้ก็ไม่ต้องนำมาใช้กับทุกกรณีการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในสังคม กล่าวคือ หากผู้กระทำความผิดนั้นมีจิตใจที่เหี้ยมโหดชั่วร้าย ไม่สามารถที่จะแก้ไขปรับเปลี่ยนพฤติกรรม วิธีคิด ตลอดจนอุปนิสัยของตน ให้กลับมาเป็นคนดี และมีแนวความคิดที่ถูกต้องในการดำรงชีวิตในสังคม การมุ่งที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขที่ตัวผู้กระทำความผิดนอกจากจะไม่เกิดประโยชน์ใดๆต่อตัวผู้กระทำความผิดและต่อบุคคลในสังคมแล้ว ยังอาจทำให้ผู้กระทำความผิดได้กลับมากระทำความผิด และก่อความเสียหาย

⁵³ เรื่องเดียวกัน

⁵⁴ อัจฉริยา ชูตินันท์, อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา, หน้า 216.

ที่ร้ายแรงขึ้นในสังคมได้อีก ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันผลประโยชน์ของสังคมโดยรวมและเป็นการดำรงรักษาไว้ซึ่งความยุติธรรมก็จะเป็นจะต้องใช้วิธีการกำหนดโทษที่รุนแรงแก่ผู้กระทำความผิดรายดังกล่าว⁵⁵ ผู้ซึ่งไม่สามารถที่จะเยียวยาแก้ไข กลับตัวกลับใจให้กลายเป็นคนดีได้แล้ว เช่น การกำหนดโทษประหารชีวิต หรือ จำคุกตลอดชีวิต⁵⁶

2.2.3 ประเภทของการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล (Types of Individualization)

กระบวนการหรือมาตรการทางกฎหมายที่จะทำให้การลงโทษผู้กระทำความผิดเป็นไปตามหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับตัวบุคคล (Individualization) อันเป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญของหลักกฎหมายอาญานี้⁵⁷ มีอยู่ด้วยกัน 3 ประเภท⁵⁸ ได้แก่ การลงโทษให้เหมาะสมกับตัวบุคคลโดยใช้ระบบกฎหมาย (Legal Individualization) การลงโทษให้เหมาะสมกับตัวบุคคลโดยใช้ระบบของอำนาจตุลาการ (Judicial Individualization) และการลงโทษให้เหมาะสมกับตัวบุคคลโดยใช้ระบบการบริหารเรือนจำ (Administrative Individualization)

2.2.3.1 การลงโทษให้เหมาะสมกับตัวบุคคลโดยใช้ระบบกฎหมาย (Legal Individualization)

การลงโทษให้เหมาะสมกับตัวบุคคลโดยใช้ระบบกฎหมาย (Legal Individualization) หมายถึง การที่ฝ่ายนิติบัญญัติได้กำหนดมาตรการหรือแนวทางใดๆ อันจะช่วยให้การลงโทษนั้นเหมาะสมกับตัวผู้กระทำความผิด ซึ่งมาตรการหรือแนวทางดังกล่าวนี้จะได้ปรากฏอย่างชัดเจนอยู่ในบทบัญญัติพื้นฐานทั่วไป ทั้งนี้องค์กรที่จะนำเอามาตรการหรือแนวทางดังกล่าวมาใช้เพื่อให้บรรลุความมุ่งหมายในการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคลก็คือองค์กรตุลาการอันดำเนินการโดยผู้พิพากษา ผู้พิพากษาซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในการพิจารณาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในคดี ตลอดจนพิจารณา กำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิด จะเป็นผู้นำมาตรการดังกล่าวมาใช้ในการพิจารณากำหนดโทษแก่จำเลยเพื่อให้โทษนั้นเหมาะสมตามรูปการณ์แห่งคดี ตลอดจนองค์ประกอบอื่นๆ ที่แตกต่างกัน

⁵⁵ ลาวัญย์ อ่อนโหมง, “การกำหนดโทษให้ได้สัดส่วนเหมาะสมกับผู้กระทำความผิดในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด,” หน้า 17.

⁵⁶ อนันต์ ลิขิตชนสมบัติ, “มาตรการการลงโทษทางอาญาแก่ผู้กระทำความผิดในคดีสิ่งแหวดล้อม” (เสนอต่อสถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม, 2557), หน้า 17.

⁵⁷ Cosmin Peneoasu, “Judicial Individualization of Punishment in Special Situation,” [Online] Accessed 12 November 2018. Available from: <http://www.proceedings.univ-danubius.ro/index.php/eirp/article/view/1673/1657>

⁵⁸ ลาวัญย์ อ่อนโหมง, “การกำหนดโทษให้ได้สัดส่วนเหมาะสมกับผู้กระทำความผิดในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด,” หน้า 18.

ไป หรือกล่าวอีกนัยว่า ผู้พิพากษาจะเป็นผู้นำแนวทางหรือมาตรการทางกฎหมายที่ได้บัญญัติขึ้นโดยฝ่ายนิติบัญญัติมาบังคับใช้เพื่อให้โทษนั้นเหมาะสมแก่จำเลย โดยจะพิจารณาจากปัจจัยหลายๆอย่าง ไม่ว่าจะเป็นพฤติการณ์แห่งคดี หรือองค์ประกอบอื่นๆในแต่ละคดีที่แตกต่างกันไป⁵⁹

อย่างไรก็ดี แนวทางหรือมาตรการทางกฎหมายที่ฝ่ายนิติบัญญัติได้กำหนดขึ้นเพื่อให้ผู้พิพากษาสามารถใช้ในการกำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลยให้เหมาะสมนี้ ในความเป็นจริงแล้วย่อมไม่สามารถบัญญัติให้รองรับและสามารถนำมาใช้ได้ครบทุกกรณี เพราะในแต่ละคดีย่อมมีเหตุการณ์ที่แตกต่างกันไปอันเป็นลักษณะเฉพาะของคดีนั้นๆ ซึ่งการบัญญัติหรือการกำหนดแนวทางดังกล่าวก็เช่น เหตุเพิ่มโทษ เหตุลดโทษ หรือเหตุบรรเทาโทษ ดังนี้แล้วจะเห็นได้ว่าระบบกฎหมายหรือการกำหนดมาตรการทางกฎหมายนั้นมีบทบาทที่สำคัญในการที่จะทำให้การกำหนดโทษแก่จำเลยเป็นไปอย่างเหมาะสม การกำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลยจำต้องพิจารณาบุคลิกลักษณะ พฤติกรรม อุปนิสัยใจคอ ตลอดจนเหตุเพิ่มโทษ เหตุลดโทษหรือเหตุบรรเทาโทษตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายด้วย เพื่อให้การกำหนดโทษเหมาะสมแก่จำเลยและสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่จำเลยได้อย่างแท้จริง⁶⁰

2.2.3.2 การลงโทษให้เหมาะสมกับตัวบุคคลโดยใช้ระบบของอำนาจตุลาการ (Judicial Individualization)

การลงโทษให้เหมาะสมกับตัวบุคคลโดยระบบของอำนาจตุลาการ (Judicial Individualization) จะเป็นหลักการที่แตกต่างจากหลักการอีกสองประการที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นอย่างมีนัยยะสำคัญ เนื่องจากผู้พิพากษาจะมีบทบาทที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งในการที่จะปรับบทลงโทษให้เหมาะสมแก่จำเลยโดยคำนึงถึงทั้งหมดที่เกี่ยวกับตัวผู้กระทำความผิดและมุมมองที่เกี่ยวกับความร้ายแรงของการกระทำความผิดที่มีต่อสังคม ทั้งนี้ก็เพื่อให้การลงโทษนั้นสามารถเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการลงโทษได้⁶¹

การลงโทษให้เหมาะสมกับตัวบุคคลโดยระบบของอำนาจตุลาการ หมายถึง การให้ผู้พิพากษาผู้ซึ่งมีอำนาจในการพิจารณาข้อเท็จจริงในคดี ชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานที่ปรากฏในคดี ตลอดจนพิจารณาพิพากษากำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลย ได้มีอำนาจในการพิจารณาที่ตัวจำเลยที่

⁵⁹ เรื่องเดียวกัน

⁶⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 19.

⁶¹ Cosmin Peneoasu, "Judicial Individualization of Punishment in Special Situation," [Online] Accessed 12 November 2018. Available from: <http://www.proceedings.univ-danubius.ro/index.php/eirp/article/view/1673/1657>

ได้กระทำความผิดประกอบกับพฤติการณ์การกระทำความผิดของจำเลยรายนั้นๆ แล้วจึงพิจารณากำหนดโทษที่เหมาะสมแก่จำเลย ทั้งนี้การลงโทษของผู้พิพากษาตามหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับตัวบุคคลสมควรที่จะเป็นไปเพื่อเป็นการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ตลอดจนอุปนิสัยใจคอของผู้กระทำความผิดให้สามารถกลับตัวเป็นคนดีและสามารถกลับคืนสู่สังคมได้อย่างปกติสุข⁶²

อย่างไรก็ดี การที่จะสามารถกำหนดโทษผู้กระทำความผิดให้เป็นไปเพื่อแก้ไขฟื้นฟูดังกล่าว ผู้พิพากษาจะต้องได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเพียงพอ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลทางด้านประวัติครอบครัว ประวัติภูมิหลังทางด้านสังคม บุคลิกลักษณะของตัวผู้กระทำความผิด ประวัติในการกระทำความผิด รวมทั้งสภาพร่างกายและสภาพจิตใจของผู้กระทำความผิด นอกจากนี้ ในส่วนของข้อมูลที่ผู้พิพากษาจะนำมาประกอบการพิจารณากำหนดโทษแก่จำเลยก็ต้องเป็นข้อมูลครบถ้วนถูกต้องชัดเจน ตรงไปตรงมา และปราศจากการบิดเบือนความจริง จึงจะทำให้ผู้พิพากษาสามารถพิจารณากำหนดโทษได้อย่างเหมาะสม สามารถเป็นไปเพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขพฤติกรรมของจำเลย อันจะเป็นการอำนวยความยุติธรรมให้แก่สังคมอย่างแท้จริง⁶³

อนึ่ง เมื่อพิจารณาถึงการลงโทษให้เหมาะสมกับตัวบุคคลโดยใช้ระบบของอำนาจตุลาการสามารถนำมาวิเคราะห์และจำแนกเป็นประเด็นที่สำคัญได้ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 การนำมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดมาใช้ประกอบการพิจารณากำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลย⁶⁴ ทั้งนี้ก่อนที่จะได้ศึกษาถึงมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดพึงสมควรที่จะศึกษาความหมายของคำว่า มูลเหตุจูงใจเสียก่อน มูลเหตุจูงใจ (motive) หมายถึงแรงผลักดันตัวบุคคลหรือแรงผลักดันภายในตัวบุคคลที่ส่งผลให้บุคคลมีพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีทิศทางเป็นไปสู่เป้าประสงค์ของบุคคลนั้น⁶⁵ มูลเหตุจูงใจนั้นสามารถพิจารณาได้ในหลายความหมาย แต่ในที่นี้จะขอกล่าวถึงมูลเหตุจูงใจทางกฎหมายอาญา หรือมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิด มูลเหตุจูงใจในทางกฎหมายอาญา หรือมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดนั้น หมายถึง เหตุผลส่วนตัวหรือวัตถุประสงค์ในท้ายที่สุด (ulterior goal) ของผู้กระทำความผิด มูลเหตุจูงใจนี้ไม่ใช่เรื่องเจตนาแต่

⁶² ลาวัญย์ อ่อนโหมง, “การกำหนดโทษให้ได้สัดส่วนเหมาะสมกับผู้กระทำความผิดในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด,” หน้า 19.

⁶³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 19-20.

⁶⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 20.

⁶⁵ จตุรพร จันทร์บุรี, “มูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดกับดุลพินิจในการกำหนดโทษคดีอาญา” (เสนอต่อสถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม, 2553), หน้า 3.

เป็นจุดมุ่งหมายที่ซ่อนไว้หลังเจตนาแห่งการกระทำ กล่าวอีกนัยหนึ่งว่า มูลเหตุจูงใจก็คือสาระสำคัญ หรือเหตุผลสำคัญทางด้านจิตใจที่ก่อให้เกิดการกระทำ ความผิดและมีส่วนก่อให้เกิดการกระทำ ความผิดนั้นๆ⁶⁶

เพื่อให้สามารถเข้าใจอย่างชัดเจนในความแตกต่างของเจตนาและมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิด พึงเห็นเป็นการสมควรที่จะได้กล่าวถึงความแตกต่างไว้พอสังเขปดังต่อไปนี้ โดยหลักทั่วไปแล้ว การพิจารณาองค์ประกอบความรับผิดทางอาญาจะมุ่งไปที่เจตนาเป็นสาระสำคัญ หากได้ความว่า บุคคลกระทำความผิดโดยมีเจตนาในขณะที่กระทำผิดนั้นก็เพียงพอที่จะวินิจฉัยให้เขามี ความรับผิดทางอาญาโดยไม่ต้องพิจารณาถึงว่ามูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดของเขาเป็นประการใด ยกตัวอย่างเช่น การกระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่นตามมาตรา 288 แห่งประมวลกฎหมายอาญา⁶⁷ หาก ได้ความว่าผู้กระทำความผิดนั้นได้ลงมือทำโดยเจตนาที่ต้องรับผิดตามกฎหมาย แม้จะฆ่าด้วยมูลเหตุจูงใจจากความโกรธ เคียดแค้น อาฆาตพยาบาท หรือแม้จะฆ่าด้วยความสงสาร (mercy killing) ก็ตาม แต่อย่างไรก็ดี ในการกระทำความผิดบางฐาน การพิจารณาว่าผู้กระทำความผิดมีเจตนาในการกระทำ ความผิดเพียงอย่างเดียวอาจยังไม่เพียงพอที่จะถือว่าผู้กระทำนั้นมีความผิด เนื่องจากจะต้องได้ความ ด้วยว่า ผู้นั้นได้กระทำความผิดไปโดยมีมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดหรือกระทำความผิดไปโดยมี วัตถุประสงค์เบื้องหลังปรากฏอยู่ ซึ่งมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดดังกล่าวนี้เป็นกรณีที่กฎหมายได้ บัญญัติให้มูลเหตุจูงใจเป็นองค์ประกอบของความผิดด้วย ยกตัวอย่างเช่น การกระทำความผิดฐานลัก ทรัพย์ตามมาตรา 334 แห่งประมวลกฎหมายอาญา⁶⁸ นอกจากผู้กระทำความผิดจะต้องกระทำโดย เจตนาแล้ว จะต้องได้ความว่าผู้กระทำโดยมีมูลเหตุจูงใจ “โดยทุจริต” ด้วย กล่าวคือ เป็นการ กระทำ “เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น” ดังนั้นจะเห็น ได้ว่าคำว่า “โดยทุจริต” เป็นถ้อยคำในกฎหมายที่แสดงให้เห็นว่าการกระทำความผิดตามมาตรานั้นๆ นอกจากจะต้องเป็นการกระทำผิดโดยมีเจตนาแล้วยังจะต้องมีมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิด ปรากฏอยู่ด้วย ผู้กระทำจึงจะต้องรับผิด⁶⁹

⁶⁶ ฤทัยรัตน์ ปทุมานนท์, "การควบคุมมูลเหตุทางข้อเท็จจริงและทางกฎหมายในการออกคำสั่งทางปกครองโดยศาล ปกครองไทย" (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายมหาชน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2552), หน้า 7.

⁶⁷ มาตรา 288 ผู้ใดฆ่าผู้อื่น ต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี

⁶⁸ มาตรา 334 ผู้ใดเอาทรัพย์ของผู้อื่น หรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไปโดยทุจริต ผู้นั้นกระทำความผิดฐานลัก ทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินหกพันบาท

⁶⁹ ฤทัยรัตน์ ปทุมานนท์, "การควบคุมมูลเหตุทางข้อเท็จจริงและทางกฎหมายในการออกคำสั่งทางปกครองโดยศาล ปกครองไทย," หน้า 7-8.

เมื่อได้ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดแล้วจะเห็นได้ว่ามูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดนั้นเป็นตัวแปรสำคัญในความผิดบางฐาน ซึ่งหากเป็นความผิดฐานที่มีมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดเป็นองค์ประกอบของความรับผิด ผู้พิพากษาที่มีหน้าที่พิจารณาคดีก็จะต้องคำนึงถึงและต้องนำมาใช้ในการประกอบการวินิจฉัยว่าผู้กระทำความผิดจะต้องรับผิดหรือไม่ นอกจากนี้แล้ว มูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดยังมีบทบาทสำคัญในการที่ผู้พิพากษาจะนำมาใช้เพื่อพิจารณากำหนดโทษที่เหมาะสมแก่จำเลยด้วย กล่าวคือ ในคดีบางประเภทผู้กระทำความผิดอาจมีความจำเป็นที่จะต้องก่อการกระทำความผิดแก่ผู้เสียหายเพราะไม่มีทางเลือกอื่นใดแล้ว ยกตัวอย่างเช่น ผู้กระทำความผิดได้ตัดสินใจลงมือฆ่าผู้เสียหายเพราะผู้เสียหายเป็นพยานที่สำคัญที่รู้เห็นในการกระทำความผิดของตน มูลเหตุจูงใจกรณีเช่นนี้นี้ก็เพื่อเป็นการปกปิดการกระทำความผิดของตนไม่ให้ คนในสังคม ตลอดจนเจ้าหน้าที่รัฐได้รับรู้ ซึ่งจากกรณีนี้จะเห็นได้ว่า มูลเหตุจูงใจดังกล่าวเป็นแรงกระตุ้นชั่วคราวให้เกิดการตัดสินใจในการกระทำความผิด และย่อมเป็นที่เห็นได้ชัดว่ามูลเหตุจูงใจในเรื่องนี้ยังไม่เพียงพอที่จะตัดสินว่าผู้กระทำความผิดมีนิสัยชั่วร้าย จิตใจเหี้ยมโหด หรือกล่าวได้อีกนัยว่ามูลเหตุจูงใจดังกล่าวยังไม่เพียงพอที่จะถือว่าเป็นอุปนิสัย ความประพฤตินี้แท้จริงของผู้กระทำความผิด เพราะฉะนั้น หากผู้พิพากษาผู้ซึ่งมีอำนาจในการพิจารณากำหนดโทษที่เหมาะสมแก่ผู้กระทำความผิดได้ล่วงรู้ถึงมูลเหตุจูงใจที่แท้จริงในการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิด และนำเอามูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดนั้นมาใช้ประกอบการพิจารณากำหนดโทษ ย่อมจะทำให้ผู้พิพากษามีมุมมองที่กว้างมากขึ้น สามารถกำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดได้อย่างเหมาะสม⁷⁰ โดยไม่ยึดติดอยู่ที่ตัวอัตราโทษตามที่กฎหมายกำหนดสำหรับความผิดนั้นๆ เท่านั้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อทั้งตัวผู้กระทำความผิด สังคม และประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ประเด็นที่ 2 ผลกระทบที่เกิดจากการลงโทษในแง่มุมมองของสังคม⁷¹ บุคคลทั่วไปในสังคมล้วนมีสิ่งหนึ่งที่พึงต้องการจากสังคม คือ การได้ยอมรับจากสังคม หรือการที่ได้รู้สึกว่าคุณค่าในสังคม ซึ่งความรู้สึกเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งที่ปรากฏอยู่ในจิตใจของบุคคลทุกคนในสังคมเพื่อให้ตนได้รู้สึกว่าได้อยู่ในสมาชิกกลุ่ม ได้รับความเสมอภาค แต่อย่างไรก็ดี ความรู้สึกที่ถูกยอมรับจากสังคมหรือความรู้สึกว่าคุณค่านี้จะเปลี่ยนแปลงไปหรือหมดไปหากบุคคลในสังคมนั้นได้รับการพิพากษาว่าเป็นผู้กระทำความผิด คำพิพากษาคัดสินโทษผู้กระทำความผิดจะมีผลโดยตรงต่อตัวผู้กระทำความผิด ซึ่งผลที่วางก็คือ สมาชิกในสังคมจะไม่ยอมรับบุคคลที่ถูกตัดสินว่ากระทำความผิด

⁷⁰ ลาวัญย์ อ่อนโหมง, “การกำหนดโทษให้ได้สัดส่วนเหมาะสมกับผู้กระทำความผิดในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด,” หน้า 21.

⁷¹ เรื่องเดียวกัน

ส่งผลให้เขาไม่มีเพื่อน ปราศจากการคบหาสมาคม และทำให้เขาไม่สามารถกลับคืนสู่สังคมได้อย่างปกติอันจะเป็นผลร้ายต่อผู้กระทำความผิดเป็นอย่างยิ่ง

เมื่อการลงโทษโดยการมีคำพิพากษาของศาลต่อตัวผู้กระทำความผิดอาจนำมาซึ่งปัญหาเรื่องการไม่เป็นที่ยอมรับในสังคมของผู้กระทำความผิด วิธีการแก้ไขในกรณีเช่นนี้ก็คือ ผู้พิพากษาซึ่งมีหน้าที่ในการพิจารณาตัดสินคดีและพิจารณากำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดก็ต้องลงโทษผู้กระทำความผิดในลักษณะที่ไม่เป็นการทำให้ผู้กระทำความผิดนั้นเป็นที่เกลียดชังของคนในสังคม ต้องไม่让他ถูกทำลายชื่อเสียง หรือคุณค่าในตัวของตัวเอง เช่น การไม่ลงโทษด้วยวิธีประจานอันเป็นการประกาศให้คนอื่นรู้ว่าการกระทำของผู้กระทำความผิดไม่ควรเอาเยี่ยงอย่าง หรือ การหาสถานที่อื่นให้ผู้กระทำความผิดอยู่นอกจากห้องขังหรือเรือนจำโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ควบคุมตัวผู้กระทำความผิดไว้ในที่อยู่อาศัยของตนเอง และนอกจากวิธีการการกำหนดโทษโดยผู้พิพากษาดังกล่าวข้างต้นแล้ว วิธีการแก้ไขอีกหนึ่งวิธีก็คือ การให้สังคมเปิดใจและให้โอกาสผู้กระทำความผิด ยอมรับในตัวเขา ตลอดจนการทำให้เขารู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าในสังคมอีกครั้ง ทั้งนี้ก็เพื่อให้ผู้กระทำความผิดได้กลับมามีความรู้สึกที่เป็นที่ยอมรับในสังคม ให้เขาได้รู้สึกถึงความเท่าเทียมกันในสังคม และเพื่อให้เขาสามารถกลับมาดำรงชีวิตเป็นปกติสุขอย่างแท้จริง⁷²

2.2.3.3 การลงโทษให้เหมาะสมกับตัวบุคคลโดยระบบบริหารเรือนจำ (Administrative Individualization)

การลงโทษให้เหมาะสมกับตัวบุคคลโดยระบบบริหารเรือนจำ (Administrative Individualization) หมายถึง การลงโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดภายหลังจากที่มีคำพิพากษากำหนดโทษแล้ว ผ่านกระบวนการต่างๆในระบบบริหารเรือนจำ โดยมีหน่วยงานหรือองค์กรที่สำคัญที่จะทำให้การลงโทษบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว คือ เรือนจำและทัณฑสถาน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการควบคุมตัวผู้ต้องขังไม่ให้หลบหนี อบรมแก้ไขฟื้นฟูจิตใจผู้ต้องขังให้สามารถกลับตัวเป็นพลเมืองดี และฝึกอบรมวิชาชีพแก่ผู้ต้องขัง ตลอดจนใช้แรงงานผู้ต้องขังขณะที่ได้ถูกกักขังอยู่⁷³ เรือนจำและทัณฑสถานนั้นมีหน้าที่และความรับผิดชอบได้แก่ การรับมอบตัวผู้ต้องหา⁷⁴ ไปควบคุมตัวในระหว่างการสอบสวนดำเนินคดีตามคำสั่งศาล การรับมอบตัว

⁷² ลาวณิชย์ อ่อนโฉม, “การกำหนดโทษให้ได้สัดส่วนเหมาะสมกับผู้กระทำความผิดในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด,” หน้า 21-22.

⁷³ อัจฉริยา ชูตินันท์, อาชญวิทยาและทัณฑวิทยา, หน้า 292.

⁷⁴ บุคคลเมื่อถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมโดยถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด

นักโทษเด็ดขาด⁷⁵ การรับตัวนักโทษไว้คุมขังตามคำสั่งศาล การจัดแยกประเภทนักโทษ จำแนก ลักษณะผู้ต้องขัง และจัดชั้นนักโทษ การควบคุมและรักษาความปลอดภัยภายในเรือนจำ การรักษา ระเบียบวินัยต่อผู้ต้องขัง การอบรมแก้ไขและฟื้นฟูจิตใจผู้ต้องขัง การฝึกอบรมวิชาชีพ การใช้แรงงาน ผู้ต้องขัง การให้รางวัลตอบแทนความดีและการลงโทษเมื่อกระทำความผิด การจัดสวัสดิการ สงเคราะห์ผู้ต้องขัง การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในชุมชน การดำเนินการพักการลงโทษ การประชาสัมพันธ์ และเสริมสร้างภาพพจน์ที่ดีแก่ผู้ต้องขัง การพยายามเสริมสร้างสภาพแวดล้อม บรรยากาศ และการ ดำรงชีวิตภายในเรือนจำให้มีความแตกต่างจากสังคมภายนอกให้น้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ ตลอดจน ขั้นตอนสุดท้ายคือการปลดปล่อยผู้ต้องขัง⁷⁶

การลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคลโดยระบบบริหารเรือนจำจะเป็นการ ลงโทษที่มีลักษณะเป็นการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมของตัวผู้กระทำความผิด โดยเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ จะเป็นคนคอยดูแล สอดส่องว่าผู้กระทำความผิดรายหนึ่งๆสามารถที่จะปรับปรุงปรับเปลี่ยน พฤติกรรมให้สามารถกลับตัวเป็นคนดีและสามารถกลับคืนสู่สังคมอย่างปกติได้อย่างไร ซึ่ง กระบวนการดังกล่าวนี้จะเป็นขั้นตอนหลังจากที่ผู้พิพากษาได้ทำการพิจารณากำหนดโทษที่จะลงแก่ ผู้กระทำความผิดเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ทั้งสององค์กรจะต้องทำงานร่วมกันเพื่อให้สามารถบรรลุ วัตถุประสงค์ในการกำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิด กล่าวคือ การพิจารณากำหนดโทษของผู้ พิพากษาในส่วนระยะเวลาการกำหนดโทษจะต้องเป็นอย่างไรเหมาะสม เนื่องจากระยะเวลาในการ กำหนดโทษมีความสัมพันธ์ต่อการปรับเปลี่ยนนิสัยของผู้กระทำความผิด เพื่อให้หน่วยงานราชทัณฑ์ สามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขบุคลิกลักษณะ อุปนิสัยใจคอ ตลอดจนพฤติกรรมของผู้กระทำ ความผิดให้เกิดความสัมฤทธิ์ผลและทำให้ผู้กระทำความผิดสามารถกลับคืนสู่สังคมได้⁷⁷

กล่าวโดยสรุปคือ หลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล (Individualization of punishment) คือ หลักการกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดโดยต้องนำเอา บุคลิก ลักษณะ พฤติกรรม อุปนิสัยใจคอ ตลอดจนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวผู้กระทำความผิดมาประกอบเป็นส่วนหนึ่งในการ พิจารณากำหนดโทษเพื่อให้เกิดการลงโทษที่เหมาะสมและเป็นธรรม ทั้งนี้ก็เพราะผู้กระทำ ความผิดบางคนอาจมีความสามารถในการรับผิดชอบต่อสิ่งที่เขาได้กระทำลงไปไม่เท่ากันและก็อาจมี

⁷⁵ ผู้ต้องหาที่ศาลพิจารณาคดีตัดสินว่ากระทำความผิดจริงและส่งลงโทษแล้วตามคำสั่งศาล โดยนักโทษเด็ดขาดจะถูกนำไป คุมขังตามกำหนดโทษในเรือนจำและทัณฑสถานตามประเภทของนักโทษนั้น

⁷⁶ อัจฉริยา ชูตินันท์, *อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา*, หน้า 292-296.

⁷⁷ ลาวัญย์ อ่อนโสม, “การกำหนดโทษให้ได้สัดส่วนเหมาะสมกับผู้กระทำความผิดในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด,” หน้า 22-24.

กรณีที่เขาควรได้รับการลดโทษหรือได้รับโทษสถานเบาหรือไม่ควรได้รับโทษเลย การจะลงโทษผู้กระทำความผิดในลักษณะนี้ต้องนำเอาข้อเท็จจริงดังกล่าวมาพิจารณาประกอบด้วยเพื่อให้โทษนั้นเหมาะสมกับตัวเขา โดยกำหนดวิธีการลงโทษที่มุ่งแก้ไขปรับเปลี่ยนพฤติกรรมวิธีคิด อุปนิสัยใจคอของตัวผู้กระทำความผิด ตลอดจนอบรมปณินสัยให้สามารถกลับตัวเป็นคนดีไม่กลับมากระทำความผิดซ้ำอีกและสามารถกลับคืนสู่สังคมได้

2.3 แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับโทษจำคุกขั้นต่ำ

หลังจากที่ได้ศึกษาถึงความคิดพื้นฐาน วัตถุประสงค์และหลักการสำคัญของทฤษฎีการลงโทษ ทั้ง 2 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิด (Retribution) และทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิด (Deterrent) ตลอดจนหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล (Individualization of punishment) แล้ว ในส่วนถัดไปจะได้กล่าวถึงแนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับโทษจำคุกขั้นต่ำเพื่อให้เข้าใจถึงความหมายของโทษจำคุกขั้นต่ำ พร้อมกันนี้ยังจะได้ชี้ให้เห็นถึงลักษณะและรูปแบบของโทษจำคุกขั้นต่ำที่ปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายอาญาด้วย

2.3.1 ความหมายของโทษจำคุกขั้นต่ำ

โทษจำคุกขั้นต่ำ หมายถึง เกณฑ์ระดับอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำที่ฝ่ายนิติบัญญัติได้กำหนดขึ้นเพื่อเป็นหลักเกณฑ์ไม่ให้ผู้พิพากษากำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลยให้ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำนี้ หรือความหมายก็คือ การกำหนดเพดานโทษจำคุกขั้นต่ำในการพิจารณากำหนดโทษของผู้พิพากษา โดยผู้พิพากษาจะไม่อาจกำหนดโทษให้ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำนี้ได้ เว้นแต่มีเหตุลดโทษ⁷⁸ เช่น การกระทำความผิดโดยบันดาลโทสะตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 72 หรือ เว้นแต่มีเหตุบรรเทาโทษตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 78

โทษจำคุกขั้นต่ำนั้นจะปรากฏอยู่ในกฎหมายบางมาตราที่เป็นความผิดร้ายแรงซึ่งจะไปตามเจตนารมณ์ของฝ่ายนิติบัญญัติ⁷⁹ ยกตัวอย่างเช่น การกระทำความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 276⁸⁰ ซึ่งได้มีระวางโทษจำคุกขั้นต่ำคือสี่ปีและระวาง

⁷⁸ ปกป้อง ศรีสนิท, กฎหมายอาญาขั้นสูง, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2561), หน้า 65.

⁷⁹ สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, "รายงานการศึกษาระดับสมบูรณ โครกการวิจัย เรื่องศึกษาความเป็นไปได้ในการกำหนดชั้นโทษและการนำไปปรับใช้ในประมวลกฎหมายอาญา" (เสนอต่อสำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม, มิถุนายน 2549), หน้า 306.

⁸⁰ มาตรา 276 ผู้ใดข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่นโดยขู่เข็ญด้วยประการใด ๆ โดยใช้กำลังประทุษร้ายโดยผู้อื่นนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้ผู้อื่นนั้นเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท

โทษขั้นสูงคือยี่สิบปี หรือ การกระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 288⁸¹ ซึ่งได้มีระวางโทษจำคุกขั้นต่ำคือสิบห้าปีและระวางโทษขั้นสูงคือยี่สิบปี หรือ หรือการกระทำความผิดฐานชิงทรัพย์ผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 339⁸² ซึ่งได้มีระวางโทษจำคุกขั้นต่ำคือห้าปีและระวางโทษขั้นสูงคือสิบปี ก็ล้วนแล้วแต่เป็นความผิดร้ายแรงที่ปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายอาญานอกจากนี้ กฎหมายอื่นๆในฐานความผิดที่ร้ายแรงก็ล้วนมีระวางโทษจำคุกขั้นต่ำเช่นกัน ยกตัวอย่างเช่น พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 มาตรา 12⁸³ ก็ได้กำหนดระวางโทษจำคุกขั้นต่ำไว้กรณีที่ผู้ใดได้กระทำความผิดตามมาตรา 4⁸⁴ หรือมาตรา 5⁸⁵ แห่งพระราช

⁸¹ มาตรา 288 ผู้ใดฆ่าผู้อื่น ต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าถึงยี่สิบปี

⁸² มาตรา 339 ผู้ใดลักทรัพย์โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าในทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้าย เพื่อ

(1) ให้ความสะดวกแก่การลักทรัพย์หรือการพาทรัพย์นั้นไป

(2) ให้อภัยให้ซึ่งทรัพย์นั้น

(3) ยึดถือเอาทรัพย์นั้นไว้

(4) ปกปิดการกระทำความผิดนั้น หรือ

(5) ให้พ้นจากการจับกุม

ผู้นั้นกระทำความผิดฐานชิงทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าถึงสิบปีและปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสองแสนบาท

⁸³ มาตรา 12 ผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา 4 หรือมาตรา 5 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าถึงสิบปี และปรับตั้งแต่ห้าแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท และปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่

⁸⁴ มาตรา 4 ผู้ใดโฆษณาหรือประกาศให้ปรากฏต่อประชาชนหรือกระทำให้ด้วยประการใด ๆ ให้ปรากฏแก่บุคคลตั้งแต่สิบคนขึ้นไปว่า ในการกู้ยืมเงินตนหรือบุคคลใดจะจ่ายหรืออาจจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนให้ตามพฤติการณ์แห่งการกู้ยืมเงินในอัตราที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินจะพึงจ่ายได้ โดยที่ตนรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่าตนหรือบุคคลนั้นจะนำเงินจากผู้ให้กู้ยืมเงินรายนั้นหรือรายอื่นมาจ่ายหมุนเวียนให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงิน หรือโดยที่ตนรู้หรือควรรู้แล้วว่า ตนหรือบุคคลนั้นไม่สามารถประกอบกิจการใด ๆ โดยชอบด้วยกฎหมายที่จะให้ผลประโยชน์ตอบแทนพอเพียงที่จะนำมาจ่ายในอัตรานั้นได้ และในการนั้นเป็นเหตุให้ตนหรือบุคคลใดได้กู้ยืมเงินไป ผู้นั้นกระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

ผู้ใดไม่มีใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินต่างประเทศตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน ดำเนินการ หรือให้พนักงาน ลูกจ้าง หรือบุคคลใดดำเนินการโฆษณา ประกาศหรือชักชวนประชาชนให้ลงทุนโดย

(1) ชื้อหรือขายเงินตราสกุลใดสกุลหนึ่งหรือหลายสกุล หรือ

(2) เก็งกำไรหรืออาจจะได้รับผลประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงิน ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนด้วย

⁸⁵ มาตรา 5 ผู้ใดกระทำการ ดังต่อไปนี้

(1) ในการกู้ยืมเงินหรือจะกู้ยืมเงิน

(ก) มีการโฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไป หรือโดยการแพร่ข่าวด้วยวิธีอื่นใด หรือ

(ข) ดำเนินกิจการกู้ยืมเงินเป็นปกติธุระ หรือ

(ค) จัดให้มีผู้รับเงินในการกู้ยืมเงินในแหล่งต่าง ๆ หรือ

(ง) จัดให้มีบุคคลตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป ไปชักชวนบุคคลต่าง ๆ เพื่อให้มีการให้กู้ยืมเงิน หรือ

(จ) ได้กู้ยืมเงินจากผู้ให้กู้ยืมเงินเกินสิบคนซึ่งมีจำนวนเงินกู้ยืมรวมกันตั้งแต่ห้าล้านบาทขึ้นไป อันมิใช่การกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน และ

กำหนดดังกล่าว ซึ่งก็เป็นกรณีการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางธุรกิจอันถือเป็นการกระทำความผิดที่ร้ายแรงรูปแบบหนึ่งเพราะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนในวงกว้างและกระทบเศรษฐกิจของรัฐในภาพรวมอีกด้วย

2.3.2 ลักษณะและรูปแบบของโทษจำคุกขั้นต่ำ

โทษจำคุกขั้นต่ำนั้นปรากฏอยู่มากในกฎหมายอาญาของประเทศไทย ไม่ว่าจะปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา หรือ กฎหมายอาญาอื่นๆ โดยลักษณะและรูปแบบของโทษขั้นต่ำนั้นจะสามารถพิจารณาได้จากมีการปรากฏคำว่า “..ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่..ถึง..” ซึ่งลักษณะและรูปแบบดังกล่าวนี้เป็นการที่กฎหมายได้กำหนดให้ศาลรู้ว่าเมื่อจำต้องพิจารณากำหนดโทษฐานใดๆ ให้แก่จำเลย ศาลจะต้องกำหนดโทษให้อยู่ในห้วงดังกล่าวนี้ ยกตัวอย่างเช่น ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 297 ได้บัญญัติไว้ว่า

“มาตรา 297 ผู้ใดกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกาย จนเป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำร้ายรับอันตรายสาหัส ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

อันตรายสาหัสนั้น คือ

- (1) ตาบอด หูหนวก ลิ่นขาด หรือ เสียแขนประสาท
- (2) เสียอวัยวะสืบพันธุ์ หรือความสามารถสืบพันธุ์
- (3) เสียแขน ขา มือ เท้า นิ้วหรืออวัยวะอื่นใด
- (4) หน้ำเสียโฉมอย่างติดตัว
- (5) แทะงููก

(2) ผู้นั้น

(ก) จ่าย หรือโฆษณา ประกาศ แพร่ข่าว หรือตกลงว่าจะจ่ายผลประโยชน์ตอบแทน ให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงินในอัตราที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน จะพึงจ่ายได้ หรือ

(ข) ไม่ยอมปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 7 (1) (2) หรือ (3) หรือกิจการของผู้นั้นตามที่ผู้นั้นได้ให้ข้อเท็จจริงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 7 ไม่ปรากฏหลักฐานพอที่จะเชื่อได้ว่า เป็นกิจการที่ให้ผลประโยชน์ตอบแทนพอเพียงที่จะนำมาจ่ายให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงินทั้งหลาย

ผู้นั้นต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนตามมาตรา 4 ทั้งนี้ เว้นแต่ผู้นั้นจะสามารถพิสูจน์ได้ว่า กิจการของตนหรือของบุคคลที่ตนอ้างถึงนั้น เป็นกิจการที่ให้ผลประโยชน์ตอบแทนพอเพียงที่จะนำมาจ่ายตามที่ตนได้กล่าวอ้าง หรือหากกิจการดังกล่าวไม่อาจให้ผลประโยชน์ตอบแทนพอเพียง ก็จะต้องพิสูจน์ได้ว่ากรณีดังกล่าวได้เกิดขึ้นเนื่องจากสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจที่ผิดปกติอันไม่อาจคาดหมายได้ หรือมีเหตุอันสมควรอย่างอื่น

(6) จิตพิการอย่างติดตัว

(7) ทุพพลภาพ หรือป่วยเจ็บเรื้อรังซึ่งอาจถึงตลอดชีวิต

(8) ทุพพลภาพ หรือป่วยเจ็บด้วยอาการทุกขเวทนาเกินกว่ายี่สิบวัน หรือจนประกอบกรณียกิจตามปกติไม่ได้เกินกว่ายี่สิบวัน”

เมื่อมีการกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำร้ายรับอันตรายสาหัส ผู้พิพากษาที่มีหน้าที่ในการพิจารณากำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลยก็จำเป็นต้องคำนึงถึงระวางโทษดังกล่าว โดยจะต้องไม่กำหนดโทษให้สูงกว่าสิบปีอันเป็นระวางโทษชั้นสูง และไม่กำหนดโทษให้น้อยกว่าหกเดือนอันเป็นระวางโทษชั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนด อย่างไรก็ตาม การที่ผู้พิพากษาไม่สามารถกำหนดโทษให้น้อยกว่าระวางโทษชั้นต่ำนี้ก็มีข้อยกเว้นอยู่ด้วย กล่าวคือ หากมีพฤติการณ์อื่นใดอันเป็นเหตุลดโทษตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ผู้กระทำความผิดได้กระทำผิดไปเพราะบันดาลโทสะตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 72⁸⁶ ผู้พิพากษาก็สามารถกำหนดโทษให้น้อยกว่าโทษชั้นต่ำได้ ซึ่งถ้าเป็นในกรณีนี้ก็ย่อมสามารถกำหนดโทษให้น้อยกว่าหกเดือนอันเป็นระวางโทษชั้นต่ำของความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำร้ายรับอันตรายสาหัสได้⁸⁷ หรือนอกจากเหตุลดโทษดังที่ได้บัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาแล้ว หากปรากฏเหตุบรรเทาโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78⁸⁸ เช่น ผู้กระทำความผิดได้กระทำผิดไปเพราะโง่เขลาเบาปัญญา หรือหลังจากได้กระทำความผิดไปแล้ว ไปรับสารภาพต่อพนักงานตำรวจ ก็จะเป็นเหตุให้ผู้พิพากษาสามารถใช้ดุลพินิจในการลดโทษให้จำเลยได้อีก โดยการลดโทษเนื่องจากมีเหตุบรรเทาโทษนี้จะเป็นการลดโทษหลังจากมีการเพิ่มโทษหรือลดโทษใดๆตามที่กฎหมายกำหนดมาก่อนแล้วหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือเป็นการลดโทษชั้นสุดท้ายก่อนที่จะพิพากษาลงโทษแก่จำเลย⁸⁹

⁸⁶ มาตรา 72 ผู้ใดบันดาลโทสะโดยถูกข่มเหงอย่างร้ายแรงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรม จึงกระทำความผิดต่อผู้ข่มเหงในขณะนั้น ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

⁸⁷ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, กฎหมายอาญาภาค 1, พิมพ์ครั้งที่ 10 (กรุงเทพมหานคร: พลสยาม พรินต์ติ้ง, 2551), หน้า 492.

⁸⁸ มาตรา 78 เมื่อปรากฏว่ามีเหตุบรรเทาโทษ ไม่ว่าจะได้มีการเพิ่มเติมหรือการลดโทษตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นแล้วหรือไม่ ถ้าศาลเห็นสมควรจะลดโทษไม่เกินกึ่งหนึ่งของโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นก็ได้

เหตุบรรเทาโทษนั้น ได้แก่ผู้กระทำความผิดเป็นผู้โง่เขลาเบาปัญญาตกอยู่ในความทุกข์อย่างสาหัส มีคุณความดีมาแต่ก่อน รู้สึกความผิดและพยายามบรรเทาผลร้ายแห่งความผิดนั้น ลูกแก้โทษต่อเจ้าพนักงานหรือให้ความรู้แก่ศาลอันเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา หรือเหตุอื่นที่ศาลเห็นว่ามึลักษณะทำนองเดียวกัน

⁸⁹ หยุค แสงอุทัย, กฎหมายอาญาภาค 1, พิมพ์ครั้งที่ 16 (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537), หน้า 174.

2.4 บทสรุปแนวคิด ทฤษฎี และหลักการสำคัญเกี่ยวกับโทษจำคุกขั้นต่ำ

หลังจากที่ได้ศึกษาถึงความคิดพื้นฐาน วัตถุประสงค์ และหลักการสำคัญของทฤษฎีการลงโทษทั้ง 2 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิด (Retribution) และทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิด (Deterrent) ตลอดจนหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล (Individualization of punishment) พร้อมทั้งแนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับโทษจำคุกขั้นต่ำแล้ว ในส่วนถัดไปนี้จะได้กล่าวถึงบทสรุปของภาพรวมของแนวคิด ทฤษฎี และหลักการสำคัญเกี่ยวกับโทษจำคุกขั้นต่ำดังที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมดเพื่อแสดงให้เห็นถึงหลักคิดเบื้องหลังของโทษจำคุกขั้นต่ำ ตลอดจนสาระสำคัญของแนวคิดหรือทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญาอีกครั้งหนึ่ง

โทษจำคุกขั้นต่ำ หมายถึง เกณฑ์ขั้นต่ำที่ฝ่ายนิติบัญญัติได้กำหนดขึ้นมาเพื่อจำกัดการใช้ดุลพินิจของผู้พิพากษา โดยผู้พิพากษาจะไม่อาจกำหนดโทษจำคุกแก่จำเลยให้ต่ำไปกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำนี้ได้ อย่างไรก็ตาม กฎหมายก็ได้เปิดช่องไว้ให้ผู้พิพากษาสามารถใช้ดุลพินิจกำหนดโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำได้ หากมีกรณี *เหตุผลโทษ* เช่น การกระทำความผิดโดยบันดาลโทสะตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 72 หรือ *เหตุบรรเทาโทษ* เช่น การที่จำเลยยอมรับสารภาพต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 โดยหลักแล้วโทษจำคุกขั้นต่ำจะปรากฏอยู่ในความผิดฐานที่มีความร้ายแรงและเป็นภัยต่อสังคมซึ่งจะสามารถสังเกตได้จากการที่กฎหมายมาตรานั้นๆได้บัญญัติถ้อยคำในส่วนระวางโทษว่า “..ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่..ถึง..” ยกตัวอย่างเช่น ความผิดฐานฆ่าผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288 ซึ่งได้บัญญัติไว้ว่า ผู้ใดฆ่าผู้อื่น *ต้องระวางโทษ* ประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือ *จำคุกตั้งแต่*สิบห้าปีถึงยี่สิบปี ทั้งนี้โทษจำคุกขั้นต่ำนั้นได้มีการบัญญัติไว้และมีการบังคับใช้มาเป็นเวลายาวนานนับตั้งแต่มีการร่างกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 ในสมัยรัชกาลที่ 5 และมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง แก้ไข เรื่อยมาจนเป็นโทษจำคุกขั้นต่ำดังที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญาฉบับปัจจุบัน⁹⁰

อย่างไรก็ดี หากพิจารณาถึงโทษจำคุกขั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญาจะพบว่า มีแนวคิดและทฤษฎีเบื้องหลังที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญาปรากฏอยู่ โดยแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวนี้มีดังต่อไปนี้

⁹⁰ แก้ไขล่าสุดตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 27) พ.ศ.2562

1.) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิด (Retribution) หมายถึง ทฤษฎีที่มุ่งให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับผลตอบแทนให้สาสมกับในสิ่งที่เขาได้ก่อไว้ กล่าวคือ เมื่อนมนุษย์เป็นสัตว์ที่มีเหตุผล สามารถคิด ตกลงใจที่จะกระทำสิ่งใดก็ได้ภายใต้ความคิดความเชื่อและการตัดสินใจของตนเองดังนั้น มนุษย์จึงต้องรับผิดชอบต่อผลของการกระทำของตน หากเขาได้กระทำการที่ผิดต่อกฎหมาย เขาย่อมสมควรได้รับการลงโทษจากสังคมตามกฎหมายที่เขาละเมิดหรือฝ่าฝืน การลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิดจะมองย้อนไปในอดีตถึงการกระทำผิดของผู้กระทำความผิดแล้วจึงพิจารณาลงโทษโดยไม่ได้มองถึงอนาคต ไม่ได้พิจารณาถึงว่าเมื่อเขาได้รับโทษแล้วผลจะเป็นอย่างไร หรือการลงโทษนั้นจะมีผลเป็นการป้องกันไม่ให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นอีกหรือไม่ ทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิดนี้มีหลักการที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ หลักการที่ว่าผู้กระทำความผิดเท่านั้นที่จะถูกลงโทษ หลักการที่ว่าผู้กระทำความผิดทุกคนต้องถูกลงโทษโดยไม่มีข้อยกเว้น และหลักการที่จำนวนโทษต้องพอเหมาะกับความผิด

2.) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิด (Deterrent) หมายถึง ทฤษฎีที่มุ่งใช้วิธีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้งและป้องกันไม่ให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นอีก โดยใช้วิธีการลงโทษที่สามารถข่มขู่ให้ผู้กระทำความผิดไปแล้วเกิดรู้สึกท้อใจ เศร้าใจต่อโทษที่จะได้รับหากกระทำความผิดลงจนไม่กล้าที่จะกระทำความผิด และในขณะเดียวกัน ก็เป็นการป้องกันไม่ให้บุคคลอื่นในสังคมกระทำความผิดเพราะการลงโทษผู้กระทำความผิดคนหนึ่งก็จะส่งผลกระทบต่อถึงบุคคลอื่นในสังคมให้เกิดความเกรงกลัวและไม่กล้าที่จะกระทำความผิดเนื่องจากมีตัวอย่างให้เห็นแล้วว่าหากกระทำความผิดจะได้รับผลอย่างไร การลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิดจะเป็นการมองถึงผลประโยชน์ต่อสังคมที่จะเกิดขึ้นในภายภาคหน้า (forward-looking) โดยต้องการที่จะป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดขึ้นอีกในอนาคต ทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิดมีหลักการซึ่งเกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ หลักการที่ว่า การลงโทษนั้นต้องมีความแน่นอน (Certainty of punishment) หลักการที่ว่า การลงโทษนั้นต้องมีความเคร่งครัดหรือรุนแรง (Severity of punishment) และหลักการที่ว่า การลงโทษต้องได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด (Proportionality)

3.) หลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล (Individualization of punishment) หมายถึง หลักการลงโทษโดยคำนึงถึงธรรมชาติของจำเลยหรือผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญ เพราะมนุษย์แต่ละคนมีความสามารถในการรับผิดชอบที่ไม่เท่ากัน มีบุคลิกลักษณะ อุปนิสัยใจคอ ตลอดจนพฤติกรรมการกระทำความผิดแตกต่างกัน ทั้งยังมีบุคคลบางจำพวกที่ควรได้รับการลด

โทษ บรรเทาโทษ หรือไม่ต้องรับโทษเลย การลงโทษแก่บุคคลที่แตกต่างกันนี้จึงต้องแตกต่างกันไป และเป็นไปอย่างเหมาะสมกับตัวเขาทั้งนี้ก็เพื่อประโยชน์แก่สังคมโดยรวมและเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม การลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคลนี้สามารถทำได้โดยการลงโทษผู้กระทำความผิดในลักษณะที่มุ่งเน้นไปที่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขนิสัย พฤติกรรม ตลอดจนวิธีการคิดของผู้กระทำความผิดให้เข้าไปในแนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อให้เขาสามารถกลับตัวเป็นพลเมืองดีของสังคมและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข แต่อย่างไรก็ตาม การกำหนดโทษในแนวทางดังกล่าวก็ไม่จำเป็นต้องนำมาใช้กับทุกกรณีการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในสังคม เพราะหากเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดมีจิตใจโหดเหี้ยม ชั่วร้าย และไม่อาจที่จะกลับมาแก้ไขได้เสียแล้ว การแก้ไขปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเขา นอกจากจะไม่เกิดประโยชน์ใดๆแล้ว ยังอาจทำให้เขาได้กลับมากระทำความผิดซ้ำในสังคม และก่อความเสียหายที่ร้ายแรงขึ้นไปอีก ทั้งนี้การลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคลสามารถอาจแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ การลงโทษให้เหมาะสมกับตัวบุคคลโดยใช้ระบบกฎหมาย (Legal Individualization) การลงโทษให้เหมาะสมกับตัวบุคคลโดยใช้ระบบของอำนาจตุลาการ (Judicial Individualization) และการลงโทษให้เหมาะสมกับตัวบุคคลโดยระบบการบริหารเรือนจำ (Administrative Individualization)

เมื่อได้ศึกษาถึงแนวคิดและทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำแล้ว ในบทถัดไป จะได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของแนวคิดและทฤษฎีที่กล่าวข้างต้นว่ามีความเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับโทษจำคุกขั้นต่ำอย่างไร มีแนวคิดและทฤษฎีใดที่เป็นเบื้องหลังของเหตุผลหรือเจตนารมณ์ในการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำแต่ละครั้งบ้าง ตลอดจนจะได้กล่าวถึงแนวคิดและทฤษฎีที่ไม่สอดคล้องและเป็นไปในแนวทางที่หักล้างกับการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำอันนำไปสู่ปัญหาประการหนึ่งของการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย

บทที่ 3

โทษจำคุกขั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย

ประมวลกฎหมายอาญานั้นได้มีการบังคับใช้มาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2500 เป็นต้นมา แต่เมื่อสภาพสังคมและแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนหลักการสำคัญของกฎหมายอาญาเปลี่ยนแปลงไป ประมวลกฎหมายอาญาก็ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมอีกหลายครั้ง โดยการแก้ไขเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำนั้นมีอยู่ทั้งสิ้น 12 ครั้ง ไม่ว่าจะเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา การแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ การแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน หรือการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ในบทที่ 3 ว่าด้วยเรื่อง “โทษจำคุกขั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย” นี้ จะได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของโทษจำคุกขั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญา พร้อมทั้งแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำแต่ละครั้ง นับตั้งแต่มีการประกาศใช้ประมวลกฎหมายอาญา¹ เรื่อยมาจนถึงประมวลกฎหมายอาญาฉบับปัจจุบัน² ซึ่งหลังจากที่ได้ศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงแก้ไขโทษจำคุกขั้นต่ำจนมาถึงปัจจุบันแล้ว พึงจะได้ชี้ให้เห็นถึงแนวคิดและทฤษฎีที่เป็นเบื้องหลังของเจตนารมณ์ในการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำแต่ละครั้ง เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงของแนวคิดและทฤษฎีต่างๆกับการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำด้วย ในส่วนถัดไปจะได้ชี้ให้เห็นถึงโทษจำคุกขั้นต่ำที่ปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายอาญาฉบับปัจจุบันว่า ในปัจจุบันมีกฎหมายที่มีโทษจำคุกขั้นต่ำทั้งสิ้นกี่มาตรา อยู่ในภาคความผิดลักษณะใดและเป็นมาตราใดบ้าง พร้อมกันนี้ยังได้แนบตารางแสดงความผิดที่มีโทษจำคุกขั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญาฉบับปัจจุบัน และแผนภูมิแสดงกฎหมายที่มีโทษจำคุกขั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญาฉบับปัจจุบัน เรียงตามลักษณะความผิดเพื่อให้เห็นภาพรวมของโทษจำคุกขั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญาที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้นด้วย ในส่วนสุดท้ายจะได้กล่าวถึงประเด็นปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาอย่างละเอียดอีกครั้งหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นประเด็นปัญหาเรื่องความไม่สอดคล้องของการกำหนดโทษกับแนวคิดทฤษฎีต่างๆ และประเด็นปัญหาเรื่องการถูกจำกัดการใช้ดุลพินิจของศาลในการกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิด เพื่อจะได้เป็นข้อมูลที่

¹ ประมวลกฎหมายอาญาฉบับแรกที่ยกพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

² ประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขล่าสุดตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 27) พ.ศ.

สำคัญในการนำไปใช้วิเคราะห์และแก้ปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาในขั้นต่อไป

3.1 พัฒนาการการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำในประเทศไทย

ระบบกฎหมายที่มีอิทธิพลต่อการร่างกฎหมายอาญาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำนั้น มีอยู่ด้วยกัน 2 ระบบด้วยกันได้แก่ ระบบกฎหมายของประเทศอังกฤษ และระบบกฎหมายของประเทศฝรั่งเศส³ ในส่วนของระบบกฎหมายของประเทศอังกฤษนั้นจะมีวางโครงสร้างการกำหนดโทษ โดยไม่มีโทษจำคุกขั้นต่ำจะเป็นอุปสรรคในการใช้ดุลพินิจของผู้พิพากษาแต่อย่างใด จะมีก็แต่เพียงโทษขั้นสูงกำหนดเป็นเพดานไว้ไม่ให้ผู้พิพากษาลงโทษเกินนั้นเท่านั้น⁴ เพราะฉะนั้น ผู้พิพากษาในระบบกฎหมายของประเทศอังกฤษจึงสามารถพิพากษากำหนดโทษจำคุกให้แก่จำเลยได้ต่ำมากโดยอาจพิพากษาจำคุกจำเลยเพียง 1 วันก็สามารถทำได้⁵ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าการวางโครงสร้างการกำหนดโทษแบบในระบบกฎหมายของประเทศอังกฤษที่ไม่ได้กำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำไว้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องผู้พิพากษาที่มากด้วยความสามารถ สามารถใช้ดุลพินิจตัดสินโทษอย่างถูกต้อง เหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งคดีและตัวผู้กระทำความผิดเพื่อให้ก่อให้เกิดความยุติธรรมแก่คนในสังคม⁶

อย่างไรก็ดี ในส่วนของประเทศฝรั่งเศสนั้น โครงสร้างการกำหนดโทษในกฎหมายอาญาจะแตกต่างออกไปจากประเทศอังกฤษ โดยประเทศฝรั่งเศสจะมีการกำหนดโทษจำคุกขั้นต่ำและโทษจำคุกขั้นสูงไว้ ซึ่งเป็นหนึ่งในเครื่องสะท้อนของการเกิดการปฏิวัติขึ้นที่ประเทศฝรั่งเศส ทั้งนี้ระบบการกำหนดโทษแบบมีโทษจำคุกขั้นสูงและโทษจำคุกขั้นต่ำได้มีขึ้นเพื่อเป็นมาตรการที่นำมาใช้ปกป้องและคุ้มครองประชาชนจากการกดขี่ข่มเหงของเจ้าหน้าที่⁷ เมื่อประเทศฝรั่งเศสมีการกำหนดโทษจำคุกขั้นต่ำและโทษจำคุกขั้นสูงเอาไว้เป็นหลักเกณฑ์ในการใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษของผู้พิพากษา ผู้พิพากษาในระบบกฎหมายประเทศฝรั่งเศสนี้จึงสามารถใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษได้อย่างจำกัด และในการพิจารณาเลือกโทษที่จะลงแก่จำเลยก็สามารถเลือกได้เฉพาะในขอบเขตที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น⁸ โดยประมวลกฎหมายอาญาอาจจะกำหนดลำดับชั้นของโทษต่างๆโดยมีอัตราโทษขั้นสูง

³ ปาดูซ์ ยอร์ช, บันทึกของนายยอร์ช ปาดูซ์, สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, ผู้แปล, (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2546), หน้า 68.

⁴ Tokichi Masao, "The New Penal Code of Siam," Yale Law Journal 18(1908): 93.

⁵ ปาดูซ์ ยอร์ช, บันทึกของนายยอร์ช ปาดูซ์, สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, ผู้แปล, หน้า 68.

⁶ Tokichi Masao, "The New Penal Code of Siam," : 94.

⁷ Ibid.

⁸ ปาดูซ์ ยอร์ช, บันทึกของนายยอร์ช ปาดูซ์, สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, ผู้แปล, หน้า 68-69.

และขั้นต่ำไว้สำหรับความผิดเป็นการทั่วไป หรือ อาจจะกำหนดอัตราโทษขั้นสูง หรือ ขั้นต่ำสำหรับความผิดแต่ละฐานไว้ก็ได้⁹ อนึ่ง เนื่องจากโครงสร้างการกำหนดโทษของประเทศฝรั่งเศสมีทั้งโทษขั้นสูงและโทษขั้นต่ำ ผู้พิพากษาจึงไม่จำเป็นต้องใช้ดุลพินิจมากเท่ากับการกำหนดโทษของประเทศอังกฤษที่มีการให้ดุลพินิจผู้พิพากษาในการกำหนดโทษอย่างกว้างขวาง เพราะฉะนั้น ผู้พิพากษาในระบบกฎหมายฝรั่งเศสจึงไม่จำเป็นต้องเป็นต้องมีความสามารถมากเท่ากับผู้พิพากษาในระบบกฎหมายอังกฤษ กล่าวคือ เป็นผู้พิพากษาที่ได้รับการฝึกอบรมมาเป็นเวลาจำนวนหนึ่งก็เพียงพอแล้ว¹⁰

เมื่อได้ทราบถึงประวัติความเป็นมาของระบบกฎหมายทั้ง 2 ระบบที่มีอิทธิพลต่อการร่างกฎหมายอาญาของประเทศไทยแล้ว จะเห็นได้ว่าต่างมีลักษณะที่แตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญ และเป็นประโยชน์ต่อการร่างกฎหมายอาญาทั้งสิ้น ผู้ร่างกฎหมายอาญาจึงได้เลือกนำหลักการของทั้งสองระบบมากำหนดไว้ในกฎหมายอาญา ณ ขณะนั้น ซึ่งกฎหมายอาญาดังกล่าวนี้นี้ก็คือ **กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127**¹¹ โดยยึดรูปแบบการกำหนดโทษของทั้งสองประเทศให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมของประเทศไทยในขณะนั้น กล่าวคือ ในกรณีที่เป็นความผิดร้ายแรงก็จะกำหนดให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำและโทษจำคุกขั้นสูงเพื่อให้ศาลถูกจำกัดดุลพินิจไม่ให้พิจารณากำหนดโทษเกินกรอบของระวางโทษที่กำหนดดังเช่นในระบบกฎหมายของประเทศฝรั่งเศส แต่สำหรับในส่วนความผิดอื่นๆก็จะได้กำหนดให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำ แต่ให้คงไว้แต่เพียงโทษจำคุกขั้นสูง ดังเช่นในระบบกฎหมายของประเทศอังกฤษ¹² ดังนี้แล้วจะเห็นได้ว่าโทษจำคุกขั้นต่ำนั้นมีปรากฏและบังคับใช้มาช้านานนับตั้งแต่มีการร่างกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 ในสมัยรัชกาลที่ 5¹³ และมีการปรับปรุงแก้ไข เปลี่ยนแปลงนับแต่นั้นตลอดมาจนมาเป็นโทษจำคุกขั้นต่ำดังที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญาฉบับปัจจุบัน¹⁴

แม้กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 จะเป็นประมวลกฎหมายอาญาฉบับแรกของประเทศไทย และเป็นเงื่อนไขที่สำคัญในการขอยกเลิกสิทธิสภาพนอกอาณาเขตที่มีให้ประเทศตะวันตก แต่เมื่อกาลเวลาล่วงเลยผ่านไป กฎหมายย่อมต้องแปรเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสภาพของสังคม ตลอดจนแนวคิด ค่านิยม และวัฒนธรรมของผู้คนในสังคม ณ ขณะนั้น กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 จึงมี

⁹ เรื่องเดียวกัน

¹⁰ Tokichi Masao, "The New Penal Code of Siam," : 94.

¹¹ ประมวลกฎหมายฉบับแรกของประเทศไทย และเป็นเงื่อนไขที่สำคัญประการหนึ่งในการที่ประเทศไทยจะขอยกเลิกสิทธิสภาพนอกอาณาเขตที่มีให้ประเทศตะวันตก

¹² ปาดูซ์ ยอร์ช, บันทึกของนายยอร์ช ปาดูซ์, สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, ผู้แปล, หน้า 70.

¹³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 68-69.

¹⁴ แก้ไขล่าสุดตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 27) พ.ศ.2562

ความจำเป็นที่จะต้องได้รับการแก้ไข โดยการแก้ไขนั้นเกิดจากการตราพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 เป็นกฎหมายที่ดี สอดคล้องกับพฤติการณ์บ้านเมืองที่ได้เปลี่ยนแปลงไป ตลอดจนทำให้หลักการบางอย่างและวิธีการลงโทษบางอย่างเหมาะสมกับกาลสมัยและแนวโน้มของนานาประเทศด้วย¹⁵ พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 นั้นจะมีประมวลกฎหมายอาญาอยู่แนบท้ายอันเป็นการบัญญัติถึงข้อห้ามที่สังคมไทยในสมัยนั้นมองว่าหากทุกคนไม่กระทำการอันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายนี้แล้วก็จะสามารถรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมไว้ได้ ประมวลกฎหมายอาญานั้นได้มีการบังคับใช้มาตั้งแต่ วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2500 เป็นต้นมา แต่อย่างไรก็ดี เมื่อสภาพสังคมและแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนหลักการสำคัญของกฎหมายอาญาเปลี่ยนแปลงไป ประมวลกฎหมายอาญาก็ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปเช่นกัน โดยในที่นี่จะขอกกล่าวถึงเฉพาะการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำตามขอบเขตที่ได้ทำการศึกษาเท่านั้น

3.1.1 การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำ

ประมวลกฎหมายอาญานับตั้งแต่ได้มีการประกาศใช้จนถึงปัจจุบันได้ถูกแก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำเป็นจำนวนทั้งสิ้น 12 ครั้ง¹⁶ ดังต่อไปนี้

1.) การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 1 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2502

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 1 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2502 มีมาตราที่ถูกแก้ไขได้แก่ มาตรา 147 มาตรา 148 มาตรา 149 มาตรา 150 มาตรา 151 มาตรา 152 มาตรา 153 มาตรา 154 มาตรา 155 มาตรา 156 มาตรา 157 มาตรา 201 และมาตรา 202 การแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวสามารถพิจารณาออกได้เป็น 2 ลักษณะ กล่าวคือ ลักษณะแรก เป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขระวางโทษในความผิดฐานต่างๆจากเดิมที่ไม่มีโทษจำคุกขั้นต่ำมีแต่เพียงโทษจำคุกชั้นสูง เปลี่ยนเป็นระวางโทษที่มีทั้งโทษจำคุกขั้นต่ำและโทษจำคุกชั้นสูง ยกตัวอย่างเช่น มาตรา 147 ซึ่งจากเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี ก็มีการแก้ไขระวางโทษเปลี่ยนเป็นระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี เป็นต้น ส่วนลักษณะที่สอง เป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขระวางโทษที่แต่เดิมมีโทษจำคุกขั้นต่ำอยู่แล้ว เปลี่ยนเป็นระวางโทษที่มีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำสูงขึ้น

¹⁵ หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

¹⁶ รายละเอียดการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำทั้ง 12 ครั้ง ปรากฏในภาคผนวกท้ายวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ยกตัวอย่างเช่น มาตรา 201 ซึ่งจากเดิมมีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่หนึ่งปีถึงยี่สิบปี ก็มีการแก้ไขอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำให้สูงขึ้นเป็นจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี เป็นต้น ซึ่งมาตราที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขแบบในลักษณะแรก ได้แก่ มาตรา 147 มาตรา 148 มาตรา 149 มาตรา 150 มาตรา 151 มาตรา 152 มาตรา 153 มาตรา 154 มาตรา 155 มาตรา 156 และมาตรา 157 และมาตราที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขแบบในลักษณะที่สอง ได้แก่ มาตรา 201 และมาตรา 202

ทั้งนี้เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2502 ดังที่ปรากฏในหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติก็คือ การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการและความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมส่งผลเสียหายร้ายแรงแก่รัฐและประชาชน โทษสำหรับการกระทำความผิดดังกล่าวข้างต้น ณ ขณะที่มีการตราพระราชบัญญัติมีอัตราต่ำกว่าที่ควร จึงเห็นเป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษให้สูงขึ้นและกำหนดโทษขั้นต่ำไว้ด้วย เพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดดังกล่าวนี้ให้ได้ผลดียิ่งขึ้นต่อไป¹⁷

2.) การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 2 โดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 11 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 2 โดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 11 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 มีมาตราที่ถูกแก้ไขได้แก่ มาตรา 224 มาตรา 280 มาตรา 282 มาตรา 283 มาตรา 284 มาตรา 286 มาตรา 317 มาตรา 318 มาตรา 319 มาตรา 339 มาตรา 339 ทวิ มาตรา 340 และมาตรา 340 ทวิ การแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวสามารถพิจารณาออกได้เป็น 4 ลักษณะ กล่าวคือ

ลักษณะแรก เป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขระวางโทษในความผิดฐานต่างๆจากเดิมที่ไม่มีโทษจำคุกขั้นต่ำมีแต่เพียงโทษจำคุกชั้นสูง เปลี่ยนเป็นระวางโทษที่มีทั้งโทษจำคุกขั้นต่ำและโทษจำคุกชั้นสูง ยกตัวอย่างเช่น มาตรา 282 วรรคแรก ซึ่งจากเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี ก็มีการแก้ไขระวางโทษเปลี่ยนเป็นระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี หรือมาตรา 283 วรรคแรก ซึ่งจากเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี ก็มีการแก้ไขระวางโทษเปลี่ยนเป็นระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี หรือมาตรา 286 ซึ่งจากเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี ก็มีการแก้ไขระวางโทษเปลี่ยนเป็นระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงเจ็ดปี เป็นต้น

¹⁷ หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2502

ลักษณะที่สอง เป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขระวางโทษที่แต่เดิมมีโทษจำคุกชั้นต่ำอยู่แล้ว เปลี่ยนเป็นระวางโทษที่มีอัตราโทษจำคุกชั้นต่ำสูงขึ้น ยกตัวอย่างเช่น มาตรา 224 วรรคสอง ซึ่งจากเดิมมีอัตราโทษจำคุกชั้นต่ำตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี ก็มีการแก้ไขอัตราโทษจำคุกชั้นต่ำให้สูงขึ้นเป็นจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี หรือมาตรา 317 วรรคแรก ซึ่งจากเดิมมีอัตราโทษจำคุกชั้นต่ำตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี ก็มีการแก้ไขอัตราโทษจำคุกชั้นต่ำให้สูงขึ้นเป็นจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือมาตรา 339 วรรคแรก ซึ่งจากเดิมมีอัตราโทษจำคุกชั้นต่ำตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี ก็มีการแก้ไขอัตราโทษจำคุกชั้นต่ำให้สูงขึ้นเป็นจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี เป็นต้น

ลักษณะที่สาม เป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขโดยเพิ่มวรรคในมาตราเดิมโดยลักษณะความผิดที่เพิ่มเข้ามานั้นนอกจากจะเป็นการเพิ่มเติมหลักกฎหมายแล้วยังเป็นการบัญญัติให้มีอัตราโทษจำคุกชั้นต่ำขึ้นในประมวลกฎหมายอาญาด้วย ยกตัวอย่างเช่น มาตรา 282 วรรคสอง ซึ่งแต่เดิมมีแค่วรรคแรกเท่านั้น ก็ได้เพิ่มวรรคสองขึ้นมาโดยมีระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือมาตรา 283 วรรคสอง ซึ่งแต่เดิมมีแค่วรรคแรกเท่านั้น ก็ได้เพิ่มวรรคสองขึ้นมาโดยมีระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงเจ็ดปี หรือมาตรา 317 วรรคสาม ซึ่งแต่เดิมมีแค่สองวรรคเท่านั้น ก็ได้เพิ่มวรรคสามขึ้นมาโดยมีระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบสองปี เป็นต้น

ลักษณะที่สี่ เป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขโดยยกเลิกโทษจำคุกชั้นต่ำและโทษจำคุกชั้นสูงและให้คงเหลือไว้แต่เพียงโทษที่มีความร้ายแรงมากกว่าโทษจำคุกทั่วไปเท่านั้น หรือเป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขโดยยกเลิกโทษจำคุกชั้นต่ำและโทษจำคุกชั้นสูงและเพิ่มบทลงโทษที่มีความร้ายแรงมากกว่าโทษจำคุกทั่วไป ยกตัวอย่างเช่น มาตรา 280(2) ซึ่งจากเดิมมีระวางโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุกตั้งแต่สิบสองปีถึงยี่สิบปี ก็มีการแก้ไขระวางโทษโดยยกเลิกโทษจำคุกชั้นต่ำและโทษจำคุกชั้นสูง และคงเหลือไว้แต่เพียงโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือมาตรา 339 วรรคท้าย ซึ่งจากเดิมมีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี ก็มีการแก้ไขระวางโทษโดยยกเลิกโทษจำคุกชั้นต่ำและโทษจำคุกชั้นสูง และเพิ่มบทลงโทษเป็นโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต เป็นต้น

ทั้งนี้เหตุผลในการออกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 11 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 ดังที่ปรากฏในหมายเหตุท้ายประกาศก็คือ คณะปฏิวัติมีความปรารถนาจะให้ประชาชนได้รับความสงบสุขและปลอดภัยจากอาชญากรรม พร้อมกันนั้นได้เล็งเห็นว่าอัตราโทษ

ที่กำหนดไว้สำหรับความผิดบางประเภทตามประมวลกฎหมายอาญาอย่างไม่เพียงพอต่อการป้องกันและปราบปราม สมควรแก้ไขให้สูงขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ณ ขณะนั้น¹⁸

3.) การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 3 โดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 41 ลงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2519

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 3 โดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 41 ลงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2519 มีมาตราที่ถูกแก้ไขได้แก่ มาตรา 112 มาตรา 133 มาตรา 134 มาตรา 198 และมาตรา 206 การแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวจะเป็นไปในลักษณะที่เป็น*การเปลี่ยนแปลงแก้ไข*ระวางโทษในความผิดฐานต่างๆจากเดิมที่ไม่มีโทษจำคุกขั้นต่ำแต่เพียงโทษจำคุกชั้นสูง เปลี่ยนเป็นระวางโทษที่มีทั้งโทษจำคุกขั้นต่ำและโทษจำคุกชั้นสูง กล่าวคือ มาตรา 112 จากเดิมนั้นมีระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี ก็มีการแก้ไขระวางโทษเปลี่ยนเป็นระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี มาตรา 133 จากเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี ก็มีการแก้ไขระวางโทษเปลี่ยนเป็นระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี มาตรา 134 จากเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี ก็มีการแก้ไขระวางโทษเปลี่ยนเป็นระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี มาตรา 198 จากเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี ก็มีการแก้ไขระวางโทษเปลี่ยนเป็นระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี มาตรา 206 จากเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี ก็มีการแก้ไขระวางโทษเปลี่ยนเป็นระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี

ทั้งนี้เหตุผลในการออกคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 41 ลงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2519 ก็คือ อัตราโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดเกี่ยวกับการหมิ่นประมาทหรือดูหมิ่นพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ราชาธิบดี ราชาินี ราชสามี รัชทายาท หรือประมุขแห่งรัฐต่างประเทศ เจ้าพนักงานซึ่งปฏิบัติการตามหน้าที่ ศาลหรือผู้พิพากษา และประชาชนทั่วไป ตลอดจนการกระทำเพื่อเหยียดหยามประเทศชาติ รัฐต่างประเทศซึ่งมีสัมพันธไมตรี หรือการกระทำอันเป็นการเหยียดหยามศาสนาและความผิดเกี่ยวกับการต่อสู้หรือขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่ หรือ ขัดขวางการพิจารณา หรือ พิพากษาของศาล ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน จึงเห็นเป็นการสมควรให้แก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษให้สูงขึ้น¹⁹

¹⁸ เหตุผลดังกล่าวปรากฏในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 11 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515

¹⁹ เหตุผลดังกล่าวปรากฏในคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 41 ลงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2519

4.) การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 4 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2525

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 4 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2525 มีมาตราที่ถูกแก้ไขได้แก่ มาตรา 276 มาตรา 277 มาตรา 277 ทวิ มาตรา 282 มาตรา 283 มาตรา 286 มาตรา 317 มาตรา 318 มาตรา 319 มาตรา 320 มาตรา 335 มาตรา 335 ทวิ และมาตรา 339 ทวิ วรรคแรก การแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวสามารถพิจารณาออกได้เป็น 4 ลักษณะ กล่าวคือ

ลักษณะแรก เป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขระวางโทษในความผิดฐานต่างๆจากเดิมที่ไม่มีโทษจำคุกขั้นต่ำมีแต่เพียงโทษจำคุกชั้นสูง เปลี่ยนเป็นระวางโทษที่มีทั้งโทษจำคุกขั้นต่ำและโทษจำคุกชั้นสูง ยกตัวอย่างเช่น มาตรา 320 วรรคแรก ซึ่งจากเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี ก็มีการแก้ไขระวางโทษเปลี่ยนเป็นระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี

ลักษณะที่สอง เป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขระวางโทษที่แต่เดิมมีโทษจำคุกขั้นต่ำอยู่แล้ว เปลี่ยนเป็นระวางโทษที่มีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำสูงขึ้น ยกตัวอย่างเช่น มาตรา 276 วรรคแรก ซึ่งจากเดิมมีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี ก็มีการแก้ไขอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำให้สูงขึ้นเป็นจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงสิบปี หรือมาตรา 317 วรรคแรก ซึ่งจากเดิมมีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี ก็มีการแก้ไขอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำให้สูงขึ้นเป็นจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี หรือมาตรา 335 วรรคแรก ซึ่งจากเดิมมีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี ก็มีการแก้ไขอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำให้สูงขึ้นเป็นจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือมาตรา 335 ทวิ วรรคแรก ซึ่งจากเดิมมีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี ก็มีการแก้ไขอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำให้สูงขึ้นเป็นจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี เป็นต้น

ลักษณะที่สาม เป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขโดยเพิ่มวรรคในมาตราเดิมโดยลักษณะความผิดที่เพิ่มเข้ามานั้นนอกจากจะเป็นการเพิ่มเติมหลักกฎหมายแล้วยังเป็นการบัญญัติให้มีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำขึ้นในประมวลกฎหมายอาญาด้วย ยกตัวอย่างเช่น มาตรา 335 วรรคสี่ซึ่งแต่เดิม มาตรา 335 ไม่ได้มีข้อความในส่วนนี้ มีแค่ข้อความในวรรคแรก วรรคสอง วรรคสามและวรรคท้ายเท่านั้น และมาตรา 335 วรรคสี่ที่เพิ่มขึ้นมาก็มีระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี

ลักษณะที่สี่ เป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขโดยยกเลิกโทษจำคุกขั้นต่ำและโทษจำคุกชั้นสูงและให้คงเหลือไว้แต่เพียงโทษที่มีความร้ายแรงมากกว่าโทษจำคุกทั่วไปเท่านั้น

ยกตัวอย่างเช่น มาตรา 277 วรรคสอง ซึ่งจากเดิมมีระวางโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี ก็มีการแก้ไขระวางโทษโดยยกเลิกโทษจำคุกขั้นต่ำและโทษจำคุกขั้นสูงและคงเหลือไว้เพียงโทษจำคุกตลอดชีวิตเท่านั้น เป็นต้น

ทั้งนี้เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2525 ดังที่ปรากฏในหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติก็คือ อาชญากรรมที่เป็นความผิดที่เกี่ยวกับเพศและความผิดต่อเสรีภาพมีความรุนแรงมากขึ้น ความผิดฐานลักทรัพย์โดยเฉพาะทรัพย์ที่เป็นพระพุทธรูป และโคหรือกระบือของผู้มีอาชีพกสิกรรมก็มีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งแม้ความผิดเหล่านี้บางกรณีได้มีการเพิ่มอัตราโทษมาแล้วตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 11 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 แต่ก็เห็นเป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษให้สูงขึ้น เพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในลักษณะดังกล่าวนี้ให้ได้ผลดียิ่งขึ้นต่อไป²⁰

5.) การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 5 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2530

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 5 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2530 มีมาตราที่ถูกแก้ไขมาตราเดียวได้แก่ มาตรา 335 วรรคสี่ โดยลักษณะหรือรูปแบบที่แก้ไขจะเป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขระวางโทษที่แต่เดิมมีโทษจำคุกขั้นต่ำอยู่แล้ว เปลี่ยนเป็นระวางโทษที่มีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำสูงขึ้น กล่าวคือ จากเดิมที่มีระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปีเปลี่ยนเป็นระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี ทั้งนี้เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2530 ดังที่ปรากฏในหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติก็คือ อาชญากรรมที่เป็นความผิดฐานลักทรัพย์เกี่ยวกับโค กระบือ หรือเครื่องมือเครื่องใช้ หรือเครื่องจักรกลของเกษตรกรได้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก สร้างความเดือดร้อนแก่เกษตรกรอย่างยิ่งเพราะเมื่อถึงฤดูกาลทำนาหรือเพาะปลูก เกษตรกรไม่สามารถหาโค กระบือ หรือเครื่องจักรกลต่างๆมาทำการเพาะปลูกได้ทันตามฤดูกาล ซึ่งแม้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะได้คอยสอดส่องดูแลอยู่ตลอดและจับกุมผู้กระทำความผิดเพื่อนำตัวมาลงโทษแล้วก็ตามแต่ก็ไม่ทำให้ผู้กระทำความผิดหลบจำหรือเกรงกลัวอาญาแผ่นดิน ทั้งนี้ก็เพราะกฎหมายกำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดไว้ต่ำ จึงเห็นเป็นการสมควรให้แก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษให้สูงขึ้น เพื่อให้ผู้กระทำความผิดหลบจำและเกิดความเกรงกลัวต่ออาญาแผ่นดิน²¹

²⁰ หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2525

²¹ หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2530

6.) การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 6 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 8) พ.ศ.2530

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 6 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 8) พ.ศ.2530 มีมาตราที่ถูกแก้ไข 2 มาตรา ได้แก่ มาตรา 277 และมาตรา 282 โดยลักษณะหรือรูปแบบที่แก้ไขจะเป็นไปในลักษณะที่เพิ่มวรรคในมาตราเดิมโดยลักษณะความผิดที่เพิ่มเข้ามานั้นนอกจากจะเป็นการเพิ่มเติมหลักกฎหมายแล้วยังเป็นการบัญญัติให้มีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำขึ้นในประมวลกฎหมายอาญาด้วย ดังเช่น มาตรา 277 ที่แต่เดิมยังไม่ได้คุ้มครองเด็กหญิงที่ถูกกระทำชำเราที่มีอายุไม่เกินสิบห้าปีก็ได้เพิ่มบทบัญญัติให้มีการคุ้มครองเด็กหญิงที่มีอายุไม่เกินสิบห้าปีด้วย โดยหากมีการกระทำชำเราเด็กหญิงอายุยังไม่เกินสิบห้าปี โดยเด็กหญิงนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี หรือมาตรา 282 ที่แต่เดิมคุ้มครองเด็กหญิงหรือหญิงอายุยังไม่เกินสิบแปดปีเท่านั้นก็ได้เพิ่มบทบัญญัติให้มีการคุ้มครองหญิงเป็นกรณีทั่วไป ไม่ว่าจะมียุเท่าใดก็ตามด้วย โดยหากมีการเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือชักพาไปเพื่อการอนาจารซึ่งหญิง แม้หญิงนั้นจะยินยอมก็ตาม ผู้กระทำก็ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี

ทั้งนี้เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2530 ดังที่ปรากฏในหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติก็คือ การกระทำความผิดตามมาตรา 277 มาตรา 278 มาตรา 279 มาตรา 282 มาตรา 283 มาตรา 313 มาตรา 317 มาตรา 318 มาตรา 319 และมาตรา 298 กำหนดอายุเด็กที่จะได้รับความคุ้มครองเป็นพิเศษตามกฎหมาย จากการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ การกระทำความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพ และการกระทำทารุณต่อเด็กไว้เพียงอายุไม่เกินสิบสามปีเท่านั้น ผู้กระทำความผิดจึงได้ใช้ช่องทางเรื่องอายุดังกล่าวนี้ กล่าวอ้างความยินยอมของเด็กอายุกว่าสิบสามปีขึ้นไป เพื่อเป็นเหตุยกเว้นความผิดหรือเหตุบรรเทาโทษตามกฎหมาย ซึ่งยอมเป็นการปล่อยให้มีการแสวงประโยชน์ในทางมิชอบจากเด็กอายุระหว่างสิบสามปีถึงสิบห้าปี ซึ่งส่วนใหญ่แล้วก็ยังคงมีความเจริญเติบโตและพัฒนาการทางด้านต่างๆ เช่น ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา การศึกษาอบรมและประสบการณ์ไม่เพียงพอได้ จึงสมควรแก้ไขเพื่ออุดช่องว่างของกฎหมายในส่วนนี้ นอกจากนี้ บทบัญญัติเกี่ยวกับการเป็นธุระ จัดหา ล่อไป หรือชักพาไป ซึ่งหญิงเพื่อสำเร็จความใคร่ของผู้อื่นในกฎหมายขณะนั้น (มาตรา 282 เดิม²²) จะสามารถเอาผิดผู้กระทำได้ก็ต่อเมื่อได้กระทำต่อหญิงอายุยังไม่เกินสิบแปดปี ทำให้หญิงทั่วไปนั้นได้รับความเสียหาย

²² มาตรา 282 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2525

ไม่มีกฎหมายคุ้มครอง สมควรแก้ไขเพิ่มเติมให้การกระทำความผิดดังกล่าวเป็นความผิดไม่ว่าหญิงจะมีอายุเท่าใดก็ตาม²³

7.) การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 7 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 13) พ.ศ.2537

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 7 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 13) พ.ศ.2537 มีมาตราที่ถูกแก้ไขเพิ่มเติมมาตราเดียวได้แก่ มาตรา 312 ทวิ โดยลักษณะหรือรูปแบบที่แก้ไขจะเป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขในลักษณะที่เพิ่มมาตราขึ้นมา โดยมาตราที่เพิ่มเข้ามานั้นนอกจากจะเป็นการเพิ่มเติมหลักกฎหมายแล้วยังเป็นการบัญญัติให้มีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำขึ้นในประมวลกฎหมายอาญาด้วย ซึ่ง มาตรา 312 ทวิ ที่เพิ่มเข้ามานี้มีโทษจำคุกขั้นต่ำปรากฏอยู่ทั้งในมาตรา 312 ทวิ วรรคแรก มาตรา 312 ทวิ วรรคสอง (1) มาตรา 312 ทวิ วรรคสอง (2) และมาตรา 312 ทวิ วรรคสอง (3) ทั้งนี้เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2537 ดังที่ปรากฏในหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติก็คือ ในขณะที่มีการล่อลวงเด็กไปทำงานในโรงงานและเจ้าของโรงงานได้หวังเหนี่ยวหรือกักขังเด็กเหล่านั้นโดยให้ทำงานอย่างไร้มนุษยธรรม และฝ่าฝืนมาตรฐานขั้นต่ำในการใช้แรงงานตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน อีกทั้งเป็นการกระทำที่กระทบกระเทือนความสงบสุขในสังคม จึงสมควรให้มีการบัญญัติกฎหมายให้การกระทำความผิดดังกล่าวเป็นความผิดฐานใหม่ขึ้นมาพิเศษ²⁴

8.) การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 8 โดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.2546

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 8 โดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.2546 นี้เป็นการเพิ่มเติมลักษณะ 1/1 ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายในประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งมีมาตราที่เพิ่มเติมขึ้นมาอันมีโทษจำคุกขั้นต่ำปรากฏอยู่ 2 มาตราได้แก่ มาตรา 135/1 และมาตรา 135/2 การแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวจะเป็นไปในลักษณะที่เพิ่มมาตราขึ้นมา โดยมาตราที่เพิ่มเข้ามานั้นนอกจากจะเป็นการเพิ่มเติมหลักกฎหมายแล้วยังเป็นการบัญญัติให้มีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำขึ้นในประมวลกฎหมายอาญาด้วย กล่าวคือ ในมาตรา 135/1 หากผู้กระทำความผิดกระทำการใดอันเป็นการก่อการร้ายตามหลักกฎหมายในมาตรานี้หากไม่ถูกพิพากษาให้ต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต ก็อาจถูกพิพากษาจำคุกตั้งแต่สามปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงหนึ่งล้านบาทได้ หรือในมาตรา 135/2 หากผู้กระทำความผิดได้ขู่เชื่อว่า จะทำการก่อ

²³ หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2530

²⁴ หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2537

การร้าย ทำการสะสมกำลังพล อาวุธ ตลอดจนเตรียมการเพื่อก่อการร้าย ตามหลักกฎหมายใน มาตรฐานนี้ก็จำต้องถูกพิพากษาจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ทั้งนี้เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2546 ดังที่ปรากฏในหมายเหตุท้ายพระราชกำหนดก็คือ เนื่องจาก สถานการณ์ ณ ขณะนั้น มีภัยคุกคามจากการก่อการร้ายโดยมุ่งประสงค์ต่อชีวิตของประชาชนผู้ บริสุทธ์หรือทำลายทรัพย์สินให้เกิดความเสียหายเพื่อสร้างความปั่นป่วนโดยให้เกิดความหวาดกลัวใน หมู่ประชาชนและทำให้เกิดความวุ่นวายในประเทศ หรือเพื่อบังคับขู่เชิญให้รัฐบาลไทย รัฐบาลของรัฐ ใด หรือองค์การระหว่างประเทศ จำยอมต้องกระทำหรือละเว้นการกระทำตามที่มีการเรียกร้องของ ผู้ก่อการร้าย ซึ่งการกระทำเช่นนั้นได้เกิดขึ้นในประเทศใกล้เคียงและมีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้น ภายในประเทศอันจะมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศอย่างร้ายแรง นอกจากนี้ การกระทำ ดังกล่าวยังเป็นการกระทำในลักษณะการร่วมมือกระทำความผิดระหว่างประเทศ ซึ่งคณะรัฐมนตรี ความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้มีมติที่ 1373 เมื่อวันที่ 28 กันยายน ค.ศ.2001 ขอให้ทุกประเทศ ร่วมมือดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกระทำใดที่เป็นการก่อการร้าย รวมถึงการสนับสนุนทาง ทรัพย์สินหรือกรณีอื่นใดที่มีวัตถุประสงค์จะนำไปใช้ดำเนินการก่อการร้ายหรือเป็นสมาชิกขององค์กร ก่อการร้าย โดยเหตุที่การก่อการร้ายเป็นการกระทำที่เป็นภัยร้ายแรงต้องแก้ไขปัญหาให้ยุติลงอย่าง รวดเร็ว จึงเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นเร่งด่วนอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้เพื่อรักษาความปลอดภัยของ ประเทศและความปลอดภัยของสาธารณะ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดนี้²⁵

9.) การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 9 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 17) พ.ศ.2547

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 9 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 17) พ.ศ.2547 นี้เป็นการเพิ่มเติมหมวด 4 ความผิดเกี่ยวกับบัตร อิเล็กทรอนิกส์ ของลักษณะ 7 ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลงในภาค 2 ความผิดแห่ง ประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งมีมาตราที่เพิ่มเติมขึ้นมาอันมีโทษจำคุกขั้นต่ำปรากฏอยู่ 4 มาตรา ได้แก่ มาตรา 269/1 269/2 มาตรา 269/3 และมาตรา 269/4

การแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวจะเป็นไปในลักษณะที่เพิ่มมาตราขึ้นมา โดยมาตราที่เพิ่มเข้ามานั้นนอกจากจะเป็นการเพิ่มเติมหลักกฎหมายแล้วยังเป็นการบัญญัติให้มีอัตรา

²⁵ หมายเหตุท้ายพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2546

โทษจำคุกขั้นต่ำขึ้นในประมวลกฎหมายอาญาด้วย โดยในมาตรา 269/1 หากผู้กระทำความผิดได้ทำการปลอมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท มาตรา 269/2 หากผู้กระทำความผิดได้ทำเครื่องมือที่ใช้ในการปลอมแปลงหรือมีเครื่องมือที่ใช้ในการปลอมแปลง ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท มาตรา 269/3 หากผู้กระทำความผิดนำเข้าหรือส่งออกสิ่งใดๆตามมาตรา 269/1 หรือ 269/2 ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสองแสนบาท มาตรา 269/4 วรรคแรก หากผู้กระทำความผิดได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้มีการปลอมขึ้น ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และมาตรา 269/4 วรรคสอง หากผู้กระทำความผิดได้จำหน่ายหรือมีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้มีการปลอมขึ้น ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ทั้งนี้เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 17) พ.ศ. 2547 ดังที่ปรากฏในหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติก็คือ ขณะนั้นมีการใช้เอกสาร วัตถุอื่นใดหรือข้อมูลที่ทำขึ้นในลักษณะบัตรอิเล็กทรอนิกส์ เช่น บัตรเครดิต บัตรเดบิต บัตรสมาร์ตการ์ด หรือบัตรอื่นใดในลักษณะคล้ายกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประโยชน์ในการชำระค่าสินค้า ค่าบริการ หรือหนี้อื่น หรือเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใด กำลังเพิ่มปริมาณและประเภทการใช้งานอย่างแพร่หลาย และปรากฏว่าได้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับบัตรและลักลอบนำเข้าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของผู้อื่นมาใช้อันส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและผู้บริโภคในวงกว้าง จึงเห็นเป็นการสมควรให้กำหนดความผิดอาญาสำหรับการกระทำความผิดเกี่ยวกับบัตรและข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวเพิ่มเติมให้ครอบคลุมการกระทำความผิดในรูปแบบต่างๆ และให้มีอัตราโทษเหมาะสมกับความร้ายแรงของการกระทำความผิด²⁶

10.) การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 10 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 18) พ.ศ.2550

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 10 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 18) พ.ศ.2550 นี้เป็นการเพิ่มเติมหมวด 5 ความผิดเกี่ยวกับหนังสือเดินทาง ของลักษณะ 7 ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง ในภาค 2 ความผิดแห่งประมวล

²⁶ หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 17) พ.ศ. 2547

กฎหมายอาญา ซึ่งมีมาตราที่เพิ่มเติมขึ้นมาอันมีโทษจำคุกขั้นต่ำปรากฏอยู่ 6 มาตรา ได้แก่ มาตรา 269/8 มาตรา 269/9 มาตรา 269/10 มาตรา 269/12 มาตรา 269/13 มาตรา 269/14

การแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวจะเป็นไปในลักษณะที่เพิ่มมาตราขึ้นมา โดยมาตราที่เพิ่มเข้ามานั้นนอกจากจะเป็นการเพิ่มเติมหลักกฎหมายแล้วยังเป็นการบัญญัติให้มีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำขึ้นในประมวลกฎหมายอาญาด้วย โดยในมาตรา 269/8 หากผู้กระทำความผิดได้ทำการปลอมหนังสือเดินทาง ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท มาตรา 269/9 วรรคแรก หากผู้กระทำความผิดได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ซึ่งหนังสือเดินทางปลอม ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท มาตรา 269/9 วรรคสอง หากผู้กระทำความผิดได้จำหน่ายหรือมีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งหนังสือเดินทางปลอม ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท มาตรา 269/10 วรรคแรก หากผู้กระทำความผิดนำเข้าไปหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งหนังสือเดินทางปลอม ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท มาตรา 269/10 วรรคสอง หากผู้กระทำความผิดได้ทำการตามมาตรา 269/10 วรรคแรก เพื่อจำหน่าย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท มาตรา 269/12 หากผู้กระทำความผิดได้กระทำการปลอมดวงตราอันใช้ในการตรวจลงตราสำหรับการเดินทางระหว่างประเทศ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท มาตรา 269/13 หากผู้กระทำความผิดได้ใช้ดวงตราที่ทำปลอมขึ้นตาม มาตรา 269/12 ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และมาตรา 269/14 หากผู้กระทำความผิดนำเข้าไปหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งดวงตราตาม มาตรา 269/12 ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ทั้งนี้เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 18) พ.ศ. 2550 ดังที่ปรากฏในหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติก็คือ ณ ขณะนั้นการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติได้มีความรุนแรงและมีรูปแบบที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ซึ่งได้มีการใช้หนังสือเดินทางเป็นเครื่องมือในการกระทำการดังกล่าวอันเป็นการส่งผลกระทบต่อความมั่นคงภายในประเทศและต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จึงเห็นเป็นการสมควรในการขยาย

ขอบเขตของการกระทำความผิดเกี่ยวกับหนังสือเดินทางให้กว้างขึ้น และสมควรกำหนดอัตราโทษให้เหมาะสมกับความผิด²⁷

11.) การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 11 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 24) พ.ศ.2558

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 11 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 24) พ.ศ.2558 มีมาตราที่ถูกแก้ไขเพิ่มเติมมาตราเดียวได้แก่ มาตรา 287/2 โดยลักษณะหรือรูปแบบที่แก้ไขจะเป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขในลักษณะที่เพิ่มมาตราขึ้นมา โดยมาตราที่เพิ่มเข้ามานั้นนอกจากจะเป็นการเพิ่มเติมหลักกฎหมายแล้วยังเป็นการบัญญัติให้มีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำขึ้นในประมวลกฎหมายอาญาด้วย กล่าวคือ หากผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดเกี่ยวกับสื่อลามกอนาจารเด็ก ไม่ว่าจะเป็นการครอบครอง ทำการค้า หรือทำให้แพร่หลายด้วยวิธีอื่นใด ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสองแสนบาท ทั้งนี้เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 24) พ.ศ. 2558 ดังที่ปรากฏในหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติก็คือ การครอบครองสื่อลามกอนาจารเด็กเป็นการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็กตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก และเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็ก และส่งผลกระทบต่อสวัสดิภาพของเด็ก ประกอบกับความผิดเกี่ยวกับการค้าหรือทำให้แพร่หลายซึ่งวัตถุหรือสิ่งลามกไม่ได้แยกประเภทระหว่างสื่อลามกอนาจารผู้ใหญ่กับสื่อลามกอนาจารเด็กไว้ทั้งที่ลักษณะความผิดมีความร้ายแรงแตกต่างกัน ดังนั้น เพื่อให้เด็กได้รับการคุ้มครองและป้องกันจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศมากขึ้นสมควรกำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับการค้าหรือทำให้แพร่หลายซึ่งวัตถุหรือสิ่งลามกที่เป็นสื่อลามกอนาจารเด็กเป็นความผิดที่ผู้กระทำต้องได้รับโทษหนักขึ้น รวมทั้งกำหนดให้การครอบครองและส่งต่อซึ่งสื่อลามกอนาจารเด็กเป็นความผิด จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้²⁸

12.) การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 12 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 27) พ.ศ.2562

การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 12 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 27) พ.ศ.2562 มีมาตราที่ถูกแก้ไขได้แก่ มาตรา 276 มาตรา 277

²⁷ หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 18) พ.ศ. 2550

²⁸ หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 24) พ.ศ. 2558

มาตรา 278 และมาตรา 279 การแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวสามารถพิจารณาออกได้เป็น 3 ลักษณะ กล่าวคือ

ลักษณะแรก เป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขระวางโทษในความผิดฐานต่างๆจากเดิมที่ไม่มีโทษจำคุกขั้นต่ำแต่เพียงโทษจำคุกชั้นสูง เปลี่ยนเป็นระวางโทษที่มีทั้งโทษจำคุกขั้นต่ำและโทษจำคุกชั้นสูง ยกตัวอย่างเช่น มาตรา 279 วรรคสอง ซึ่งจากเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบห้าปี ก็มีการแก้ไขระวางโทษเปลี่ยนเป็นระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบห้าปี ดังที่ปรากฏตามความในวรรคสามแห่งมาตรา 279

ลักษณะที่สอง เป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขระวางโทษที่แต่เดิมมีโทษจำคุกชั้นต่ำอยู่แล้ว เปลี่ยนเป็นระวางโทษที่มีอัตราโทษจำคุกชั้นต่ำสูงขึ้น ยกตัวอย่างเช่น มาตรา 277 วรรคแรก ซึ่งจากเดิมมีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี ก็มีการแก้ไขอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำให้สูงขึ้นเป็นโทษจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี

ลักษณะที่สาม เป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขโดยเพิ่มวรรคในมาตราเดิมโดยลักษณะความผิดที่เพิ่มเข้ามานั้นนอกจากจะเป็นการเพิ่มเติมหลักกฎหมายแล้วยังเป็นการบัญญัติให้มีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำขึ้นในประมวลกฎหมายอาญาคด้วย ยกตัวอย่างเช่น มาตรา 276 วรรคสองซึ่งได้เพิ่มเติมหลักกฎหมายใหม่ขึ้นมาโดยหากผู้กระทำความผิดซ้ำเราผู้อื่นตามความในวรรคแรกได้กระทำโดยทำให้ผู้ถูกกระทำเข้าใจว่าผู้กระทำมีอาวุธปืน หรือวัตถุระเบิด ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี หรือมาตรา 278 วรรคสองซึ่งได้เพิ่มเติมหลักกฎหมายใหม่ขึ้นมาโดยหากการกระทำความผิดตามความในวรรคแรกได้กระทำโดยใช้วัตถุหรืออวัยวะอื่นซึ่งมิใช่อวัยวะเพศล่วงล้ำอวัยวะเพศหรือทวารหนักของบุคคลนั้น ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี เป็นต้น

ทั้งนี้เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 27) พ.ศ. 2562 ดังที่ปรากฏในหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติก็คือ เพื่อเป็นการปรับปรุงบทนิยามคำว่า “กระทำซ้ำเรา” ในประมวลกฎหมายอาญาให้ชัดเจนและสอดคล้องกับลักษณะการกระทำซ้ำเราตามธรรมชาติ พร้อมทั้งปรับปรุงบทบัญญัติความผิดเกี่ยวกับเพศบางประการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนเพื่อให้ความคุ้มครองบุคคลซึ่งถูกกระทำทางเพศกลุ่มต่างๆ มากยิ่งขึ้น เช่น เด็ก ผู้อยู่ภายใต้อำนาจของผู้กระทำ และผู้ซึ่งไม่

สามารถปกป้องตนเองได้ อีกทั้งเพื่อป้องปรามมิให้มีการกระทำที่เป็นการเอาเปรียบหรือรับประโยชน์จากผู้ซึ่งค้าประเวณีหรือจากการค้าประเวณี จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้²⁹

3.1.2 วิเคราะห์การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำ

หลังจากที่ได้ศึกษาถึงการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำทั้ง 12 ครั้ง จะเห็นได้ว่าการแก้ไขแต่ละครั้งล้วนมีเหตุผลหรือเจตนารมณ์ในการแก้ไขปรากฏอยู่ ซึ่งเมื่อนำเอาเหตุผลหรือเจตนารมณ์เหล่านั้นมาวิเคราะห์จะเห็นได้ว่า ในการแก้ไขแต่ละครั้งล้วนแล้วแต่มีทฤษฎีหรือหลักการสำคัญอันเป็นเบื้องหลังของเหตุผลหรือเจตนารมณ์ในการกำหนดให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำปรากฏอยู่ทั้งสิ้น ทฤษฎีหรือหลักการดังกล่าวนี้ ได้แก่ **ทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิด (Retribution) และทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิด (Deterrent)**³⁰

จากการศึกษาการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำนั้นในหลายๆครั้ง จะเห็นได้ว่าเป็นการเพิ่มโทษจำคุกขั้นต่ำให้มีอัตราโทษที่สูงขึ้น หรือเป็นการเพิ่มให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำซึ่งจากเดิมไม่มีโทษจำคุกขั้นต่ำมาก่อน หรือเป็นการเพิ่มหลักกฎหมายใหม่และหลักกฎหมายนั้นได้บัญญัติให้มีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำด้วย ทั้งนี้เพื่อให้โทษนั้นเหมาะสมกับการกระทำความผิดที่ถือว่าร้ายแรงหรือเกิดขึ้นมากในสังคมไทยในแต่ละยุคสมัย ยกตัวอย่างเช่น การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 2 โดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 11 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 ในส่วนของมาตรา 339 วรรคแรก ซึ่งจากเดิมมีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี ก็มีการแก้ไขอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำให้สูงขึ้นเป็นจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี หรือ การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 3 โดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 41 ลงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2519 ในส่วนของมาตรา 206 ซึ่งจากเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี ก็มีการแก้ไขระวางโทษเปลี่ยนเป็นระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี หรือการแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 9 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 17) พ.ศ.2547 และการแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 10 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 18) พ.ศ.2550 ที่ต่างได้บัญญัติมาตราเพิ่มเข้ามาและบางมาตราก็มีโทษจำคุกขั้นต่ำปรากฏอยู่ด้วย เป็นต้น ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงเหตุผลหรือ

²⁹ หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 27) พ.ศ. 2562

³⁰ สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, “รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ โครงการวิจัย เรื่องศึกษาความเป็นไปได้ในการกำหนดชั้นโทษและการนำไปปรับใช้ในประมวลกฎหมายอาญา”, หน้า 278.

เจตนารมณ์ในการออกประกาศของคณะปฏิวัติ³¹ การออกคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน³² พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 17) พ.ศ.2547³³ และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 18) พ.ศ.2550³⁴ แล้วก็จะเห็นได้ว่า เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติมก็คือ อัตราโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่ถูกแก้ไขแต่เดิมนั้นไม่สอดคล้องและไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ ณ ขณะนั้น สมควรที่จะแก้ไขให้อัตราโทษนั้นสูงขึ้นเพื่อให้อัตราโทษสอดคล้องและเหมาะสมกับความผิด หรือในส่วนของ การแก้ไขเพิ่มเติมที่เพิ่มมาตราใหม่เข้ามา โทษในมาตรานั้นๆ ก็ต้องเหมาะสมกับความผิดด้วย ซึ่งทั้งสองกรณีเป็นการแสดงให้เห็นว่าอัตราโทษนั้นต้องเหมาะสมกับความผิดและการลงโทษจะต้องสอดคล้องกับการกระทำความผิดอันเป็นหลักการสำคัญประการหนึ่งของ ทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิด (Retribution) เพราะฉะนั้น การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาเกี่ยวกับโทษจำคุกขั้นต่ำจึงมีที่มาหรือแนวความคิดเบื้องหลังประการหนึ่งมาจากหลักคิดของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิดที่ว่าจำนวนโทษต้องพอเหมาะกับความผิดเพื่อให้ผู้กระทำความผิดได้รับผลร้ายอย่างสาสมกับสิ่งที่ตนกระทำลงไป

นอกจากหลักคิดของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิด อันเป็นแนวความคิดเบื้องหลังประการหนึ่งของการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำแล้ว ยังมีหลักคิดอีกประการหนึ่งที่มีความสำคัญและเป็นแนวความคิดเบื้องหลังอีกประการของการแก้ไขเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำเช่นกัน หลักคิดที่ว่านี้ก็คือหลักคิดของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิด (Deterrent)

จากการศึกษาการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำ จะเห็นได้ว่านอกจากที่จะได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้โทษนั้นสาสมและเหมาะสมกับการกระทำความผิด ยังพบว่าเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้บุคคลทั่วไปในสังคมเกิดความเกรงกลัวจนไม่กล้าที่จะกระทำความผิด อันจะส่งผลเป็นการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในสังคมไทยด้วย ยกตัวอย่างเช่น การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 1 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย

³¹ ดูหัวข้อที่ 3.1.1 การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 2 โดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 11 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515

³² ดูหัวข้อที่ 3.1.1 การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 3 โดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 41 ลงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2519

³³ ดูหัวข้อที่ 3.1.1 การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 9 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 17) พ.ศ.2547

³⁴ ดูหัวข้อที่ 3.1.1 การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 10 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 18) พ.ศ.2550

อาญา พ.ศ. 2502 ซึ่งมีเหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการและความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือ การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 4 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2525 ซึ่งมีเหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับเพศและความผิดต่อเสรีภาพ รวมทั้งความผิดฐานลักทรัพย์โดยเฉพาทรัพย์ที่เป็นพระพุทธรูป และโคหรือกระปือของผู้มีอาชีพกสิกรรม หรือ การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 5 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2530 ซึ่งมีเหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์เกี่ยวกับโค กระปือ หรือเครื่องมือเครื่องใช้ หรือเครื่องจักรกลของเกษตรกร หลาบจำและเกรงกลัวต่ออาญาแผ่นดิน หรือ การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 8 โดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.2546 ซึ่งมีเหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับการก่อการร้าย ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงเหตุผลหรือเจตนารมณ์ในการออกพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาและพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาข้างต้นแล้วจะพบว่า ต่างมีเหตุผลหรือเจตนารมณ์ที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน คือเพื่อให้บุคคลในสังคมไม่ว่าจะเป็นผู้ที่เคยกระทำความผิดมาแล้วหรือยังไม่เคยกระทำความผิด เกรงกลัวต่อโทษที่ตนจะได้รับหากกระทำความผิด รู้สึกสำนึกในการกระทำความผิด หลาบจำ และไม่กล้าที่จะกระทำความผิด อันจะเป็นการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในสังคมได้ในท้ายที่สุด ซึ่งเหตุผลดังกล่าวก็เป็นไปตามหลักคิดพื้นฐานที่สำคัญของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิด เพราะฉะนั้นแล้ว นอกจากหลักคิดของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิด การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาเกี่ยวกับโทษจำคุกขั้นต่ำยังมีหลักคิดหรือแนวความคิดเบื้องหลังอีกประการหนึ่งมาจากทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิดที่ว่า การลงโทษจะต้องเป็นไปเพื่อข่มขู่ยับยั้งให้บุคคลในสังคมเกิดความเกรงกลัว ไม่กล้าที่จะกระทำความผิด อันจะส่งผลเป็นการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดได้ในท้ายที่สุด

กล่าวโดยสรุป คือ การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำนั้นสามารถจำแนกออกเป็น 2 ลักษณะตามเหตุผลหรือเจตนารมณ์ของการแก้ไขเพิ่มเติมได้แก่ การแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้โทษนั้นเหมาะสมและเหมาะสมกับการกระทำความผิดที่ถือว่าร้ายแรงหรือเกิดขึ้นมากในสังคมไทยในแต่ละยุคสมัย และการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้บุคคลทั่วไปในสังคมเกิดความเกรงกลัวจนไม่กล้าที่จะกระทำความผิด อันจะส่งผลเป็นการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ซึ่งทั้งสองลักษณะนี้ต่างมีหลักคิดพื้นฐานของทฤษฎีการลงโทษเป็นที่มาอยู่เบื้องหลัง กล่าวคือ การแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้โทษนั้นเหมาะสมและเหมาะสมกับการกระทำความผิดมี

ที่มาหรือแนวความคิดเบื้องหลังมาจากหลักคิดของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทน ผู้กระทำความผิด (Retribution) ที่ว่าจำนวนโทษต้องพอเหมาะกับความผิดเพื่อให้ผู้กระทำความผิดได้รับผลร้ายอย่างสาสมกับสิ่งที่ตนกระทำลงไป ส่วนการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้โทษนั้นส่งผลให้บุคคลในสังคมเกิดความเกรงกลัวจนไม่กล้าที่จะกระทำความผิดก็มีที่มาหรือแนวความคิดเบื้องหลังมาจากหลักคิดของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิด (Deterrent) ที่ว่าการลงโทษจะต้องเป็นไปเพื่อข่มขู่ยับยั้งให้บุคคลในสังคมเกิดความเกรงกลัว ไม่กล้าที่จะกระทำความผิด อันจะส่งผลเป็นการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดได้ในท้ายที่สุด

3.2 โทษจำคุกขั้นต่ำที่ปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายอาญา (แก้ไขล่าสุดตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 27) พ.ศ. 2562)

เมื่อได้ศึกษาถึงพัฒนาการการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำ ตั้งแต่มีการประกาศใช้เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2500 เป็นต้นมา จะเห็นได้ว่าการแก้ไขเพิ่มเติมอยู่หลายครั้ง ที่ทำให้ลักษณะ รูปแบบ ของโทษจำคุกขั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญาเปลี่ยนแปลงไป ไม่ว่าจะเป็น การแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา การแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ การแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน หรือ การแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา การแก้ไขเพิ่มเติมเหล่านี้ล้วนทำให้รูปแบบหรือลักษณะของโทษจำคุกขั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญาเปลี่ยนแปลงไป โดยประมวลกฎหมายอาญาฉบับปัจจุบัน³⁵ มีกฎหมายที่โทษจำคุกขั้นต่ำปรากฏอยู่เรียงตามลักษณะดังต่อไปนี้

ประมวลกฎหมายอาญา ภาคความผิด ลักษณะ 1 ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร มีอยู่ด้วยกันทั้งสิ้น 29 มาตรา ตั้งแต่ มาตรา 107 ถึง มาตรา 135 มีกฎหมายที่กำหนดให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำจำนวน 13 มาตรา ได้แก่ มาตรา 108 วรรคท้าย มาตรา 109 วรรคท้าย มาตรา 110 วรรคแรก มาตรา 110 วรรคท้าย มาตรา 112 มาตรา 114 มาตรา 120 มาตรา 122 มาตรา 124 วรรคสอง มาตรา 126 มาตรา 127 วรรคสอง มาตรา 130 วรรคแรก มาตรา 133 และ มาตรา 134 โดยในจำนวน 13 มาตรานี้มี 1 มาตราที่มีโทษจำคุกขั้นต่ำปรากฏอยู่ 2 แห่งได้แก่ มาตรา 110 ซึ่งมีโทษจำคุกขั้นต่ำอยู่ทั้งในวรรคแรกและวรรคท้าย กล่าวคือในมาตรา 110 วรรคแรก มีโทษ

³⁵ ประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขล่าสุดตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 27) พ.ศ.

จำคุกขั้นต่ำตั้งแต่สิบหกปีถึงยี่สิบปี และในมาตรา 110 วรรคท้าย มีโทษจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่สิบสองปีถึงยี่สิบปี

ประมวลกฎหมายอาญา ภาคความผิด ลักษณะ 1/1 ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย มีอยู่ด้วยกันทั้งสิ้น 4 มาตรา ตั้งแต่ มาตรา 135/1 ถึง มาตรา 135/4 มีกฎหมายที่กำหนดให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำจำนวน 2 มาตรา ได้แก่ มาตรา 135/1 และมาตรา 135/2

ประมวลกฎหมายอาญา ภาคความผิด ลักษณะ 2 ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง มีอยู่ด้วยกันทั้งสิ้น 31 มาตรา ตั้งแต่ มาตรา 136 ถึง มาตรา 166 มีกฎหมายที่กำหนดให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำจำนวน 12 มาตรา ได้แก่ มาตรา 140 วรรคสอง มาตรา 147 มาตรา 148 มาตรา 149 มาตรา 150 มาตรา 151 มาตรา 152 มาตรา 153 มาตรา 154 มาตรา 155 มาตรา 156 และมาตรา 157

ประมวลกฎหมายอาญา ภาคความผิด ลักษณะ 3 ความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม มีอยู่ด้วยกันทั้งสิ้น 39 มาตรา ตั้งแต่ มาตรา 167 ถึง มาตรา 205 มีกฎหมายที่กำหนดให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำจำนวน 7 มาตรา ได้แก่ มาตรา 181(1) มาตรา 181(2) มาตรา 191 วรรคสอง มาตรา 198 มาตรา 200 วรรคแรก มาตรา 200 วรรคสอง มาตรา 201 มาตรา 202 มาตรา 204 วรรคแรก และมาตรา 204 วรรคสอง โดยในจำนวน 7 มาตรานี้มี 3 มาตราที่มีโทษจำคุกขั้นต่ำปรากฏอยู่ 2 แห่ง ได้แก่ มาตรา 181 ซึ่งมีโทษจำคุกขั้นต่ำอยู่ทั้งในมาตรา 181(1) และมาตรา 181(2) มาตรา 200 ซึ่งมีโทษจำคุกขั้นต่ำอยู่ทั้งในวรรคแรกและวรรคสอง และมาตรา 204 ซึ่งมีโทษจำคุกขั้นต่ำอยู่ทั้งในวรรคแรกและวรรคสองเช่นกัน

ประมวลกฎหมายอาญา ภาคความผิด ลักษณะ 4 ความผิดเกี่ยวกับศาสนา มีอยู่ด้วยกันทั้งสิ้น 3 มาตรา ตั้งแต่ มาตรา 206 ถึง มาตรา 208 มีกฎหมายที่กำหนดให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำจำนวน 1 มาตรา ได้แก่ มาตรา 206

ประมวลกฎหมายอาญา ภาคความผิด ลักษณะ 5 ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน มีอยู่ด้วยกันทั้งสิ้น 8 มาตรา ตั้งแต่ มาตรา 209 ถึง มาตรา 216 มีกฎหมายที่กำหนดให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำจำนวน 1 มาตรา ได้แก่ มาตรา 210 วรรคสอง

ประมวลกฎหมายอาญา ภาคความผิด ลักษณะ 6 ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชน มีอยู่ด้วยกันทั้งสิ้น 23 มาตรา ตั้งแต่ มาตรา 217 ถึง มาตรา 239 มีกฎหมายที่กำหนดให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำจำนวน 9 มาตรา ได้แก่ มาตรา 217 มาตรา 218 มาตรา 224 วรรคสอง มาตรา 228 วรรคสอง มาตรา 230 มาตรา 231 มาตรา 232 มาตรา 237 มาตรา 238 วรรคแรก และ

มาตรา 238 วรรคสอง โดยในจำนวน 9 มาตรานี้มี 1 มาตราที่มีโทษจำคุกขั้นต่ำปรากฏอยู่ 2 แห่ง ได้แก่ มาตรา 238 ซึ่งมีโทษจำคุกขั้นต่ำอยู่ทั้งในวรรคแรกและวรรคสอง กล่าวคือในมาตรา 238 วรรคแรก มีโทษจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และในมาตรา 238 วรรคสอง มีโทษจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี

ประมวลกฎหมายอาญา ภาคความผิด ลักษณะ 7 ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง มีอยู่ด้วยกันทั้งสิ้น 45 มาตรา ตั้งแต่ มาตรา 240 ถึง มาตรา 269/15 มีกฎหมายที่กำหนดให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำจำนวน 20 มาตรา ได้แก่ มาตรา 240 มาตรา 241 มาตรา 244 มาตรา 246 มาตรา 250 มาตรา 251 มาตรา 254 มาตรา 255 มาตรา 265 มาตรา 266 มาตรา 269/1 มาตรา 269/2 มาตรา 269/3 มาตรา 269/4 วรรคแรก มาตรา 269/4 วรรคสอง มาตรา 269/8 มาตรา 269/9 วรรคแรก มาตรา 269/9 วรรคสอง มาตรา 269/10 วรรคแรก มาตรา 269/10 วรรคสอง มาตรา 269/12 มาตรา 269/13 วรรคแรก และมาตรา 269/14 โดยในจำนวน 20 มาตรานี้มี 3 มาตราที่มีโทษจำคุกขั้นต่ำปรากฏอยู่ 2 แห่ง ได้แก่ มาตรา 269/4 มาตรา 269/9 และมาตรา 269/10 ซึ่งต่างมีโทษจำคุกขั้นต่ำอยู่ทั้งในวรรคแรกและวรรคสอง

ประมวลกฎหมายอาญา ภาคความผิด ลักษณะ 8 ความผิดเกี่ยวกับการค้า มีอยู่ด้วยกันทั้งสิ้น 6 มาตรา ตั้งแต่ มาตรา 270 ถึง มาตรา 275 ไม่ปรากฏกฎหมายที่กำหนดให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำ

ประมวลกฎหมายอาญา ภาคความผิด ลักษณะ 9 ความผิดเกี่ยวกับเพศ มีอยู่ด้วยกันทั้งสิ้น 12 มาตรา ตั้งแต่ มาตรา 276 ถึง มาตรา 287 มีกฎหมายที่กำหนดให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำจำนวน 11 มาตรา ได้แก่ มาตรา 276 วรรคแรก มาตรา 276 วรรคสอง มาตรา 276 วรรคสาม มาตรา 277 วรรคแรก มาตรา 277 วรรคสอง มาตรา 277 วรรคสาม มาตรา 277ทวิ(1) มาตรา 278 วรรคสอง มาตรา 278 วรรคสาม มาตรา 278 วรรคสี่ มาตรา 279 วรรคสอง มาตรา 279 วรรคสาม มาตรา 279 วรรคสี่ มาตรา 279 วรรคห้า มาตรา 279 วรรคหก มาตรา 280(1) มาตรา 282 วรรคแรก มาตรา 282 วรรคสอง มาตรา 282 วรรคสาม มาตรา 283 วรรคแรก มาตรา 283 วรรคสอง มาตรา 283 วรรคสาม มาตรา 284 วรรคแรก มาตรา 286 วรรคแรก และมาตรา 287/2

ประมวลกฎหมายอาญา ภาคความผิด ลักษณะ 10 ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย มีอยู่ด้วยกันทั้งสิ้น 21 มาตรา ตั้งแต่ มาตรา 288 ถึง มาตรา 308 มีกฎหมายที่กำหนดให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำจำนวน 5 มาตรา ได้แก่ มาตรา 288 มาตรา 290 วรรคแรก มาตรา 290 วรรคสอง มาตรา 297 มาตรา 298 มาตรา 303 วรรคสอง และมาตรา 303 วรรคท้าย โดยในจำนวน 5 มาตรานี้มี 2 มาตรา

ที่มีโทษจำคุกขั้นต่ำปรากฏอยู่ 2 แห่งได้แก่ มาตรา 290 ซึ่งมีโทษจำคุกขั้นต่ำอยู่ทั้งในวรรคแรกและวรรคสอง และ มาตรา 303 ซึ่งมีโทษจำคุกขั้นต่ำอยู่ทั้งในวรรคสองและวรรคท้าย

ประมวลกฎหมายอาญา ภาคความผิด ลักษณะ 11 ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง มีอยู่ด้วยกันทั้งสิ้น 25 มาตรา ตั้งแต่ มาตรา 309 ถึง มาตรา 333 มีกฎหมายที่กำหนดให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำจำนวน 8 มาตรา ได้แก่ มาตรา 309 วรรคท้าย มาตรา 312 ทวิ วรรคแรก มาตรา 312 ทวิ วรรคสอง(1) มาตรา 312 ทวิ วรรคสอง(2) มาตรา 312 ทวิ วรรคสอง(3) มาตรา 313 วรรคแรก มาตรา 315 มาตรา 317 วรรคแรก มาตรา 317 วรรคท้าย มาตรา 318 วรรคแรก มาตรา 318 วรรคท้าย มาตรา 319 วรรคแรก มาตรา 320 วรรคแรก และมาตรา 320 วรรคสอง

ประมวลกฎหมายอาญา ภาคความผิด ลักษณะ 12 ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ มีอยู่ด้วยกันทั้งสิ้น 33 มาตรา ตั้งแต่ มาตรา 334 ถึง มาตรา 366 มีกฎหมายที่กำหนดให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำจำนวน 11 มาตรา ได้แก่ มาตรา 335 วรรคสอง มาตรา 335 วรรคสาม มาตรา 335 วรรคสี่ มาตรา 335 ทวิ วรรคแรก มาตรา 335 ทวิ วรรคสอง มาตรา 336 วรรคสอง มาตรา 336 วรรคสาม มาตรา 336 วรรคท้าย มาตรา 337 วรรคสอง มาตรา 338 มาตรา 339 วรรคแรก มาตรา 339 วรรคสอง มาตรา 339 วรรคสาม มาตรา 339 วรรคสี่ มาตรา 339 ทวิ วรรคแรก มาตรา 339 ทวิ วรรคสอง มาตรา 339 ทวิ วรรคสาม มาตรา 339 ทวิ วรรคสี่ มาตรา 340 วรรคแรก มาตรา 340 วรรคสอง มาตรา 340 วรรคสาม มาตรา 340 วรรคสี่ มาตรา 340 ทวิ วรรคแรก มาตรา 340 ทวิ วรรคสอง มาตรา 340 ทวิ วรรคสาม มาตรา 343 วรรคสอง มาตรา 357 วรรคสอง และ มาตรา 357 วรรคท้าย

ประมวลกฎหมายอาญา ภาคความผิด ลักษณะ 13 ความผิดเกี่ยวกับศพ มีอยู่ด้วยกันทั้งสิ้น 4 มาตรา ตั้งแต่ มาตรา 366/1 ถึง มาตรา 366/4 ไม่ปรากฏกฎหมายที่กำหนดให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำ

จากที่ได้ศึกษากฎหมายที่กำหนดให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญาทั้ง 13 ลักษณะแล้วจะเห็นได้ว่า

- 1.) ประมวลกฎหมายอาญา ภาคความผิด ลักษณะ 1 ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร มีกฎหมายที่กำหนดให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำจำนวน 13 มาตรา
- 2.) ประมวลกฎหมายอาญา ภาคความผิด ลักษณะ 1/1 ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย มีกฎหมายที่กำหนดให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำจำนวน 2 มาตรา

- 3.) ประมวลกฎหมายอาญา ภาคความผิด ลักษณะ 2 ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง มีกฎหมายที่กำหนดให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำจำนวน 12 มาตรา
- 4.) ประมวลกฎหมายอาญา ภาคความผิด ลักษณะ 3 ความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม มีกฎหมายที่กำหนดให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำจำนวน 7 มาตรา
- 5.) ประมวลกฎหมายอาญา ภาคความผิด ลักษณะ 4 ความผิดเกี่ยวกับศาสนา มีกฎหมายที่กำหนดให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำจำนวน 1 มาตรา
- 6.) ประมวลกฎหมายอาญา ภาคความผิด ลักษณะ 5 ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน มีกฎหมายที่กำหนดให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำจำนวน 1 มาตรา
- 7.) ประมวลกฎหมายอาญา ภาคความผิด ลักษณะ 6 ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน มีกฎหมายที่กำหนดให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำจำนวน 9 มาตรา
- 8.) ประมวลกฎหมายอาญา ภาคความผิด ลักษณะ 7 ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง มีกฎหมายที่กำหนดให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำจำนวน 20 มาตรา
- 9.) ประมวลกฎหมายอาญา ภาคความผิด ลักษณะ 8 ความผิดเกี่ยวกับการค้า ไม่ปรากฏกฎหมายที่กำหนดให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำ
- 10.) ประมวลกฎหมายอาญา ภาคความผิด ลักษณะ 9 ความผิดเกี่ยวกับเพศ มีกฎหมายที่กำหนดให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำจำนวน 11 มาตรา
- 11.) ประมวลกฎหมายอาญา ภาคความผิด ลักษณะ 10 ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย มีกฎหมายที่กำหนดให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำจำนวน 5 มาตรา
- 12.) ประมวลกฎหมายอาญา ภาคความผิด ลักษณะ 11 ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง มีกฎหมายที่กำหนดให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำจำนวน 8 มาตรา

- 13.) ประมวลกฎหมายอาญา ภาคความผิด ลักษณะ 12 ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ มีกฎหมายที่กำหนดให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำจำนวน 11 มาตรา
- 14.) ประมวลกฎหมายอาญา ภาคความผิด ลักษณะ 13 ความผิดเกี่ยวกับศพ ไม่ปรากฏกฎหมายที่กำหนดให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำ

ดังนั้นแล้ว ในประมวลกฎหมายอาญาฉบับปัจจุบัน³⁶ จึงมีกฎหมายที่มีโทษจำคุกขั้นต่ำปรากฏอยู่เป็นจำนวนทั้งสิ้น 100 มาตรา ทั้งนี้ในจำนวน 100 มาตรานี้ยังมีบางมาตราที่มีโทษจำคุกขั้นต่ำปรากฏอยู่ในวรรคต่างๆ ของมาตรานั้นๆ ด้วย ยกตัวอย่างเช่น มาตรา 290³⁷ ซึ่งปรากฏโทษจำคุกขั้นต่ำทั้งในวรรคแรกและวรรคสอง หรือมาตรา 339³⁸ ซึ่งปรากฏโทษจำคุกขั้นต่ำทั้งในวรรคแรก วรรคสอง วรรคสามและวรรคสี่ เป็นต้น

³⁶ แก้ไขล่าสุดตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 27) พ.ศ. 2562

³⁷ มาตรา 290 ผู้ใดมิได้มีเจตนาฆ่า แต่ทำร้ายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ผู้นั้นถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี

ถ้าความผิดนั้นมีลักษณะประการหนึ่งประการใดดังที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 289 ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงยี่สิบปี

³⁸ มาตรา 339 ผู้ใดลักทรัพย์โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าในทันทีนั้นจะใช้กำลังประทุษร้าย เพื่อ

(1) ให้ความสะดวกแก่การลักทรัพย์หรือการพาทรัพย์นั้นไป

(2) ให้อื่นให้ซึ่งทรัพย์นั้น

(3) ยึดถือเอาทรัพย์นั้นไว้

(4) ปกปิดการกระทำความผิดนั้น หรือ

(5) ให้พ้นจากการจับกุม

ผู้นั้นกระทำความผิดฐานชิงทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปีและปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสองแสนบาท

ถ้าความผิดนั้นเป็นการกระทำที่ประกอบด้วยลักษณะดังที่บัญญัติไว้ในอนุมาตราหนึ่งอนุมาตราแห่ง มาตรา 335 หรือเป็นการกระทำต่อทรัพย์ที่เป็นโค กระบือ เครื่องกลหรือเครื่องจักร ที่มีอาชีวะกรรม มีไว้สำหรับประกอบกิจการ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสามแสนบาท

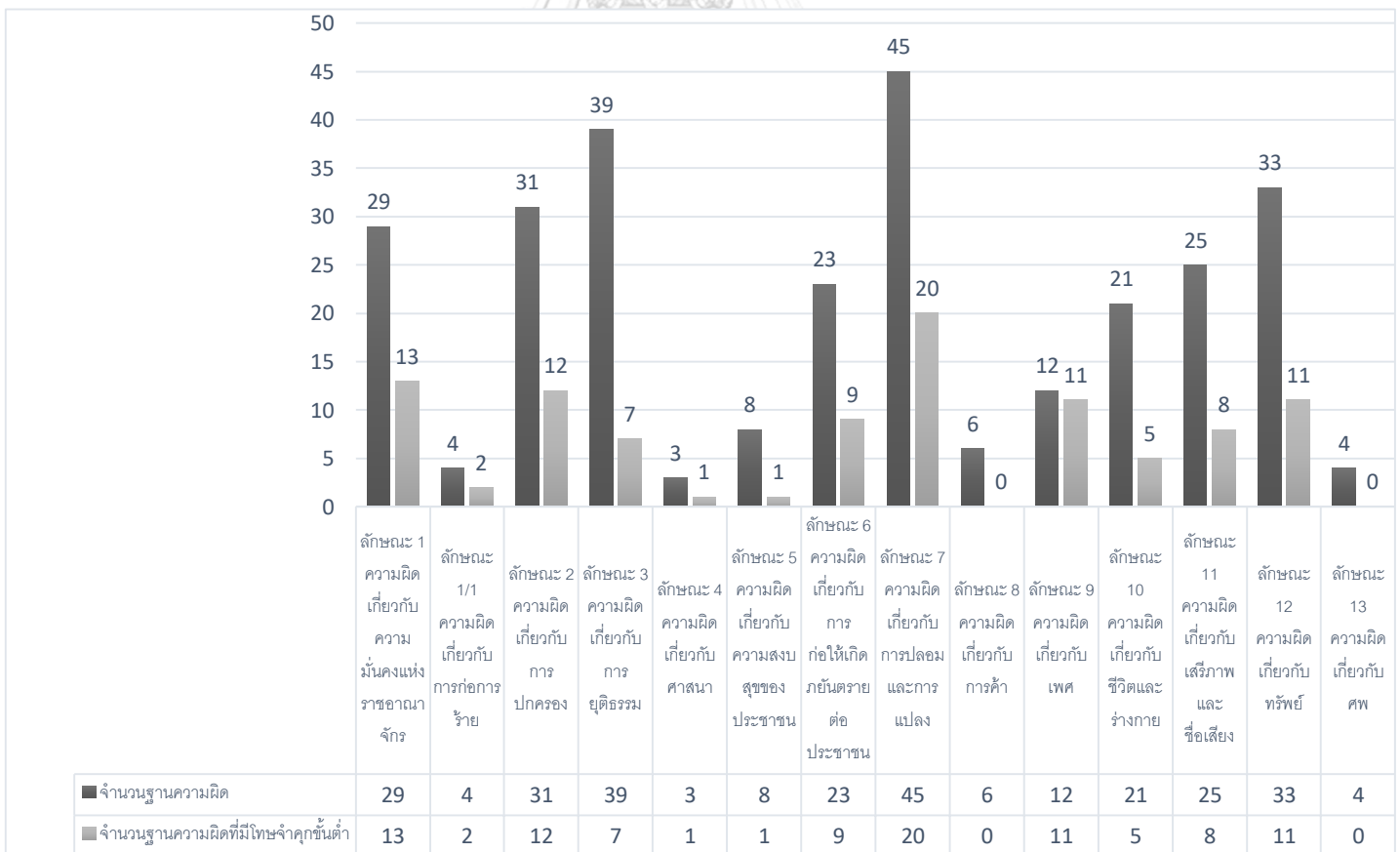
ถ้าการชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสี่แสนบาท

ถ้าการชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัส ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สามแสนบาทถึงสี่แสนบาท

ถ้าการชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

ความผิด	โทษ																			
	จำคุก																			
	0-1 ปี	1 ปี-2 ปี	2 ปี-3 ปี	3 ปี-4 ปี	4 ปี-5 ปี	5 ปี-6 ปี	6 ปี-7 ปี	7 ปี-8 ปี	8 ปี-9 ปี	9 ปี-10 ปี	10 ปี-11 ปี	11 ปี-12 ปี	12 ปี-13 ปี	13 ปี-14 ปี	14 ปี-15 ปี	15 ปี-16 ปี	16 ปี-17 ปี	17 ปี-18 ปี	18 ปี-19 ปี	19 ปี-20 ปี
มาตรา 343 วรรคสอง																				
มาตรา 357 วรรคสอง																				
มาตรา 357 วรรคท้าย																				

แผนภูมิแสดงกฎหมายที่มีโทษจำคุกขั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญา (เรียงตามลักษณะความผิด)

3.3 ประเด็นปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา

เมื่อได้ศึกษาถึงเหตุผลหรือเจตนารมณ์ในการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาแต่ละครั้งที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำจะเห็นได้ว่า การแก้ไขเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำนั้นต่างเป็นไปเพื่อให้โทษนั้นเท่าเทียมและเหมาะสมกับความผิดที่เกิดขึ้นในแต่ละยุคสมัย และเพื่อให้บุคคลในสังคมเกิดความเกรงกลัวต่อโทษที่จะได้รับหากกระทำความผิด รู้สึกเข็ดหลาบ จนไม่กล้าที่จะกระทำความผิดอีก ซึ่งทั้งสองเหตุผลนี้ต่างก็นำไปสู่เป้าหมายสุดท้ายคือการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในสังคมเพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข ดังนั้นแล้วจึงจะเห็นได้ว่าการบัญญัติให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำขึ้นในประมวลกฎหมายอาญา การแก้ไขเพิ่มเติมให้โทษจำคุกขั้นต่ำนั้นสูงขึ้น ตลอดจนการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำล้วนมีวัตถุประสงค์ที่เป็นไปเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดของบุคคลในสังคม ให้บุคคลในสังคมนั้นเกิดความเกรงกลัวต่อโทษจำคุกขั้นต่ำจนไม่กล้าที่จะกระทำความผิด อันจะนำมาซึ่งความสงบเรียบร้อยในสังคมในท้ายที่สุด

แต่อย่างไรก็ดี แม้การบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำจะเป็นเครื่องมือที่ยืนยันได้ว่าผู้กระทำความผิดจะได้รับผลร้ายจากสิ่งที่เขากระทำลงไปอย่างสาสมและสามารถทำให้บุคคลในสังคมเกิดความเกรงกลัวในเรื่องของความรุนแรงของโทษจนไม่กล้าที่จะกระทำความผิดอันจะสามารถแก้ไขปัญหาการเกิดอาชญากรรมและสามารถป้องกันและปราบปรามการเกิดอาชญากรรมได้ก็ตาม แต่การบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำนั้นก็ยังมีจุดบกพร่องอันนำไปสู่ปัญหาที่สำคัญบางประการ ปัญหาดังว่าสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กรณีด้วยกันคือปัญหาในทางทฤษฎีและปัญหาในทางปฏิบัติ ซึ่งก็ได้แก่ ปัญหาความไม่สอดคล้องของการกำหนดโทษกับหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล (Individualization of punishment) และปัญหาการถูกจำกัดการใช้ดุลพินิจของศาลในการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด

3.3.1 ปัญหาความไม่สอดคล้องของการกำหนดโทษกับหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล (Individualization of punishment)

หลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคลมีสาระสำคัญอยู่ตรงที่ การปฏิบัติหรือการลงโทษผู้กระทำความผิดจะต้องคำนึงถึงบุคลิกลักษณะของตัวผู้กระทำความผิด ตลอดจนภูมิหลังหรือพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดว่าเขาเป็นคนที่มีความตั้งใจเต็มใจชั่วร้ายอยู่ในกมลสันดานซึ่งยากเกินกว่าจะแก้ไข หรือเขาเป็นผู้กระทำความผิดที่ได้กระทำไปโดยพลั้งพลาด กระทำการไปโดยอารมณ์ชั่ววูบ ซึ่งพอจะมีทางแก้ไขให้เขากลับมาเป็นคนดีได้ หากเขาเป็นผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ร้ายโดยกมลสันดาน กระทำความผิดโดยมีความโหดร้ายทารุณก็จำเป็นที่จะต้องลงโทษให้หนักหรือกันออกไปจาก

สังคมให้นานเท่าที่จะสามารถทำได้ และหากมีความรุนแรงถึงขั้นประหารชีวิตก็พึงสมควรประหารชีวิต แต่ถ้าเขาเป็นผู้กระทำความผิดที่นำไปโดยพลังพลาดหรือทำไปเพราะอารมณ์ชั่ววูบ ก็สมควรที่จะให้โอกาสเค้าในการกลับตัวกลับใจ และพิจารณากำหนดโทษไปตามความหนักเบาหรือความร้ายแรงของการกระทำความผิด³⁹ ยกตัวอย่างเช่น ผู้กระทำความผิดรายหนึ่งมีจิตใจเหี้ยมโหดชั่วร้าย กระทำความผิดในลักษณะทารุณโหดร้ายอันแสดงให้เห็นถึงความชั่วที่อยู่ในกมลสันดาน กับผู้กระทำความผิดอีกรายหนึ่งที่ได้กระทำความผิดฐานเดียวกันกับผู้กระทำความผิดรายแรกแต่ได้ทำไปเพราะพลังพลาดสติชั่ววูบ ณ ขณะนั้น เมื่อวิเคราะห์จากทั้งสองกรณีจะเห็นได้ว่า ผู้กระทำความผิดในกรณีแรกสมควรที่จะได้รับโทษที่รุนแรงและควรที่จะกักกันตัวเขาให้ออกห่างจากสังคมจนกว่าจะแน่ใจว่าผู้กระทำความผิดรายนี้สามารถกลับตัวเป็นคนดีได้แล้ว แต่ผู้กระทำความผิดกรณีที่สองย่อมสมควรได้รับโทษที่แตกต่างออกไปจากผู้กระทำความผิดรายแรกโดยอาจได้รับโทษที่เบาลงและได้รับโอกาสในการแก้ไขปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้สามารถกลับคืนสู่สังคมอย่างปกติสุขได้ กล่าวโดยสรุปคือ เมื่อมนุษย์แต่ละคนมีความสามารถในการรับผิดชอบที่ไม่เท่ากัน มีบุคลิกลักษณะ อุปนิสัยใจคอ ตลอดจนภูมิหลังและพฤติกรรมในการกระทำความผิดแตกต่างกันพร้อมกันนี้ยังมีบุคคลบางจำพวกที่ควรได้รับการลดโทษ บรรเทาโทษ หรือไม่ต้องรับโทษเลย การกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดที่แตกต่างกันย่อมต้องเป็นไปในแนวทางที่แตกต่างกัน ทั้งนี้วัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายของการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับตัวผู้กระทำความผิดแต่ละรายก็คือเพื่อให้เกิดการลงโทษที่เหมาะสมและยุติธรรม สามารถปรับเปลี่ยนแก้ไข นิสัย พฤติกรรม วิธีการคิดของผู้กระทำความผิดให้สามารถกลับมาเป็นแนวทางที่ถูกต้องสมควร สามารถกลับตัวเป็นคนดี ไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำได้

อนึ่ง วิธีการพิจารณากำหนดโทษที่จะสามารถนำไปสู่ความมุ่งหมายของหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคลนี้ได้ก็คือ การลงโทษผู้กระทำความผิดในลักษณะที่มุ่งเน้นไปที่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไข นิสัย พฤติกรรม ตลอดจนวิธีการคิดของผู้กระทำความผิดให้เป็นไปในแนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อให้เขาสามารถกลับตัวเป็นพลเมืองดีของสังคมและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข⁴⁰ ซึ่งการกำหนดโทษในลักษณะที่มุ่งเน้นไปที่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไข นิสัย พฤติกรรมของผู้กระทำความผิดนี้จะต้องกำหนดระยะเวลาในการลงโทษโดยมีความสัมพันธ์ต่อการปรับเปลี่ยนนิสัยของผู้กระทำความผิด เพื่อให้หน่วยงานราชทัณฑ์สามารถ

³⁹ ลาวัญย์ อ่อนโหมง, “การกำหนดโทษให้ได้สัดส่วนเหมาะสมกับผู้กระทำความผิดในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด,” หน้า 26.

⁴⁰ อัจฉริยา ชูตินันท์, อาชญวิทยาและทัณฑวิทยา, หน้า 216.

ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขบุคลิกลักษณะ อุปนิสัยใจคอ ตลอดจนพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดให้เกิดความสัมฤทธิ์ผลและทำให้ผู้กระทำความผิดสามารถกลับคืนสู่สังคมได้⁴¹

เมื่อนำหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคลดังกล่าวมาวิเคราะห์ถึงความสอดคล้องกับการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาแล้วจะเห็นได้ว่า การที่ประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำในความผิดบางฐานย่อมเป็นการจำกัดการใช้ดุลพินิจของผู้พิพากษาไม่ให้ผู้พิพากษาพิจารณากำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดแต่ละรายได้อย่างเหมาะสม กล่าวคือ การมีระวางโทษขั้นต่ำจะอุปสรรคที่สำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้ผู้พิพากษาถูกจำกัดการใช้ดุลพินิจในการที่จะกำหนดโทษให้เป็นไปตามบุคลิกลักษณะ อุปนิสัยใจคอ ตลอดจนพฤติกรรมการกระทำความผิดของเขา ซึ่งแม้จะมีกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นคนที่มีจิตใจเหี้ยมโหด ชั่วร้าย ประพฤติชั่วเป็นอาชญากร อันสมควรที่จะได้รับโทษที่ไม่น้อยไปกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนด แต่หากเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดกระทำผิดไปเพราะความพลั้งพลาดหรือทำไปด้วยอารมณ์ชั่ววูบ ไม่มีสติควบคุมตนเอง ตลอดทั้งอุปนิสัยใจคอและพฤติกรรมของเขาก็ไม่ได้มีความชั่วร้ายใดๆโดยมีหนทางที่เขาจะสามารถได้รับการแก้ไขฟื้นฟูให้กลับมาเป็นคนดีได้ เขาย่อมสมควรได้รับโทษที่แตกต่างออกไป โดยอาจจะเป็นการกำหนดโทษที่ต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำก็ได้ หากผู้พิพากษาเห็นว่าระยะเวลาโทษจำคุกนั้นเหมาะสมและก่อให้เกิดความยุติธรรม ตลอดจนเพียงพอที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรม วิธีคิด อุปนิสัยใจคอ ของเขา ให้กลับมาอยู่ในแนวทางที่ถูกต้อง สามารถกลับตัวเป็นคนดีได้ การมีอยู่ของโทษจำคุกขั้นต่ำจะทำให้ผู้พิพากษาไม่อาจกำหนดโทษได้อย่างมีอิสระและเป็นไปอย่างเหมาะสมและยุติธรรมแก่ผู้กระทำความผิด ตลอดจนไม่สามารถกำหนดให้มีระยะเวลาที่มีความสัมพันธ์กับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม วิธีคิด อุปนิสัยใจคอ ของเขาให้กลับมาเป็นคนดีได้ เพราะฉะนั้น การบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำจึงก่อให้เกิดปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งอันเป็นปัญหาทางทฤษฎีในประเด็นที่ว่า การกำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลยนั้นไม่สอดคล้องและไม่เป็นไปตามหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล (Individualization of punishment) ทั้งนี้ ผลเสียของการกำหนดโทษที่ไม่เป็นไปตามหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล นอกจากที่การลงโทษจะไม่เหมาะสมและไม่ยุติธรรมกับตัวผู้กระทำความผิดแล้ว การลงโทษก็ยังไม่สามารถที่จะทำให้ผู้กระทำความผิดประพฤติตัวให้ดีขึ้นสามารถกลับตัวเป็นคนดี⁴² เพื่อที่จะสามารถกลับคืนสู่สังคมได้อย่างปกติสุขในท้ายที่สุดได้ด้วย

⁴¹ ลาวัญย์ อ่อนโหมง, “การกำหนดโทษให้ได้สัดส่วนเหมาะสมกับผู้กระทำความผิดในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด,” หน้า 22-24.

⁴² อัจฉรียา ชูตินันท์, อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา, หน้า 216.

3.3.2 ปัญหาการถูกจำกัดการใช้ดุลพินิจของศาลในการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด

ปัญหาทางปฏิบัติที่เกิดจากการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเป็นปัญหาที่มีความสำคัญและอาจนำไปสู่การลงโทษที่ก่อให้เกิดความไม่ยุติธรรมขึ้นในสังคมไทยได้ ได้แก่ ปัญหาการถูกจำกัดการใช้ดุลพินิจของศาลในการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด การที่จะสามารถทำให้เข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าวนี้ได้ พึงสมควรที่จะยกตัวอย่างกรณีศึกษาที่เกิดขึ้นจริงในสังคมไทยและกรณีศึกษาเทียบเคียงมาประกอบการอธิบาย เพื่อให้ได้เห็นถึงภาพรวมของกระบวนการพิจารณากำหนดโทษแก่จำเลยแต่ละขั้นตอนว่าเป็นเช่นใด มีกระบวนการหรือเหตุอื่นใดหรือไม่ที่จะสามารถลงโทษจำเลยให้ต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำได้ และกรณีใดที่จะทำให้การกำหนดโทษนั้นไม่เหมาะสมและไม่ยุติธรรมกับผู้กระทำความผิดอันเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมาจากการถูกจำกัดการใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษของผู้พิพากษา

กรณีศึกษาที่เกิดขึ้นจริงในสังคมไทยที่จะได้นำมาอธิบายเป็นกรณีศาลจังหวัดชลบุรี ได้มีคำพิพากษาจำคุกคดี นายสุเทพ โภชนสมบูรณ์ อายุ 50 ปี ซึ่งก่อเหตุยิงเข้าใส่กลุ่มวัยรุ่นที่กรูเข้าล้อมรถแก๊งและพยายามจะเข้าทำร้าย ทำให้นายนวพล ผึ้งผาย อายุ 17 ปี เสียชีวิตในที่เกิดเหตุ บริเวณหน้าที่ตั้งครกใหญ่ สามแยกถนนอ่างศิลา ตำบลอ่างศิลา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2560 เวลา 19.00⁴³ ซึ่งศาลพิเคราะห์แล้ว เห็นว่า

พยานหลักฐานรับฟังได้ว่าจำเลยพาอาวุธปืนติดตัวไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยไม่มีเหตุสมควรและโดยไม่รับใบอนุญาต แล้วใช้อาวุธปืนยิงผู้ตายจริง ส่วนปัญหาการกระทำของจำเลยเป็นการกระทำเพื่อป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่นั้น เห็นว่าเหตุคดีนี้สืบเนื่องมาจากพวกของผู้ตายซึ่งเป็นคนขับรถยนต์ตู้ จอดรถที่หน้าร้านขายของฝากกีดขวางทางออกของจำเลย ทำให้มีปากเสียงกัน หลังเหตุวิวาทจบลงไป ภายหลังจากพวกผู้ตายขับรถยนต์ตู้และรถยนต์เก๋งออกไปโดยมิได้ทำร้ายจำเลยอีก หากจำเลยมีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจ จอดรถรอสักพักหนึ่งก่อนเพื่อให้โทสะคลายลงแล้วค่อยขับรถออกไป เหตุคดีนี้คงไม่เกิดขึ้นอย่างแน่นอน แต่จำเลยกลับขับรถตามรถทั้งสองคันนั้นไปในทันที ขับแซงรถยนต์ตู้ บีบแตรยาวไล่แล้วขับไปอยู่ด้านหน้า ชะลอความเร็วลง จนเกือบจะหยุดรถเพื่อให้เห็นท้าย ทั้งภริยาจำเลยใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ถ่ายภาพรถยนต์

⁴³ ชาวสด, “อ่านคำพิพากษาคดี ลุงวิเศษยิงหนุ่ม 17 ซี่ถ้ามีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจคงไม่เกิดเรื่อง!,” [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 6 พฤศจิกายน 2561. แหล่งที่มา: https://www.khaosod.co.th/special-stories/news_1614983

แก๊งพวกของผู้ตายไว้อีก เช่นนี้ย่อมเป็นการทำทนายผู้ตายกับพวกให้เกิดโทษและเข้ามาวิวาทกับจำเลย เหตุที่จำเลยมีความฮึกเหิมกล้าทำยก็เนื่องจากจำเลยพาอาวุธปืนซึ่งบรรจุลูกกระสุนปืนไว้แล้วติดตัวไปด้วย และเตรียมอาวุธปืนไว้ตั้งแต่ที่หน้าร้านขายของฝากบ่งชี้ถึงเจตนาของจำเลยว่าจะพร้อมที่จะสมัครใจวิวาทเมื่อพวกของผู้ตายขับรถยนต์แก๊งมาถึงที่เกิดเหตุ จำเลยหักหัวรถอย่างกะทันหันในลักษณะปาดหน้า และขัดขวางมิให้รถยนต์แก๊งของพวกผู้ตายขับต่อไปได้ แสดงให้เห็นว่าจำเลยมีเจตนาวิวาทกับผู้ตายกับพวกมาตลอดเส้นทาง จนกระทั่งถึงที่เกิดเหตุซึ่งเป็นจุดสุดท้ายก่อนที่จะยิงกันจำเลยก็ยังมีเจตนาวิวาทอยู่ เมื่อจำเลยเห็นว่าผู้ตายกับพวกมากันหลายคนก็เริ่มเกิดความขลาดกลัวแต่ยังคงพูดกับผู้ตายกับพวกด้วยน้ำเสียงและคำพูดในลักษณะไว้ทำที่ว่า จะเอาเรื่อง มิใช่คำพูดในทำนองขอโทษการกระทำของตน หรือแสดงให้เห็นว่าไม่ยอมมีเรื่องหรือให้เลิกแล้วกันไป **เห็นได้ว่าสมัครใจวิวาท** ประกอบกับจำเลยเตรียมอาวุธปืนไว้พร้อมยิงต่อสู้กับฝ่ายผู้ตาย จึงต้องฟังว่าต่างฝ่ายต่างสมัครใจวิวาท แม้ฝ่ายผู้ตายกับพวกทำร้ายร่างกายจำเลยก่อน จำเลยจึงใช้อาวุธปืนยิงผู้ตาย แต่เมื่อเหตุการณ์เกิดขึ้นต่อเนื่องเชื่อมโยงกันมาไม่ขาดตอน นับระยะเวลาตั้งแต่ต้นจนจบเพียง 5 นาทีเศษและตามพฤติการณ์เป็นกรณีที่แตกต่างกันต่างฝ่ายต่างสมัครใจวิวาทกัน จำเลยจะอ้างว่ายิงผู้ตายเพื่อป้องกันสิทธิของตนไม่ได้ ทั้งไม่ปรากฏว่าผู้ตายกับพวกทำร้ายมารดา ภริยา และหลานที่มากับจำเลย จึงมีอาจอ้างได้ว่ายิงผู้ตายเพื่อป้องกันสิทธิของผู้อื่นให้พ้นภัยอันตรายที่ใกล้จะมาถึงจำเลย จำเลยจึงมีความผิดฐานพาอาวุธปืน และฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาตามฟ้อง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แต่เนื่องจากจำเลยมิได้มีจิตใจเต็มโหดเยี่ยงโจรผู้ร้าย เพียงแต่ขาดสติยับยั้งชั่งใจในการควบคุมตน จำเลยยิงปืนไปเพียง 1 นัด หลังเกิดเหตุมิได้หลบหนีไปไหนและยอมรับกับเจ้าพนักงานตำรวจในทันทีว่าเป็นคนยิงผู้ตายประกอบกับผู้ตายมีส่วนร่วมในการกระทำความผิด เห็นสมควรลงโทษจำเลยในสถานเบา ฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา จำคุก 15 ปี ลดโทษให้หนึ่งในสาม คงจำคุก 10 ปี ฐานพาอาวุธปืน ปรับ 4,000 บาท ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง คงปรับ 2,000 บาท รวมจำคุก 10 ปี ปรับ 2,000 บาท ยกคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ของ นางสาวมณีพร ผึ้งผาย มารดาผู้ตาย และให้ถือว่านางสาวมณีพร อยู่ในฐานะผู้ร้องขอให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเท่านั้น ให้

จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทน จำนวน 350,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันยื่นคำร้องขอเป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จแก่ผู้ร้อง⁴⁴

ในชั้นของกระบวนการพิจารณากำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลยของผู้พิพากษานั้น โดยทั่วไป ศาลจะพิจารณาจากพฤติการณ์อันเป็นปัจจัยแวดล้อมใดๆที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิดและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้กระทำความผิดแล้วจึงพิจารณากำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลย แต่หากผู้กระทำความผิดกระทำความผิดฐานที่มีโทษจำคุกขั้นต่ำที่กำหนดไว้และศาลต้องการที่จะลงโทษให้ต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำ พฤติการณ์ในคดีจะต้องปรากฏเหตุผลโทษตามที่ประมวลกฎหมายอาญาได้ กำหนดไว้เท่านั้น⁴⁵ ศาลจึงจะสามารถลงโทษจำคุกจำเลยให้ต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำตามที่กฎหมาย กำหนดได้

จากกรณีศึกษาที่ปรากฏขึ้นจริงในสังคมไทยดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า พฤติการณ์ อันเป็นปัจจัยแวดล้อมในการกระทำความผิดคือ **จำเลยไม่ได้มีจิตใจเหี้ยมโหดเหี้ยมโจรผู้ร้าย เพียงแต่ขาดสติยับยั้งชั่งใจในการควบคุมตน จำเลยยิงปืนไปเพียง 1 นัด หลังเกิดเหตุมิได้หลบหนี ไปไหนและยอมรับกับเจ้าพนักงานตำรวจในทันทีว่าเป็นคนยิงผู้ตายประกอบกับผู้ตายมีส่วนร่วม ในการกระทำความผิด** ซึ่งพฤติการณ์ข้างต้นนั้นไม่สามารถนำมาพิจารณาเป็น **เหตุผลโทษ** ในชั้น แรกของการพิจารณากำหนดโทษได้เพราะพฤติการณ์ดังกล่าวไม่ได้เป็นพฤติการณ์อันเป็นเหตุผลโทษ ตามที่ได้ปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายอาญาใดๆเลย เมื่อเป็นเช่นนี้จึงต้องไปพิจารณากำหนดโทษใน ชั้นที่สองว่ามี **เหตุบรรเทาโทษ** ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 78⁴⁶ เพื่อที่จะสามารถบรรเทา ความร้ายแรงของโทษที่จะลงแก่จำเลยได้หรือไม่ ซึ่งจะเป็นขั้นตอนหลังจากที่ศาลได้กำหนดโทษที่จะ ลงแก่จำเลยแล้ว

⁴⁴ คำพิพากษาในคดีอาญานี้มีเลขคดีที่ 2441/2560 ของศาลจังหวัดชลบุรี

⁴⁵ เหตุผลโทษในประมวลกฎหมายอาญานั้นมีอยู่ด้วยกันหลายกรณี เช่น ความไม่รู้กฎหมายของผู้กระทำความผิดตาม มาตรา 64 คนวิกลจริตซึ่งยังสามารถรู้ผิดชอบอยู่บ้าง หรือยังสามารถบังคับตนเองได้บ้างกระทำความผิดตามมาตรา 65 วรรคสอง คนมีเมฆซึ่งยังสามารถรู้ผิดชอบอยู่บ้าง หรือยังสามารถบังคับตนเองได้บ้างกระทำความผิดตามมาตรา 66 การกระทำโดยป้องกัน หรือจำเป็นเกินขอบเขตตามมาตรา 69 การกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินบางมาตราระหว่างญาติสนิทตามมาตรา 71 วรรคสอง การกระทำความผิดโดยบุคคลที่มีอายุกว่า 15 ปีแต่ต่ำกว่า 18 ปีตามมาตรา 75 หรือตั้งแต่ 18 ปี แต่ยังไม่เกิน 20 ปี ตามมาตรา 76 การกระทำความผิดโดยบันดาลโทสะตามมาตรา 72 เป็นต้น

⁴⁶ มาตรา 78 เมื่อปรากฏว่ามีเหตุบรรเทาโทษ ไม่ว่าจะได้มีการเพิ่มเติมหรือการลดโทษตามบทบัญญัติแห่งประมวล กฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นแล้วหรือไม่ ถ้าศาลเห็นสมควรจะลดโทษไม่เกินกึ่งหนึ่งของโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นก็ได้

เหตุบรรเทาโทษนั้น ได้แก่ผู้กระทำความผิดเป็นผู้เฒ่าชราเป็นปัญญาตกอยู่ในความทุกข์อย่างสาหัส มีคุณความดีมา แต่ก่อน รู้สึกความผิดและพยายามบรรเทาผลร้ายแห่งความผิดนั้น ลุแก่โทษต่อเจ้าพนักงานหรือให้ความรู้แก่ศาลอันเป็นประโยชน์ แก่การพิจารณา หรือเหตุอื่นที่ศาลเห็นว่า มีลักษณะทำนองเดียวกัน

ในกรณีนี้จะเห็นได้ชัดว่า ศาลย่อมเล็งเห็นได้ถึงพฤติการณ์อันปรากฏอยู่ในสามัญสำนึกกว่าควรลดโทษได้ แต่ไม่อาจลดโทษหรือกำหนดโทษจำคุกให้ต่ำกว่าโทษขั้นต่ำได้ เพราะพฤติการณ์ดังกล่าวไม่ได้เป็นพฤติการณ์เช่นเรื่องบันดาลโทษสะ หรือ เป็นการป้องกันหรือจำเป็นเกินกว่าเหตุ หรือเหตุอื่นใดอันเป็นเหตุลดโทษในประมวลกฎหมายอาญาเลย สิ่งที่ศาลสามารถทำได้ในชั้นแรกจึงมีแค่การกำหนดโทษจำคุกให้ต่ำที่สุดตามที่ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288⁴⁷ บัญญัติไว้คือ โทษจำคุก 15 ปี ซึ่งหลังจากที่ศาลพิจารณากำหนดโทษแก่จำเลยเป็นโทษจำคุก 15 ปีแล้ว ศาลจึงจะสามารถนำพฤติการณ์ที่ว่า **จำเลยไม่ได้มีจิตใจเหี้ยมโหดเยี่ยงโจรผู้ร้าย เพียงแต่ขาดสติยับยั้งชั่งใจในการควบคุมตน จำเลยยิงปืนไปเพียง 1 นัด หลังเกิดเหตุมิได้หลบหนีไปไหนและยอมรับกับเจ้าพนักงานตำรวจในทันทีว่าเป็นคนยิงผู้ตายประกอบกับผู้ตายมีส่วนร่วมในการกระทำความผิด** มาประกอบดุลพินิจในการบรรเทาโทษให้แก่จำเลยเป็นขั้นที่สอง โดยกรณีนี้มีเหตุบรรเทาโทษกรณีจำเลยถูกลงโทษต่อเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 เนื่องจากมีพฤติการณ์ที่ว่าจำเลย**มิได้หลบหนีไปไหนและยอมรับกับเจ้าพนักงานตำรวจในทันทีว่าเป็นผู้กระทำความผิด** ทำให้ศาลสามารถลดโทษให้จำเลยจากโทษที่จะลงคือโทษจำคุก 15 ปี เหลือโทษจำคุก 10 ปี

แต่อย่างไรก็ดี ขอให้สังเกตถึงพฤติการณ์อื่นๆที่ไม่ใช่การที่จำเลยไปยอมรับกับเจ้าพนักงานตำรวจซึ่งก็มีความสำคัญและสมควรที่จะนำมาใช้ในการพิจารณากำหนดโทษแก่จำเลยเช่นกันซึ่งก็ได้แก่ **จำเลยไม่ได้มีจิตใจเหี้ยมโหดเยี่ยงโจรผู้ร้าย เพียงแต่ขาดสติยับยั้งชั่งใจในการควบคุมตน จำเลยยิงปืนไปเพียง 1 นัด และผู้ตายมีส่วนร่วมในการกระทำความผิด** เพราะหากกรณีเป็นว่า จำเลยไม่ได้ไปยอมรับกับเจ้าพนักงานตำรวจทันทีว่าเป็นผู้กระทำความผิดแล้วเจ้าพนักงานตำรวจก็ดำเนินการจับตัวจำเลยมาได้พร้อมประจักษ์พยานที่อยู่บริเวณที่เกิดเหตุ การพิจารณากำหนดโทษกรณีเช่นว่านี้ก็เปลี่ยนไป กล่าวคือ ในชั้นแรกเมื่อการกระทำความผิดตามกฎหมายมาตรา 288 ได้บัญญัติให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำ ศาลก็ย่อมถูกจำกัดดุลพินิจให้ไม่อาจกำหนดโทษที่ต่ำไปกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำนี้ได้ สิ่งที่ศาลสามารถทำได้ในชั้นแรกจึงมีแค่การกำหนดโทษให้ต่ำที่สุดตามที่ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288 บัญญัติไว้ คือ โทษจำคุก 15 ปีเหมือนดังเช่นกรณีศึกษาแรกที่ได้ยกขึ้น ซึ่งหลังจากที่ศาลพิจารณากำหนดโทษแก่จำเลยเป็นโทษจำคุก 15 ปีแล้ว โดยหลักในขั้นที่สองศาลก็จะนำพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดมาพิจารณาว่ามีเหตุใดที่เข้ากับลักษณะดังที่ปรากฏเป็นเหตุบรรเทาโทษตามกฎหมายหรือไม่ ซึ่งกรณีเช่นว่านี้ ไม่มีเหตุบรรเทาโทษใดๆเลย เนื่องด้วย จำเลยไม่ได้ไปยอมรับกับเจ้าพนักงานตำรวจทันทีว่าเป็นผู้กระทำความผิดแล้วเจ้าพนักงานตำรวจ

⁴⁷ มาตรา 288 ผู้ใดฆ่าผู้อื่น ต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี

ก็ดำเนินการจับตัวจำเลยมาได้พร้อมประจักษ์พยานที่อยู่บริเวณที่เกิดเหตุจึงไม่มีเหตุบรรเทาโทษกรณีจำเลยลุแก่อำนาจต่อเจ้าพนักงาน นอกจากนี้ พฤติการณ์ที่ว่า **จำเลยไม่ได้มีจิตใจเหี้ยมโหดเยี่ยงโจรผู้ร้าย เพียงแต่ขาดสติยับยั้งชั่งใจในการควบคุมตน จำเลยยังปืนไปเพียง 1 นัด และผู้ตายมีส่วนร่วมในการกระทำความผิด** ก็ไม่ได้เป็นพฤติการณ์ดังที่ปรากฏตามเหตุบรรเทาโทษใดๆในกฎหมายเลย เพราะฉะนั้น ศาลก็ไม่สามารถบรรเทาโทษที่จะลงให้แก่จำเลยได้ จำเลยในกรณีศึกษาเทียบเคียงที่ยกมานี้ ก็จะถูกพิพากษาจำคุก 15 ปีอันเป็นโทษจำคุกขั้นต่ำของความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา

จากทั้งสองกรณีสามารถนำมาวิเคราะห์ให้เห็นถึงปัญหาของการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาได้ว่า กรณีแรก **จำเลยไม่ได้มีจิตใจเหี้ยมโหดเยี่ยงโจรผู้ร้าย เพียงแต่ขาดสติยับยั้งชั่งใจในการควบคุมตน จำเลยยังปืนไปเพียง 1 นัด หลังเกิดเหตุมิได้หลบหนีไปไหนและยอมรับกับเจ้าพนักงานตำรวจในทันทีว่าเป็นคนยิงผู้ตายประกอบกับผู้ตายมีส่วนร่วมในการกระทำความผิด** จำเลยในคดีนี้ได้รับโทษจำคุก 10 ปี ส่วนกรณีที่สอง **จำเลยไม่ได้มีจิตใจเหี้ยมโหดเยี่ยงโจรผู้ร้าย เพียงแต่ขาดสติยับยั้งชั่งใจในการควบคุมตน จำเลยยังปืนไปเพียง 1 นัด และผู้ตายมีส่วนร่วมในการกระทำความผิด** จำเลยในคดีนี้จะได้รับโทษจำคุก 15 ปีอันเป็นโทษจำคุกขั้นต่ำของความผิดฐานฆ่าผู้อื่น เมื่อพิจารณาดูจากโทษที่จำเลยในกรณีที่สองได้รับจะเห็นได้ว่าแตกต่างกับโทษที่จำเลยในกรณีแรกได้รับเป็นจำนวนมากทั้งที่ข้อแตกต่างของจำเลยในกรณีที่สองกับจำเลยในกรณีแรก คือ จำเลยได้เข้าไปหาเจ้าพนักงานตำรวจและยอมรับว่าตนทำผิดหรือไม่ เท่านั้น ดังนั้นแล้วจึงเห็นว่า แม้จำเลยกรณีที่สองจะสมควรได้รับโทษหนักกว่ากรณีแรกเพราะไม่ได้เข้าไปหาเจ้าพนักงานตำรวจและยอมรับว่าตนทำผิดแต่การที่ได้รับโทษหนักกว่าถึง 5 ปี ทั้งๆที่พฤติการณ์อื่นอันเกี่ยวเนื่องในการกระทำความผิดก็เหมือนกรณีแรกย่อมไม่เหมาะสมและไม่ยุติธรรมกับจำเลยคนนี้อย่างแน่นอนอนึ่งปัญหาดังกล่าวก็เกิดมาจากการที่ศาลจำกัดการใช้อดุลพินิจให้อยู่ในกรอบของระวางโทษจำคุกขั้นต่ำ โดยไม่สามารถพิจารณากำหนดโทษจำเลยให้ต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำอันเป็นโทษจำคุกจำนวน 15 ปีได้ หรือ กล่าวอีกนัยว่า การบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญานั้น จะทำให้เกิดปัญหาการถูกจำกัดการใช้อดุลพินิจของศาลในการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด และจะส่งผลให้โทษนั้นไม่เหมาะสมและไม่ยุติธรรมกับตัวผู้กระทำความผิดในท้ายที่สุด ทั้งนี้ หากศาลสามารถนำเหตุที่ว่า **จำเลยไม่ได้มีจิตใจเหี้ยมโหดเยี่ยงโจรผู้ร้าย เพียงแต่ขาดสติยับยั้งชั่งใจในการควบคุมตน จำเลยยังปืนไปเพียง 1 นัด และผู้ตายมีส่วนร่วมในการกระทำความผิด** มาใช้พิจารณาในการลงโทษจำคุกจำเลยให้ต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำจำนวน 15 ปีตามที่กฎหมายกำหนดได้ การพิจารณากำหนดโทษก็จะเหมาะสมกับผู้กระทำความผิด และจะสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่จำเลยได้อย่างแท้จริง

กล่าวโดยสรุปคือ การบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญานั้นต่างนำไปสู่ปัญหาบางประการที่มีความสำคัญและสมควรที่จะได้รับการแก้ไข ปัญหาดังกล่าวสามารถแบ่งออกเป็น 2 กรณีด้วยกันคือ ปัญหาความไม่สอดคล้องของการกำหนดโทษกับหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล (Individualization of punishment) อันเป็นปัญหาในทางทฤษฎี และปัญหาการถูกจำกัดการใช้ดุลพินิจของศาลในการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด อันเป็นปัญหาในทางปฏิบัติ โดยเมื่อได้ศึกษาในส่วนของปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา ทั้ง 2 กรณีอย่างละเอียดแล้ว ในบทถัดไปจะได้ชี้ให้เห็นถึงโทษจำคุกขั้นต่ำในระบบกฎหมายต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของลักษณะทั่วไปของการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำ และแนวทางการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำ ทั้งนี้ก็เพื่อนำแนวทางการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในระบบกฎหมายต่างประเทศที่ได้ศึกษานั้นมาวิเคราะห์และแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมที่สุดในการใช้แก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญา

บทที่ 4

โทษจำคุกขั้นต่ำในระบบกฎหมายต่างประเทศ

โทษจำคุกขั้นต่ำในระบบกฎหมายต่างประเทศนั้นได้มีการบัญญัติไว้ในความผิดหลายกรณี ซึ่งโดยมากแล้วจะเป็นความผิดที่มีความร้ายแรงและสร้างความเสียหายแก่สังคมและประเทศชาติเป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม แม้ในระบบกฎหมายต่างประเทศจะได้มีการบัญญัติให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำในกฎหมายอาญาและได้มีการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำเพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในสังคมก็ตาม แต่ในระบบกฎหมายต่างประเทศนั้นก็ได้มีการกำหนดมาตรการหรือวิธีการในการหลีกเลี่ยงการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำไว้ โดยได้กำหนดอยู่ในรูปแบบของข้อยกเว้นในการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำ ไม่ว่าจะเป็น ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีผู้กระทำความผิดรับสารภาพ ข้อยกเว้นการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำกรณีผู้กระทำความผิดมีอายุต่ำกว่า 18 ปี ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีผู้กระทำความผิดให้การช่วยเหลือที่สำคัญแก่เจ้าหน้าที่รัฐ ข้อยกเว้นการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำกรณีมีปัจจัยอันควรลดโทษ ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีมีพฤติการณ์พิเศษหรือมีสถานการณ์ที่สำคัญและน่าสนใจ หรือข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือเพื่อหลีกเลี่ยงการลงโทษที่ไม่ยุติธรรม ในบทที่ 4 ว่าด้วยเรื่อง “โทษจำคุกขั้นต่ำในระบบกฎหมายต่างประเทศ” นี้ จะได้กล่าวต่อจากในส่วนประเด็นปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาโดยจะได้ชี้ให้เห็นถึงการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในระบบกฎหมายของประเทศต่างๆ อาทิเช่น ประเทศอังกฤษ สาธารณรัฐแอฟริกาใต้ เครือรัฐออสเตรเลีย (รัฐวิกตอเรีย) ราชอาณาจักรสวีเดน ทั้งในส่วนของลักษณะทั่วไปของโทษจำคุกขั้นต่ำในประเทศดังกล่าว ว่าโทษจำคุกขั้นต่ำนั้นปรากฏอยู่ในกฎหมายอาญาเรื่องใดบ้างและกฎหมายอาญานั้นๆกำหนดอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำจำนวนเท่าใด ตลอดจนปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำ พร้อมทั้งแนวทางการแก้ไขของแต่ละประเทศว่ามีมาตรการหรือวิธีการใดที่นำมาใช้แก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำบ้าง ทั้งนี้ก็เพื่อนำมาตรการหรือวิธีการดังกล่าวมาปรับใช้กับประเทศไทย เพื่อให้การบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยนี้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การกำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลยแต่ละรายจะเป็นไปอย่างเหมาะสมโดยไม่มีปัญหาเรื่องโทษจำคุกขั้นต่ำมาเป็นอุปสรรคในการใช้ดุลพินิจของผู้พิพากษาอันจะเป็นการอำนวยความยุติธรรมให้แก่จำเลยได้อย่างแท้จริง

4.1 ประเทศอังกฤษ

ก่อนที่จะได้ศึกษาถึงลักษณะทั่วไปของการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในกฎหมายอาญา ตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในระบบกฎหมายของประเทศอังกฤษ นั้น เห็นสมควรที่จะได้กล่าวถึงภาพรวมของการพิจารณากำหนดโทษของผู้พิพากษาในระบบกฎหมายของประเทศอังกฤษเสียก่อนว่ามีวิธีการพิจารณากำหนดโทษเป็นเช่นไร และมีองค์ประกอบสำคัญของอะไรบ้างที่ผู้พิพากษาจำต้องนำมาใช้ประกอบในการพิจารณากำหนดโทษแก่จำเลยในคดี¹

หลักเกณฑ์ที่ผู้พิพากษาในระบบกฎหมายของประเทศอังกฤษจำต้องนำมาใช้ในการพิจารณากำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลยในคดีหนึ่งๆจะปรากฏอยู่ใน มาตรา 142 แห่งกฎหมาย the *Criminal Justice Act 2003*² ซึ่งมีสาระสำคัญว่า การที่ผู้พิพากษาจะพิจารณากำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลย จำต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายสำคัญดังต่อไปนี้

- 1.) การลงโทษแก่ผู้กระทำความผิด
- 2.) การลงโทษเพื่อเป็นการลดปริมาณการก่ออาชญากรรมที่เกิดขึ้นในสังคมซึ่งรวมไปถึงการลงโทษโดยการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิดด้วย
- 3.) การลงโทษเพื่อเป็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขนิสัย พฤติกรรม วิธีคิด ตลอดจนให้ผู้กระทำความผิดสามารถกลับคืนสู่สังคมได้
- 4.) การลงโทษเพื่อเป็นการป้องกันสังคม
- 5.) การเยียวยาความเสียหายแก่ผู้เสียหายโดยผู้กระทำความผิด

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าผู้พิพากษาในระบบกฎหมายของประเทศอังกฤษจะต้องพิจารณากำหนดโทษโดยยึดตามหลักเกณฑ์ข้างต้นหรือกล่าวได้อีกนัยว่าคำพิพากษาในระบบกฎหมายประเทศอังกฤษ

¹ "Mandatory Sentences of Imprisonment in Common Law Jurisdictions: Some Representative Models," [Online] Accessed: 29 November 2018. Available from: https://www.justice.gc.ca/eng/rp-pr/csj-sjc/ccs-ajc/rr05_10/p3.html#a32

² Section 142 (1) Any court dealing with an offender in respect of his offence must have regard to the following purposes of sentencing—

- (a) the punishment of offenders,
- (b) the reduction of crime (including its reduction by deterrence),
- (c) the reform and rehabilitation of offenders,
- (d) the protection of the public, and
- (e) the making of reparation by offenders to persons affected by their offences.

จะต้องมีเหตุผลเบื้องต้นหรือเจตนาเริ่มต้นเบื้องหลังอันเป็นไปตามหลักการสำคัญ 5 ประการดังกล่าวข้างต้น อย่างไรก็ตาม อาจมีบางกรณีที่มีการพิจารณากำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลยจำเป็นต้องพิจารณาถึงมูลเหตุหรือปัจจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนอกเหนือจากหลักการข้างต้นด้วย ซึ่งถ้าหากมีมูลเหตุหรือปัจจัยอื่นๆเหล่านั้นก็จะเป็นเหตุให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษหนักขึ้นหรือเป็นเหตุเพิ่มโทษแก่ผู้กระทำความผิดได้

หนึ่งในมูลเหตุหรือปัจจัยที่เป็นเหตุให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษหนักขึ้นหรือเป็นเหตุเพิ่มโทษแก่ผู้กระทำความผิดในระบบกฎหมายของประเทศอังกฤษ ได้แก่ กรณีที่ผู้กระทำความผิดได้เคยกระทำความผิดมาก่อนแล้วมากระทำความผิดอีกครั้งหนึ่งซึ่งปรากฏอยู่ในมาตรา 143 แห่งกฎหมาย *the Criminal Justice Act 2003*³ โดยมีสาระสำคัญว่า การพิจารณาร้ายแรงหรือความรุนแรงในการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดนั้น หากผู้กระทำความผิดเคยกระทำความผิดมาก่อนไม่ว่าจะเคยกระทำความผิดแค่ครั้งเดียวหรือมากกว่านั้นและการกระทำความผิดครั้งก่อนนั้นมีความเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดครั้งหลัง อีกทั้งระยะเวลาในการกระทำความผิดในครั้งก่อนและครั้งหลังไม่ได้เป็นระยะเวลาที่ยาวนานเพียงพอ ผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาคดีจะต้องนำข้อเท็จจริงที่ผู้กระทำความผิดได้เคยกระทำความผิดมาก่อนนี้มาเป็นเหตุในการพิจารณากำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดให้ร้ายแรงยิ่งขึ้น⁴ ดังนี้แล้วจะเห็นได้ว่าในระบบกฎหมายของประเทศอังกฤษ หากผู้กระทำความผิดได้เคยกระทำความผิดมาแล้วและได้มากระทำความผิดซ้ำอีกครั้ง หากการกระทำความผิดในครั้งก่อนและครั้งหลังนั้นเกี่ยวเนื่องกันและเป็นการกระทำความผิดในระยะเวลาอันใกล้กับการกระทำความผิดครั้งก่อน ผู้พิพากษาจะต้องนำมูลเหตุดังกล่าวนี้มาเป็นเหตุเพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิด

³ Section 142 (2) In considering the seriousness of an offence (“the current offence”) committed by an offender who has one or more previous convictions, the court must treat each previous conviction as an aggravating factor if (in the case of that conviction) the court considers that it can reasonably be so treated having regard, in particular, to—

(a) the nature of the offence to which the conviction relates and its relevance to the current offence, and

(b) the time that has elapsed since the conviction.

⁴ “Mandatory Sentences of Imprisonment in Common Law Jurisdictions: Some Representative Models,” [Online] Accessed: 29 November 2018. Available from: https://www.justice.gc.ca/eng/rp-pr/csj-sjc/ccs-ajc/rr05_10/p3.html#a32

4.1.1 ลักษณะทั่วไปของการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในกฎหมายอาญา

ประเทศอังกฤษนั้น โดยหลักแล้วจะไม่มีโทษจำคุกขั้นต่ำปรากฏอยู่ในกรณีความผิดฐานต่างๆ ผู้พิพากษาในระบบกฎหมายอังกฤษจะสามารถใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดได้อย่างอิสระและจะไม่ถูกจำกัดการใช้ดุลพินิจผ่านระวางโทษจำคุกขั้นต่ำแต่อย่างใด โดยหากเป็นความผิดฐานที่มีระวางโทษจำคุกขั้นสูงกำหนดไว้เพียงอย่างเดียว ผู้พิพากษาก็สามารถพิจารณากำหนดโทษให้น้อยกว่าระวางโทษจำคุกขั้นสูงนั้นเพียงใดก็ได้โดยอาจพิพากษาจำคุกจำเลยเพียง 1 วันก็สามารถทำได้ ซึ่งที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะ รัฐสภาของประเทศไทยต้องการให้ผู้พิพากษาได้ใช้ดุลพินิจมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เพื่อที่จะให้โทษนั้นเหมาะสมกับพฤติการณ์ของการกระทำความผิด ตลอดจนพฤติการณ์แวดล้อมอันเกี่ยวข้องกับตัวผู้กระทำความผิด อันจะเป็นการทำให้โทษนั้นเหมาะสมและยุติธรรมกับจำเลยอย่างแท้จริง แต่อย่างไรก็ดี ระบบกฎหมายของประเทศไทยก็มีความผิดฐานที่มีระวางโทษจำคุกขั้นต่ำกำหนดไว้เช่นกัน ซึ่งเมื่อมีระวางโทษจำคุกขั้นต่ำแล้ว ผู้พิพากษาก็จะถูกจำกัดการใช้ดุลพินิจโดยไม่อาจพิจารณากำหนดโทษจำเลยให้ต่ำไปกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดได้ ในส่วนนี้ พึงจะได้ชี้ให้เห็นถึงกรณีบางกรณีที่ผู้พิพากษาจำเป็นต้องพิจารณากำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลยโดยจะต้องไม่กำหนดโทษต่ำไปโทษจำคุกขั้นต่ำ หรือก็คือ กรณีความผิดบางกรณีที่โทษจำคุกขั้นต่ำกำหนดอยู่

กรณีความผิดที่ได้มีการบัญญัติโทษจำคุกขั้นต่ำไว้ในระบบกฎหมายของประเทศไทย อังกฤษ ได้แก่⁵

1.) การกระทำความผิดได้กระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดเป็นครั้งที่ 3

CHULALONGKORN UNIVERSITY

⁵ "Mandatory Minimum Term Sentences," [Online] Accessed: 30 November 2018. Available from: <https://www.defence-barrister.co.uk/mandatory-minimum-term-sentences/>

มาตรา 110 แห่งกฎหมาย *the Powers of Criminal Courts (Sentencing) Act 2000*⁶ ซึ่งได้มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ.1997⁷ ได้กำหนดให้ผู้พิพากษาจำต้องกำหนดโทษจำคุกแก่ผู้กระทำความผิดเป็นจำนวนขั้นต่ำ 7 ปี หากมีข้อเท็จจริงเกิดขึ้นว่า

(ก.) ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดภายหลังจากวันที่ 30 กันยายน ค.ศ.1997

(ข.) ขณะกระทำความผิดนั้น ผู้กระทำความผิดมีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และยังคงมีประวัติการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับการค้ายาเสพติดมาเป็นจำนวนทั้งสิ้น 2 ครั้ง

(ค.) การกระทำความผิดครั้งที่ 2 จะต้องได้กระทำหลังจากที่ศาลตัดสินให้ผู้กระทำความผิดในความผิดครั้งแรก

กล่าวโดยสรุปคือ หากผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดมีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปขณะกระทำความผิดและผู้กระทำความผิดรายนี้มีประวัติการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับการค้ายาเสพติดจำนวนทั้งสิ้น 2 ครั้ง และการกระทำความผิดทั้ง 3 ครั้งนี้เกิดขึ้นหลังจากวันที่ 30 กันยายน ค.ศ.1997 ผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับจำคุกไม่ต่ำกว่า 7 ปี ตามมาตรา 110 แห่งกฎหมาย *the Powers of Criminal Courts (Sentencing) Act 2000*⁸

2.) กรณีที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ในเคหสถานเป็นครั้งที่ 3

⁶ Section 110 Minimum of seven years for third class A drug trafficking offence.

(1) This section applies where—

(a) a person is convicted of a class A drug trafficking offence committed after 30th September 1997;

(b) at the time when that offence was committed, he was 18 or over and had [F12 relevant drug convictions; and]

(c) one of those other offences was committed after he had been convicted of the other.

⁷ "Sentencing: Mandatory and Minimum Custodial Sentences," [Online] Accessed: 1 December 2018. Available from: <https://www.cps.gov.uk/legal-guidance/sentencing-mandatory-and-minimum-custodial-sentences>

⁸ "Mandatory Minimum Term Sentences," [Online] Accessed: 30 November 2018. Available from: <https://www.defence-barrister.co.uk/mandatory-minimum-term-sentences/>

มาตรา 111 แห่งกฎหมาย *the Powers of Criminal Courts (Sentencing) Act 2000*⁹ ซึ่งได้มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม ค.ศ.1999¹⁰ ได้กำหนดให้ผู้พิพากษาจำต้องกำหนดโทษจำคุกแก่ผู้กระทำความผิดเป็นจำนวนขั้นต่ำ 3 ปี หากมีข้อเท็จจริงเกิดขึ้นว่า

(ก.) ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ในเคหสถานภายหลังจากวันที่ 30 พฤศจิกายน ค.ศ.1999

(ข.) ขณะกระทำความผิดนั้น ผู้กระทำความผิดมีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และยังคงเคยมีประวัติการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับการลักทรัพย์ในเคหสถานมาเป็นจำนวนทั้งสิ้น 2 ครั้ง

(ค.) การกระทำความผิดครั้งที่ 2 จะต้องได้กระทำหลังจากที่ศาลตัดสินให้ผู้กระทำความผิดมีความผิดในความผิดครั้งแรก และการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับการลักทรัพย์ในเคหสถานทั้งสองครั้งก่อนจะต้องได้กระทำลงหลังจากวันที่ 30 พฤศจิกายน ค.ศ.1999

กล่าวโดยสรุปคือ หากผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ในเคหสถานมีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปขณะกระทำความผิดและผู้กระทำความผิดรายนี้มีประวัติการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับการลักทรัพย์ในเคหสถานจำนวนทั้งสิ้น 2 ครั้ง และการกระทำความผิดทั้ง 3 ครั้งนี้เกิดขึ้นหลังจากวันที่ 30 พฤศจิกายน ค.ศ.1999 ผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับจำคุกไม่ต่ำกว่า 3 ปี ตามมาตรา 111 แห่งกฎหมาย *the Powers of Criminal Courts (Sentencing) Act 2000*¹¹

3.) กรณีที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดเกี่ยวกับอาวุธปืน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

⁹ Section 111 Minimum of three years for third domestic burglary.

(1) This section applies where—

(a) a person is convicted of a domestic burglary committed after 30th November 1999;

(b) at the time when that burglary was committed, he was 18 or over and had [E12 relevant domestic burglary convictions; and]

(c) one of those other burglaries was committed after he had been convicted of the other, and both of them were committed after [E2the relevant date].

¹⁰ “Sentencing: Mandatory and Minimum Custodial Sentences,” [Online] Accessed: 30 November 2018. Available from: <https://www.cps.gov.uk/legal-guidance/sentencing-mandatory-and-minimum-custodial-sentences>

¹¹ “Mandatory Minimum Term Sentences,” [Online] Accessed: 30 November 2018. Available from: <https://www.defence-barrister.co.uk/mandatory-minimum-term-sentences/>

มาตรา 51A แห่งกฎหมาย *the Firearms Act 1968* ซึ่งได้ถูกแก้ไขโดย มาตรา 287 แห่งกฎหมาย *the Criminal Justice Act 2003*¹² ได้กำหนดให้ผู้พิพากษาจำต้องกำหนดโทษจำคุกแก่ผู้กระทำความผิดหรือกำหนดมาตรการการกักกันแก่ผู้กระทำความผิดหากมีข้อเท็จจริงเกิดขึ้นว่าผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดเกี่ยวกับการครอบครองอาวุธปืน การซื้อขายอาวุธปืน ตลอดจนการผลิตและจำหน่ายอาวุธปืนโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายหรือเป็นอันต้องห้ามตามกฎหมาย¹³ ซึ่งการบังคับใช้โทษดังกล่าวแก่ผู้กระทำความผิดนี้จะสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กรณี คือ หากเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดมี อายุ 18 ปี ขึ้นไปขณะกระทำความผิด ผู้พิพากษาจำต้องพิจารณากำหนดโทษจำคุกแก่ผู้กระทำความผิดไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือกล่าวคือโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดเกี่ยวกับอาวุธปืนคือ 5 ปี แต่หากเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดมีอายุไม่ต่ำกว่า 16 ปีแต่ไม่เกิน 18 ปี ผู้พิพากษาจะต้องกำหนดมาตรการการกักกันแก่ผู้กระทำความผิดเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า 3 ปี¹⁴

¹² Section 287 Minimum sentence for certain firearms offences

After section 51 of the Firearms Act 1968 (c. 27) there is inserted the following section—

51A Minimum sentence for certain offences under s. 5

(1) This section applies where—

(a) an individual is convicted of—

(i) an offence under section 5(1)(a), (ab), (aba), (ac), (ad), (ae), (af) or (c) of this Act, or

(ii) an offence under section 5(1A)(a) of this Act, and

(b) the offence was committed after the commencement of this section and at a time when he was aged 16 or over.

(2) The court shall impose an appropriate custodial sentence (or order for detention) for a term of at least the required minimum term (with or without a fine) unless the court is of the opinion that there are exceptional circumstances relating to the offence or to the offender which justify its not doing so.

¹³ “Sentencing: Mandatory and Minimum Custodial Sentences,” [Online] Accessed: 1 December 2018. Available from: <https://www.cps.gov.uk/legal-guidance/sentencing-mandatory-and-minimum-custodial-sentences>

¹⁴ Section 287 Minimum sentence for certain firearms offences

After section 51 of the Firearms Act 1968 (c. 27) there is inserted the following section—

51A Minimum sentence for certain offences under s. 5

(4) In this section “appropriate custodial sentence (or order for detention)” means—

(a) in relation to England and Wales—

(i) in the case of an offender who is aged 18 or over when convicted, a sentence of imprisonment, and

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าในระบบกฎหมายของประเทศอังกฤษ หากเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาวุธปืน ไม่ว่าจะเป็นการครอบครองอาวุธปืน การซื้อขายอาวุธปืน ตลอดจนการผลิตและจำหน่ายอาวุธปืนโดยไม่ได้รับอนุญาต แม้ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดเป็นครั้งแรกก็จำเป็นต้องถูกศาลพิพากษาจำคุกตามอัตราขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งจะแตกต่างกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดและการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ในเคสสถาน ซึ่งผู้กระทำความผิดจะต้องถูกพิพากษาจำคุกเป็นจำนวนไม่น้อยไปกว่าโทษขั้นต่ำก็ต่อเมื่อได้มีการกระทำความผิดเป็นครั้งที่ 3

4.) กรณีที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดฐานข่มขู่ผู้อื่นโดยใช้อาวุธร้ายแรงในที่สาธารณะ หรือกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดฐานข่มขู่ผู้อื่นโดยใช้อาวุธร้ายแรงหรืออาวุธมีคมในที่สาธารณะหรือบริเวณโรงเรียน

มาตรา 1A(1) แห่งกฎหมาย *the Prevention of Crime Act 1953*¹⁵ ได้กำหนดให้ผู้พิพากษาต้องกำหนดโทษจำคุกหรือกำหนดมาตรการอื่นใดแก่ผู้กระทำความผิดหากมีข้อเท็จจริงเกิดขึ้นว่าผู้กระทำความผิดได้กระทำการข่มขู่ผู้อื่นโดยใช้อาวุธที่ร้ายแรงในที่

(ii) in the case of an offender who is aged under 18 at that time, a sentence of detention under section 91 of the Powers of Criminal Courts (Sentencing) Act 2000;

(5) In this section “the required minimum term” means—

(a) in relation to England and Wales—

(i) in the case of an offender who was aged 18 or over when he committed the offence, five years, and

(ii) in the case of an offender who was under 18 at that time, three years, and

¹⁵ Section 1A Offence of threatening with offensive weapon in public

(1) A person is guilty of an offence if that person—

(a) has an offensive weapon with him or her in a public place,

(b) unlawfully and intentionally threatens another person with the weapon, and

(c) does so in such a way that there is an immediate risk of serious physical harm to that other person.

(5) Where a person aged 16 or over is convicted of an offence under this section, the court must impose an appropriate custodial sentence (with or without a fine) unless the court is of the opinion that there are particular circumstances which—

(a) relate to the offence or to the offender, and

(b) would make it unjust to do so in all the circumstances.

สาธารณะ และในการกระทำการดังกล่าวจะทำให้เกิดอันตรายแก่กายแก่ผู้อื่น ทั้งนี้การบังคับใช้โทษดังกล่าวแก่ผู้กระทำความผิดนี้จะสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กรณี คือ หากเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดมีอายุ 18 ปี ขึ้นไปขณะกระทำความผิด ผู้พิพากษาจำต้องพิจารณากำหนดโทษจำคุกแก่ผู้กระทำความผิดไม่น้อยกว่า 6 เดือน หรือกล่าวคือโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดฐานข่มขู่ผู้อื่นโดยใช้อาวุธร้ายแรงในที่สาธารณะคือ 6 เดือน แต่หากเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดมีอายุไม่ต่ำกว่า 16 ปีแต่ไม่เกิน 18 ปี ผู้พิพากษาจะต้องกำหนดมาตรการการกักกันและฝึกอบรมแก่ผู้กระทำความผิดเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า 4 เดือน¹⁶

นอกจากนี้ ความผิดที่เกี่ยวกับการข่มขู่ผู้อื่นด้วยอาวุธร้ายแรงในที่สาธารณะยังปรากฏอยู่ในกฎหมายอีกฉบับหนึ่ง ได้แก่ กฎหมาย the *Criminal Justice Act 1988* มาตรา 139AA¹⁷ ซึ่งได้มีหลักการสำคัญว่า ผู้พิพากษาจำต้องกำหนดโทษจำคุกหรือกำหนดมาตรการอื่นใดแก่ผู้กระทำความผิดหากมีข้อเท็จจริงเกิดขึ้นว่าผู้กระทำความผิดได้กระทำการข่มขู่ผู้อื่นโดยใช้อาวุธที่ร้ายแรงหรืออาวุธมีคมในที่สาธารณะหรือบริเวณโรงเรียน และในการกระทำการดังกล่าวจะทำให้เกิดอันตรายแก่กายแก่ผู้อื่น ทั้งนี้การบังคับใช้โทษดังกล่าวแก่ผู้กระทำความผิดนี้จะสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กรณีเช่นกัน คือ หากเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดมีอายุ 18 ปีขึ้นไป ขณะกระทำความผิด ผู้พิพากษาจำต้องพิจารณากำหนดโทษจำคุกแก่ผู้กระทำความผิดไม่น้อยกว่า 6 เดือน แต่

¹⁶ Section 1A Offence of threatening with offensive weapon in public

(6) In this section “ appropriate custodial sentence ” means—

(a) in the case of a person who is aged 18 or over when convicted, a sentence of imprisonment for a term of at least 6 months;

(b) in the case of a person who is aged at least 16 but under 18 when convicted, a detention and training order of at least 4 months.

¹⁷ Section 139AA Offence of threatening with article with blade or point or offensive weapon

(1) A person is guilty of an offence if that person—

(a) has an article to which this section applies with him or her in a public place or on school premises,

(b) unlawfully and intentionally threatens another person with the article, and

(c) does so in such a way that there is an immediate risk of serious physical harm to that other person.

(7) Where a person aged 16 or over is convicted of an offence under this section, the court must impose an appropriate custodial sentence (with or without a fine) unless the court is of the opinion that there are particular circumstances which—

(a) relate to the offence or to the offender, and

(b) would make it unjust to do so in all the circumstances.

หากเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดมีอายุไม่ต่ำกว่า 16 ปีแต่ไม่เกิน 18 ปี ผู้พิพากษาจะต้องกำหนด มาตรการการกักกันและฝึกอบรมแก่ผู้กระทำความผิดเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า 4 เดือน¹⁸

5.) กรณีที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดฐานพกพาอาวุธร้ายแรง ในที่สาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือปราศจากเหตุผลอันสมควรเป็นครั้งที่ 2

มาตรา 1 แห่งกฎหมาย *the Prevention of Crime Act 1953*¹⁹ ได้กำหนดให้ผู้พิพากษาต้องกำหนดโทษจำคุก หรือกำหนดมาตรการอื่นใดแก่ผู้กระทำความผิดหาก มีข้อเท็จจริงเกิดขึ้นว่าผู้กระทำความผิดได้พกพาอาวุธร้ายแรงในที่สาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือ ปราศจากเหตุอันสมควร และผู้กระทำได้มีประวัติการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับการพกพาอาวุธ

¹⁸ Section 139AA Offence of threatening with article with blade or point or offensive weapon

(8) In this section “ appropriate custodial sentence ” means—

(a) in the case of a person who is aged 18 or over when convicted, a sentence of imprisonment for a term of at least 6 months;

(b) in the case of a person who is aged at least 16 but under 18 when convicted, a detention and training order of at least 4 months.

¹⁹ Section 1 Prohibition of the carrying of offensive weapons without lawful authority or reasonable excuse.

(1) Any person who without lawful authority or reasonable excuse, the proof whereof shall lie on him, has with him in any public place any offensive weapon shall be guilty of an offence, and shall be liable—

(a) on summary conviction, to imprisonment for a term not exceeding [six months] or a fine not exceeding [£200], or both;

(b) on conviction on indictment, to imprisonment for a term not exceeding [four] years or a fine not exceeding one hundred pounds, or both.

(2) Where any person is convicted of an offence under subsection (1) of this section the court may make an order for the forfeiture or disposal of any weapon in respect of which the offence was committed.

(2A) Subsection (2B) applies where—

(a) a person is convicted of an offence under subsection (1) committed after this subsection is commenced, and

(b) when the offence was committed, the person was aged 16 or over and had at least one relevant conviction (see section 1ZA).

(2B) Where this subsection applies, the court must impose an appropriate custodial sentence (with or without a fine) unless the court is of the opinion that there are particular circumstances which—

(a) relate to the offence, to the previous offence or to the offender, and

(b) would make it unjust to do so in all the circumstances.

ร้ายแรงในที่สาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือปราศจากเหตุผลอันสมควรมาแล้วครั้งหนึ่ง ทั้งนี้การบังคับใช้โทษดังกล่าวแก่ผู้กระทำความผิดนี้จะสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กรณี คือ หากเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดมี อายุ 18 ปี ขึ้นไปขณะกระทำความผิด ผู้พิพากษาจำต้องพิจารณากำหนดโทษจำคุกแก่ผู้กระทำความผิดไม่น้อยกว่า 6 เดือน หรือกล่าวคือโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดฐานพกพาอาวุธร้ายแรงในที่สาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือปราศจากเหตุผลอันสมควรเป็นครั้งที่ 2 คือ 6 เดือน แต่หากเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดมีอายุไม่ต่ำกว่า 16 ปีแต่ไม่เกิน 18 ปี ผู้พิพากษาจะต้องกำหนดมาตรการการกักกันและฝึกอบรมแก่ผู้กระทำความผิดเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า 4 เดือน²⁰

กล่าวโดยสรุปคือ ประเทศอังกฤษเป็นประเทศที่ให้ดุลพินิจแก่ศาลในการพิจารณากำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งโดยหลักแล้วจะไม่มีโทษจำคุกขั้นต่ำปรากฏอยู่ในกรณีความผิดฐานต่างๆ แต่อย่างไรก็ดี ประเทศอังกฤษก็ได้มีการบัญญัติโทษจำคุกขั้นต่ำอยู่ในความผิดบางกรณีเช่นกัน ซึ่งกรณีเหล่านั้นก็ได้แก่ กรณีที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดเป็นครั้งที่ 3 มีโทษจำคุกขั้นต่ำจำนวน 7 ปี กรณีที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ในเคหสถานเป็นครั้งที่ 3 มีโทษจำคุกขั้นต่ำจำนวน 3 ปี กรณีที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดเกี่ยวกับอาวุธปืน หากผู้กระทำความผิดมีอายุ 18 ปีขึ้นไป โทษจำคุกขั้นต่ำคือ 5 ปี กรณีที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดฐานข่มขู่ผู้อื่นโดยใช้อาวุธร้ายแรงในที่สาธารณะ หรือกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดฐานข่มขู่ผู้อื่นโดยใช้อาวุธร้ายแรงหรืออาวุธมีคมในที่สาธารณะหรือบริเวณโรงเรียน หากผู้กระทำความผิดมีอายุ 18 ปีขึ้นไป โทษจำคุกขั้นต่ำคือ 6 เดือน และกรณีสุดท้ายคือ กรณีที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดฐานพกพาอาวุธร้ายแรงในที่สาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือปราศจากเหตุผลอันสมควรเป็นครั้งที่ 2 หากผู้กระทำความผิดมีอายุ 18 ปีขึ้นไป โทษจำคุกขั้นต่ำคือ 6 เดือน ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า การบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในระบบกฎหมายของประเทศอังกฤษนั้นมีทั้งลักษณะที่เป็นการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่กรณีที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดเป็นครั้งแรก และการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำกรณีผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดซ้ำ

²⁰ Section 1 Prohibition of the carrying of offensive weapons without lawful authority or reasonable excuse.

(2C) In this section “appropriate custodial sentence” means—

(a) in the case of a person who is aged 18 or over when convicted, a sentence of imprisonment for a term of at least 6 months;

(b) in the case of a person who is aged at least 16 but under 18 when convicted, a detention and training order of at least 4 months.

4.1.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาคำพิพากษณ์โทษจำคุกขั้นต่ำในกฎหมายอาญา

แม้ในระบบกฎหมายของประเทศอังกฤษจะมีโทษจำคุกขั้นต่ำปรากฏอยู่ในความผิดบางกรณี แต่กระนั้นแล้วกฎหมายก็ยังเปิดช่องให้ผู้พิพากษาสามารถใช้ดุลพินิจในการลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำได้ด้วยอันเป็นการแสดงให้เห็นว่า ประเทศอังกฤษนั้นเป็นประเทศที่ให้ดุลพินิจแก่ผู้พิพากษาเป็นอย่างมากในการพิจารณากำหนดโทษให้เหมาะสมและยุติธรรมแก่ผู้กระทำความผิด โดยวิธีการหรือมาตรการในการให้ดุลพินิจแก่ผู้พิพากษาในการลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำนั้นจะปรากฏอยู่ในรูปแบบของข้อยกเว้นต่างๆ ซึ่งข้อยกเว้นดังกล่าวนี้ได้แก่ ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีผู้กระทำความผิดรับสารภาพ (Reduction of minimum penalty for early guilty pleas) ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีมีพฤติการณ์พิเศษ หรือ มีสถานการณ์ที่สำคัญและน่าสนใจ (Relief available in exceptional or substantial and compelling circumstances) และข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือ เพื่อหลีกเลี่ยงการลงโทษที่ไม่ยุติธรรม (Relief in the “interest of justice” or to avoid an “unjust” sentence) ซึ่งเพื่อให้สามารถเข้าใจได้อย่างชัดเจน พึงสมควรที่จะได้จำแนกกรณีข้อยกเว้นต่างๆออกเป็นแต่ละกรณี ดังต่อไปนี้

4.1.2.1 ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีผู้กระทำความผิดรับสารภาพ (Reduction of minimum penalty for early guilty pleas)

ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีผู้กระทำความผิดรับสารภาพ (Reduction of minimum penalty for early guilty pleas) ได้ถูกบัญญัติอยู่ใน มาตรา 152 แห่งกฎหมาย *the Powers of Criminal Courts (Sentencing) Act 2000*²¹ ซึ่งได้มี

²¹ Section 152 Reduction in sentences for guilty pleas

(1) In determining what sentence to pass on an offender who has pleaded guilty to an offence in proceedings before that or another court, a court shall take into account—

(a) the stage in the proceedings for the offence at which the offender indicated his intention to plead guilty; and

(b) the circumstances in which this indication was given.

(2) If, as a result of taking into account any matter referred to in subsection (1) above, the court imposes a punishment on the offender which is less severe than the punishment it would otherwise have imposed, it shall state in open court that it has done so.

(3) In the case of an offence the sentence for which falls to be imposed under subsection (2) of section 110 or 111 above, nothing in that subsection shall prevent the court, after taking into

สาระสำคัญว่า กรณีที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดเป็นครั้งที่ 3 ตาม มาตรา 110 แห่งกฎหมาย *the Powers of Criminal Courts (Sentencing) Act 2000* หรือ กรณีที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ในเคหสถานเป็นครั้งที่ 3 ตามมาตรา 111 แห่งกฎหมาย *the Powers of Criminal Courts (Sentencing) Act 2000* หากผู้กระทำความผิด กรณีเหล่านี้ได้มีการรับสารภาพในการกระทำความผิดของตน และศาลเห็นสมควรโดยพิจารณาจากความซื่อสัตย์ในการรับสารภาพประกอบกับพฤติการณ์การรับสารภาพของผู้กระทำความผิด ศาลสามารถกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดให้ต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำได้ กล่าวคือ หากเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดเป็นครั้งที่ 3 ศาลก็สามารถกำหนดโทษจำคุกให้ต่ำกว่า 7 ปี อันเป็นระดับอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำของความผิดฐานนี้ได้ หรือหากเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ในเคหสถานเป็นครั้งที่ 3 ศาลก็สามารถกำหนดโทษจำคุกให้ต่ำกว่า 3 ปี อันเป็นระดับอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำของความผิดฐานนี้ได้เช่นกัน ทั้งนี้การกำหนดโทษให้ต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้นี้ ผู้พิพากษาจะต้องไม่กำหนดโทษให้ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของระดับโทษที่กฎหมายกำหนดและจะต้องพิพากษาอย่างเปิดเผยให้สาธารณชนได้รับทราบโดยทั่วกันด้วย²²

4.1.2.2 ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีมีพฤติการณ์ พิเศษ หรือ มีสถานการณ์ที่สำคัญและน่าสนใจ (Relief available in exceptional or substantial and compelling circumstances)

ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีมีพฤติการณ์ พิเศษ หรือ มีสถานการณ์ที่สำคัญและน่าสนใจ (Relief available in exceptional or substantial and compelling circumstances) ได้ถูกบัญญัติอยู่ใน มาตรา 51A แห่งกฎหมาย *the Firearms Act 1968* ซึ่งได้ถูกแก้ไขโดย มาตรา 287 แห่งกฎหมาย *the Criminal Justice Act 2003*²³ ซึ่งมี

account any matter referred to in subsection (1) above, from imposing any sentence which is not less than 80 per cent of that specified in that subsection.

²² Yvon Dandurand, Ruben Timmerman, and Tracee Mathison-Midgley, "Exemptions from Mandatory Minimum Penalties Recent Developments in Selected Countries," ed. A report prepared for the Department of Justice Canada (March 2016), p. 14.

²³ Section 287 Minimum sentence for certain firearms offences

After section 51 of the Firearms Act 1968 (c. 27) there is inserted the following section—

51A Minimum sentence for certain offences under s. 5

(1) This section applies where—

(a) an individual is convicted of—

สาระสำคัญว่า หากผู้กระทำความผิดมีอายุ 18 ปีขึ้นไปขณะกระทำความผิด และได้กระทำความผิดเกี่ยวกับการครอบครองอาวุธปืน การซื้อขายอาวุธปืน ตลอดจนการผลิตและจำหน่ายอาวุธปืนโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายหรือเป็นอันต้องห้ามตามกฎหมาย ผู้กระทำความผิดจำต้องได้รับโทษจำคุกไม่น้อยกว่า 5 ปี แต่อย่างไรก็ดี ในมาตราดังกล่าวนี้ได้มีการบัญญัติถึงข้อยกเว้นให้ผู้พิพากษาสามารถใช้ดุลพินิจในการพิจารณากำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดให้ต่ำไปกว่านั้นได้ หากมีพฤติการณ์พิเศษ (exceptional circumstances) อันเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดหรือตัวผู้กระทำความผิด²⁴ จากหลักกฎหมายข้างต้นจะเห็นได้ว่าการที่ผู้พิพากษาจะสามารถพิจารณากำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลยให้ต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำได้นั้นจะต้องมีพฤติการณ์พิเศษอันเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดหรือเกี่ยวเนื่องกับตัวผู้กระทำความผิดปรากฏอยู่ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาให้เห็นว่าพฤติการณ์เช่นใดเป็นพฤติการณ์พิเศษที่ศาลจะสามารถนำมาใช้ประกอบดุลพินิจในการกำหนดโทษจำเลยให้ต่ำกว่าระดับโทษขั้นต่ำได้ ตลอดจนมีหลักการพิจารณาอย่างไรที่ศาลจำเป็นต้องใช้เพื่อให้สามารถพิจารณาถึงพฤติการณ์พิเศษในคดีได้อย่างรอบด้านและครบถ้วน

การที่ศาลจะพิจารณาถึงพฤติการณ์พิเศษในคดีอันจะนำมาประกอบการใช้ดุลพินิจในการพิจารณากำหนดโทษแก่จำเลยให้ต่ำกว่าระดับโทษขั้นต่ำนั้น ศาลจะต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในคดีทั้งหมด ทั้งข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด พฤติการณ์แวดล้อมในคดีต่างๆ และข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้กระทำความผิดว่า เขามีอุปนิสัยใจคอ พฤติกรรมประวัติดูหมิ่นหลังเช่นใด โดยนำเอาข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องทั้งหมดมาพิจารณารวมกันเพื่อพิจารณาว่า จากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นทั้งหมดนั้นถือเป็นพฤติการณ์พิเศษอันสมควรที่จะลดโทษให้จำเลยหรือไม่ ทั้งนี้ หากศาลนำเอาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในคดีเพียงข้อเท็จจริงใดข้อเท็จจริงหนึ่งมาพิจารณาแล้วพิพากษาว่าข้อเท็จจริงนั้นไม่ใช่ข้อเท็จจริงอันเป็นพฤติการณ์พิเศษอันไม่อาจนำมาใช้พิจารณาลดโทษจำเลยได้

(i) an offence under section 5(1)(a), (ab), (aba), (ac), (ad), (ae), (af) or (c) of this Act, or

(ii) an offence under section 5(1A)(a) of this Act, and

(b) the offence was committed after the commencement of this section and at a time when he was aged 16 or over.

(2) The court shall impose an appropriate custodial sentence (or order for detention) for a term of at least the required minimum term (with or without a fine) unless the court is of the opinion that there are exceptional circumstances relating to the offence or to the offender which justify its not doing so.

²⁴ Yvon Dandurand, Ruben Timmerman, and Tracee Mathison-Midgley, “Exemptions from Mandatory Minimum Penalties Recent Developments in Selected Countries,” p. 24.

ยอมเป็นการไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสม²⁵ จำเลยในคดีนั้นยอมไม่ได้รับโทษที่เหมาะสมแก่ตัวเขาและ การพิจารณาคดียอมไม่อาจนำมาซึ่งความยุติธรรมได้ อย่างไรก็ตาม แม้การพิจารณาถึงพฤติการณ์พิเศษ เพื่อนำมาเป็นเหตุที่จะทำให้ศาลสามารถลงโทษจำเลยต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำได้จะต้องพิจารณา จากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในคดีทั้งหมด แต่บางกรณีการพิจารณาถึงพฤติการณ์พิเศษอาจพิจารณาเพียง แค่ข้อเท็จจริงเดียวที่เกิดขึ้นก็ได้ หากเป็นพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดหรือเกี่ยวข้องกับ กับตัวผู้กระทำความผิดและเพียงพอที่จะพิจารณาได้ว่าเป็นพฤติการณ์พิเศษ²⁶

เมื่อได้ศึกษาถึงหลักการพิจารณาที่ศาลจำเป็นต้องใช้เพื่อให้สามารถ พิจารณาถึงพฤติการณ์พิเศษในคดีได้อย่างรอบด้านและครบถ้วนดังที่ได้กล่าวข้างต้นแล้ว ในส่วนถัดไป จะได้กล่าวถึงพฤติการณ์พิเศษว่ามีหลักในการพิจารณาเช่นใด และมีกรณีตัวอย่างใดบ้างที่แสดงให้เห็น ว่าได้มีข้อเท็จจริงอันเป็นพฤติการณ์พิเศษเกิดขึ้นในคดี

การพิจารณาถึงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในคดีว่าเป็นข้อเท็จจริงอันเป็น พฤติการณ์พิเศษในคดีหรือไม่ สามารถพิจารณาโดยการกำหนดโทษแก่จำเลยตามกรอบของระวาง โทษจำคุกขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยหากการกำหนดโทษตามระดับโทษจำคุกขั้นต่ำตามที่ กฎหมายกำหนดนั้นทำให้การลงโทษแก่จำเลยเป็นไปโดยไม่มีหลักเกณฑ์ ไม่สมเหตุสมผล และทำให้ การลงโทษไม่เหมาะสมกับตัวจำเลย ก็จะสามารถพิจารณาได้ว่าข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในคดีนั้นเป็น ข้อเท็จจริงอันเป็นพฤติการณ์พิเศษที่สมควรนำมาใช้ประกอบดุลพินิจในการพิจารณากำหนดโทษ จำเลยให้ต่ำไปกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำ²⁷ เพื่อให้การลงโทษนั้นเป็นไปอย่างเหมาะสมและสามารถ อำนวยความยุติธรรมให้แก่จำเลยได้ ทั้งนี้กรณีตัวอย่างที่แสดงให้เห็นว่ามีพฤติการณ์พิเศษเกิดขึ้นใน คดีก็เช่น กรณีมีพฤติการณ์ว่าการกำหนดโทษจำคุกแก่จำเลยในระยะยาวจะเป็นผลร้ายแก่จำเลย เนื่องมาจากความพิการทางร่างกายอย่างร้ายแรงของจำเลย กรณีมีการได้มาและครอบครองอาวุธปืน ในขณะที่กฎหมาย ณ ขณะนั้นไม่ได้บัญญัติไว้เป็นความผิดแต่ต่อมากฎหมายได้บัญญัติให้การกระทำ ดังกล่าวเป็นความผิด กรณีที่ผู้กระทำความผิดที่ไม่เคยมีประวัติการก่ออาชญากรรมมาก่อนได้กระทำ การเคลื่อนย้ายอาวุธปืนอันต้องห้ามตามกฎหมายเพื่อนำไปเก็บในตู้นิรภัยในบ้านของตนเพื่อจะนำส่ง เจ้าหน้าที่ตำรวจหากมีกฎหมายนิรโทษกรรมอาวุธปืนออกมา แต่อย่างไรก็ดี กรณีการทิ้งอาวุธปืนไว้ใน ห้องที่ให้เช่าและพักอาศัย หลังจากที่ตัดสินใจไม่นำมาใช้ในการฆ่าตัวตาย ไม่ถือเป็นพฤติการณ์พิเศษที่

²⁵ Ibid., p 24-25.

²⁶ Ibid., p 25.

²⁷ Ibid.

ผู้พิพากษาจะสามารถนำมาใช้ประกอบดุลพินิจในการพิจารณากำหนดโทษให้ต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำได้²⁸

4.1.2.3 ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือ เพื่อหลีกเลี่ยงการลงโทษที่ไม่ยุติธรรม (Relief in the “interest of justice” or to avoid an “unjust” sentence)

ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือ เพื่อหลีกเลี่ยงการลงโทษที่ไม่ยุติธรรม (Relief in the “interest of justice” or to avoid an “unjust” sentence) ได้ถูกบัญญัติอยู่ในกฎหมาย เช่น มาตรา 110(2) แห่งกฎหมาย *the Powers of Criminal Courts (Sentencing) Act 2000*²⁹ ซึ่งมีสาระสำคัญว่าหากผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดมีอายุเกินกว่า 18 ปีขึ้นไปขณะกระทำความผิด และได้เคยมีประวัติการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดมาแล้ว 2 ครั้ง โดยการกระทำความผิดทั้ง 3 ครั้งนี้เกิดขึ้นหลังจากวันที่ 30 พฤศจิกายน ค.ศ.1999 ผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษจำคุกไม่ต่ำกว่า 7 ปี แต่อย่างไรก็ดี หากปรากฏพฤติการณ์อื่นใดอันเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดหรือเกี่ยวเนื่องกับผู้กระทำความผิด และการลงโทษผู้กระทำความผิดตามกรอบของระวางโทษจำคุกขั้นต่ำนี้จะทำให้การพิจารณากำหนดโทษเป็นไปโดยไม่ยุติธรรม ผู้พิพากษาที่พิจารณาคดีก็สามารถใช้ดุลพินิจในการลงโทษจำเลยให้ต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำซึ่งก็คือโทษจำคุก 7 ปีได้ ทั้งนี้พฤติการณ์ที่ศาลเห็นว่าการพิจารณากำหนดโทษแก่จำเลยตามกรอบของระวางโทษจำคุกขั้นต่ำจะทำให้การลงโทษนั้นไม่ยุติธรรมก็เช่น กรณีที่การกระทำความผิดในครั้งก่อนของจำเลยนั้นได้ผ่านพ้นไปนานแล้ว และจำเลยได้กลับมา

²⁸ Ibid.

²⁹ Section 110 Minimum of seven years for third class A drug trafficking offence.

(1) This section applies where—

(a) a person is convicted of a class A drug trafficking offence committed after 30th September 1997;

(b) at the time when that offence was committed, he was 18 or over and had [E12 relevant drug convictions; and]

(c) one of those other offences was committed after he had been convicted of the other.

(2) The court shall impose an appropriate custodial sentence for a term of at least seven years except where the court is of the opinion that there are particular circumstances which—

(a) relate to any of the offences or to the offender; and

(b) would make it unjust to do so in all the circumstances.

กระทำความผิดอีกครั้ง หรือกรณีที่การกระทำความผิดในครั้งก่อนของจำเลยเป็นการกระทำความผิดเล็กน้อยๆ เช่น การจำหน่ายยาเสพติดในปริมาณที่น้อยแก่กลุ่มเพื่อนของตน³⁰

นอกจากนี้ ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือ เพื่อหลีกเลี่ยงการลงโทษที่ไม่ยุติธรรมยังได้ถูกบัญญัติไว้ใน มาตรา 111(2) แห่งกฎหมาย *the Powers of Criminal Courts (Sentencing) Act 2000*³¹ ด้วย ซึ่งมาตราดังกล่าวมีสาระสำคัญว่า หากผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ในเคสสถานมีอายุเกินกว่า 18 ปีขึ้นไป ขณะกระทำความผิด และได้เคยมีประวัติการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ในเคสสถานมาแล้ว 2 ครั้ง โดยการกระทำความผิดทั้ง 3 ครั้งนี้เกิดขึ้นหลังจากวันที่ 30 กันยายน ค.ศ.1997 ผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษจำคุกไม่ต่ำกว่า 3 ปี แต่อย่างไรก็ดี หากปรากฏพฤติการณ์อื่นใดอันเนื่องเกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือเกี่ยวเนื่องกับผู้กระทำความผิด และการลงโทษผู้กระทำความผิดตามกรอบของระวางโทษจำคุกขั้นต่ำนี้จะทำให้การพิจารณากำหนดโทษเป็นไปโดยไม่ยุติธรรม ผู้พิพากษาที่พิจารณาคดีก็สามารถใช้ดุลพินิจในการลงโทษจำเลยให้ต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำซึ่งก็คือ โทษจำคุก 3 ปีได้ ทั้งนี้พฤติการณ์ที่ศาลเห็นว่าการพิจารณากำหนดโทษแก่จำเลยตามกรอบของระวางโทษจำคุกขั้นต่ำจะทำให้การลงโทษนั้นไม่ยุติธรรมก็เช่น กรณีที่การกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ในเคสสถานสองครั้งแรกนั้นได้กระทำขึ้นก่อนที่ผู้กระทำความผิดจะมีอายุ 16 ปี และผู้กระทำความผิดได้มากระทำความผิดอีกครั้งหนึ่งในขณะที่ตนมีอายุเกินกว่า 18 ปีขึ้นไปแล้ว หรือกรณีที่การกระทำความผิดฐานลัก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

³⁰ Yvon Dandurand, Ruben Timmerman, and Tracee Mathison-Midgley, “Exemptions from Mandatory Minimum Penalties Recent Developments in Selected Countries,” p. 36.

³¹ Section 111 Minimum of three years for third domestic burglary.

(1) This section applies where—

(a) a person is convicted of a domestic burglary committed after 30th November 1999;

(b) at the time when that burglary was committed, he was 18 or over and had [E12 relevant domestic burglary convictions; and]

(c) one of those other burglaries was committed after he had been convicted of the other, and both of them were committed after [E2the relevant date].

(2) The court shall impose an appropriate custodial sentence for a term of at least three years except where the court is of the opinion that there are particular circumstances which—

(a) relate to any of the offences or to the offender; and

(b) would make it unjust to do so in all the circumstances.

ทรัพย์สินในเคสสถานสองครั้งก่อนนั้นได้ผ่านพ้นไปนานแล้วและผู้กระทำความผิดได้กลับมาก่อทำความผิดอีกครั้ง³²

กล่าวโดยสรุปคือ ประเทศอังกฤษเป็นประเทศที่ให้ดุลพินิจแก่ศาลเป็นอย่างมากในการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด เนื่องจากโดยหลักแล้วในระบบกฎหมายของประเทศอังกฤษจะไม่มีโทษจำคุกขั้นต่ำมาจำกัดการใช้ดุลพินิจของผู้พิพากษาแต่อย่างใด และถึงแม้จะมีโทษจำคุกขั้นต่ำอยู่ในความผิดบางกรณีแล้วแต่ก็ยังมีวิธีการหรือมาตรการที่ให้ดุลพินิจแก่ผู้พิพากษาในการลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำได้ วิธีการหรือมาตรการดังกล่าวจะปรากฏอยู่ในรูปแบบของข้อยกเว้นต่างๆ ได้แก่ ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีผู้กระทำความผิดรับสารภาพ (Reduction of minimum penalty for early guilty pleas) ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีมีพฤติการณ์พิเศษ หรือ มีสถานการณ์ที่สำคัญและน่าสนใจ (Relief available in exceptional or substantial and compelling circumstances) และข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือ เพื่อหลีกเลี่ยงการลงโทษที่ไม่ยุติธรรม (Relief in the “interest of justice” or to avoid an “unjust” sentence) ทั้งนี้ที่ต้องมีการบัญญัติข้อยกเว้นเหล่านี้ขึ้นมาก็เพื่อเป็นช่องทางให้แก่ผู้พิพากษาในการที่จะพิจารณากำหนดโทษให้เหมาะสมและยุติธรรมแก่ผู้กระทำความผิด โดยไม่มีปัญหาเรื่องการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำมาเป็นอุปสรรค อันจะเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่จำเลยได้อย่างแท้จริง

4.2 สาธารณรัฐแอฟริกาใต้

โทษจำคุกขั้นต่ำในสาธารณรัฐแอฟริกาใต้นั้นได้ถูกบัญญัติไว้ในกฎหมายอาญาในฐานะความผิดบางฐานที่มีความร้ายแรง เช่น ความผิดฐานฆ่าผู้อื่น ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่น ความผิดฐานชิงทรัพย์หรือปล้นทรัพย์ ความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางธุรกิจบางกรณีที่มีความร้ายแรงมาก เป็นต้น โดยระดับอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำสำหรับความผิดบางกรณีอาจสูงถึง 15 ปี และอาจเพิ่มมากขึ้นอีกหากเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้เคยกระทำความผิดมาแล้วและได้กลับมาก่อทำความผิดอีกครั้ง โดยจะเพิ่มขึ้นเป็นอัตราโทษจำคุก 20 ปี หรืออัตราโทษจำคุก 25 ปี ตามแต่กรณี ซึ่งจะแสดงให้เห็นได้ว่าระบบกฎหมายในเรื่องโทษของสาธารณรัฐแอฟริกาใต้นั้น ระดับอัตราโทษจะเพิ่มขึ้นและรุนแรงมาก

³² Yvon Dandurand, Ruben Timmerman, and Tracee Mathison-Midgley, “Exemptions from Mandatory Minimum Penalties Recent Developments in Selected Countries,” p. 35.

ขึ้นหากผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดซ้ำ³³ ทั้งนี้วัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายสำคัญของการบัญญัติให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำไว้ในความผิดฐานต่างๆ ก็เพื่อเป็นการฝึกอบรมผู้กระทำความผิดให้สามารถกลับตัวกลับใจมาเป็นคนดี มีวิธีคิดและทัศนคติที่ถูกต้อง ตลอดจนเพื่อเป็นการป้องกันอาชญากรรมในสังคมด้วย อย่างไรก็ตาม การบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำนั้นก็นำมาซึ่งปัญหาบางประการ ได้แก่ ปัญหาการลงโทษที่ไม่ยุติธรรมแก่ผู้กระทำความผิด เนื่องจากการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำจะทำให้ผู้พิพากษาไม่อาจนำพฤติการณ์อื่นใดที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้กระทำความผิดมาใช้ประกอบการพิจารณากำหนดโทษที่จะลงแก่เขา ส่งผลให้โทษนั้นไม่เหมาะสมกับตัวบุคคลและนำมาซึ่งการลงโทษที่ไม่ยุติธรรมในท้ายที่สุด³⁴ เมื่อเป็นดังนี้แล้ว ในระบบกฎหมายของสาธารณรัฐแอฟริกาใต้จึงได้กำหนดมาตรการหรือวิธีการบางประการ เช่น การกำหนดกฎหมายที่ให้อำนาจผู้พิพากษาในการใช้ดุลพินิจพิจารณากำหนดโทษให้ต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำได้หากมีพฤติการณ์หรือสถานการณ์ที่สำคัญหรือน่าสนใจอันเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิด เพื่อให้การลงโทษนั้นเป็นไปโดยเหมาะสมและยุติธรรมแก่ตัวจำเลยที่สุด³⁵

4.2.1 ลักษณะทั่วไปของการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในกฎหมายอาญา

ในระบบกฎหมายของสาธารณรัฐแอฟริกาใต้นั้น กรณีความผิดที่ได้มีการบัญญัติโทษจำคุกขั้นต่ำไว้ในกฎหมายอาญาจะปรากฏอยู่ในมาตรา 51(2) แห่งกฎหมาย *the Criminal Law Amendment Act 1997* ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กรณี ดังต่อไปนี้

1.) กรณีความผิดตามตารางที่ 2 ในส่วนที่ 2 แห่งกฎหมาย *the Criminal Law Amendment Act 1997*

มาตรา 51(2)(a) แห่งกฎหมาย *the Criminal Law Amendment Act 1997*³⁶ ได้กำหนดให้ผู้พิพากษาจำต้องกำหนดโทษจำคุกแก่ผู้กระทำความผิด หากเป็นการกระทำ

³³ “Mandatory Sentences of Imprisonment in Common Law Jurisdictions: Some Representative Models,” [Online] Accessed: 5 December 2018. Available from: https://www.justice.gc.ca/eng/rp-pr/csj-sjc/ccs-ajc/rr05_10/p6.html

³⁴ Yvon Dandurand, Ruben Timmerman, and Tracee Mathison-Midgley, “Exemptions from Mandatory Minimum Penalties Recent Developments in Selected Countries,” p. 6.

³⁵ “Mandatory Sentences of Imprisonment in Common Law Jurisdictions: Some Representative Models,” [Online] Accessed: 5 December 2018. Available from: https://www.justice.gc.ca/eng/rp-pr/csj-sjc/ccs-ajc/rr05_10/p6.html

³⁶ Section 51 Discretionary minimum sentences for certain serious offences

(2) Notwithstanding any other law, but subject to subsections (3) and (6), a regional court or a High Court shall sentence a person who has been convicted of an offence referred to in-

ความผิดตามตารางที่ 2 ในส่วนที่ 2 แห่งกฎหมาย *the Criminal Law Amendment Act 1997* ซึ่งความผิดเหล่านี้ล้วนเป็นความผิดที่ร้ายแรง เช่น กรณีการกระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่นบางกรณี กรณีการกระทำความผิดฐานชิงทรัพย์หรือปล้นทรัพย์เมื่อมีเหตุเพิ่มโทษหรือเมื่อผู้กระทำความผิดได้ใช้ยานพาหนะในการกระทำความผิด กรณีการกระทำความผิดตามมาตรา 13(f) แห่งกฎหมาย *the Drugs and Drug Trafficking Act 1992* กรณีการกระทำความผิดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อซื้อขายและลักลอบนำเข้าอาวุธยุทโธปกรณ์ต่างๆ เช่น อาวุธปืน หรือวัตถุระเบิด ตลอดจนการครอบครองอาวุธดังกล่าว กรณีความผิดเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงินตรา การกรรโชก การฉ้อโกง การลักทรัพย์ การปลอมแปลง การใช้เงินปลอม กรณีความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายบางกรณี เป็นต้น³⁷

(a) Part II of Schedule 2, in the case of-

(i) a first offender, to imprisonment for a period not less than 15 years:

(ii) a second offender of any such offence, to imprisonment for a period not less than 20 years; and

(iii) a third or subsequent offender of any such offence, to imprisonment for a period not less than 25 years;

³⁷ Part II of Schedule 2 of the Criminal Law Amendment Act 1997

Murder in circumstances other than those referred to in Part 1.

Robbery-

(a) when there are aggravating circumstances; or

(b) involving the taking of a motor vehicle.

Any offence referred to in section 13(f) of the Drugs and Drug Trafficking Act, 1992 (Act No. 140 of 1992), if it is proved that-

(a) the value of the dependence-producing substance in question is more than R50 000.00;

(b) the value of the dependence-producing substance in question is more than R 100 00.00

and that the offence was committed by a person, group of persons, syndicate or any enterprise acting in the execution or furtherance of a common purpose or conspiracy: or

(c) the offence was committed by any law enforcement officer.

Any offence relating to-

(a) the dealing in or smuggling of ammunition, firearms, explosives or armament: or

(b) the possession of an automatic or semi-automatic firearm, explosives or armament.

Any offence relating to exchange control, corruption, extortion, fraud, forgery, uttering, theft, or an offence in Part 1 to 4, or section 17, 20 or 21 (in so far as it relates to the aforementioned offences) of Chapter 2 of the Prevention and Combating of Corrupt Activities Act, 2004-

(a) involving amounts of more than R500 000.00;

(b) involving amounts of more than R100 000.00, if it is proved that the offence was committed by a person, group of persons, syndicate or any enterprise acting in the execution or furtherance of a common purpose or conspiracy: or

ทั้งนี้ ถ้าผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดตามที่ได้กล่าวข้างต้น หากเป็นการกระทำความผิดครั้งแรก ผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษจำคุกไม่น้อยไปกว่า 15 ปี หากเป็นการกระทำความผิดครั้งที่ 2 ไม่ว่าจะเป็นการกระทำความผิดฐานใดดังที่ได้กล่าว ผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษจำคุกไม่น้อยไปกว่า 20 ปี และหากเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดครั้งที่ 3 หรือมากกว่านั้นขึ้นไป ไม่ว่าจะเป็นการกระทำความผิดฐานใดดังที่ได้กล่าวข้างต้น ผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษจำคุกไม่น้อยไปกว่า 25 ปี

2.) กรณีความผิดตามตารางที่ 2 ส่วนที่ 3 แห่งกฎหมาย *the Criminal Law Amendment Act 1997*

มาตรา 51(2)(b) แห่งกฎหมาย *the Criminal Law Amendment Act 1997*³⁸ ได้กำหนดให้ผู้พิพากษาต้องกำหนดโทษจำคุกแก่ผู้กระทำความผิด หากเป็นการกระทำความผิดตามตารางที่ 2 ในส่วนที่ 3 แห่งกฎหมาย *the Criminal Law Amendment Act 1997* ซึ่งแม้ความผิดเหล่านี้จะมีลักษณะที่ร้ายแรง แต่จะไม่ร้ายแรงดังเช่นความผิดในกรณีแรก เช่น กรณีการกระทำความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่นบางกรณีตามมาตรา 3 หรือมาตรา 4 แห่งกฎหมาย *the Criminal Law (Sexual Offences and Related Matters) Amendment Act 2007* กรณีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการแสวงหาประโยชน์ทางเพศกับเด็กหรือคนวิกลจริต กรณีการกระทำ

(c) if it is proved that the offence was committed by any law enforcement officer-

(i) involving amounts of more than R 10 000.00; or

(ii) as a member of a group of persons, syndicate or any enterprise acting in the execution or furtherance of a common purpose or conspiracy.

Any offence referred to in section-

(a) 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10 or 14 (in so far as it relates to the aforementioned sections of the Protection of Constitutional Democracy against Terrorist and Related Activities Act, 2004, in circumstances other than those referred to in Part I; or

(b) 4 or 13.

³⁸ Section 51 Discretionary minimum sentences for certain serious offences

(2) Notwithstanding any other law, but subject to subsections (3) and (6), a regional court or a High Court shall sentence a person who has been convicted of an offence referred to in-

(b) Part III of Schedule 2, in the case of-

(i) a first offender, to imprisonment for a period not less than 10 years:

(ii) a second offender of any such offence, to imprisonment for a period not less than 15 years; and

(iii) a third or subsequent offender of any such offence, to imprisonment for a period not less than 20 years;

ความผิดโดยใช้เด็กเพื่อทำสื่อลามกอนาจาร หรือใช้คนวิกลจริตเพื่อการลามกอนาจาร กรณีการกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกายเด็กอายุต่ำกว่า 16 ปีจนได้รับอันตรายสาหัส กรณีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการฝ่าฝืนข้อห้ามตามมาตรา 36 แห่งกฎหมาย *the Arms and Ammunitions Act 1969* กรณีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์เพื่อวัตถุประสงค์ทางเพศ ตามมาตรา 71(6) แห่งกฎหมาย *the Criminal Law (Sexual Offences and Related Matters) Amendment Act 2007* เป็นต้น³⁹

ทั้งนี้ ถ้าผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดตามที่ได้กล่าวข้างต้น หากเป็นการกระทำความผิดครั้งแรก ผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษจำคุกไม่น้อยไปกว่า 10 ปี หากเป็นการกระทำความผิดครั้งที่ 2 ไม่ว่าจะเป็นการกระทำความผิดฐานใดดังที่ได้กล่าว ผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษจำคุกไม่น้อยไปกว่า 15 ปี และหากเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดครั้งที่ 3 หรือมากกว่านั้นขึ้นไป ไม่ว่าจะเป็นการกระทำความผิดฐานใดดังที่ได้กล่าวข้างต้น ผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษจำคุกไม่น้อยไปกว่า 20 ปี

3.) กรณีความผิดตามตารางที่ 2 ในส่วนที่ 4 แห่งกฎหมาย *the Criminal Law Amendment Act 1997*

มาตรา 51(2)(c) แห่งกฎหมาย *the Criminal Law Amendment Act 1997*⁴⁰ ได้กำหนดให้ผู้พิพากษาจำต้องกำหนดโทษจำคุกแก่ผู้กระทำความผิด หากเป็นการกระทำ

³⁹ Part III of Schedule 2 of the Criminal Law Amendment Act 1997

Rape or compelled rape as contemplated in section 3 or 4 of the Criminal Law (Sexual Offences and Related Matters) Amendment Act, 2007, respectively in circumstances other than those referred to in Part I.

Sexual exploitation of a child or sexual exploitation of a person who is mentally disabled as contemplated in section 17 or 23 or using a child for child pornography or using a person who is mentally disabled for pornographic purposes, as contemplated in section 20(1) or 26(1) of the Criminal Law (Sexual Offences and Related Matters) Amendment Act, 2007, respectively.

Assault with intent to do grievous bodily harm on a child under the age of 16 years.

Any offence in contravention of section 36 of the Arms and Ammunition Act. 1969 (Act 75 of 1969), on account of being in possession of more than 1000 rounds of ammunition intended for firing in an arm contemplated in section 39(2)(a) (i) of that Act.

Any trafficking related offence by a commercial carrier as contemplated in section 71(6) of the Criminal Law (Sexual Offences and Related Matters) Amendment Act, 2007.

⁴⁰ Section 51 Discretionary minimum sentences for certain serious offences

(2) Notwithstanding any other law, but subject to subsections (3) and (6), a regional court or a High Court shall sentence a person who has been convicted of an offence referred to in-

(c) Part IV of Schedule 2, in the case of-

ความผิดตามตารางที่ 2 ในส่วนที่ 4 แห่งกฎหมาย *the Criminal Law Amendment Act 1997* ซึ่งก็คือ กรณีที่ผู้กระทำความผิดได้พกพาอาวุธปืนเพื่อใช้ในการกระทำความผิดฐานต่างๆ ได้แก่ การก่อกบฏ การปลุกระดมฝูงชนให้ต่อต้านรัฐบาล การก่อให้เกิดความรุนแรงที่สาธารณะ การชิงทรัพย์หรือการปล้นทรัพย์ในบางกรณี การลักพาตัว การทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนได้รับอันตรายแก่กายในบางกรณี การเข้าไปในที่ของผู้อื่นโดยมีเจตนาที่จะกระทำความผิด การหลบหนีจากการถูกกักขังโดยชอบด้วยกฎหมาย⁴¹

ทั้งนี้ ถ้าผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดตามที่ได้กล่าวข้างต้น หากเป็นการกระทำความผิดครั้งแรก ผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษจำคุกไม่น้อยไปกว่า 5 ปี หากเป็นการกระทำความผิดครั้งที่ 2 ไม่ว่าจะเป็นการกระทำความผิดฐานใดดังที่ได้กล่าว ผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษจำคุกไม่น้อยไปกว่า 7 ปี และหากเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดครั้งที่ 3 หรือมากกว่านั้นขึ้นไป ไม่ว่าจะเป็นการกระทำความผิดฐานใดดังที่ได้กล่าวข้างต้น ผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษจำคุกไม่น้อยไปกว่า 10 ปี

กล่าวโดยสรุปคือ โทษจำคุกขั้นต่ำในระบบกฎหมายของสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ นั้นจะปรากฏอยู่ในความผิดบางฐานโดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กรณีตามลักษณะความร้ายแรงของการกระทำความผิด กรณีแรกคือ ความผิดตามตารางที่ 2 ในส่วนที่ 2 แห่งกฎหมาย *the Criminal*

(i) a first offender, to imprisonment for a period not less than 5 years:

(ii) a second offender of any such offence, to imprisonment for a period not less than 7 years; and

(iii) a third or subsequent offender of any such offence, to imprisonment for a period not less than 10 years;

⁴¹ Part IV of Schedule 2 of the Criminal Law Amendment Act 1997

Any of the following offences, if the accused had with him or her at the time a firearm, which was intended for use as such, in the commission of such offence:

Treason;

Sedition;

Public violence;

Robbery, other than a robbery referred to in Part I or II of this Schedule;

Kidnapping;

An offence involving an assault, when a dangerous wound is inflicted with a firearm, other than an offence referred to in Part I, II, III of this Schedule;

Breaking or entering any premises, whether under the common law or a statutory provision, with intent to commit an offence;

Escaping from lawful custody.

Law Amendment Act 1997 เช่น ความผิดฐานฆ่าผู้อื่นบางกรณี ความผิดฐานชิงทรัพย์หรือปล้นทรัพย์เมื่อมีเหตุเพิ่มโทษหรือเมื่อผู้กระทำความผิดได้ใช้ยานพาหนะในการกระทำความผิด เป็นต้น กรณีที่สองคือ ความผิดตามตารางที่ 2 ในส่วนที่ 3 แห่งกฎหมาย *the Criminal Law Amendment Act 1997* เช่น กรณีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการแสวงหาประโยชน์ทางเพศกับเด็กหรือคนวิกลจริต กรณีการกระทำความผิดโดยใช้เด็กเพื่อทำสื่อลามกอนาจาร หรือใช้คนวิกลจริตเพื่อการลามกอนาจาร เป็นต้น และกรณีสุดท้ายคือ ความผิดตามตารางที่ 2 ในส่วนที่ 4 แห่งกฎหมาย *the Criminal Law Amendment Act 1997* เช่น การพกพาอาวุธปืนเข้าไปในที่ของผู้อื่นโดยมีเจตนาที่จะกระทำความผิด เป็นต้น ทั้งนี้โทษจำคุกขั้นต่ำตามแต่กรณีก็จะแตกต่างกันออกไป กล่าวคือ หากเป็นการกระทำความผิดตามกรณีแรก โทษจำคุกสำหรับผู้กระทำความผิดครั้งแรกจะมีจำนวนไม่น้อยกว่า 15 ปี โดยจะเพิ่มขึ้นเป็น 20 ปี หากผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดครั้งที่ 2 และจะเพิ่มขึ้นเป็น 25 ปี หากผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดครั้งที่ 3 หรือมากกว่านั้นขึ้นไป สำหรับความผิดตามกรณีที่สอง โทษจำคุกสำหรับผู้กระทำความผิดครั้งแรกจะมีจำนวนไม่น้อยกว่า 10 ปี โดยจะเพิ่มขึ้นเป็น 15 ปี หากผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดครั้งที่ 2 และจะเพิ่มขึ้นเป็น 20 ปี หากผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดครั้งที่ 3 หรือมากกว่านั้นขึ้นไป และสำหรับความผิดในกรณีสุดท้าย โทษจำคุกสำหรับผู้กระทำความผิดครั้งแรกจะมีจำนวนไม่น้อยกว่า 5 ปี โดยจะเพิ่มขึ้นเป็น 7 ปี หากผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดครั้งที่ 2 และจะเพิ่มขึ้นเป็น 10 ปี หากผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดครั้งที่ 3 หรือมากกว่านั้นขึ้นไป

4.2.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในกฎหมายอาญา

วิธีการหรือมาตรการในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในระบบกฎหมายของสาธารณรัฐแอฟริกาใต้จะปรากฏอยู่ในรูปแบบของข้อยกเว้นต่างๆซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กรณี ได้แก่ ข้อยกเว้นการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำกรณีผู้กระทำความผิดมีอายุต่ำกว่า 18 ปี (Relief or exclusion from the application of mandatory minimum penalties to those under 18 (juveniles)) และข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีมีพฤติการณ์พิเศษ หรือ มีสถานการณ์ที่สำคัญและน่าสนใจ (Relief available in exceptional or substantial and compelling circumstances) ซึ่งเพื่อให้สามารถเข้าใจได้อย่างชัดเจน พึงสมควรที่จะได้อธิบายแยกเป็นกรณีข้อยกเว้นต่างๆ ดังต่อไปนี้

4.2.2.1 ข้อยกเว้นการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำกรณีผู้กระทำความผิดมีอายุต่ำกว่า 18 ปี (Relief or exclusion from the application of mandatory minimum penalties to those under 18 (juveniles))

ข้อยกเว้นการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำกรณีผู้กระทำความผิดมีอายุต่ำกว่า 18 ปี (Relief or exclusion from the application of mandatory minimum penalties to those under 18 (juveniles)) มีหลักสำคัญว่า หากผู้กระทำความผิดมีอายุต่ำกว่า 16 ปีขณะกระทำความผิด การพิจารณาพิพากษากำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กหรือนายนี้จะไม่ถูกจำกัดอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ของโทษจำคุกขั้นต่ำ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า การบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำนั้นจะไม่นำมาใช้กับผู้กระทำความผิดที่มีอายุต่ำกว่า 16 ปี ขณะกระทำความผิด ซึ่งเป็นไปตาม มาตรา 51(6) แห่งกฎหมาย *the Criminal Law Amendment Act 1997*⁴² แต่หากเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดมีอายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไปแต่ไม่เกิน 18 ปี การพิจารณาพิพากษากำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดรายนี้จะแตกต่างออกไป โดยแม้ผู้พิพากษาจะต้องพิจารณากำหนดโทษตามระดับอัตราโทษขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนดไว้ แต่ผู้พิพากษาก็สามารถใช้มาตรการการรอกการลงโทษมาบรรเทาความร้ายแรงของการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำได้ ตามเงื่อนไขบางประการดังที่ระบุไว้ในมาตรา 297(4) แห่งกฎหมาย *the Criminal Procedure Act 1977* อนึ่ง การให้อำนาจผู้พิพากษาในการพิจารณากำหนดมาตรการรอกการลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดที่มีอายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไปแต่ไม่เกิน 18 ปี นี้ได้ถูกบัญญัติอยู่ในมาตรา 51(5) แห่งกฎหมาย *the Criminal Law Amendment Act 1997*⁴³

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

⁴² Section 51 Discretionary minimum sentences for certain serious offences

(6) This section does not apply in respect of an accused person who was under the age of 16 years at the time of the commission of an offence contemplated in subsection (1) or (2).

⁴³ Section 51 Discretionary minimum sentences for certain serious offences

(5) (a) Subject to paragraph (b), the operation of a minimum sentence imposed in terms of this section shall not be suspended as contemplated in section 297(4) of the Criminal Procedure Act, 1977 (Act 51 of 1977).

(b) Not more than half of a minimum sentence imposed in terms of subsection (2) may be suspended as contemplated in section 297(4) of the Criminal Procedure Act, 1977, if the accused person was 16 years of age or older, but under the age of 18 years, at the time of the commission of the offence in question.

4.2.2.2 ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีมีพฤติการณ์พิเศษ หรือ มีสถานการณ์ที่สำคัญและน่าสนใจ (Relief available in exceptional or substantial and compelling circumstances)

ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีมีพฤติการณ์พิเศษ หรือ มีสถานการณ์ที่สำคัญและน่าสนใจ (Relief available in exceptional or substantial and compelling circumstances) ได้ถูกบัญญัติอยู่ใน มาตรา 51(3)(a) แห่งกฎหมาย *the Criminal Law Amendment Act 1997*⁴⁴ ซึ่งมีสาระสำคัญว่า ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดอันมีระวางโทษจำคุกตลอดชีวิตตามกรณีมาตรา 51(1) หรือ กรณีที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดอันมีระวางโทษจำคุกขั้นต่ำตามกรณีมาตรา 51(2)⁴⁵ แห่งกฎหมาย *the Criminal Law Amendment Act 1997* หากปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีพฤติการณ์หรือสถานการณ์ที่สำคัญและน่าสนใจ (substantial and compelling circumstances) อันเนื่องเกี่ยวกับการกระทำความผิด ผู้พิพากษาที่พิจารณากำหนดโทษในคดีนั้นจะสามารถกำหนดโทษให้ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดได้ กล่าวคือ ผู้พิพากษาจะสามารถพิจารณากำหนดโทษแก่จำเลยให้ต่ำกว่าระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือระวางโทษจำคุกขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนดก็ได้ จากหลักกฎหมายข้างต้นจะเห็นได้ว่า ในระบบกฎหมายของสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ การที่ผู้พิพากษาจะสามารถพิจารณากำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลยให้ต่ำกว่าระดับอัตราโทษจำคุกตามที่กฎหมายกำหนดได้นั้นจะต้องมีพฤติการณ์หรือสถานการณ์ที่สำคัญและน่าสนใจบางประการอันเนื่องเกี่ยวกับการกระทำความผิดปรากฏอยู่ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาให้เห็นว่าพฤติการณ์หรือสถานการณ์เช่นใดที่ศาลจะสามารถนำมาใช้ประกอบดุลพินิจในการกำหนดโทษจำเลยให้ต่ำกว่าระดับอัตราโทษจำคุกตามที่กฎหมายกำหนดได้

การพิจารณาว่าพฤติการณ์หรือสถานการณ์ที่สำคัญและน่าสนใจที่ศาลจะสามารถนำมาใช้ประกอบดุลพินิจในการกำหนดโทษจำเลยให้ต่ำกว่าระดับอัตราโทษจำคุกตามที่กฎหมายกำหนดได้นั้นจะสามารถพิจารณาได้จากการปรากฏพฤติการณ์พิเศษซึ่งหากไม่ได้นำ

⁴⁴ Section 51 Discretionary minimum sentences for certain serious offences

(3)(a) If any court referred to in subsection (1) or (2) is satisfied that substantial and compelling circumstances exist which justify the imposition of a lesser sentence than the sentence prescribed in those subsections, it shall enter those circumstances on the record of the proceedings and must thereupon impose such lesser sentence: Provide that if a regional court impose such a lesser sentence in respect of an offence referred to part I of Schedule 2, it shall have jurisdiction to impose a term of imprisonment for a period not exceeding 30 years.

⁴⁵ ดูหัวข้อ 4.2.1 ลักษณะทั่วไปของการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในกฎหมายอาญา

พฤติการณ์พิเศษนี้มาใช้ประกอบดุลพินิจในการพิจารณากำหนดโทษแก่จำเลยและผู้พิพากษาจำต้องพิจารณากำหนดโทษโดยเป็นไปตามกรอบของระวางโทษจำคุกขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนด จะทำให้การพิจารณากำหนดโทษแก่จำเลยนั้นเป็นไปโดยไม่ยุติธรรมอย่างชัดแจ้ง⁴⁶ อย่างไรก็ตามก็ตีความคำว่าพฤติการณ์หรือสถานการณ์ที่สำคัญและน่าสนใจ จะต้องเป็นการตีความโดยแคบเพื่อคงไว้ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์แห่งกฎหมาย กล่าวคือ พฤติการณ์หรือสถานการณ์ที่สำคัญและน่าสนใจดังกล่าวจะต้องไม่เป็นเรื่องที่เป็นธรรมดาทั่วไปหรือเป็นเรื่องเล็กน้อยซึ่งไม่มีเหตุผลเพียงพอหรือมีน้ำหนักเพียงพออันจะทำให้ผู้พิพากษาสามารถกำหนดโทษให้ต่ำกว่าระดับอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดไว้ได้ เช่น ข้อสมมติฐานที่เป็นคุณประโยชน์ต่อตัวผู้กระทำความผิด ความเห็นอกเห็นใจต่อตัวผู้กระทำความผิด ความไม่ชอบใจในการที่จำต้องลงโทษจำคุกแก่ผู้ที่กระทำความผิดเป็นครั้งแรก หรือกรณีอื่นๆอันใกล้เคียงกัน⁴⁷ ทั้งนี้ผู้พิพากษาจะต้องไม่พิจารณาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นอันเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดแยกเป็นกรณีๆ แต่จะต้องพิจารณาจากภาพรวมของข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในคดีทั้งหมดว่าเป็นข้อเท็จจริงอันเป็นพฤติการณ์หรือสถานการณ์ที่สำคัญและน่าสนใจหรือไม่ โดยเมื่อพิจารณาถึงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นทั้งหมดพร้อมทั้งพิจารณากรอบของระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้แล้วเห็นว่าการลงโทษไม่อาจนำมาซึ่งความยุติธรรม กล่าวคือ การลงโทษนั้นจะไม่เหมาะสมแก่ตัวผู้กระทำความผิด ไม่ได้สัดส่วนกับการกระทำความผิดตลอดจนไม่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ผู้พิพากษาก็สามารถที่จะลงโทษให้ต่ำกว่ากรอบของระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้ได้ ไม่ว่าจะเป็นระวางโทษจำคุกขั้นต่ำหรือระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต⁴⁸

กล่าวโดยสรุปคือ แม้โทษจำคุกขั้นต่ำจะปรากฏอยู่ในความผิดหลายกรณีดังที่ได้กล่าวข้างต้นแต่กฎหมายอาญาของสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ก็ได้สร้างข้อยกเว้นบางกรณีในการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำไว้ ซึ่งข้อยกเว้นดังกล่าวนี้ได้แก่ ข้อยกเว้นการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำกรณีผู้กระทำความผิดมีอายุต่ำกว่า 18 ปี (Relief or exclusion from the application of mandatory minimum penalties to those under 18 (juveniles)) และข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีมีพฤติการณ์พิเศษ หรือ มีสถานการณ์ที่สำคัญและน่าสนใจ (Relief available in exceptional or substantial and compelling circumstances) ทั้งนี้ก็เพื่อให้ผู้พิพากษานั้นสามารถปรับใช้โทษได้อย่างเหมาะสมกับจำเลยแต่ละคนโดยไม่ถูกจำกัดดุลพินิจจากการบังคับใช้โทษ

⁴⁶ Yvon Dandurand, Ruben Timmerman, and Tracee Mathison-Midgley, “Exemptions from Mandatory Minimum Penalties Recent Developments in Selected Countries,” p. 27.

⁴⁷ Ibid.

⁴⁸ Ibid.

จำคุกขั้นต่ำ อันจะเป็นการนำมาซึ่งความถูกต้องชอบธรรมของโทษที่ปรับใช้ และยังผลให้เกิดการลงโทษที่ยุติธรรมแก่จำเลยได้ในท้ายที่สุด

4.3 เครื่องรัฐออสเตรเลีย (รัฐวิกตอเรีย)

โทษจำคุกขั้นต่ำในเครื่องรัฐออสเตรเลีย (รัฐวิกตอเรีย) นั้นได้ถูกบัญญัติให้มีขึ้นเป็นครั้งแรกใน ค.ศ.2013 โดยกฎหมาย *the Crimes Amendment (Gross Violence Offences) Act 2013* ซึ่งสาเหตุสำคัญของการร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ก็เนื่องมาจากผู้คนในสังคมเกิดความไม่มั่นใจเกี่ยวกับระดับอัตราโทษสำหรับการกระทำความผิดที่มีความรุนแรงมาก (Gross Violence) ว่าเพียงพอต่อการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด ตลอดจนจะสามารถดำรงไว้ซึ่งความสงบสุขเรียบร้อยในสังคมหรือไม่ เมื่อเป็นดังนี้ รัฐบาลจึงมีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดมาตรการบางประการเพื่อให้โทษนั้นมีความรุนแรงขึ้นเพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดที่มีความรุนแรง⁴⁹ ซึ่งมาตรการประการหนึ่งก็คือการกำหนดให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำสำหรับการกระทำความผิดที่มีความรุนแรงมาก อย่างไรก็ตาม การบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำก็ก่อให้เกิดปัญหาบางประการขึ้นซึ่งก็คือ การกำหนดโทษที่รุนแรงเกินกว่ากรณี และไม่เหมาะสมกับตัวผู้กระทำความผิด อันส่งผลให้การพิจารณากำหนดโทษของผู้พิพากษานั้นไม่อาจนำมาซึ่งความยุติธรรมได้ในท้ายที่สุด⁵⁰ เมื่อเป็นดังนี้แล้ว ในระบบกฎหมายของเครื่องรัฐออสเตรเลีย (รัฐวิกตอเรีย) จึงได้กำหนดมาตรการหรือวิธีการบางประการ เช่น การกำหนดกฎหมายที่ให้อำนาจผู้พิพากษาในการใช้ดุลพินิจพิจารณากำหนดโทษให้ต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำได้ หากมีพฤติการณ์หรือสถานการณ์ที่สำคัญหรือน่าสนใจอันเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เพื่อให้การลงโทษนั้นเป็นไปโดยเหมาะสมและยุติธรรมแก่ตัวจำเลยที่สุด

4.3.1 ลักษณะทั่วไปของการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในกฎหมายอาญา

ในระบบกฎหมายของเครื่องรัฐออสเตรเลีย (รัฐวิกตอเรีย) กรณีความผิดที่ได้มีการบัญญัติโทษจำคุกขั้นต่ำไว้ในกฎหมายนั้นได้ปรากฏขึ้นครั้งแรกในมาตรา 10 แห่งกฎหมาย *the Sentencing Act 1991* (ซึ่งได้ถูกเพิ่มเติมโดย มาตรา 9 แห่งกฎหมาย *the Crimes Amendment (Gross Violence Offences) Act 2013*⁵¹) โดยมาตรา 10 แห่งกฎหมาย *the Sentencing Act*

⁴⁹ "Mandatory Sentencing," [Online] Accessed: 7 December 2018. Available from: <https://www.ruleoflaw.org.au/education/case-studies/mandatory-sentencing/>

⁵⁰ "Mandatory Sentencing," [Online] Accessed: 7 December 2018. Available from: http://www.smartjustice.org.au/cb_pages/fs_mandatory_sentencing.php

⁵¹ Section 9 After section 9 of the Sentencing Act 1991 insert —

1991 นี้ได้กำหนดให้ผู้กระทำความผิดตามมาตรา 15A และมาตรา 15B แห่งกฎหมาย *the Crimes Act 1958*⁵² จะต้องได้รับโทษจำคุกเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า 4 ปี ซึ่งสาระสำคัญของการกระทำความผิดตาม มาตรา 15A และมาตรา 15B นี้ก็คือเป็นการกระทำความผิดโดยก่อให้เกิดอันตรายสาหัสแก่ผู้อื่นและได้กระทำไปโดยมีพฤติการณ์การกระทำความผิดที่มีความรุนแรงมาก (Gross Violence)⁵³ โดยในส่วนของ การกระทำความผิดตามมาตรา 15A นั้นจะเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดไปโดยมีเจตนาในการกระทำความผิด แต่สำหรับการกระทำความผิดตามมาตรา 15B นั้นผู้กระทำความผิดไม่ได้มีเจตนาตั้งใจในการกระทำความผิด หากแต่ได้กระทำความผิดไปโดยปราศจากความระมัดระวังหรือหรือก็คือ การกระทำความผิดโดยประมาท⁵⁴ ทั้งนี้ระวางโทษสำหรับการกระทำความผิดทั้งสองกรณีนี้จะแตกต่างกันออกไป โดยระวางโทษสำหรับการกระทำความผิดตามมาตรา 15A นั้น คือระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี แต่สำหรับการกระทำความผิดตามมาตรา 15B นั้น ผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงสิบห้าปี ซึ่งจะเห็นได้ว่าทั้งสองกรณีนี้มีระดับอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำที่เหมือนกันคือ 4 ปี แต่ระดับอัตราโทษขั้นสูงนั้นจะแตกต่างกันไปตามลักษณะความร้ายแรงของการกระทำความผิด กล่าวคือ 15 ปี และ 20 ปี ตามลำดับ

Custodial sentence must be imposed for causing serious injury in circumstances of gross violence

(1) In sentencing an offender for an offence against section 15A or 15B of the Crimes Act 1958 (whether on appeal or otherwise), a court must impose a term of imprisonment and fix under section 11 a non-parole period of not less than 4 years unless the court finds under section 10A that a special reason exists.

⁵² Section 15A Causing serious injury intentionally in circumstances of gross violence

(1) A person must not, without lawful excuse, intentionally cause serious injury to another person in circumstances of gross violence.

Penalty: Level 3 imprisonment (20 years maximum).

Section 15B Causing serious injury recklessly in circumstances of gross violence

(1) A person must not, without lawful excuse, recklessly cause serious injury to another person in circumstances of gross violence.

Penalty: Level 4 imprisonment (15 years maximum).

⁵³ การกระทำความผิดที่มีความรุนแรงมาก (Gross Violence) หมายถึง กรณีที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดโดยมีการวางแผนการล่วงหน้าไว้ก่อนที่จะได้ลงมือกระทำความผิด หรือกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้ร่วมกันลงมือกระทำความผิดตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป หรือกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้มีการเตรียมอาวุธและได้นำอาวุธนั้นไปใช้ในการกระทำความผิด หรือกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดต่อบุคคลผู้ไร้ความสามารถ เป็นต้น

⁵⁴ "Serious Injury and Gross Violence in Victoria," [Online] Accessed: 9 December 2018. Available from: <https://www.attlj.org/news-and-views/downunderallover/duao-vol-38-2/562-serious-injury-and-gross-violence-in-victoria>

หลังจากที่ได้มีการบัญญัติให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำอยู่ในส่วนของระวางโทษตามกรณีการกระทำความผิดโดยการก่อให้เกิดอันตรายสาหัสแก่ผู้อื่นและได้กระทำไปโดยมีพฤติการณ์การกระทำความผิดที่มีความรุนแรงมาก (Gross Violence) ตามมาตรา 10 แห่งกฎหมาย *the Sentencing Act 1991* แล้ว ในระบบกฎหมายของเครือรัฐออสเตรเลีย (รัฐวิกตอเรีย) ก็ได้มีการบัญญัติความผิดที่ปรากฏโทษจำคุกขั้นต่ำอยู่ในส่วนของระวางโทษตามกฎหมายเพิ่มขึ้นอีกหลายกรณี เช่น กรณีการกระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่นและได้กระทำไปโดยมีพฤติการณ์การกระทำความผิดที่มีความรุนแรงมาก (Gross Violence) ตามมาตรา 9B แห่งกฎหมาย *the Sentencing Act 1991*⁵⁵ ซึ่งมีโทษจำคุกขั้นต่ำจำนวน 10 ปี กรณีการกระทำความผิดฐานชกหรือทำร้ายผู้อื่นบริเวณศีรษะหรือคอจนเป็นเหตุให้ผู้นั้นถึงแก่ความตาย ตามมาตรา 9C แห่งกฎหมาย *the Sentencing Act 1991*⁵⁶ ซึ่งมีโทษจำคุกขั้นต่ำ

⁵⁵ Section 9B Custodial sentence must be imposed for manslaughter in circumstances of gross violence

(1) This section applies to the sentencing of an offender (whether on appeal or otherwise) for an offence of manslaughter if-

- (a) The prosecution served and filed a notice under section 9A in relation to the offence; and
- (b) The notice specifies, in accordance with section 9A(3), that it relation to this section; and
- (c) The notice has not been revoked under section 9A(8).

(2) In sentencing the offender, the court must impose a term of imprisonment and fix under section 11 a non-parole period of not less than 10 years unless the court finds under section 10A that a special reasons exists.

⁵⁶ Section 9C Custodial sentence must be imposed for manslaughter by single punch or strike

(2) In sentencing the offender, the court must impose a term of imprisonment and fix under section 11 a non-parole period of not less than 10 years unless the court finds under section 10A that a special reasons exists.

(3) Subsection (2) applies to the court in sentencing the offender only if the court is satisfied beyond reasonable doubt that-

(a) the victim's death was caused by a punch or strike that, under section 4A(2) of the Crimes Act 1958, is taken to be a dangerous act for the purpose of the law relating to manslaughter by an unlawful and dangerous act; and

(b) the offender intended that the punch or strike be delivered to the victim's head or neck; and

(c) the victim was not expecting to be punched or struck by the offender; and

(d) the offender knew that the victim was not expecting, or was probably not expecting, to be punched or struck by the offender.

จำนวน 10 ปีเช่นกัน หรือกรณีการกระทำความผิดบางกรณีที่ทำต่อเจ้าพนักงานที่กำลังปฏิบัติหน้าที่ ตามมาตรา 10AA แห่งกฎหมาย *the Sentencing Act 1991*⁵⁷ ซึ่งจะมีระดับอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำที่เป็นไปตามความร้ายแรงของการกระทำความผิด หรือกรณีการกระทำความผิดฐานบุกรุกโดยมีเหตุฉกรรจ์ ตามมาตรา 10AC แห่งกฎหมาย *the Sentencing Act 1991*⁵⁸ ซึ่งมีโทษจำคุกขั้นต่ำจำนวน 3 ปี เช่น กรณีที่ผู้กระทำความผิดได้ใช้อาวุธในการกระทำการบุกรุก หรือการกระทำการบุกรุกเพื่อจะกระทำความผิดที่มีโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป หรือกรณีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการขโมยรถยนต์โดยใช้กำลังข่มขู่เจ้าของรถโดยมีเหตุฉกรรจ์ (aggravated carjacking) ตามมาตรา 10AD แห่งกฎหมาย *the Sentencing Act 1991*⁵⁹ ซึ่งมีโทษจำคุกขั้นต่ำจำนวน 3 ปี โดยเหตุฉกรรจ์ดังกล่าวก็ได้แก่ การที่ผู้กระทำความผิดได้ใช้อาวุธร้ายแรงในการข่มขู่เจ้าของรถ และในการกระทำดังกล่าวนั้นได้ก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคลอื่น เป็นต้น

⁵⁷ Section 10AA Custodial sentence for certain offences against emergency workers, custodial officers and youth justice custodial workers on duty

(1) Subject to subsection (2), in sentencing an offender (whether on appeal or otherwise) for an offence against a section of the Crimes Act 1958 specified in column 1 of Table 1 committed against an emergency worker on duty, a custodial officer on duty or a youth justice custodial worker on duty, a court must impose a term of imprisonment and fix under section 11 a non-parole period of not less than the period specified in column 2 of that Table in relation to that offence unless the court finds under section 10A that a special reason exists.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Table 1

Column 1 offence	Column 2 Minimum non-parole period
Section 15A	5 years
Section 15B	5 years
Section 16	3 years
Section 17	2 years

⁵⁸ Section 10AC Custodial sentence must be imposed for offence of aggravated home invasion

(1) In sentencing an offender (whether on appeal or otherwise) for an offence against section 77B of the Crimes Act 1958 , a court must impose a term of imprisonment and fix under section 11 a non-parole period of not less than 3 years unless the court finds under section 10A that a special reason exists.

⁵⁹ Section 10AD Custodial sentence must be imposed for offence of aggravated carjacking

(1) In sentencing an offender (whether on appeal or otherwise) for an offence against section 77B of the Crimes Act 1958 , a court must impose a term of imprisonment and fix under section 11 a non-parole period of not less than 3 years unless the court finds under section 10A that a special reason exists.

กล่าวโดยสรุปคือ ในเครือรัฐออสเตรเลีย (รัฐวิกตอเรีย) ความผิดฐานต่างๆที่มีโทษจำคุกขั้นต่ำปรากฏอยู่นั้น จะได้มีการบัญญัติไว้ในกฎหมาย *the Sentencing Act 1991* ซึ่งความผิดที่ได้บัญญัติให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำขึ้นเป็นกรณีแรกคือ กรณีการกระทำความผิดโดยก่อให้เกิดอันตรายสาหัสแก่ผู้อื่น และได้กระทำไปโดยมีพฤติการณ์การกระทำความผิดที่มีความรุนแรงมาก (Gross Violence) ตามมาตรา 10 แห่งกฎหมายดังกล่าว ซึ่งหลังจากนั้น เครือรัฐออสเตรเลีย (รัฐวิกตอเรีย) ก็ได้มีการเพิ่มบทบัญญัติที่มีโทษจำคุกขั้นต่ำขึ้นในอีกหลายกรณี เช่น กรณีการกระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่นและได้กระทำไปโดยมีพฤติการณ์การกระทำความผิดที่มีความรุนแรงมาก กรณีการกระทำความผิดฐานชกหรือทำร้ายผู้อื่นบริเวณศีรษะหรือคอจนเป็นเหตุให้ผู้นั้นถึงแก่ความตาย กรณีการกระทำความผิดบางกรณีที่กระทำต่อเจ้าพนักงานที่กำลังปฏิบัติหน้าที่ กรณีการกระทำความผิดฐานบุกรุกโดยมีเหตุฉกรรจ์ และกรณีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการขโมยรถยนต์โดยใช้กำลังข่มขู่เจ้าของรถโดยมีเหตุฉกรรจ์ เป็นต้น

4.3.2 แนวทางการแก้ไขปัญหการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในกฎหมายอาญา

วิธีการหรือมาตรการในการแก้ไขปัญหการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในระบบกฎหมายของเครือรัฐออสเตรเลีย (รัฐวิกตอเรีย) จะปรากฏอยู่ในรูปแบบของข้อยกเว้นต่างๆซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กรณี ได้แก่ ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีผู้กระทำความผิดให้การช่วยเหลือที่สำคัญแก่เจ้าหน้าที่รัฐ (Relief for defendants who offer substantial assistance to the state) ข้อยกเว้นการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำกรณีมีปัจจัยอันควรลดโทษ (Relief in view of mitigating factors) และข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีมีพฤติการณ์พิเศษ หรือ มีสถานการณ์ที่สำคัญและน่าสนใจ (Relief available in exceptional or substantial and compelling circumstances) ซึ่งเพื่อให้สามารถเข้าใจได้อย่างชัดเจน พึงสมควรที่จะได้อธิบายแยกเป็นกรณีข้อยกเว้นต่างๆ ดังต่อไปนี้

4.3.2.1 ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีผู้กระทำความผิดให้การช่วยเหลือที่สำคัญแก่เจ้าหน้าที่รัฐ (Relief for defendants who offer substantial assistance to the state)

ในระบบกฎหมายของเครือรัฐออสเตรเลีย (รัฐวิกตอเรีย) ในบางกรณี หากผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดฐานที่มีโทษจำคุกขั้นต่ำกำหนดไว้ กฎหมายจะได้มีการบัญญัติเปิดช่องให้แก่ผู้พิพากษาในการพิจารณากำหนดโทษให้ต่ำกว่าระดับอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำที่ความผิดฐานนั้นๆกำหนดไว้ได้ แต่การที่จะสามารถพิจารณากำหนดโทษให้ต่ำกว่าระดับอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำนี้ได้

จะต้องปรากฏเหตุผลพิเศษ (Special reasons) ในรูปคดี เช่น กรณีการกระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่น และได้กระทำไปโดยมีพฤติการณ์การกระทำความผิดที่มีความรุนแรงมาก (Gross Violence) ตามมาตรา 9B แห่งกฎหมาย *the Sentencing Act 1991* ผู้พิพากษาจะต้องพิจารณากำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดกรณีนี้ไม่ต่ำกว่า 10 ปี แต่หากมีเหตุผลพิเศษปรากฏขึ้นในคดี ผู้พิพากษาที่พิจารณาคดีก็สามารถพิจารณากำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดรายนี้ให้ต่ำกว่า 10 ปีได้ ซึ่งเหตุผลพิเศษประการหนึ่งที่ผู้พิพากษาจะสามารถพิจารณากำหนดโทษผู้กระทำความผิดให้ต่ำกว่าระดับอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำได้ก็คือ กรณีที่ผู้กระทำความผิดได้ให้การช่วยเหลือที่สำคัญแก่เจ้าหน้าที่รัฐ (Relief for defendants who offer substantial assistance to the state)

เหตุผลพิเศษกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้ให้การช่วยเหลือที่สำคัญแก่เจ้าหน้าที่รัฐนี้จะปรากฏอยู่ในมาตรา 10A(2)(a) แห่งกฎหมาย *the Sentencing Act 1991*⁶⁰ ซึ่งมีสาระสำคัญคือ หากผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดตามกรณีมาตรา 9B 9C 10 10AA 10AB 10AC หรือ 10AD แห่งกฎหมาย *the Sentencing Act 1991* และผู้กระทำความผิดได้ให้การช่วยเหลือหรือได้ดำเนินการจัดการใดๆอันเป็นการช่วยเหลือแก่เจ้าหน้าที่รัฐ ในขั้นตอนกระบวนการสืบสวน สอบสวน ค้นหายานหลักฐานของเจ้าพนักงานสอบสวน หรือในขั้นตอนการกระบวนการสั่งฟ้องของพนักงานอัยการ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสำคัญอันเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ผู้พิพากษาซึ่งพิจารณากำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดรายนี้จะสามารถนำข้อเท็จจริงว่าด้วยเรื่องการให้ความช่วยเหลือหรือให้ความร่วมมือแก่เจ้าหน้าที่รัฐของผู้กระทำความผิดมาเป็นเหตุผลโทษแก่ผู้กระทำความผิดได้ หรือกล่าวได้อีกนัยว่าผู้พิพากษาจะสามารถพิจารณากำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดให้ต่ำกว่าระดับอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำได้ หากผู้กระทำความผิดได้ให้การช่วยเหลือที่สำคัญแก่เจ้าหน้าที่รัฐ

4.3.2.2 ซ้อยกเว้นการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำกรณีมีปัจจัยอันควรลดโทษ (Relief in view of mitigating factors)

ซ้อยกเว้นการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำกรณีมีปัจจัยอันควรลดโทษ (Relief in view of mitigating factors) ในระบบกฎหมายของเครือรัฐออสเตรเลีย (รัฐวิกตอเรีย) มีอยู่

⁶⁰ Section 10A Special reasons relevant to imposing minimum non-parole period

(2) For the purposes of section 9B,9C,10,10AA,10AB,10AC or 10AD, a court may make a finding that a special reason exists if-

(a) the offender has assisted or has given an undertaking to assist, after sentencing, law enforcement authorities in the investigation or prosecution of an offence; or

ด้วยกัน 2 กรณีโดยกรณีแรกจะปรากฏอยู่ในมาตรา 10A(2)(c) แห่งกฎหมาย *the Sentencing Act 1991* และกรณีที่สองจะปรากฏอยู่ในมาตรา 10A(2)(d) แห่งกฎหมาย *the Sentencing Act 1991* ซึ่งทั้งสองกรณีนี้นั้นมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1.) ข้อยกเว้นการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำที่ผู้กระทำความผิดมีจิตบกพร่อง ตามมาตรา 10A(2)(c) แห่งกฎหมาย *the Sentencing Act 1991*⁶¹ กล่าวคือ หากผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดอันเป็นไปตามกรณีมาตรา 9B 9C 10 10AA 10AB 10AC หรือ 10AD แห่งกฎหมาย *the Sentencing Act 1991* และผู้กระทำความผิดสามารถพิสูจน์ได้ว่า ขณะที่กระทำความผิด ผู้กระทำความผิดมีสภาพจิตที่บกพร่องอันนำไปสู่การกระทำความผิด และเหตุเช่นว่านั้นเป็นเหตุสำคัญอย่างยิ่งอันควรที่จะนำมาใช้ในการลดโทษแก่ผู้กระทำความผิด หรือเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดอันเป็นไปตามกรณีมาตรา 9B 9C 10 10AA 10AB 10AC หรือ 10AD แห่งกฎหมาย *the Sentencing Act 1991* และผู้กระทำความผิดสามารถพิสูจน์ได้ว่าตนนั้นมีสภาพจิตที่บกพร่อง อันจะส่งผลให้ควรนำมาตรการพิเศษอื่นใดมาใช้กับตนมากกว่าการกำหนดโทษจำคุกดังเช่นกรณีการกระทำความผิดทั่วไป ทั้งนี้ผู้กระทำความผิดที่มีจิตบกพร่องตามความหมายดังที่ปรากฏในกฎหมาย *the Sentencing Act 1991* หมายถึง ผู้กระทำความผิดที่มีอาการป่วยทางจิต มีความพิการทางสติปัญญาเคยได้รับบาดเจ็บที่สมอง มีความผิดปกติในลักษณะที่เกี่ยวข้องกับโรคออทิสติก ตลอดจนผู้ที่มีความผิดปกติทางระบบประสาท⁶²

⁶¹ Section 10A Special reasons relevant to imposing minimum non-parole period

(2) For the purposes of section 9B,9C,10,10AA,10AB,10AC or 10AD, a court may make a finding that a special reason exists if-

(c) the offender proves on the balance of probabilities that-

(i) subject to subsection (2A), at the time of the commission of the offence, he or she had impaired mental functioning that is causally linked to the commission of the offence and substantially reduces the offender's culpability; or

(ii) he or she had impaired mental functioning that would result in the offender being subject to substantially and materially greater than the ordinary burden or risk of imprisonment; or

⁶² Section 10A Special reasons relevant to imposing minimum non-parole period

(1) In this section-

“impaired mental functioning” means-

(a) a mental illness within the meaning of the Mental Health Act 2014; or

(b) an intellectual disability within the meaning of the Disability Act 2006; or

(c) an acquired brain injury; or

(d) an autism spectrum disorder; or

อนึ่ง กรณีที่ผู้กระทำความผิดจะพิสูจน์ว่า ขณะที่ตนกระทำความผิด ตนมีจิตบกพร่องอันนำไปสู่การกระทำความผิด และเหตุเช่นว่านั้นเป็นเหตุสำคัญอย่างยิ่งอันควรที่จะนำมาใช้ในการลดโทษแก่ตัวเขาดังที่กล่าวข้างต้นนี้ จะต้องไม่เป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดนั้นทำให้ตนเองมีนเมาจนมีสภาพจิตที่บกพร่องหรือผิดปกติแล้วจึงได้ไปกระทำความผิด⁶³

2.) ข้อยกเว้นการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำกรณีที่ศาลมีคำสั่งเกี่ยวกับการใช้มาตรการเยียวยาแก่ผู้กระทำความผิด ตามมาตรา 10A(2)(d) แห่งกฎหมาย *the Sentencing Act 1991*⁶⁴ กล่าวคือ หากผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดอันเป็นไปตามมาตรา 9B 9C 10 10AA 10AB 10AC หรือ 10AD แห่งกฎหมาย *the Sentencing Act 1991* และศาลได้พิจารณามีคำสั่งเกี่ยวกับการใช้มาตรการเยียวยาเพื่อความปลอดภัย (Court Secure Treatment Order) ซึ่งหมายถึง คำสั่งของศาลที่ใช้ในการนำตัวผู้กระทำความผิดมากักขังไว้ในศูนย์บริการสุขภาพจิต (designated mental health service) และนำตัวบุคคลนั้นมาเข้ารับการรักษาทางสุขภาพจิต ทั้งนี้ศาลจะต้องกำหนดระยะเวลาในการกักขังผู้กระทำความผิดให้ชัดเจนโดยจะต้องกำหนดระยะเวลาขั้นต่ำในการกักขังเป็นจำนวนที่เท่ากับระดับอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำเสมือนหนึ่งว่าการกักขังนั้นคือการลงโทษจำคุก พร้อมกันนี้ระยะเวลาในการกักขังจะต้องไม่เป็นระยะเวลาที่ยาวนานเกินกว่าระยะเวลาของโทษจำคุกที่ผู้กระทำความผิดผู้นี้จะได้รับด้วย⁶⁵

(e) a neurological impairment, including but not limited to dementia;

⁶³ Section 10A Special reasons relevant to imposing minimum non-parole period

(2A) Subsection (2)(c)(i) does not apply to impaired mental functioning caused solely by self-induced intoxication.

⁶⁴ Section 10A Special reasons relevant to imposing minimum non-parole period

(2) For the purposes of section 9B,9C,10,10AA,10AB,10AC or 10AD, a court may make a finding that a special reason exists if-

(d) the court proposes to make a Court Secure Treatment Order or a residential treatment order in respect of the offender; or

⁶⁵ Section 94C Effect and duration of Court Secure Treatment Order

(1) As soon as practicable after a Court Secure Treatment Order is made, the person who is subject to the designated mental health service referred to in section 94(B)(1)(d) in accordance with any directions made by the court under section 94D.

(2) A person who is subject to a Court Secure Treatment Order becomes a security patient when he or she is received at the designated mental health service.

(3) A Court Secure Treatment Order must specify the duration of the Order which must not exceed the period of imprisonment to which the person would have been sentenced had the Order not been made.

นอกจากกรณีศาลได้พิจารณามีคำสั่งเกี่ยวกับการใช้มาตรการ
 เยียวยาเพื่อความปลอดภัย (Court Secure Treatment Order) ตามที่ได้กล่าวข้างต้นแล้ว มาตรการ
 เยียวยาแก่ผู้กระทำความผิดอันเป็นข้อยกเว้นการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำอีกกรณีหนึ่งก็คือ กรณีที่
 ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดอันเป็นไปตามกรณีมาตรา 9B 9C 10 10AA 10AB 10AC หรือ
 10AD แห่งกฎหมาย *the Sentencing Act 1991* และศาลได้พิจารณามีคำสั่งเกี่ยวกับการจำกัดที่อยู่
 ของผู้กระทำความผิด (residential treatment order) ซึ่งหมายถึง การที่ศาลมีคำสั่งกักขังผู้กระทำ
 ความผิดที่มีความพิการทางสติปัญญาไว้ในบริเวณที่กำหนดเป็นระยะเวลาไม่เกิน 5 ปี เพื่อให้ผู้กระทำ
 ความผิดนั้นได้รับมาตรการเยียวยาพิเศษจากรัฐ ไม่ว่าจะเป็นมาตรการระยะสั้นหรือระยะยาว⁶⁶ ทั้งนี้หาก
 ศาลเห็นว่าผู้กระทำความผิดไม่ได้ปฏิบัติตามคำสั่งศาลเกี่ยวกับการจำกัดที่อยู่ หรือ ความต้องการของ
 ผู้กระทำความผิดไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจำกัดที่อยู่ หรือคำสั่งเกี่ยวกับจำกัดที่อยู่นั้นไม่
 เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดอีกต่อไป ศาลก็สามารถยกเลิกคำสั่งเช่นนี้ได้ โดยการพิจารณา
 พิพากษาโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดหลังจากที่ได้ยกเลิกคำสั่งไปแล้วนั้น จะต้องพิจารณาถึงความ
 ร่วมมือของผู้กระทำความผิดตลอดระยะเวลาที่ได้มีคำสั่งในการจำกัดที่อยู่นี้ด้วย⁶⁷

(4) A court, when making a Court Secure Treatment Order, must fix a non-parole period in accordance with section 11 as if the Order were a term of imprisonment.

(5) If, at any time before the end of the period specified in a Court Secure Treatment Order, a person is discharged as a security patient under section 274 of the Mental Health Act 2014, the Court Secure Treatment Order has effect as a sentence of imprisonment and that unexpired portion must be served in a prison or other place of confinement unless the person is released on parole.

⁶⁶ Section 82AA Residential treatment order

(1) A court may make an order directing that the offender be detained for a period of up to 5 years in a specified residential treatment facility to receive specified treatment if-

(a) the offender has been found guilty of a serious offence within the meaning of the definition of serious offence in section 3(1); or

(b) the offender has been found guilty of an offence against section 40(1) (sexual assault), or section 41(1) (sexual assault by compelling sexual touching), of the Crimes Act 1958 .

⁶⁷ Section 82A Review of residential treatment order by sentencing court

(1) If on an application under this subsection the court which imposed a residential treatment order under section 82AA is satisfied-

(a) that the offender is not complying with the residential treatment order; or

(b) that the needs of the offender are not being met by the residential treatment order; or

(c) that the residential treatment order is no longer appropriate-

it may confirm, vary or cancel the residential treatment order.

กล่าวโดยสรุปคือ ข้อยกเว้นการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำกรณีมีปัจจัยอันควรลดโทษ (Relief in view of mitigating factors) ในระบบเครือรัฐออสเตรเลีย (รัฐวิกตอเรีย) นั้น มีอยู่ด้วยกัน 2 กรณีคือ กรณีที่ผู้กระทำความผิดมีจิตบกพร่อง และกรณีที่ศาลมีคำสั่งเกี่ยวกับการใช้มาตรการเยียวยาแก่ผู้กระทำความผิด สำหรับกรณีที่ผู้กระทำความผิดมีจิตบกพร่องนั้นจะสามารถแบ่งได้เป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดนั้นมีจิตบกพร่องขณะกระทำความผิดและเหตุเช่นว่านั้นเป็นเหตุสำคัญอย่างยิ่งอันควรที่จะนำมาใช้ในการลดโทษแก่ผู้กระทำความผิด และกรณีที่ควรนำมาตรการพิเศษอื่นใดมาใช้กับผู้กระทำความผิดที่มีจิตบกพร่องมากกว่าการกำหนดโทษจำคุกดังเช่นการกระทำความผิดทั่วไป ส่วนกรณีที่ศาลมีคำสั่งเกี่ยวกับการใช้มาตรการเยียวยาแก่ผู้กระทำความผิดนั้นสามารถแบ่งได้เป็น กรณีที่ศาลได้มีคำสั่งเกี่ยวกับการใช้มาตรการเยียวยาเพื่อความปลอดภัย (Court Secure Treatment Order) และกรณีที่ศาลได้มีคำสั่งเกี่ยวกับการจำกัดที่อยู่ของผู้กระทำความผิด (residential treatment order)

4.3.2.3 ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีมีพฤติการณ์พิเศษ หรือ มีสถานการณ์ที่สำคัญและน่าสนใจ (Relief available in exceptional or substantial and compelling circumstances)

ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีมีพฤติการณ์พิเศษ หรือ มีสถานการณ์ที่สำคัญและน่าสนใจ (Relief available in exceptional or substantial and compelling circumstances) ได้ถูกบัญญัติอยู่ใน มาตรา 10A(2)(e) แห่งกฎหมาย *the Sentencing Act 1991*⁶⁸ ซึ่งมีสาระสำคัญว่า ในกรณีได้มีการกระทำความผิดซึ่งเป็นความผิดฐานที่มีโทษจำคุกขั้นต่ำกำหนดไว้ ไม่ว่าจะ เป็นกรณีความผิดตามมาตรา 9B 9C 10 10AA 10AB 10AC หรือ 10AD แห่งกฎหมาย *the Sentencing Act 1991* หากข้อเท็จจริงในคดีปรากฏว่ามีข้อเท็จจริงอันเป็นพฤติการณ์พิเศษที่สำคัญและน่าสนใจ และเป็นเหตุสมควรที่จะกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดให้ต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำ ผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาคดีก็สามารถกำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดให้ต่ำ

(6) In determining how to deal with an offender following the cancellation by it of a sentence, a court must take into account the extent to which the offender had complied with the sentence before its cancellation.

⁶⁸ Section 10A Special reasons relevant to imposing minimum non-parole period

(2) For the purposes of section 9B,9C,10,10AA,10AB,10AC or 10AD, a court may make a finding that a special reason exists if-

(e) there are substantial and compelling circumstances that are exceptional and rare and that justify doing so.

กว่าระดับอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนดไว้ได้ ทั้งนี้การที่จะพิจารณาว่าข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในคดีนั้นเป็นข้อเท็จจริงอันเป็นพฤติการณ์พิเศษ อันสมควรนำมาใช้ลดโทษแก่ผู้กระทำความผิด ดังที่กล่าวข้างต้นหรือไม่นั้น สภาที่ปรึกษาเกี่ยวกับการพิพากษาลงโทษของรัฐวิกตอเรีย (the Sentencing Advisory Council) ได้อธิบายว่า การที่จะพิจารณาว่าพฤติการณ์ที่เกิดขึ้นในคดีเป็นพฤติการณ์พิเศษที่สำคัญและน่าสนใจอันจะนำมาเป็นเหตุในการกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดให้ต่ำกว่าระดับอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนดไว้ได้นั้น ในกระบวนการพิจารณาของผู้พิพากษาจะต้องปรากฏพฤติการณ์ต่างๆ อันเป็นเหตุบรรเทาความผิดของผู้กระทำความผิดอย่างมีนัยยะสำคัญ หรือปรากฏพฤติการณ์ต่างๆอันเป็นเหตุสมควรสำหรับนโยบายสาธารณะของรัฐวิกตอเรีย⁶⁹

อย่างไรก็ดี ในปัจจุบัน กฎหมายของเครือรัฐออสเตรเลีย (รัฐวิกตอเรีย) ว่าด้วยเรื่องข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีมีพฤติการณ์พิเศษ หรือ มีสถานการณ์ที่สำคัญและน่าสนใจได้มีการแก้ไขปรับปรุงและกำหนดแนวทางการพิจารณาของศาลในส่วนของคำว่า “พฤติการณ์พิเศษที่สำคัญและน่าสนใจ” ให้ชัดเจนขึ้นเพื่อให้ศาลได้สามารถตีความถ้อยคำดังกล่าวแล้วนำไปปรับใช้กับกรณีข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในสังคมได้อย่างถูกต้องและเป็นไปตามนโยบายสาธารณะ ซึ่งการแก้ไขปรับปรุงในส่วนของถ้อยคำ “พฤติการณ์พิเศษที่สำคัญและน่าสนใจ” นี้ได้ถูกแก้ไขเพิ่มเติมโดยการเพิ่มบทบัญญัติมาตรา 10A(2B) แห่งกฎหมาย *the Sentencing Act 1991*⁷⁰ ซึ่งมีสาระสำคัญว่า ในการพิจารณาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในคดีว่ามีพฤติการณ์พิเศษที่สำคัญและน่าสนใจอันจะเป็นเหตุสมควรให้ศาลนำมาใช้ประกอบดุลพินิจในการกำหนดโทษผู้กระทำความผิดให้ต่ำกว่าระดับอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำหรือไม่นั้น ศาลจะต้องพิจารณาและคำนึงถึงหลักการลงโทษเพื่อ

⁶⁹ Yvon Dandurand, Ruben Timmerman, and Tracee Mathison-Midgley, “Exemptions from Mandatory Minimum Penalties Recent Developments in Selected Countries,” p. 23.

⁷⁰ Section 10A Special reasons relevant to imposing minimum non-parole period

(2B) In determining whether there are substantial and compelling circumstances under subsection (2)(e), the court-

- (a) must regard general deterrence and denunciation of the offender's conduct as having greater importance than the other purposes set out in section 5(1); and
- (b) must give less weight to the personal circumstances of the offender than to other matters such as the nature and gravity of the offence; and
- (c) must not have regard to-
 - (i) the offender's previous good character (other than an absence of previous convictions or findings of guilt); or
 - (ii) an early guilty plea; or
 - (iii) prospects of rehabilitation; or
 - (iv) parity with other sentences.

เป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิด และหลักการลงโทษเพื่อเป็นการประณามการกระทำของผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญ ศาลจะต้องให้ความสำคัญในส่วนของพฤติการณ์อื่นๆ เช่น สภาพการกระทำความผิด หรือความร้ายแรงของการกระทำความผิดมากกว่าพฤติการณ์อื่นที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้กระทำความผิด และศาลจะต้องไม่พิจารณาและคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ ได้แก่ บุคลิกลักษณะ หรืออุปนิสัยที่ดีในอดีตของตัวผู้กระทำความผิด การที่ผู้กระทำความผิดได้ให้การรับสารภาพมาตั้งแต่ต้น โอกาสในการที่จะแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด หรือการที่การพิจารณากำหนดโทษนั้นจะต้องเป็นไปตามลักษณะของการลงโทษในคดีอื่นๆ

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงนโยบายสาธารณะของเครือรัฐออสเตรเลีย (รัฐวิกตอเรีย) ที่จะมุ่งเน้นไปที่การปกป้องและคุ้มครองสังคมโดยการพิจารณาของศาลว่าข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเป็น “พฤติการณ์พิเศษที่สำคัญและน่าสนใจ” หรือไม่นั้น จะต้องคำนึงถึงสภาพการกระทำความผิดหรือความร้ายแรงของการกระทำความผิดเป็นสำคัญ หากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นไม่ได้แสดงให้เห็นถึงความร้ายแรงหรือภัยอันตรายต่อสังคมอันมีความจำเป็นจะต้องกำหนดโทษเพื่อให้คนในสังคมเกิดความเกรงกลัวและไม่กล้าเอาเป็นเยี่ยงอย่าง และหากการกำหนดโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำจะนำมาซึ่งความถูกต้องเหมาะสมในคดีแล้ว ข้อเท็จจริงนั้นก็จะเป็นข้อเท็จจริงอันเป็นพฤติการณ์พิเศษที่สำคัญและน่าสนใจ ซึ่งศาลจะสามารถพิจารณากำหนดโทษผู้กระทำความผิดให้ต่ำกว่าระดับอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำได้

กล่าวโดยสรุปคือ แม้โทษจำคุกขั้นต่ำจะปรากฏอยู่ในความผิดหลายกรณีดังที่ได้กล่าวข้างต้นแต่กฎหมายของเครือรัฐออสเตรเลีย (รัฐวิกตอเรีย) ก็ได้สร้างข้อยกเว้นบางกรณีในการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำไว้ ซึ่งข้อยกเว้นดังกล่าวนี้ก็ได้แก่ ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีผู้กระทำความผิดให้การช่วยเหลือที่สำคัญแก่เจ้าหน้าที่รัฐ (Relief for defendants who offer substantial assistance to the state) ข้อยกเว้นการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำกรณีมีปัจจัยอันควรลดโทษ (Relief in view of mitigating factors) และข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีมีพฤติการณ์พิเศษ หรือ มีสถานการณ์ที่สำคัญและน่าสนใจ (Relief available in exceptional or substantial and compelling circumstances) ทั้งนี้ก็เพื่อให้ผู้พิพากษานั้นสามารถปรับใช้โทษแก่ผู้กระทำความผิดแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม เป็นไปตามสิ่งที่เขาคอนันสมควรได้รับ อันจะเป็นการนำมาซึ่งความถูกต้องชอบธรรมของโทษที่ปรับใช้ และเพื่อผลประโยชน์สูงสุดในการปกป้องคุ้มครองคนในสังคมในเครือรัฐออสเตรเลีย (รัฐวิกตอเรีย) นี้

4.4 ราชอาณาจักรสวีเดน

ในราชอาณาจักรสวีเดน⁷¹ กฎหมายอาญาหลักจะปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายอาญา (*the Swedish Penal Code*) โดยจะมีการบัญญัติถึงหลักเกณฑ์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องฐานความผิดหรือ ระยะเวลาโทษทางอาญา เพื่อเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ไม่ให้คน ในสังคมปฏิบัติสิ่งใดๆโดยฝ่าฝืนกฎหมาย อันจะเป็นการรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยของสังคม ทั้งนี้ ลักษณะของการกำหนดระยะเวลาโทษสำหรับการกระทำความผิดบางฐานในประมวลกฎหมายอาญาจะ ได้บัญญัติให้มีระดับอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำและระดับอัตราโทษจำคุกขั้นสูงไว้ โดยสาเหตุสำคัญหรือ วัตถุประสงค์ที่ได้มีการกำหนดระยะเวลาโทษในลักษณะดังกล่าวก็เนื่องมาจากที่ผู้ร่างกฎหมายมีความ ประสงค์ที่จะทำให้การพิจารณากำหนดโทษของผู้พิพากษานั้นเป็นไปในแนวทางเดียวกัน และเพื่อให้ ผู้คนในสังคมสามารถคาดคะเนได้ว่าการกระทำความผิดฐานหนึ่งๆนั้นมีกรอบของระยะเวลาโทษขั้นต่ำ และขั้นสูงเป็นจำนวนเท่าใด⁷² ผู้พิพากษาในระบบกฎหมายของราชอาณาจักรสวีเดนจะไม่ได้มีอิสระ มากเท่าใดนักในการพิจารณากำหนดโทษโดยจะต้องกำหนดโทษให้อยู่ภายใต้กรอบของระยะเวลาโทษ ตามที่กฎหมายกำหนด

ลักษณะความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำและอัตราโทษจำคุกขั้นสูงบัญญัติไว้ในส่วนของ ระยะเวลาโทษก็เช่น กรณีการกระทำความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่น ผู้กระทำได้ระวางโทษจำคุก ตั้งแต่สองปีถึงหกปี และหากผู้กระทำได้กระทำความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่นอย่างร้ายแรง (gross) ผู้กระทำได้ระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงสิบปี หรือกรณีการกระทำความผิดฐานวางเพลิง เผาทรัพย์ผู้อื่น ผู้กระทำได้ระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงแปดปี และหากผู้กระทำได้กระทำความผิด ฐานวางเพลิงเผาทรัพย์อย่างร้ายแรง (gross) ผู้กระทำได้ระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกปีถึงสิบปี⁷³ อย่างไรก็ตาม แม้ในประมวลกฎหมายอาญาของราชอาณาจักรสวีเดนจะได้มีการบัญญัติให้มีโทษจำคุก ขั้นต่ำอยู่ในส่วนของระยะเวลาโทษในความผิดบางฐาน แต่กฎหมายก็ได้มีการบัญญัติมาตรการหรือวิธีการ

⁷¹ ราชอาณาจักรสวีเดนเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษรหรือระบบประมวลกฎหมาย (the Civil Law system) ในการปกครองประเทศ โดยระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษรนี้จะให้ความสำคัญกับกฎหมายที่มีการบัญญัติไว้เป็นลาย ลักษณ์อักษร การศึกษากฎหมายต้องเริ่มจากตัวบทกฎหมายเป็นสำคัญ คำพิพากษาของศาลไม่ใช่กฎหมาย แต่เป็นบรรทัดฐาน แบบอย่างในการตีความกฎหมาย

⁷² “Mandatory Sentences of Imprisonment in Common Law Jurisdictions: Some Representative Models ,” [Online] Accessed: 15 December 2018. Available from: https://www.justice.gc.ca/eng/rp-pr/csj-sjc/ccs-ajc/rr05_10/p9.html

⁷³ Yvon Dandurand, Ruben Timmerman, and Tracee Mathison-Midgley, “Exemptions from Mandatory Minimum Penalties Recent Developments in Selected Countries,” p. 21.

ให้ศาลสามารถพิจารณากำหนดโทษให้ต่ำกว่าระดับอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำได้ หากมีปัจจัยหรือพฤติการณ์พิเศษต่างๆที่สมควร ทั้งนี้ก็เพื่อให้การกำหนดโทษนั้นเป็นไปอย่างเหมาะสมกับตัวผู้กระทำความผิดและเป็นไปเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมในท้ายที่สุด

4.4.1 ลักษณะทั่วไปของการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายอาญาของราชอาณาจักรสวีเดน (*the Swedish Penal Code*) นั้นแบ่งออกได้เป็น 3 ภาค ได้แก่ ภาค 1 บทบัญญัติทั่วไป ภาค 2 ความผิด ภาค 3 มาตรการทางอาญา ในส่วนนี้พึงจะได้กล่าวถึงภาค 2 ว่าด้วยเรื่องความผิดต่างๆที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นข้อห้ามไม่ให้ประชาชนฝ่าฝืนและหากฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษตามที่กฎหมายกำหนด ประมวลกฎหมายอาญาของราชอาณาจักรสวีเดน ภาค 2 ว่าด้วยความผิดนี้สามารถแบ่งลักษณะความผิดออกเป็นหลายกรณี เช่น กรณีความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย กรณีความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและความสงบสุข กรณีความผิดเกี่ยวกับเพศ กรณีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน กรณีความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชน กรณีความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง กรณีความผิดเกี่ยวกับการฟ้องเท็จหรือให้การเท็จ กรณีความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร กรณีความผิดเกี่ยวกับการใช้อำนาจโดยมิชอบ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้ได้เข้าใจถึงกรณีความผิดแต่ละกรณีที่มีโทษจำคุกขั้นต่ำบัญญัติไว้ได้อย่างชัดเจนจึงเห็นเป็นการสมควรที่จะได้อธิบายแยกเป็นกรณีดังต่อไปนี้

1.) กรณีความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย

กรณีความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายนั้นได้มีการบัญญัติโทษจำคุกขั้นต่ำไว้ในการกระทำความผิดบางกรณี เช่น *กรณีการกระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยมิชอบพฤติการณ์ที่ไม่ร้ายแรง* ตามมาตรา 2 แห่งประมวลกฎหมายอาญาของราชอาณาจักรสวีเดน ภาค 2 ตอน 3 กรณีความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกปีถึงสิบปี⁷⁴ *กรณีการกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่นอย่างร้ายแรง* ตามมาตรา 6 แห่งประมวลกฎหมายอาญาของราชอาณาจักรสวีเดน ภาค 2 ตอน 3 กรณีความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี⁷⁵ *กรณีการกระทำความผิดฐานประมาทเป็นเหตุให้แก่อื่นถึงแก่*

⁷⁴ Part 2 ON CRIMES Chapter 3 On Crimes against Life and Health

Section 2 lf, in view of the circumstances that led to the act or for other reasons, the crime referred to in Section 1 is considered to be less serious, imprisonment for manslaughter shall be imposed for at least six and at most ten years.

⁷⁵ Part 2 ON CRIMES Chapter 3 On Crimes against Life and Health

ความตายอย่างร้ายแรง ตามมาตรา 7 แห่งประมวลกฎหมายอาญาของราชอาณาจักรสวีเดน ภาค 2 ตอน 3 กรณีความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงหกปี⁷⁶ เป็นต้น

2.) กรณีความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและความสงบสุข

กรณีความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและความสงบสุขนั้นได้มีการบัญญัติโทษจำคุกขั้นต่ำไว้ในการกระทำความผิดบางกรณี เช่น *กรณีการกระทำความผิดฐานลักพาตัวผู้อื่น* เพื่อที่จะทำร้ายร่างกาย หรือเพื่อที่จะบังคับตัวบุคคลอื่นให้กระทำตามคำสั่ง หรือเพื่อเรียกค่าไถ่ ตามมาตรา 1 แห่งประมวลกฎหมายอาญาของราชอาณาจักรสวีเดน ภาค 2 ตอน 4 กรณีความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและความสงบสุข ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงสิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต⁷⁷ *กรณีการกระทำความผิดฐานพรากผู้อื่นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย* ตามมาตรา 2 แห่งประมวลกฎหมายอาญาของราชอาณาจักรสวีเดน ภาค 2 ตอน 4 กรณีความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและความสงบสุข ซึ่งเป็นกรณีการกระทำความผิดที่นอกเหนือไปจากความผิดตามมาตรา 1 ว่าด้วยเรื่องการลักพาตัวซึ่งได้กล่าวข้างต้น ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี⁷⁸ *กรณีการกระทำความผิดฐานใช้อาวุธข่มขู่ผู้อื่นโดยมิชอบเพื่อที่จะกระทำความผิด และการกระทำการข่มขู่ตั้งแต่วันนั้นเป็นการกระทำอย่างร้ายแรง* ตามมาตรา 5 แห่งประมวลกฎหมายอาญาของราชอาณาจักรสวีเดน ภาค 2 ตอน 4

Section 6 If the crime referred to in Section 5 is considered gross, the sentence for gross assault shall be imprisonment for at least one and at most ten years.

⁷⁶ Part 2 ON CRIMES Chapter 3 On Crimes against Life and Health

Section 7 A person who through carelessness causes the death of another shall be sentenced for causing another's death to imprisonment for at most two years or, if the crime is petty, to a fine.

If the crime is gross, imprisonment shall be imposed for at least six months and at most six years. If the act was committed by driving a motor vehicle, special consideration shall be given, in assessing whether the crime is gross, to whether the sentenced person was under the influence of alcohol or other substance.

⁷⁷ Part 2 ON CRIMES Chapter 4 On Crimes against Liberty and Peace

Section 1 A person who seizes and carries off or confines a child or some other person with intent to injure him or her in body or health or to force him or her into service, or to practise extortion, shall be sentenced for kidnapping to imprisonment for a fixed period of at least four and at most ten years, or for life.

⁷⁸ Part 2 ON CRIMES Chapter 4 On Crimes against Liberty and Peace

Section 2 A person who, in cases other than those stated in Section 1, kidnaps or confines someone or in some other way deprives him or her of liberty, shall be sentenced for unlawful deprivation of liberty to imprisonment for at least one and at most ten years

กรณีความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและความสงบสุข ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสี่ปี⁷⁹ เป็นต้น

3.) กรณีความผิดเกี่ยวกับเพศ

กรณีความผิดเกี่ยวกับเพศนั้นได้มีการบัญญัติโทษจำคุกขั้นต่ำไว้ใน การกระทำความผิดบางกรณี เช่น *กรณีการกระทำความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่น* ตามมาตรา 1 แห่งประมวลกฎหมายอาญาของราชอาณาจักรสวีเดน ภาค 2 ตอน 6 กรณีความผิดเกี่ยวกับเพศ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงหกปี⁸⁰ *กรณีการกระทำความผิดในลักษณะของการขัดขืนใจผู้อื่นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย* ตามมาตรา 2 แห่งประมวลกฎหมายอาญาของราชอาณาจักรสวีเดน ภาค 2 ตอน 6 กรณีความผิดเกี่ยวกับเพศ ซึ่งเป็นกรณีการกระทำความผิดที่นอกเหนือไปจากความผิด ตามมาตรา 1 ว่าด้วยเรื่องการข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่นดังที่ได้กล่าวข้างต้น และการกระทำการขัดขืนใจนั้นเป็นการกระทำอย่างร้ายแรง ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสี่ปี⁸¹ เป็นต้น

4.) กรณีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

กรณีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินนั้นได้มีการบัญญัติโทษจำคุกขั้นต่ำไว้ ในการกระทำความผิดบางกรณี เช่น *กรณีการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ผู้อื่นอย่างร้ายแรง* ตาม

⁷⁹ Part 2 ON CRIMES Chapter 4 On Crimes against Liberty and Peace

Section 5 A person who raises a weapon against another or otherwise threatens to commit a criminal act, in such a manner that the nature thereof evokes in the threatened person a serious fear for the safety of his own or someone else's person or property, shall be sentenced for unlawful threat to a fine or imprisonment for at most one year.

If the crime is gross, imprisonment for at least six months and at most four years shall be imposed.

⁸⁰ Part 2 ON CRIMES Chapter 6 On Sexual Crimes

Section 1 A person who by violence or threat which involves, or appears to the threatened person to involve an imminent danger, forces another person to have sexual intercourse or to engage in a comparable sexual act, that having regard to the nature of the violation and the circumstances in general, is comparable to enforced sexual intercourse, shall be sentenced for rape to imprisonment for at least two and at most six years. Causing helplessness or a similar state of incapacitation shall be regarded as equivalent to violence.

⁸¹ Part 2 ON CRIMES Chapter 6 On Sexual Crimes

Section 2 A person who, under circumstances other than those defined in Section 1, makes someone engage in a sexual act by unlawful coercion shall be sentenced for sexual coercion to imprisonment for at most two years. If the person who committed the act exhibited particular ruthlessness or if the crime is otherwise considered gross, a sentence of at least six months and at most four years shall be imposed for gross sexual coercion.

มาตรา 4 แห่งประมวลกฎหมายอาญาของราชอาณาจักรสวีเดน ภาค 2 ตอน 8 กรณีความผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์ ชิงทรัพย์และอื่นๆ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงหกปี ทั้งนี้การพิจารณาว่าการลักทรัพย์ผู้อื่นเป็นกรณีการกระทำอย่างร้ายแรงหรือไม่ จะพิจารณาจากการปรากฏข้อเท็จจริงที่ผู้กระทำความผิดได้บุกรุกเข้าไปในบ้านผู้อื่นเพื่อกระทำการลักทรัพย์ การลักทรัพย์ผู้อื่นโดยใช้อาวุธในการกระทำความผิด หรือการลักทรัพย์ผู้อื่นโดยมีพฤติการณ์ร้ายแรงประการอื่น⁸² *กรณีการกระทำความผิดฐานชิงทรัพย์ผู้อื่น* ตามมาตรา 5 แห่งประมวลกฎหมายอาญาของราชอาณาจักรสวีเดน ภาค 2 ตอน 8 กรณีความผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์ ชิงทรัพย์และอื่นๆ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงหกปี⁸³ *กรณีการกระทำความผิดฐานฉ้อโกงอย่างร้ายแรง* ตามมาตรา 3 แห่งประมวลกฎหมายอาญาของราชอาณาจักรสวีเดน ภาค 2 ตอน 9 กรณีความผิดเกี่ยวกับฉ้อโกงและอื่นๆ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงหกปี ทั้งนี้การพิจารณาว่าการฉ้อโกงเป็นกรณีการกระทำอย่างร้ายแรงหรือไม่จะพิจารณาจากการปรากฏพฤติการณ์ต่างๆ เช่น การที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำการหลอกลวงต่อประชาชนเป็นจำนวนมาก หรือกรณีพฤติการณ์การหลอกลวงที่ร้ายแรงประการอื่น⁸⁴ เป็นต้น

⁸² Part 2 ON CRIMES Chapter 8 On Theft, Robbery and Other Crimes of Stealing

Section 1 A person who unlawfully takes what belongs to another with intent to acquire it, shall, if the appropriation involves loss, be sentenced for theft to imprisonment for at most two years.

Section 4 If the crime under Section 1 is considered to be gross, imprisonment for at least six months and at most six years shall be imposed for gross theft.

In assessing whether the crime is gross, special consideration shall be given to whether the unlawful appropriation took place after intrusion into a dwelling, whether it concerned the appropriation of property borne by a person, whether the accused was equipped with a weapon, explosive or similar aid, or whether the act was otherwise of an especially dangerous or ruthless nature, concerned property of considerable value or entailed a keenly felt loss.

⁸³ Part 2 ON CRIMES Chapter 8 On Theft, Robbery and Other Crimes of Stealing

Section 5 If a person steals from another by means of violence or by a threat implying or appearing to the threatened person to imply an imminent danger, or who, after committing a theft and being caught in the act, resists by such violence or threat a person who attempts to recover the stolen property, imprisonment for at least one and at most six years shall be imposed for robbery. The same shall apply to a person who by such violence or threat forces another to commit or omit to commit some act so that gain results to the accused and loss to the person so forced or to someone he represents. Causing helplessness or a similar state of incapacitation shall be regarded as equivalent to violence.

⁸⁴ Part 2 ON CRIMES Chapter 9 On Fraud and Other Dishonesty

Section 3 If a crime as defined in Section 1 is regarded as gross, imprisonment for at least six months and at most six years shall be imposed for gross fraud.

5.) กรณีความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชน

กรณีความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชนนั้นได้มีการบัญญัติโทษจำคุกขั้นต่ำในการกระทำความผิดบางกรณี เช่น *กรณีการกระทำความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์* ตามมาตรา 1 แห่งประมวลกฎหมายอาญาของราชอาณาจักรสวีเดน ภาค 2 ตอน 13 กรณีความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชน ผู้กระทำความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์ตั้งแต่สองปีถึงแปดปี⁸⁵ *กรณีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดอุบัติเหตุทางสาธารณะ* ตามมาตรา 3 แห่งประมวลกฎหมายอาญาของราชอาณาจักรสวีเดน ภาค 2 ตอน 13 กรณีความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชน ผู้กระทำความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์ตั้งแต่สองปีถึงแปดปี ทั้งนี้การกระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดอุบัติเหตุทางสาธารณะ หมายถึง การทำให้เกิดการระเบิด เกิดอุทกภัย แผ่นดินถล่ม ทำให้เรืออัปปาง ทำให้เกิดอุบัติเหตุทางรถไฟ หรือเครื่องบิน หรืออุบัติเหตุอื่น ๆ ที่มีลักษณะเดียวกัน และการกระทำความผิดดังกล่าวข้างต้นนั้นทำให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของผู้อื่น⁸⁶ *กรณีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดอันตรายแก่ประชาชน โดยการใส่สารพิษเข้าไปในอาหาร น้ำ หรือสิ่งอื่นใด เพื่อให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่ชีวิตหรือร่างกาย หรือเพื่อเป็นการทำให้ประชาชนจำนวนมากได้รับอันตราย* ตามมาตรา 7 แห่งประมวลกฎหมายอาญาของราชอาณาจักรสวีเดน ภาค 2 ตอน 13 กรณีความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชน ผู้กระทำความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์ตั้งแต่สองปีถึงแปดปี⁸⁷ เป็นต้น

In assessing whether the crime is gross, special consideration shall be given to whether the offender abused public trust or employed a false document or misleading bookkeeping, or whether the crime otherwise had been of a particularly dangerous nature, involved a substantial value or resulted in a keenly felt loss.

⁸⁵ Part 2 ON CRIMES Chapter 13 On Crimes Involving Public Danger

Section 1 A person who starts a fire which entails danger to another's life or health or extensive destruction of another's property shall be sentenced for arson to imprisonment for at least two and at most eight years.

⁸⁶ Part 2 ON CRIMES Chapter 13 On Crimes Involving Public Danger

Section 3 A person who causes an explosion, flooding, landslide, shipwreck, an aircraft or train accident or other like calamity and thereby gives rise to a danger to another's life or health or to extensive destruction of another's property, shall be sentenced for devastation endangering the public to imprisonment for at least two and at most eight years.

⁸⁷ Part 2 ON CRIMES Chapter 13 On Crimes Involving Public Danger

Section 7 A person who creates a general danger to human life or health by poisoning or infecting food, water, or the like, or in other ways by spreading poison or the like, or by transmitting or spreading serious disease, shall be sentenced for spreading poison or a contagious substance to imprisonment for at most six years. If the crime is gross, imprisonment for at least four and at most ten years, or for life, shall be imposed.

6.) กรณีความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง

กรณีความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลงนั้นได้มีการบัญญัติโทษจำคุกขั้นต่ำไว้ในการกระทำความผิดบางกรณี เช่น *กรณีการกระทำความผิดฐานปลอมเอกสารอย่างร้ายแรง* ตามมาตรา 3 แห่งประมวลกฎหมายอาญาของราชอาณาจักรสวีเดน ภาค 2 ตอน 14 กรณีความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงหกปี ทั้งนี้การปลอมเอกสารอย่างร้ายแรง หมายถึง การปลอมเอกสารเกี่ยวกับทางราชการ ตราสารหนี้ ใบหุ้น เอกสารเกี่ยวกับการจ้างงาน หรือการปลอมเอกสารอื่นใดอันจะสร้างความเสียหายเป็นจำนวนมาก⁸⁸ *กรณีการกระทำความผิดฐานปลอมเงินตราอย่างร้ายแรง* ไม่ว่าจะได้กระทำความผิดในราชอาณาจักรหรือนอกราชอาณาจักรตามมาตรา 6 แห่งประมวลกฎหมายอาญาของราชอาณาจักรสวีเดน ภาค 2 ตอน 14 กรณีความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงแปดปี⁸⁹ เป็นต้น

7.) กรณีความผิดเกี่ยวกับการฟ่องเท็จหรือให้การเท็จ

กรณีความผิดเกี่ยวกับการฟ่องเท็จหรือให้การเท็จนั้นได้มีการบัญญัติโทษจำคุกขั้นต่ำไว้ในการกระทำความผิดบางกรณี เช่น *กรณีการกระทำความผิดฐานให้การเท็จอย่างร้ายแรง* ตามมาตรา 1 แห่งประมวลกฎหมายอาญาของราชอาณาจักรสวีเดน ภาค 2 ตอน 15 กรณีความผิดเกี่ยวกับการฟ่องเท็จหรือให้การเท็จ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงแปดปี ทั้งนี้การให้การเท็จอย่างร้ายแรงนั้น หมายถึง กรณีที่การให้การเท็จนั้นเป็นการกระทำเพื่อให้ผู้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

In assessing whether the crime is gross, special attention shall be paid to whether it was committed with intent to harm another's life or health or exposed a number of persons to danger.

⁸⁸ Part 2 ON CRIMES Chapter 14 On Crimes of Falsification

Section 3 If the crime defined in Section 1 is considered gross, imprisonment for at least six months and at most six years shall be imposed for gross falsification of a document.

In assessing whether the crime is gross, special attention shall be paid to whether the falsification involved a public authority's important archival document or a document of special importance in general commerce such as a bond, a share certificate or a mortgage or whether the act was in other ways of an especially harmful nature.

⁸⁹ Part 2 ON CRIMES Chapter 14 On Crimes of Falsification

Section 6 A person who counterfeits a banknote or coin valid within or outside the Realm or otherwise forges a banknote or coin, shall be sentenced for counterfeiting currency to imprisonment for at most four years or, if the crime is petty, to a fine or imprisonment for at most six months.

If the crime is gross, imprisonment for at least two and at most eight years shall be imposed.

บริษัทต้องมีความรับผิดชอบในความผิดที่ร้ายแรง หรือเป็นกรณีให้การเท็จนั้นเป็นการกระทำเพื่อเป็นการก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อผู้อื่น⁹⁰ *กรณีการกระทำความผิดฐานฟ้องเท็จอย่างร้ายแรง* ตามมาตรา 5 แห่งประมวลกฎหมายอาญาของราชอาณาจักรสวีเดน ภาค 2 ตอน 15 กรณีความผิดเกี่ยวกับการฟ้องเท็จหรือให้การเท็จ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสี่ปี ทั้งนี้ การฟ้องเท็จอย่างร้ายแรงนั้น หมายถึง การฟ้องผู้บริสุทธิ์ต่อศาลเพื่อให้ผู้บริสุทธิ์นั้นต้องมีความรับผิดชอบในความผิดที่ร้ายแรง หรือเพื่อให้ผู้บริสุทธิ์นั้นต้องมีความรับผิดชอบในความผิดเกี่ยวกับใช้อำนาจโดยมิชอบของพนักงานเจ้าหน้าที่⁹¹ เป็นต้น

8.) กรณีความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร

กรณีความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรนั้นได้มีการบัญญัติโทษจำคุกขั้นต่ำไว้ในการกระทำความผิดบางกรณี เช่น *กรณีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการรวบรวมกำลังพลพร้อมอาวุธ เพื่อนำไปใช้ในการกระทำความผิดซึ่งกระทบต่อความมั่นคงของสาธารณะหรือเสรีภาพของประชาชน* ตามมาตรา 3 แห่งประมวลกฎหมายอาญาของราชอาณาจักรสวีเดน ภาค 2 ตอน 18 กรณีความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกปีถึงสิบปี⁹² *กรณีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการเจรจากับผู้แทนรัฐต่างประเทศโดยมิชอบ* ตามมาตรา

⁹⁰ Part 2 ON CRIMES Chapter 15 On Perjury, False Prosecution and Other Untrue Statements

Section 1 A person who, under legal oath, gives untrue information or withholds the truth, shall be sentenced for perjury to imprisonment for at most four years or, if the crime is petty, to a fine or imprisonment for at most six months.

If the crime is gross, imprisonment for at least two and at most eight years shall be imposed. In assessing whether the crime is gross, special attention shall be paid to whether it was done with the intent that an innocent person be convicted of a serious crime or that very considerable harm was done to someone.

⁹¹ Part 2 ON CRIMES Chapter 15 On Perjury, False Prosecution and Other Untrue Statements

Section 5 If a person institutes the prosecution of an innocent person with the intent that the latter be convicted, a sentence shall be imposed for false prosecution to imprisonment for at most two years or, if the crime was petty, to a fine or imprisonment for at most six months.

If the crime is gross, imprisonment for at least six months and at most four years shall be imposed. In assessing whether the crime is gross, special attention shall be paid to whether the prosecution related to a serious crime or involved misuse of an official position.

⁹² Part 2 ON CRIMES Chapter 18 On Crimes of Lese-majesty

Section 3 A person who, with the intent that the crime be committed against public security or the liberty of citizens, gathers or leads an armed force or keeps it assembled or furnishes a force with arms, ammunition or other like equipment or trains it in the use of arms, shall be sentenced for armed threat against the legal order to imprisonment for at least six and at most ten years.

3 แห่งประมวลกฎหมายอาญาของราชอาณาจักรสวีเดน ภาค 2 ตอน 19 กรณีความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ซึ่งหมายถึง กรณีที่บุคคลผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้เป็นผู้แทนรัฐในการเจรจาต่อรองกับผู้แทนรัฐต่างประเทศ ได้กระทำการเจรจาต่อรองไปโดยมิชอบ และการกระทำดังว่านั้นก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต⁹³ *กรณีการกระทำความผิดฐานเป็นกบฏ* ตามมาตรา 1 แห่งประมวลกฎหมายอาญาของราชอาณาจักรสวีเดน ภาค 2 ตอน 22 กรณีความผิดเกี่ยวกับเป็นกบฏและอื่นๆ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงสิบปี⁹⁴ เป็นต้น

9.) กรณีความผิดเกี่ยวกับการใช้อำนาจโดยมิชอบ

กรณีความผิดเกี่ยวกับการใช้อำนาจโดยมิชอบได้มีการบัญญัติโทษจำคุกขั้นต่ำไว้ในการกระทำความผิดบางกรณี เช่น *กรณีการกระทำความผิดฐานเจ้าพนักงานใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบอย่างร้ายแรง* ตามมาตรา 1 แห่งประมวลกฎหมายอาญาของราชอาณาจักรสวีเดน ภาค 2 ตอน 20 กรณีความผิดเกี่ยวกับการใช้อำนาจโดยมิชอบ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงหกปี ทั้งนี้การใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบอย่างร้ายแรงนั้น หมายถึง กรณีเจ้าพนักงานได้ใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ อันส่งผลให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อผู้คนในสังคม หรือความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อภาครัฐ⁹⁵ เป็นต้น

⁹³ Part 2 ON CRIMES Chapter 19 On Crimes against the Security of the Realm

Section 3 A person who has been commissioned to negotiate with a foreign power on behalf of the Realm or otherwise to protect the concerns of the Realm in dealings with someone who represents the interests of a foreign power and misuses his authority to represent the Realm or otherwise his position of trust and thereby causes the Realm considerable harm, shall be sentenced for disloyalty in negotiation with a foreign power to imprisonment for a fixed term of at least two and at most ten years, or for life.

⁹⁴ Part 2 ON CRIMES Chapter 19 On Treason, etc.

Section 1A person who, when the Realm is at war:

1. obstructs, misleads or betrays those engaged in the defence of the Realm, or who inveigles into them mutiny, disloyalty or dispiritedness,
2. betrays, destroys or damages materials or property of importance for any aspect of its defence,
3. procures military manpower, materials, property or services for the enemy; or who
4. commits any another criminal act,

shall, if the criminal act is of a nature to cause considerable harm to any aspect of defence of the Realm or furnish the enemy with considerable assistance, be sentenced for treason to imprisonment for a fixed term of not less than four years and at most ten years, or for life.

⁹⁵ Part 2 ON CRIMES Chapter 20 On Misuse of the Office, etc.

กล่าวโดยสรุปคือ ในราชอาณาจักรสวีเดน ความผิดฐานต่างๆที่มีโทษจำคุกขั้นต่ำปรากฏอยู่นั้น จะได้มีการบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาของราชอาณาจักรสวีเดน (*the Swedish Penal Code*) ภาค 2 โดยความผิดฐานต่างๆนั้นก็เช่น กรณีการกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่นอย่างร้ายแรง กรณีการกระทำความผิดฐานพรากผู้อื่นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย กรณีการกระทำความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่น กรณีการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ผู้อื่นอย่างร้ายแรง กรณีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดอุบัติเหตุทางสาธารณะ กรณีการกระทำความผิดฐานปลอมเอกสารอย่างร้ายแรง กรณีการกระทำความผิดฐานให้การเท็จอย่างร้ายแรง กรณีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการเจรจากับผู้แทนรัฐต่างประเทศโดยมิชอบ กรณีการกระทำความผิดฐานเจ้าพนักงานใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบอย่างร้ายแรง เป็นต้น ทั้งนี้ระดับอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำในระบบกฎหมายของราชอาณาจักรสวีเดนนั้นจะเพิ่มขึ้นตามลักษณะความร้ายแรงหรือความรุนแรงของการกระทำความผิด โดยหากเป็นการกระทำความผิดฐานที่ความร้ายแรงน้อย เช่น กรณีการกระทำความผิดฐานใช้อาวุธข่มขู่ผู้อื่นโดยมิชอบเพื่อที่จะกระทำความผิดและการกระทำการข่มขู่ดังที่นั่นเป็นการกระทำอย่างร้ายแรง ผู้กระทำจะต้องได้รับโทษจำคุกไม่น้อยไปกว่า 6 เดือน หรือก็คือโทษจำคุกขั้นต่ำสำหรับกรณีความผิดดังกล่าวคือโทษจำคุก 6 เดือน แต่หากเป็นการกระทำความผิดฐานที่มีความรุนแรงมาก เช่น กรณีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการรวบรวมกำลังพลพร้อมอาวุธเพื่อนำไปใช้ในการกระทำความผิดซึ่งกระทบต่อความมั่นคงของสาธารณะหรือเสรีภาพของประชาชน โทษจำคุกขั้นต่ำสำหรับการกระทำความผิดกรณีนี้จะเป็นโทษจำคุกจำนวน 6 ปี

4.4.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในกฎหมายอาญา

วิธีการหรือมาตรการในการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในระบบกฎหมายของราชอาณาจักรสวีเดนจะอยู่ในรูปแบบของการสร้างข้อยกเว้นให้ศาลสามารถพิจารณา กำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลยให้ต่ำกว่าระดับอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำได้ ซึ่งข้อยกเว้นดังกล่าวนี้ก็ได้แก่

Section 1 A person who in the exercise of public authority by act or by omission, intentionally or through carelessness, disregards the duties of his office, shall be sentenced for misuse of office to a fine or imprisonment for at most two years. If, having regard to the perpetrator's official powers or the nature of his office considered in relation to his exercise of public power in other respects or having regard to other circumstances, the act may be regarded as petty, punishment shall not be imposed.

If a crime mentioned in the first paragraph has been committed intentionally and is regarded as gross, a sentence for gross misuse of office to imprisonment for at least six months and at most six years shall be imposed. In assessing whether the crime is gross, special attention shall be given to whether the offender seriously abused his position or whether the crime occasioned serious harm to an individual or the public sector or a substantial improper benefit

ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีมีพฤติการณ์พิเศษ หรือ มีสถานการณ์ที่สำคัญและน่าสนใจ (Relief available in exceptional or substantial and compelling circumstances) ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีมีพฤติการณ์พิเศษ หรือ มีสถานการณ์ที่สำคัญและน่าสนใจนั้นปรากฏอยู่ในมาตรา 5 แห่งประมวลกฎหมายอาญาของราชอาณาจักรสวีเดน ภาค 3 ตอน 29 กรณีการพิจารณากำหนดโทษและข้อยกเว้นการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมาย⁹⁶ ซึ่งมีสาระสำคัญว่าในการพิจารณากำหนดโทษแก่ตัวผู้กระทำความผิดนั้น นอกจากที่ศาลจะต้องคำนึงถึงลักษณะความร้ายแรงในการกระทำความผิดแล้ว ศาลจะต้องคำนึงถึงพฤติการณ์พิเศษกรณีต่างๆดังต่อไปนี้ด้วย

- 1.) กรณีผู้กระทำความผิดได้รับบาดเจ็บอย่างสาหัสเนื่องมาจากการกระทำความผิด
- 2.) กรณีผู้กระทำความผิดได้ให้การป้องกัน ช่วยเหลือ หรือเยียวยา ผลร้ายเนื่องมาจากการกระทำความผิดของตนอย่างสุดความสามารถ
- 3.) กรณีผู้กระทำความผิดได้ยอมจำนนหรือมอบตัวกับพนักงานเจ้าหน้าที่

⁹⁶ Part 3 ON SANCTIONS Chapter 29 On the Determination of Punishment and Exemption from Sanction

Section 5 In determining the appropriate punishment, the court shall, besides the penal value of the crime, give reasonable consideration to:

1. whether the accused has suffered severe bodily harm as a result of the crime,
2. whether the accused to the best of his ability has attempted to prevent, remedy or limit the harmful consequences of the crime,
3. whether the accused gave himself up,
4. whether the accused would suffer harm through expulsion by reason of the crime from the Realm,
5. whether the accused, as a result of the crime, has suffered, or there is good reason to suppose that he will suffer, dismissal from, or termination of, employment, or will encounter any other obstacle or special difficulty in the pursuit of his occupation or business,
6. whether the accused, in consequence of advanced age or ill health, would suffer unreasonable hardship by a punishment imposed in accordance with the penal value of the crime,
7. whether, having regard to the nature of the crime, an unusually long time has elapsed since its commission or
8. whether there exists any other circumstance that calls for a lesser punishment than that warranted by the penal value of the crime.

If any circumstance covered by the first paragraph exists, the court may, if there are special grounds for so doing, impose a less severe punishment than that prescribed for the crime.

- 4.) กรณีผู้กระทำความผิดจะได้รับอันตรายจากการถูกขับไล่ออกจากราชอาณาจักร
- 5.) กรณีผู้กระทำความผิดได้รับความเสียหายหรือจะได้รับความเสียหายจากการถูกไล่ออกจากงาน หรือจะประสบกับอุปสรรคสำคัญในการทำงานหรือการประกอบธุรกิจ
- 6.) กรณีผู้กระทำความผิดมีอายุมากหรือมีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ และการลงโทษจะทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับความทุกข์ทรมานโดยเกินกว่าเหตุ
- 7.) กรณีที่การกระทำความผิดบางอย่างได้ผ่านมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้ว
- 8.) กรณีปรากฏพฤติการณ์อื่นอันเป็นเหตุสมควรให้ศาลกำหนดโทษต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนด

เมื่อการพิจารณากำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดได้ปรากฏกรณีหรือพฤติการณ์พิเศษต่างๆ ดังที่ได้กล่าวข้างต้นและศาลเห็นว่ามีเหตุผลพิเศษ ศาลย่อมสามารถใช้ดุลพินิจในการพิจารณากำหนดโทษให้ต่ำกว่าระดับอัตราโทษตามที่กฎหมายกำหนดได้ หรือกล่าวได้อีกนัยว่า หากในคดีปรากฏข้อเท็จจริงทั้ง 8 กรณีดังกล่าวข้างต้น ศาลจะสามารถพิจารณากำหนดโทษแก่จำเลยให้ต่ำไปกว่าระดับอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำได้ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า แม้ประมวลกฎหมายอาญาของราชอาณาจักรสวีเดนจะได้กำหนดให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำไว้ในระวางโทษสำหรับความผิดฐานต่างๆ หลายกรณี แต่กฎหมายก็ได้กำหนดให้มีข้อยกเว้นอย่างชัดเจนอยู่ในตัวบทกฎหมายในการให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจพิจารณากำหนดโทษให้ต่ำกว่าระดับอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำได้ เพื่อให้การกำหนดโทษนั้นเหมาะสมกับตัวผู้กระทำความผิด และนำมาซึ่งประโยชน์แห่งความยุติธรรมแก่สังคมอย่างแท้จริง

4.5 บทสรุปโทษจำคุกขั้นต่ำในระบบกฎหมายต่างประเทศ

หลังจากที่ได้ศึกษาถึงลักษณะทั่วไปของการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในกฎหมายอาญาและแนวทางการแก้ไขปัญหาค่าขั้นต่ำโทษจำคุกขั้นต่ำในกฎหมายอาญาในระบบกฎหมายของประเทศต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ประเทศอังกฤษ สาธารณรัฐแอฟริกาใต้ แครีอัฐออสเตรเลีย (รัฐวิกตอเรีย) และราชอาณาจักรสวีเดนแล้วในส่วนถัดไปนี้ จะได้กล่าวถึงบทสรุปภาพรวมของการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำ พร้อมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาค่าขั้นต่ำโทษจำคุกขั้นต่ำในประเทศต่างๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมด เพื่อให้ได้เข้าใจถึงลักษณะการกระทำความผิดที่ได้บัญญัติให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำ

ตลอดจนวิธีการหรือมาตรการที่ประเทศต่างๆเลือกใช้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาจากการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำ นอกจากนี้ ในส่วนสุดท้ายจะได้แนบตารางแสดงวิธีการหรือมาตรการที่นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาคriminal sentencing ในระบบกฎหมายต่างประเทศเพื่อนำมาเปรียบเทียบและวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ในการนำมาปรับใช้กับประเทศไทยเพื่อให้การบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในประเทศไทยนำมาซึ่งความยุติธรรมให้แก่ผู้คนในสังคมได้มากที่สุด

1.) ประเทศอังกฤษ

ประเทศอังกฤษเป็นประเทศที่ให้ดุลพินิจแก่ผู้พิพากษาในการพิจารณากำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดได้อย่างกว้างขวาง โดยหลักแล้วจึงไม่มีโทษจำคุกขั้นต่ำปรากฏอยู่ในกรณีความผิดฐานต่างๆ ซึ่งเป็นเช่นนี้ก็เพราะ รัฐสภาของประเทศอังกฤษต้องการให้ผู้พิพากษาได้ใช้ดุลพินิจมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เพื่อที่จะให้โทษนั้นเหมาะสมกับพฤติการณ์ของการกระทำความผิด ตลอดจนพฤติการณ์แวดล้อมอันเกี่ยวข้องกับตัวผู้กระทำความผิด อันจะเป็นการนำมาซึ่งความเหมาะสมและความยุติธรรมของโทษในท้ายที่สุด แต่อย่างไรก็ดี ประเทศอังกฤษก็ได้มีการบัญญัติโทษจำคุกขั้นต่ำอยู่ในความผิดบางกรณีเช่นกัน ซึ่งกรณีเหล่านั้นก็ได้แก่ กรณีที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดเป็นครั้งที่ 3 กรณีที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ในเคสสถานเป็นครั้งที่ 3 กรณีที่ผู้กระทำความผิดมี อายุ 18 ปี ขึ้นไป และได้กระทำความผิดเกี่ยวกับอาวุธปืน กรณีที่ผู้กระทำความผิดมี อายุ 18 ปี ขึ้นไป และได้กระทำความผิดฐานข่มขู่ผู้อื่นโดยใช้อาวุธร้ายแรงในที่สาธารณะหรือได้กระทำความผิดฐานข่มขู่ผู้อื่นโดยใช้อาวุธร้ายแรงหรืออาวุธมีคมในที่สาธารณะหรือบริเวณโรงเรียน และกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดฐานพกพาอาวุธร้ายแรงในที่สาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือปราศจากเหตุผลอันสมควรเป็นครั้งที่ 2⁹⁷

แม้ประเทศอังกฤษจะมีโทษจำคุกขั้นต่ำปรากฏอยู่ในความผิดบางกรณีดังกล่าวข้างต้นแต่กฎหมายก็ได้เปิดช่องให้ผู้พิพากษามีดุลพินิจในการพิจารณากำหนดโทษแก่จำเลยให้ต่ำกว่าอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนดไว้ได้ โดยจะปรากฏอยู่ในรูปแบบของข้อยกเว้นต่างๆ ซึ่งข้อยกเว้นดังกล่าวนี้ก็ ได้แก่ ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีผู้กระทำความผิดรับสารภาพ (Reduction of minimum penalty for early guilty pleas)⁹⁸

⁹⁷ ดู หัวข้อ 4.1.1 ลักษณะทั่วไปของการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในกฎหมายอาญา ของประเทศอังกฤษ

⁹⁸ ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีผู้กระทำความผิดรับสารภาพ (Reduction of minimum penalty for early guilty pleas) เป็นหลักการสำคัญในการยกเว้นการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำโดยจะพิจารณาจากการที่ผู้กระทำความผิดได้ให้การรับสารภาพในการกระทำความผิดของตน (กรณีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติด หรือความผิดฐานลักทรัพย์ในเคสสถานเป็นครั้งที่ 3) และศาลเห็นสมควรโดยพิจารณาจากความรวดเร็วในการรับสารภาพประกอบกับพฤติการณ์การรับสารภาพของผู้กระทำความผิด ศาลจะสามารถกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดให้ต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำได้

ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีมีพฤติการณ์พิเศษ หรือ มีสถานการณ์ที่สำคัญและน่าสนใจ (Relief available in exceptional or substantial and compelling circumstances)⁹⁹ และข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือ เพื่อหลีกเลี่ยงการลงโทษที่ไม่ยุติธรรม (Relief in the “interest of justice” or to avoid an “unjust” sentence)¹⁰⁰

2.) สาธารณรัฐแอฟริกาใต้

ในระบบกฎหมายของสาธารณรัฐแอฟริกาใต้นั้น โทษจำคุกขั้นต่ำจะปรากฏอยู่ในความผิดบางกรณีโดยสามารถแบ่งได้เป็น 3 กรณีตามความร้ายแรงของการกระทำความผิด ได้แก่ กรณีความผิดตามตารางที่ 2 ในส่วนที่ 2 แห่งกฎหมาย *the Criminal Law Amendment Act 1997* เช่น กรณีการกระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่นบางกรณี กรณีการกระทำความผิดฐานชิงทรัพย์หรือปล้นทรัพย์เมื่อมีเหตุเพิ่มโทษหรือเมื่อผู้กระทำความผิดได้ใช้ยานพาหนะในการกระทำความผิด กรณีความผิดเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงินตรา การกรรโชก การฉ้อโกง การลักทรัพย์ การปลอมแปลง การใช้เงินปลอม เป็นต้น กรณีความผิดตามตารางที่ 2 ในส่วนที่ 3 แห่งกฎหมาย *the Criminal Law Amendment Act 1997* เช่น กรณีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการแสวงหาประโยชน์ทางเพศกับเด็กหรือคนวิกลจริต กรณีการกระทำความผิดโดยใช้เด็กเพื่อทำสื่อลามกอนาจาร หรือใช้คนวิกลจริตเพื่อการลามกอนาจาร กรณีการกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกายเด็กอายุต่ำกว่า 16 ปีจนได้รับอันตรายสาหัส เป็นต้น และกรณีความผิดตามตารางที่ 2 ในส่วนที่ 4 แห่งกฎหมาย *the Criminal Law Amendment Act 1997* คือกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้พกพาอาวุธปืนเพื่อใช้ในการกระทำ

⁹⁹ ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีมีพฤติการณ์พิเศษ หรือ มีสถานการณ์ที่สำคัญและน่าสนใจ (Relief available in exceptional or substantial and compelling circumstances) มีหลักการว่าหากผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดเกี่ยวกับอาวุธปืนไม่ว่าจะเป็นการครอบครองอาวุธปืน การซื้อขายอาวุธปืน ตลอดจนการผลิตและจำหน่ายอาวุธปืนโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมาย ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการพิจารณากำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดให้ต่ำกว่าระดับอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำจำนวน 5 ปีได้ หากมีพฤติการณ์พิเศษอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดหรือตัวผู้กระทำความผิด กรณีอันเป็นพฤติการณ์พิเศษ หมายถึง กรณีที่หากศาลลงโทษตามโทษจำคุกขั้นต่ำแล้วจะทำให้โทษนั้นไม่สมเหตุสมผลไม่เหมาะสมและไม่ยุติธรรมกับผู้กระทำความผิด

¹⁰⁰ ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือ เพื่อหลีกเลี่ยงการลงโทษที่ไม่ยุติธรรม (Relief in the “interest of justice” or to avoid an “unjust” sentence) มีหลักการว่า กรณีที่ผู้กระทำความผิดการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดหรือความผิดฐานลักทรัพย์ในเคหสถานเป็นครั้งที่ 3 หากปรากฏพฤติการณ์อื่นใดอันเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดหรือเกี่ยวเนื่องกับผู้กระทำความผิด และการลงโทษผู้กระทำความผิดตามกรอบของระวางโทษจำคุกขั้นต่ำนี้จะทำให้การพิจารณากำหนดโทษเป็นไปโดยไม่ยุติธรรม ผู้พิพากษาที่พิจารณาคดีก็สามารถใช้ดุลพินิจในการลงโทษจำเลยให้ต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำตามแต่กรณีได้

ความผิดฐานต่างๆ เช่น การลักพาตัว การทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนได้รับอันตรายแก่กายในบางกรณี การเข้าไปในที่ของผู้อื่นโดยมีเจตนาที่จะกระทำความผิด การหลบหนีจากการถูกกักขังโดยชอบด้วยกฎหมาย เป็นต้น¹⁰¹

อย่างไรก็ดี แม้โทษจำคุกขั้นต่ำจะปรากฏอยู่ในความผิดหลายกรณีดังที่ได้กล่าวข้างต้นแต่กฎหมายของสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ก็ได้สร้างข้อยกเว้นบางกรณีในการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำไว้ ซึ่งข้อยกเว้นดังกล่าวนี้ก็ได้แก่ ข้อยกเว้นการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำกรณีผู้กระทำความผิดมีอายุต่ำกว่า 18 ปี (Relief or exclusion from the application of mandatory minimum penalties to those under 18 (juveniles))¹⁰² และข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีมีพฤติการณ์พิเศษ หรือ มีสถานการณ์ที่สำคัญและน่าสนใจ (Relief available in exceptional or substantial and compelling circumstances)¹⁰³

3.) เครื่องมือวิทอเรีย วิทอเรีย

ในระบบกฎหมายของเครื่องมือวิทอเรีย วิทอเรียนั้น ความผิดที่ได้บัญญัติให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำจะปรากฏอยู่ในกฎหมาย *the Sentencing Act 1991* โดยจะมีอยู่หลายกรณีด้วยกัน เช่น กรณีการกระทำความผิดโดยก่อให้เกิดอันตรายสาหัสแก่ผู้อื่นและได้กระทำไปโดยมีพฤติการณ์การกระทำความผิดที่มีความรุนแรงมาก (Gross Violence) กรณีการกระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่นและได้กระทำไปโดยมีพฤติการณ์การกระทำความผิดที่มีความรุนแรงมาก (Gross Violence) กรณีการกระทำความผิดฐานชกหรือทำร้ายผู้อื่นบริเวณศีรษะหรือคอจนเป็นเหตุให้ผู้นั้นถึงแก่ความตาย กรณี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

¹⁰¹ ดู หัวข้อ 4.2.1 ลักษณะทั่วไปของการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในกฎหมายอาญา ของสาธารณรัฐแอฟริกาใต้

¹⁰² ข้อยกเว้นการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำกรณีผู้กระทำความผิดมีอายุต่ำกว่า 18 ปี (Relief or exclusion from the application of mandatory minimum penalties to those under 18 (juveniles)) เป็นหลักการสำคัญในการยกเว้นการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำโดยพิจารณาจากอายุของผู้กระทำความผิด กล่าวคือ หากผู้กระทำความผิดมีอายุต่ำกว่า 16 ปี ขณะกระทำความผิด ผู้กระทำความผิดรายนี้จะไม่ถูกพิจารณากำหนดโทษโดยจำกัดอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ของโทษจำคุกขั้นต่ำ แต่หากผู้กระทำความผิดมีอายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป แต่ไม่เกิน 18 ปี ขณะกระทำความผิด แม้จะต้องถูกพิจารณากำหนดโทษตามระดับอัตราโทษขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนดแต่ผู้พิพากษาที่สามารถใช้มาตรการการรอการลงโทษแก่ผู้กระทำความผิด เพื่อเป็นการบรรเทาความร้ายแรงของการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำได้

¹⁰³ ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีมีพฤติการณ์พิเศษ หรือ มีสถานการณ์ที่สำคัญและน่าสนใจ (Relief available in exceptional or substantial and compelling circumstances) มีหลักการที่สำคัญคือหากปรากฏข้อเท็จจริงแห่งคดีอันเป็นพฤติการณ์หรือสถานการณ์ที่สำคัญและน่าสนใจ และการพิจารณากำหนดโทษตามระดับอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนดจะนำมาซึ่งการลงโทษที่ไม่ยุติธรรม ผู้พิพากษาที่สามารถที่จะลงโทษให้ต่ำกว่าระดับอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนดไว้ได้ แต่ทั้งนี้การตีความถ้อยคำ “พฤติการณ์พิเศษ” จะต้องไม่เป็นการตีความอย่างกว้างขวางจนเกินไปเพื่อคงไว้ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์แห่งกฎหมาย

การกระทำความผิดบางกรณีที่กระทำต่อเจ้าพนักงานที่กำลังปฏิบัติหน้าที่ กรณีการกระทำความผิดฐานบุกรุกโดยมีเหตุฉกรรจ์ หรือกรณีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการขโมยรถยนต์โดยใช้กำลังข่มขู่เจ้าของรถโดยมีเหตุฉกรรจ์ เป็นต้น¹⁰⁴

อย่างไรก็ดี แม้โทษจำคุกขั้นต่ำจะปรากฏอยู่ในความผิดหลายกรณีแต่กฎหมายก็ได้เปิดช่องให้ผู้พิพากษาสามารถใช้ดุลพินิจในการพิจารณากำหนดโทษแก่จำเลยให้แตกต่างไปจากเกณฑ์ขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้ได้ โดยช่องทางดังที่ได้กล่าวจะปรากฏอยู่ในรูปแบบของข้อยกเว้นต่างๆ ได้แก่ ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีผู้กระทำความผิดให้การช่วยเหลือที่สำคัญแก่เจ้าหน้าที่รัฐ (Relief for defendants who offer substantial assistance to the state)¹⁰⁵ ข้อยกเว้นการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำกรณีมีปัจจัยอันบรรเทาโทษ (Relief in view of mitigating factors)¹⁰⁶ และข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีมีพฤติการณ์พิเศษ หรือมีสถานการณ์ที่สำคัญและน่าสนใจ (Relief available in exceptional or substantial and compelling circumstances)¹⁰⁷

¹⁰⁴ ดู หัวข้อ 4.3.1 ลักษณะทั่วไปของการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในกฎหมายอาญา ของเครือรัฐออสเตรเลีย (รัฐวิกตอเรีย)

¹⁰⁵ ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีผู้กระทำความผิดให้การช่วยเหลือที่สำคัญแก่เจ้าหน้าที่รัฐ (Relief for defendants who offer substantial assistance to the state) จะพิจารณาจากการที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดตามกรณีมาตรา 9B 9C 10 10AA 10AB 10AC หรือ 10AD แห่งกฎหมาย *the Sentencing Act 1991* และผู้กระทำความผิดได้ให้การช่วยเหลือแก่เจ้าหน้าที่รัฐในขั้นตอนกระบวนการสืบสวน สอบสวน ค้นหาพยานหลักฐาน ตลอดจนกระบวนการสั่งฟ้องเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสำคัญอันเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ผู้พิพากษาซึ่งพิจารณากำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดรายนี้จะสามารถนำข้อเท็จจริงว่าด้วยเรื่องการให้ความช่วยเหลือหรือให้ความร่วมมือแก่เจ้าหน้าที่รัฐของผู้กระทำความผิดมาเป็นเหตุในการกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดให้ต่ำกว่าระดับอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำได้

¹⁰⁶ ข้อยกเว้นการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำกรณีมีปัจจัยอันบรรเทาโทษ (Relief in view of mitigating factors) จะมีหลักการว่าหากเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดมีจิตบกพร่องหรือกรณีที่ศาลมีคำสั่งเกี่ยวกับการใช้มาตรการเยียวยาแก่ผู้กระทำความผิด ศาลจะสามารถพิจารณากำหนดโทษแก่จำเลยให้แตกต่างไปจากหลักเกณฑ์ของโทษจำคุกขั้นต่ำได้

¹⁰⁷ ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีมีพฤติการณ์พิเศษ หรือ มีสถานการณ์ที่สำคัญและน่าสนใจ (Relief available in exceptional or substantial and compelling circumstances) จะมีหลักการว่าในกรณีได้มีการกระทำความผิดซึ่งเป็นความผิดฐานที่มีโทษจำคุกขั้นต่ำกำหนดไว้ ไม่ว่าจะ เป็นกรณีความผิดตามมาตรา 9B 9C 10 10AA 10AB 10AC หรือ 10AD แห่งกฎหมาย *the Sentencing Act 1991* หากข้อเท็จจริงในคดีปรากฏว่าข้อเท็จจริงอันเป็นพฤติการณ์พิเศษที่สำคัญและน่าสนใจและเป็นเหตุสมควรที่จะกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดให้ต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำ ผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาคดีก็สามารถกำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดให้ต่ำกว่าระดับอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนดไว้ได้ ทั้งนี้การจะพิจารณาว่ามีพฤติการณ์พิเศษที่สำคัญและน่าสนใจอันควรนำมาเป็นเหตุลดโทษแก่จำเลยหรือไม่ ศาลจะต้องพิจารณาถึงหลักการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยังผู้กระทำความผิดและเพื่อเป็นการประณามการกระทำของผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญ และศาลจะต้องให้ความสำคัญในส่วนของพฤติการณ์อื่นๆ เช่น สภาพการกระทำความผิด หรือความร้ายแรงของการกระทำความผิดมากกว่าพฤติการณ์อื่นที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้กระทำความผิด

4.) ราชอาณาจักรสวีเดน

ในระบบกฎหมายของราชอาณาจักรสวีเดนนั้น ความผิดที่ได้บัญญัติให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำจะปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายอาญาของราชอาณาจักรสวีเดน (*the Swedish Penal Code*) ภาค 2 ว่าด้วยความผิดซึ่งมีอยู่หลายกรณีความผิด เช่น กรณีการกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่นอย่างร้ายแรง กรณีการกระทำความผิดฐานพรางผู้อื่นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย กรณีการกระทำความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่น กรณีการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ผู้อื่นอย่างร้ายแรง กรณีการกระทำความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์ กรณีการกระทำความผิดฐานปลอมเงินตราอย่างร้ายแรง กรณีการกระทำความผิดฐานให้การเท็จอย่างร้ายแรง กรณีการกระทำความผิดฐานเป็นกบฏ กรณีการกระทำความผิดฐานเจ้าพนักงานใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบอย่างร้ายแรง เป็นต้น¹⁰⁸ อย่างไรก็ตาม แม้โทษจำคุกขั้นต่ำจะปรากฏอยู่ในความผิดหลายกรณีดังที่ได้กล่าวข้างต้นแต่กฎหมายของราชอาณาจักรสวีเดนก็ได้สร้างข้อยกเว้นบางกรณีในการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำไว้ ซึ่งข้อยกเว้นดังกล่าวนี้ก็ได้แก่ ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีมีพฤติการณ์พิเศษ หรือ มีสถานการณ์ที่สำคัญและน่าสนใจ (*Relief available in exceptional or substantial and compelling circumstances*)¹⁰⁹

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

¹⁰⁸ ดู หัวข้อ 4.4.1 ลักษณะทั่วไปของการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในกฎหมายอาญา ของราชอาณาจักรสวีเดน

¹⁰⁹ ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีมีพฤติการณ์พิเศษ หรือ มีสถานการณ์ที่สำคัญและน่าสนใจ (*Relief available in exceptional or substantial and compelling circumstances*) มีหลักการว่าการพิจารณา กำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดนั้น ศาลจะต้องคำนึงถึงพฤติการณ์พิเศษกรณีต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น กรณีผู้กระทำความผิดได้รับบาดเจ็บอย่างสาหัสเนื่องมาจากการกระทำความผิด กรณีผู้กระทำความผิดได้ให้การป้องกัน ช่วยเหลือ หรือเยียวยา ผลร้าย เนื่องมาจากการกระทำความผิดอย่างสุดความสามารถ กรณีผู้กระทำความผิดได้ยอมจำนนหรือมอบตัวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ กรณีผู้กระทำความผิดจะได้รับอันตรายจากการถูกขับไล่ออกจากราชอาณาจักร กรณีผู้กระทำความผิดได้รับความเสียหายหรือจะได้รับความเสียหายจากการถูกไล่ออกจากงาน หรือจะประสบกับอุปสรรคสำคัญในการทำงานหรือการประกอบธุรกิจ กรณีผู้กระทำความผิดมีอายุมากหรือมีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพและการลงโทษจะทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับความทุกข์ทรมานโดยเกินกว่าเหตุ กรณีที่การกระทำความผิดบางอย่างได้ผ่านมาเป็นระยะเวลาอันแล้วหรือกรณีปรากฏพฤติการณ์อื่น ๆ อันเป็นเหตุสมควรให้ศาล กำหนดโทษต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ เมื่อการพิจารณากำหนดโทษได้ปรากฏกรณีหรือพฤติการณ์ต่างๆดังที่ได้กล่าวข้างต้นและศาลเห็นว่าเหตุผลพิเศษ ศาลย่อมสามารถใช้ดุลพินิจในการพิจารณากำหนดโทษให้ต่ำกว่าระดับอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนดได้

ตารางแสดงวิธีการหรือมาตรการที่นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาคriminal justice system ใน
ระบบกฎหมายต่างประเทศ

วิธีการหรือมาตรการในการแก้ไขปัญหาคriminal justice system ในระบบกฎหมายต่างประเทศ	ประเทศ			
	ประเทศอังกฤษ	สาธารณรัฐแอฟริกาใต้	เครือรัฐออสเตรเลีย (รัฐวิกตอเรีย)	ราชอาณาจักรสวีเดน
ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำแก่กรณีผู้กระทำความผิดรับสารภาพ (<i>Reduction of minimum penalty for early guilty pleas</i>)	✓			
ข้อยกเว้นการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำแก่กรณีผู้กระทำความผิดมีอายุต่ำกว่า 18 ปี (<i>Relief or exclusion from the application of mandatory minimum penalties to those under 18 (juveniles)</i>)		✓		
ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกขั้นต่ำแก่กรณีผู้กระทำความผิดให้การช่วยเหลือที่สำคัญแก่เจ้าหน้าที่รัฐ (<i>Relief for defendants who offer substantial assistance to the state</i>)			✓	

วิธีการหรือมาตรการในการแก้ไขปัญหาคำคุกชั้นต่ำ	ประเทศ			
	ประเทศอังกฤษ	สาธารณรัฐแอฟริกาใต้	เครือรัฐออสเตรเลีย (รัฐวิกตอเรีย)	ราชอาณาจักรสวีเดน
ข้อยกเว้นการบังคับใช้โทษจำคุกชั้นต่ำกรณีมีปัจจัยอันควรลดโทษ (<i>Relief in view of mitigating factors</i>)			✓	
ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกชั้นต่ำกรณีมีพฤติการณ์พิเศษหรือ มีสถานการณ์ที่สำคัญและน่าสนใจ (<i>Relief available in exceptional or substantial and compelling circumstances</i>)	✓	✓	✓	✓
ข้อยกเว้นการกำหนดโทษต่ำกว่าระดับโทษจำคุกชั้นต่ำเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือ เพื่อหลีกเลี่ยงการลงโทษที่ไม่ยุติธรรม (<i>Relief in the “interest of justice” or to avoid an “unjust” sentence</i>)	✓			

บทที่ 5

บทวิเคราะห์ผลกระทบจากการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา และแนวทางการแก้ไขปัญหา

โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญานั้นมีทั้งข้อดีและข้อเสียในการบังคับใช้ ข้อดีของโทษจำคุกขั้นต่ำนั้นก็คือการทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับผลร้ายบางอย่างจากการกระทำของตน ตลอดจนทำให้ผู้คนในสังคมเกิดความเกรงกลัวจนไม่กล้าที่จะกระทำความผิด อย่างไรก็ตามโทษจำคุกขั้นต่ำก็มีข้อเสียเช่นกันซึ่งข้อเสียของโทษจำคุกขั้นต่ำนั้นก็คือ การที่ศาลไม่สามารถกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดที่ไม่น่าตำหนิ (guilty) และไม่สมควรที่จะได้รับโทษที่รุนแรงเท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้โทษนั้นรุนแรงเกินไป ไม่เหมาะสมและไม่ยุติธรรมกับผู้กระทำความผิด เมื่อเป็นเช่นนี้จึงต้องกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาค่าการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา โดยแนวทางที่ดีและเหมาะสมที่สุดคือ การคงไว้ซึ่งโทษจำคุกขั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญาเพื่อให้ข้อดีของโทษจำคุกขั้นต่ำยังคงอยู่ ในขณะที่เดียวกันก็บัญญัติกฎหมายที่ให้ศาลมีดุลพินิจมากยิ่งขึ้นในการลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำได้ หากมีกรณีพฤติการณ์พิเศษที่ผู้กระทำความผิดไม่น่าตำหนิ (guilty) และไม่สมควรที่จะได้รับโทษที่รุนแรงเท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำ ทั้งนี้ก็เพื่อให้ข้อเสียของโทษจำคุกขั้นต่ำได้รับการแก้ไข ตลอดจนทำให้โทษนั้นไม่รุนแรงเกินไป เหมาะสมและยุติธรรมกับตัวผู้กระทำความผิดมากที่สุด ในบทที่ 5 ว่าด้วยเรื่อง “บทวิเคราะห์ผลกระทบจากการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาและแนวทางการแก้ไขปัญหา” นี้ จะได้กล่าวต่อจากในส่วนของโทษจำคุกขั้นต่ำในระบบกฎหมายต่างประเทศ โดยจะได้ชี้ให้เห็นถึงข้อดีและข้อเสียของการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา วิเคราะห์ถึงปัญหาที่แท้จริงของการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา ขณะเดียวกันก็จะได้เสาะแสวงหาแนวทางที่สามารถนำมาใช้แก้ปัญหาค่าการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาได้อย่างตรงจุด โดยศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาค่าการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา ไม่ว่าจะเป็นการยกเลิกโทษจำคุกขั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญา การนำเอาเหตุผลโทษและเหตุบรรเทาโทษในประมวลกฎหมายอาญามาใช้ในการลงโทษให้ต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำ การบัญญัติกฎหมายที่ให้ดุลพินิจแก่ศาลในการลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำเพียงใดก็ได้กรณีมีพฤติการณ์พิเศษ ทั้งนี้เพื่อกำหนดแนวทางที่ดีและเหมาะสมที่สุดในการนำมาใช้แก้ปัญหาค่าการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา

5.1 ข้อดีของการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา

โทษจำคุกขั้นต่ำนั้นเป็นการที่ฝ่ายนิติบัญญัติกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำขึ้นมาเพื่อกำหนดกรอบการใช้ดุลพินิจของผู้พิพากษา กล่าวคือ ผู้พิพากษาจะไม่สามารถกำหนดโทษให้แตกต่างหรือต่ำไปกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำในความผิดฐานต่างๆที่กฎหมายกำหนดไว้ได้ เว้นแต่ปรากฏเหตุผลโทษหรือเหตุบรรเทาโทษ ยกตัวอย่างเช่น ความผิดฐานชิงทรัพย์จนเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 339¹ มีโทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี โทษจำคุกขั้นต่ำในความผิดฐานนี้ก็คือ 15 ปี ผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาคดีในความผิดฐานนี้นั้นจะไม่สามารถที่จะลงโทษให้ต่ำไปกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำนี้ได้ โทษจำคุกขั้นต่ำนั้นมีขึ้นมาก็เพื่อให้โทษนั้นไม่ลักลั่นกันในการพิจารณากำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดในแต่ละคดี กล่าวคือ โทษจำคุกขั้นต่ำจะเป็นการสร้างมาตรฐานในการใช้ดุลพินิจวินิจฉัยกำหนดโทษให้แก่ผู้พิพากษาโดยจะเป็นเครื่องมือในการที่จะทำให้ระดับอัตราโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดไม่แตกต่างกันมากและสามารถสร้างความเท่าเทียมในการพิจารณากำหนดโทษในความผิดแต่ละคดีได้ นอกจากนี้ วัตถุประสงค์หรือเหตุผลเบื้องหลังการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำที่สำคัญยิ่งกว่าเหตุผลข้างต้นก็คือ การที่โทษจำคุกขั้นต่ำนั้นสอดคล้องและเป็นไปตามหลักการของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิดและทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิด อันเป็นการยืนยันได้ว่าโทษจำคุกขั้นต่ำนั้นจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในสังคมไทยและจะเป็นการดำรงรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยของประชาชนได้เป็นอย่างดี

¹ มาตรา 339 ผู้ใดลักทรัพย์โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าในทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้าย เพื่อ

(1) ให้ความสะดวกแก่การลักทรัพย์หรือการพาทรัพย์นั้นไป

(2) ให้ยืมให้ซึ่งทรัพย์นั้น

(3) ยึดถือเอาทรัพย์นั้นไว้

(4) ปกปิดการกระทำความผิดนั้น หรือ

(5) ให้พ้นจากการจับกุมผู้นั้นกระทำความผิดฐานชิงทรัพย์

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปีและปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสองแสนบาท

ถ้าความผิดนั้นเป็นการกระทำที่ประกอบด้วยลักษณะดังที่บัญญัติไว้ในอนุมาตราหนึ่งอนุมาตราแห่ง มาตรา 335 หรือเป็นการกระทำต่อทรัพย์ที่เป็นโค กระบือ เครื่องกลหรือเครื่องจักร ที่มีอาชญากรรม มีไว้สำหรับประกอบอาชญากรรม ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสามแสนบาท

ถ้าการชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสี่แสนบาท

ถ้าการชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัส ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สามแสนบาทถึงสี่แสนบาท

ถ้าการชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

5.1.1 สอดคล้องกับทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิด

สาระสำคัญของแนวความคิดการลงโทษตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิดประการหนึ่งก็คือ เมื่อมนุษย์ทุกคนความสามารถที่จะคิด ตกลงใจ และลงมือกระทำการหรือไม่กระทำการบางอย่าง บุคคลเหล่านั้นย่อมต้องรับผิดชอบต่อสิ่งที่เขาได้ทำลงไป ทั้งการกระทำที่ดี หรือการกระทำที่ไม่ดี หากเป็นการกระทำที่ดี เขาย่อมได้รับผลตอบแทนที่ดี แต่หากเป็นการกระทำที่ไม่ดี เขาย่อมสมควรได้รับผลร้ายต่อสิ่งที่เขาทำ และถ้าการกระทำที่ไม่ดีนั้นเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนหรือละเมิดต่อกฎหมาย ผลร้ายที่เขาจะต้องได้รับก็คือการลงโทษ ซึ่งการที่เขาได้รับโทษนั้นนอกจากจะต้องมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นก่อน เหตุผลเชิงลึกหรือเจตนารมณ์ของการลงโทษผู้กระทำความผิดตามทฤษฎีนี้ก็คือ เพื่อเป็นการทดแทนหรือตอบแทนในสิ่งที่เขาได้คิดหรือตัดสินใจกระทำลงไปโดยไม่ได้พิจารณาจากปัจจัยหรือเหตุอื่นๆ การลงโทษตามทฤษฎีนี้จะพิจารณาเพียงว่าเมื่อมีบุคคลใดกระทำความผิด เขาย่อมสมควรรับผิดชอบต่อการกระทำของเขาหรือสมควรได้รับการทดแทนบางอย่าง และการทดแทนที่สังคมยอมรับได้นี้ก็คือการลงโทษนั่นเอง²

เมื่อนำหลักคิดเรื่องที่ว่า การลงโทษเป็นการทดแทนหรือตอบแทนการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิดข้างต้นมาวิเคราะห์ถึงความสอดคล้องกับการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาแล้วจะเห็นได้ว่าการที่ฝ่ายนิติบัญญัติได้บัญญัติกำหนดให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำอยู่ในความผิดฐานที่มีความร้ายแรงต่างๆ เช่น ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 276³ ที่มีโทษจำคุกขั้นต่ำ 4 ปี หรือความผิดฐานฆ่าผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 288⁴ ที่มีโทษจำคุกขั้นต่ำ 15 ปี ต่างมีเหตุผลเชิงลึกหรือเจตนารมณ์ในการกำหนดโทษจำคุกขั้นต่ำนี้เพื่อเป็นการให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับผลร้ายหรือได้รับการลงโทษจากสิ่งที่ตนเองได้กระทำลงไป แม้ผู้พิพากษาจะมีอำนาจในการพิจารณากำหนดโทษที่จะลงแก่ตัวผู้กระทำความผิดมากน้อยเพียงใดก็ได้แต่ก็ไม่อาจที่จะกำหนดโทษให้ต่ำกว่ากรณีเกณฑ์ขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าหลักคิดเบื้องหลังของการมีอยู่ของโทษจำคุกขั้นต่ำหรือการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในประเทศไทยนั้นก็นำมาจากหลักคิดของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิดที่ว่าเมื่อบุคคลใด

² ดู หัวข้อ 2.1.1 ทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิด (Retribution)

³ มาตรา 276 ผู้ใดข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่นโดยขู่เข็ญด้วยประการใด ๆ โดยใช้กำลังประทุษร้ายโดยผู้อื่นนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้ผู้อื่นนั้นเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่แปดพันบาทถึงสี่หมื่นบาท

⁴ มาตรา 288 ผู้ใดฆ่าผู้อื่น ต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี

กระทำความผิด บุคคลเหล่านั้นสมควรที่จะได้รับการทดแทนหรือสมควรที่จะต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของเขา การมีโทษจำคุกขั้นต่ำที่กำหนดไว้จะเป็นการยืนยันว่าเมื่อบุคคลใดได้กระทำความผิด บุคคลผู้นั้นจะต้องแสดงความรับผิดชอบหรือต้องได้รับการทดแทนจากสิ่งที่เขาทำลงไป บุคคลไม่อาจหลีกเลี่ยงไปจากผลร้ายที่เขาควรได้รับจากการอันละเมิดต่อกฎหมายที่เขาได้กระทำลงได้ เพราะฉะนั้น การมีอยู่และการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาจึงมีหลักคิดมาจากหลักการของ ทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิดที่ว่าเมื่อบุคคลใดกระทำความผิด บุคคลเหล่านั้นสมควรที่จะได้รับการทดแทนหรือสมควรที่จะต้องรับผิดชอบต่อการกระทำ ความผิดของตน

สาระสำคัญของแนวความคิดการลงโทษตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้น ทดแทนผู้กระทำความผิดอีกประการหนึ่งก็คือ ผู้กระทำความผิดทุกคนต้องถูกลงโทษโดยไม่มี ข้อยกเว้นเพื่อเป็นการดำรงรักษาไว้ซึ่งความยุติธรรม หมายความว่า เมื่อการกระทำความผิดย่อมเป็น การละเมิดหรือฝ่าฝืนกฎเกณฑ์แห่งความยุติธรรม ผู้กระทำความผิดนั้น ไม่ว่าจะ เป็นใครก็ตาม หาก เป็นผู้ละเมิดหรือฝ่าฝืนต่อกฎเกณฑ์แห่งความยุติธรรม ก็จะต้องถูกลงโทษทุกๆ คน แม้ว่าการลงโทษ บุคคลนั้นจะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใดๆ ต่อสังคมก็ตาม การลงโทษตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการ แก้แค้นทดแทนนี้เป็นการดำรงรักษาไว้ซึ่งกฎเกณฑ์แห่งความยุติธรรมที่ได้ถูกละเมิดไปโดยผู้กระทำ ความผิด⁵

เมื่อนำหลักคิดเรื่องที่ว่า การลงโทษเป็นการดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรมของทฤษฎีการ ลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิดข้างต้นมาวิเคราะห์ถึงความสอดคล้องกับการ บังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาแล้วจะเห็นได้ว่า การที่ประมวลกฎหมายอาญา ได้บัญญัติให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำในความผิดฐานที่มีความร้ายแรงมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้พิพากษา พิจารณากำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลยอยู่ภายใต้กรอบเกณฑ์ขั้นต่ำ การกำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลย นั้นจะต้องไม่ต่ำไปกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งก็เป็นการแสดงให้เห็นอีกนัยหนึ่งว่าการ บังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในประเทศไทยก็มีเหตุผลเชิงลึกมาจากความมุ่งหมายเพื่อที่จะดำรงความ ยุติธรรมไว้ในสังคม กล่าวคือ เมื่อมีการกระทำความผิดที่มีโทษจำคุกขั้นต่ำที่กำหนดไว้ย่อมแสดงให้เห็น ว่ามีการละเมิดต่อกฎเกณฑ์แห่งความยุติธรรมเกิดขึ้น ผู้กระทำความผิดย่อมต้องได้รับผลจากการที่เขา ละเมิดต่อกฎเกณฑ์แห่งความยุติธรรม ซึ่งผลดังว่านั้นก็คือการจำต้องถูกพิพากษาจำคุกเป็นจำนวนไม่ น้อยไปกว่าโทษขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนดทุกๆ คนเพื่อเป็นการดำรงหรือรักษาไว้ซึ่งความถูกต้อง

⁵ ดู หัวข้อ 2.1.1 ทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิด (Retribution)

และความยุติธรรมที่ได้ถูกละเมิดโดยบุคคลดังกล่าว เพราะฉะนั้น การมีอยู่และการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา นอกจากจะมีหลักคิดมาจากหลักการลงโทษเพื่อเป็นการทดแทนหรือตอบแทนการกระทำผิดของผู้กระทำความผิดตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้น ทดแทนผู้กระทำความผิดแล้ว ยังมีหลักคิดมาจากหลักการของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้น ทดแทนผู้กระทำความผิดที่ว่า การลงโทษเป็นการดำรงรักษาไว้ซึ่งความยุติธรรมด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในหลายๆครั้งจะเห็นได้ว่าไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มโทษจำคุกขั้นต่ำให้มีอัตราโทษที่สูงขึ้น หรือเพิ่มให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำในความผิดที่ไม่มีโทษจำคุกขั้นต่ำมาก่อน หรือเพิ่มหลักกฎหมายใหม่และหลักกฎหมายนั้นได้บัญญัติให้มีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำด้วย ต่างก็มีเจตนารมณ์เพื่อให้โทษนั้นสาสมและเหมาะสมกับการกระทำผิดที่ถือว่าร้ายแรงหรือเกิดขึ้นมากในสังคมไทยในแต่ละยุคสมัย ยกตัวอย่างเช่น การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 2 โดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 11 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515⁶ ในส่วนของมาตรา 339 วรรคแรก ซึ่งจากเดิมมีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี ก็มีการแก้ไขอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำให้สูงขึ้นเป็นจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี หรือ การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 3 โดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 41 ลงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2519⁷ ในส่วนของมาตรา 206 ซึ่งจากเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี ก็มีการแก้ไขระวางโทษเปลี่ยนเป็นระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี หรือ การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 9 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 17) พ.ศ.2547⁸ และการ

⁶ เหตุผลในการออกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 11 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 ก็คือ คณะปฏิวัติมีความปรารถนาจะให้ประชาชนได้รับความสงบสุขและปลอดภัยจากอาชญากรรม พร้อมกันนั้นได้เล็งเห็นว่า **อัตราโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดบางประเภทตามประมวลกฎหมายอาญายังไม่เพียงพอต่อการป้องกันและปราบปราม สมควรแก้ไขให้สูงขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ณ ขณะนั้น**

⁷ เหตุผลในการออกคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 41 ลงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2519 ก็คือ **อัตราโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดเกี่ยวกับการหมิ่นประมาทหรือดูหมิ่นพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ราชาธิบดี ราชนินี ราชสามี รัชทายาท หรือประมุขแห่งรัฐต่างประเทศ เจ้าพนักงานซึ่งปฏิบัติกรตามหน้าที่ ศาลหรือผู้พิพากษา และประชาชนทั่วไป ตลอดจนการกระทำเพื่อเหยียดหยามประเทศชาติ รัฐต่างประเทศซึ่งมีสัมพันธไมตรี หรือการกระทำอันเป็นการเหยียดหยามศาสนาและความผิดเกี่ยวกับการต่อสู้หรือขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติกรตามหน้าที่ หรือขัดขวางการพิจารณา หรือพิพากษาของศาล ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน จึงเห็นเป็นการสมควรให้แก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษให้สูงขึ้น**

⁸ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 17) พ.ศ. 2547 ก็คือ ณ ขณะนั้นมีการใช้เอกสาร วัตถุอื่นใดหรือข้อมูลที่จัดทำขึ้นในลักษณะ **บัตรอิเล็กทรอนิกส์** เช่น บัตรเครดิต บัตรเดบิต บัตรสมาร์ตการ์ด หรือบัตรอื่นใดในลักษณะคล้ายกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประโยชน์ในการชำระค่าสินค้า ค่าบริการ หรือหนี้อื่น หรือให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใด กำลังเพิ่มปริมาณและประเภทการใช้งานอย่างแพร่หลาย และปรากฏว่า

แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 10 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 18) พ.ศ. 2550⁹ ที่ต่างได้บัญญัติมาตราเพิ่มเข้ามาและบางมาตราก็มีโทษจำคุกขั้นต่ำปรากฏอยู่ด้วย เป็นต้น การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำเพื่อให้โทษนั้นเหมาะสมและเหมาะสมกับการกระทำความผิดที่ถือว่าร้ายแรงหรือเกิดขึ้นมากในสถานการณ์ ณ ขณะนั้น ย่อมเป็นการแสดงให้เห็นว่าอัตราโทษนั้นต้องเหมาะสมกับความผิดและการลงโทษจะต้องเหมาะสมกับการกระทำความผิดอันเป็นหลักการสำคัญประการหนึ่งของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิด เพราะฉะนั้น เมื่อวิเคราะห์จากการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันแล้ว การมีอยู่และการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาจึงมีที่มาหรือแนวความคิดเบื้องหลังประการหนึ่งมาจากหลักคิดของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิดที่ว่าจำนวนโทษต้องพอเหมาะกับความผิดเพื่อให้ผู้กระทำความผิดได้รับผลร้ายอย่างสาสมกับสิ่งที่ตนกระทำลงไป

กล่าวโดยสรุปคือ เหตุผลสำคัญประการหนึ่งที่ฝ่ายนิติบัญญัติได้กำหนดให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญานั้นก็มีที่มาจากหลักคิดของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิด ไม่ว่าจะเป็นหลักคิดว่าด้วยเรื่องการลงโทษเพื่อเป็นการทดแทนหรือตอบแทนการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิด หลักคิดว่าด้วยเรื่องการลงโทษเพื่อเป็นการดำรงรักษาไว้ซึ่งความยุติธรรม หรือหลักคิดว่าด้วยเรื่องการลงโทษจะต้องสาสมกับการกระทำความผิด ทั้งนี้ก็เพื่อให้ผู้กระทำความผิดนั้นได้รับผลร้ายจากการกระทำความผิดของตนเองอย่างสาสม อันจะเป็นการดำรงรักษาไว้ซึ่งความยุติธรรมในสังคมและนำมาซึ่งความสงบสุขของสังคมโดยรวมในท้ายที่สุด

5.1.2 สอดคล้องกับทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิด

สาระสำคัญประการหนึ่งของแนวความคิดการลงโทษตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อที่จะทำให้สามารถยับยั้งป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของผู้กระทำความผิด ตลอดจนข่มขู่คนในสังคมให้

ได้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับบัตรและลักลอบนำเข้าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของผู้อื่นมาใช้อันส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและผู้บริโภคในวงกว้าง จึงเห็นเป็นการสมควรให้กำหนดความผิดอาญาสำหรับการกระทำความผิดเกี่ยวกับบัตรและข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวเพิ่มเติมให้ครอบคลุมการกระทำความผิดในรูปแบบต่างๆ และให้มีอัตราโทษเหมาะสมกับความร้ายแรงของการกระทำความผิด

⁹ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 18) พ.ศ. 2550 ก็คือ ณ ขณะนั้นการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติได้มีความรุนแรงและมีรูปแบบที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ซึ่งได้มีการใช้ *หนังสือเดินทาง* เป็นเครื่องมือในการกระทำการดังกล่าวอันเป็นการส่งผลกระทบต่อความมั่นคงภายในประเทศและต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จึงเห็นเป็นการสมควรในการขยายขอบเขตของการกระทำความผิดเกี่ยวกับหนังสือเดินทางให้กว้างขึ้น และสมควรกำหนดอัตราโทษให้เหมาะสมกับความผิด

เกิดความเกรงกลัวต่อโทษจนไม่กล้าที่จะกระทำความผิดก็คือ การลงโทษนั้นต้องมีความแน่นอน (Certainty of punishment) การลงโทษที่มีความแน่นอนนี้หมายความว่า เมื่อมีการกระทำความผิด หรือการประกอบอาชญากรรมขึ้นในสังคม ผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษ ไม่ว่าความผิดนั้นจะเป็นความผิดที่ร้ายแรงมากเพียงใด หรือแม้จะเป็นความผิดที่เลวร้ายน้อยที่สุด บุคคลเหล่านั้นก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือหลีกเลี่ยงไปจากโทษตามที่กฎหมายกำหนดได้ หลักการลงโทษที่มีความแน่นอนนั้นจะถูกบันทึกไว้ในความทรงจำของผู้กระทำความผิดว่าหากตนได้กระทำความผิดอีกครั้งก็จะต้องได้รับโทษอันก่อให้เกิดความเจ็บปวด ทุกข์ทรมาน เหมือนดังเมื่อครั้งที่ตนเคยได้กระทำความผิดครั้งก่อนแน่นอน บุคคลเหล่านั้นก็จะตัดสินใจที่จะไม่กระทำความผิดอีกครั้งหนึ่ง ยิ่งไปกว่านั้น ความแน่นอนของการลงโทษยังส่งผลไปสู่จิตใจเบื้องต้นของผู้คนในสังคมที่ยังไม่เคยกระทำความผิดให้ตระหนักและเกรงกลัวถึงผลที่จะเกิดขึ้นหากได้กระทำความผิดหรือหากได้ประกอบอาชญากรรม เนื่องจากมีการลงโทษผู้กระทำความผิดเป็นตัวอย่างเป็นตัวอย่างให้เห็นแล้ว¹⁰

เมื่อนำหลักคิดเรื่องที่ว่า การลงโทษต้องมีความแน่นอน (Certainty of punishment) ของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิดข้างต้นมาวิเคราะห์ถึงความสอดคล้องกับการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาแล้วจะเห็นได้ว่าการที่ประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำอยู่ในความผิดฐานที่มีความร้ายแรงต่างๆ เช่น ความผิดฐานทำร้ายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ผู้นั้นถึงแก่ความตายตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 290¹¹ ที่มีโทษจำคุกขั้นต่ำ 3 ปีหรือความผิดฐานชิงทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 339¹² ที่มีโทษจำคุกขั้นต่ำ 5 ปี ต่างมีความมุ่งหมายหรือเจตนารมณ์ในการกำหนดโทษจำคุกขั้นต่ำนี้เพื่อเป็นการยืนยันว่าผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษอย่างแน่นอน โดยแม้ผู้พิพากษาจะมีอำนาจในการพิจารณากำหนดโทษที่จะลงแก่ตัวผู้กระทำความผิดมากน้อยเพียงใดก็ได้แต่อย่างไรก็ดี ก็เป็นที่แน่นอนและชัดเจนว่าผู้พิพากษาจะต้องกำหนดโทษจำคุกไม่น้อยไปกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำ ซึ่งก็เป็นการแสดงให้เห็น

¹⁰ ดู หัวข้อ 2.1.2 ทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิด (Deterrent)

¹¹ มาตรา 290 ผู้ใดมิได้มีเจตนาฆ่า แต่ทำร้ายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ผู้นั้น ถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี

¹² มาตรา 339 ผู้ใดลักทรัพย์โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าในทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้าย เพื่อ

(1) ให้ความสะดวกแก่การลักทรัพย์หรือการพาทรัพย์นั้นไป

(2) ให้อยู่ในซึ่งทรัพย์นั้น

(3) ยึดถือเอาทรัพย์นั้นไว้

(4) ปกปิดการกระทำความผิดนั้น หรือ

(5) ให้พ้นจากการจับกุมผู้นั้นกระทำความผิดฐานชิงทรัพย์

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปี ถึงสิบปีและปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสองหมื่นบาท

เห็นว่าหลักคิดเบื้องหลังของการมีอยู่ของโทษจำคุกขั้นต่ำหรือการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญานั้นก็นำมาจากหลักคิดของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิดในเรื่องที่ว่า การลงโทษนั้นต้องมีความแน่นอน เนื่องจากเมื่อผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดฐานที่มีโทษจำคุกขั้นต่ำ ย่อมเป็นการแสดงให้เห็นว่าเขานั้นจะต้องได้รับโทษจำคุกตามกรอบเกณฑ์ขั้นต่ำตามกฎหมาย ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ แม้ความผิดฐานนั้นๆจะไม่ได้มีความร้ายแรงหรือรุนแรงมากก็ตาม เพราะฉะนั้น การมีอยู่และการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา จึงมีหลักคิดมาจากหลักการของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิดที่ว่า การลงโทษนั้นต้องมีความแน่นอน (Certainty of punishment)

สาระสำคัญของแนวความคิดการลงโทษตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิดอีกประการหนึ่งก็คือ การลงโทษนั้นต้องมีความเคร่งครัดหรือรุนแรง (Severity of punishment) หมายความว่า การลงโทษที่จะสามารถข่มขู่ยับยั้งการกระทำความผิดของบุคคลทั้งในมุมมองของผู้ที่เคยกระทำความผิดไปแล้วไม่使他กระทำความผิดซ้ำ และมุมมองของบุคคลอื่นในสังคมที่มีความคิดที่จะกระทำความผิดไม่使他ตัดสินใจที่จะกระทำความผิดได้ การลงโทษนั้นจะต้องมีความเคร่งครัดและมีความรุนแรงเพียงพอที่จะทำให้ผู้กระทำความผิดตระหนักถึงความร้ายแรงของผลร้ายอันเกิดจากการกระทำความผิดและผลร้ายที่เกิดจากการกระทำความผิดหรือโทษที่จะได้รับนั้นต้องมากเกินกว่าประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดจะได้รับจากการประกอบอาชญากรรมด้วย¹³

เมื่อนำหลักคิดเรื่องที่ว่า การลงโทษต้องมีความเคร่งครัดหรือรุนแรง (Severity of punishment) ของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิดข้างต้นมาวิเคราะห์ถึงความสอดคล้องกับการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาแล้วจะเห็นได้ว่า การที่ประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำในความผิดฐานที่มีความร้ายแรงหลากหลายฐานความผิด ไม่ว่าจะเป็น ความผิดฐานฆ่าผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288¹⁴ หรือความผิดฐานปล้นทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 340¹⁵ หรือความผิดฐานอื่นๆ ล้วนเป็นการแสดงให้เห็นว่า ฝ่ายนิติบัญญัติไม่ได้ต้องการให้ผู้พิพากษาใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษให้ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำในความผิดที่รุนแรงและสร้างผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนเป็นอย่างมาก เช่น ในกรณีความผิดฐานฆ่าผู้อื่น โทษจำคุกต่ำสุดที่ผู้พิพากษากำหนดได้ก็คือโทษจำคุก 15 ปี

¹³ ดู หัวข้อ 2.1.2 ทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิด (Deterrent)

¹⁴ มาตรา 288 ผู้ใดฆ่าผู้อื่น ต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี

¹⁵ มาตรา 340 ผู้ใดชิงทรัพย์โดยร่วมกันกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่ สามคนขึ้นไป ผู้นั้นกระทำความผิดฐานปล้นทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่สิบปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสามหมื่นบาท

หรือกรณีความผิดฐานปล้นทรัพย์ โทษจำคุกต่ำสุดที่ผู้พิพากษากำหนดได้ก็คือโทษจำคุกจำนวน 10 ปี ทำให้สามารถพิจารณาได้ว่าการพิจารณากำหนดโทษในประเทศไทยในความผิดฐานมีโทษจำคุกขั้นต่ำ จะมีลักษณะที่รุนแรงและเคร่งครัด บุคคลผู้ซึ่งกระทำความผิดจะต้องได้รับโทษจำคุกในอัตราอย่างน้อยที่สุดเท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำตามที่กฎหมายบัญญัติ ส่งผลให้บุคคลในสังคมไม่ว่าจะเป็นผู้ที่เคยกระทำความผิดมาก่อนหรือผู้ที่ไม่เคยกระทำความผิดและคิดที่จะกระทำความผิดเกิดความเกรงกลัวต่อโทษที่ตนจะได้รับ เนื่องจากหากตนได้กระทำความผิดไปและไม่ปรากฏเหตุผลโทษใดๆในคดีเลย ตนจะต้องถูกพิพากษาจำคุกมากกว่าหรือเท่ากับเกณฑ์ขั้นต่ำ อันเป็นการตัดสิทธิ เสรีภาพในการใช้ชีวิตและสิทธิอื่นใดอันบุคคลควรจะได้รับเป็นระยะเวลาหนึ่ง เพราะฉะนั้น จะเห็นได้ว่าการมีอยู่และการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา นอกจากจะมีหลักคิดมาจากหลักการที่ว่า การลงโทษนั้นต้องมีความแน่นอนตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิดแล้วยังมีหลักคิดมาจากหลักการของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิดที่ว่า การลงโทษต้องมีความเคร่งครัดหรือรุนแรง (Severity of punishment) ด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในหลายๆครั้งจะเห็นได้ว่านอกจากที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้โทษนั้นสาสมและเหมาะสมกับการกระทำความผิด ยังพบว่ายังมีเจตนารมณ์ในการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้บุคคลทั่วไปในสังคมเกิดความเกรงกลัวจนไม่กล้าที่จะกระทำความผิด อันจะส่งผลเป็นการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในสังคมไทยด้วย ยกตัวอย่างเช่น *การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 1 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2502*¹⁶ ซึ่งมีเหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการและความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือ *การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 4 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2525*¹⁷ ซึ่งมีเหตุผลในการแก้ไข

¹⁶ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2502 ก็คือ การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการและความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมส่งผลเสียหายร้ายแรงแก่รัฐและประชาชน *โทษสำหรับการกระทำความผิดดังที่กล่าวข้างต้น ณ ขณะที่มีการตราพระราชบัญญัติมีอัตราต่ำกว่าที่ควร จึงเห็นเป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษให้สูงขึ้นและกำหนดโทษขั้นต่ำไว้ด้วย เพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดดังกล่าวนี้ให้ได้ผลดียิ่งขึ้นต่อไป*

¹⁷ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2525 ก็คือ *อาชญากรรมที่เป็นความผิดที่เกี่ยวกับเพศและความผิดต่อเสรีภาพมีความรุนแรงมากขึ้น ความผิดฐานลักทรัพย์โดยเฉพาะทรัพย์ที่เป็นพระพุทธรูป และโคหรือกระบือของผู้มีอาชีพการกรรมก็มีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งแม้ความผิดเหล่านี้บางกรณีได้มีการเพิ่มอัตราโทษมาแล้วตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 11 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 แต่ก็เห็นเป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษให้สูงขึ้น เพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในลักษณะดังกล่าวนี้ให้ได้ผลดียิ่งขึ้นต่อไป*

เพิ่มเติมเพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับเพศและความผิดต่อเสรีภาพ รวมทั้งความผิดฐานลักทรัพย์โดยเฉพาะทรัพย์ที่เป็นพระพุทธรูป และโคหรือกระบือของผู้มีอาชีพกสิกรรม หรือ การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 5 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2530¹⁸ ซึ่งมีเหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์เกี่ยวกับโค กระบือ หรือเครื่องมือเครื่องใช้ หรือเครื่องจักรกลของเกษตรกรหลายจำและเกรงกลัวต่ออาญาแผ่นดิน หรือ การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 8 โดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.2546¹⁹ ซึ่งมีเหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับการก่อการร้าย ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงเหตุผลหรือเจตนารมณ์ในการออกพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาและพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาข้างต้นแล้วจะพบว่า ต่างมีเหตุผลหรือเจตนารมณ์ที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน คือ เพื่อให้บุคคลในสังคมไม่ว่าจะเป็นผู้ที่เคยกระทำความผิดมาแล้วหรือยังไม่เคยกระทำความผิด เกรงกลัวต่อโทษที่ตนจะได้รับหากกระทำความผิด รู้สึกสำนึกในการกระทำความผิด หลายจำ และไม่กล้าที่จะกระทำความผิดอีก อันเป็นหลักคิดพื้นฐานที่สำคัญของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิด เพราะฉะนั้น เมื่อวิเคราะห์จากการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันแล้ว นอกจากหลักคิดของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำ

¹⁸ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2530 ก็คือ อาชญากรรมที่เป็นความผิดฐานลักทรัพย์เกี่ยวกับโค กระบือ หรือเครื่องมือเครื่องใช้ หรือเครื่องจักรกลของเกษตรกรได้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก สร้างความเดือดร้อนแก่เกษตรกรอย่างยิ่งเพราะเมื่อถึงฤดูกาลทำนาหรือเพาะปลูก เกษตรกรไม่สามารถหาโค กระบือ หรือเครื่องจักรกลต่างๆมาทำการเพาะปลูกได้ทันตามฤดูกาล ซึ่งแม้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะได้คอยสอดส่องดูแลอยู่ตลอดและจับกุมผู้กระทำความผิดเพื่อนำตัวมาลงโทษแล้วก็ตามแต่ก็ไม่ทำให้ผู้กระทำความผิดหลายจำหรือเกรงกลัวอาญาแผ่นดิน ทั้งนี้ก็เพราะกฎหมายกำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดไว้ต่ำ จึงเห็นเป็นการสมควรให้แก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษให้สูงขึ้น เพื่อให้ผู้กระทำความผิดหลายจำและเกิดความเกรงกลัวต่ออาญาแผ่นดิน

¹⁹ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2546 ก็คือ เนื่องจากสถานการณ์ ณ ขณะนั้น มีภัยคุกคามจากการก่อการร้ายโดยมุ่งประสงค์ต่อชีวิตของประชาชนผู้บริสุทธิ์หรือทำลายทรัพย์สินให้เกิดความเสียหายเพื่อสร้างความปั่นป่วนโดยให้เกิดความหวาดกลัวในหมู่ประชาชนและทำให้เกิดความวุ่นวายในประเทศ หรือเพื่อบังคับขู่เข็ญให้รัฐบาลไทย รัฐบาลของรัฐใด หรือองค์การระหว่างประเทศ จำยอมต้องกระทำหรือละเว้นการกระทำตามที่มีการเรียกร้องของผู้ก่อการร้าย ซึ่งการกระทำเช่นนั้นได้เกิดขึ้นในประเทศใกล้เคียงและมีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้นภายในประเทศอันจะมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศอย่างร้ายแรง นอกจากนี้ การกระทำดังกล่าวยังเป็นการกระทำในลักษณะการร่วมมือกระทำความผิดระหว่างประเทศ ซึ่งคณะรัฐมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้มีมติที่ 1373 เมื่อวันที่ 28 กันยายน ค.ศ.2001 ขอให้ทุกประเทศร่วมมือดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกระทำใดที่เป็น การก่อการร้าย รวมถึงการสนับสนุนทางทรัพย์สินหรือกรณีอื่นใดที่มีวัตถุประสงค์จะนำไปใช้ดำเนินการก่อการร้ายหรือเป็นสมาชิกขององค์กรก่อการร้าย โดยเหตุที่การก่อการร้ายเป็นการกระทำที่เป็นภัยร้ายแรงต้องแก้ไขปัญหายุ่งยากอย่างรวดเร็ว จึงเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นเร่งด่วนอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ เพื่อรักษาความปลอดภัยของประเทศและความปลอดภัยของสาธารณะ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดนี้

ความผิด การมีอยู่และการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญายังมีที่มาหรือแนวความคิดเบื้องหลังอีกประการหนึ่งมาจากหลักคิดของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิดที่ว่า การลงโทษจะต้องเป็นไปเพื่อข่มขู่ยับยั้งให้บุคคลในสังคมเกิดความเกรงกลัว ไม่กล้าที่จะกระทำความผิดด้วย

กล่าวโดยสรุปคือ เหตุผลสำคัญอีกประการหนึ่งที่ฝ่ายนิติบัญญัติได้กำหนดให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญานั้น นอกจากมีที่มาจากหลักคิดของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิดแล้ว ก็มีที่มาจากหลักคิดของทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิดด้วย ไม่ว่าจะเป็นหลักคิดเรื่องที่ว่า การลงโทษต้องมีความแน่นอน (Certainty of punishment) หลักคิดเรื่องที่ว่า การลงโทษต้องมีความเคร่งครัดหรือรุนแรง (Severity of punishment) หรือหลักคิดที่ว่า ด้วยเรื่องการลงโทษเพื่อให้ผู้คนในสังคมเกรงกลัวต่อโทษจนไม่กล้าที่จะกระทำความผิด ทั้งนี้ก็เพื่อให้ผู้คนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่เคยกระทำความผิดมาแล้วหรือยังไม่เคยกระทำความผิด เกรงกลัวต่อความรุนแรงของโทษที่จะต้องถูกจองจำในคุกเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนด ซึ่งเมื่อผู้คนในสังคมเกรงกลัวต่อการลงโทษแล้วย่อมไม่ประกอบอาชญากรรมใดๆ ส่งผลให้สังคมเกิดความสงบสุข ปลอดภัยจากอาชญากรรม และจะเป็นการดำรงรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยของประชาชนได้ในท้ายที่สุด

5.2 ข้อเสียและปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา

แม้การบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำจะทำให้การพิจารณากำหนดโทษของผู้พิพากษาในแต่ละคดีไม่ลักลั่นกัน เป็นเครื่องมือที่ยืนยันได้ว่าผู้กระทำความผิดจะได้รับผลร้ายจากสิ่งที่เขากระทำลงไปอย่างแน่นอน ตลอดจนก่อให้เกิดความเกรงกลัวจนไม่กล้าที่จะกระทำความผิดตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิดและทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิดตามลำดับแล้ว แต่การบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำก็อาจนำไปสู่ปัญหาที่สำคัญบางประการได้แก่ ปัญหาการถูกจำกัดการใช้ดุลพินิจของศาลในการพิจารณากำหนดโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด ซึ่งก็มีที่มาจากการที่ฝ่ายนิติบัญญัติได้บัญญัติเกณฑ์ขั้นต่ำขึ้นมาจำกัดกรอบการใช้ดุลพินิจของผู้พิพากษาให้ไม่สามารถกำหนดโทษให้ต่ำไปกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำเพื่อให้โทษนั้นเหมาะสมกับผู้กระทำความผิดได้ ทั้งนี้ เมื่อการกระทำความผิดในแต่ละคดีนั้นล้วนมีความหลากหลายแตกต่างกัน บางครั้งจึงอาจเกิดคดีที่ผู้กระทำความผิดนั้นไม่น่าตำหนิ (guilty) และไม่สมควรที่จะได้รับโทษที่รุนแรงเท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำ การมีโทษจำคุกขั้นต่ำจะเป็นการทำให้ผู้พิพากษาไม่สามารถกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดที่ไม่น่าตำหนิ

ได้อย่างเหมาะสม ผู้พิพากษาจะไม่สามารถนำเหตุพฤติการณ์ต่างๆ เช่น กรณีผู้กระทำความผิดไม่ได้มีเจตนาชั่วร้าย กรณีสภาพการกระทำความผิดสมควรได้รับโทษสถานเบา หรือกรณีมีพฤติการณ์แห่งคดีที่ไม่สมควรได้รับโทษที่รุนแรง มาใช้ประกอบการพิจารณากำหนดโทษให้เหมาะสมกับตัวผู้กระทำความผิด ส่งผลให้โทษนั้นรุนแรงเกินไป ไม่เหมาะสมกับตัวเขาและไม่อาจนำมาซึ่งความยุติธรรมได้ในท้ายที่สุด

อนึ่ง เพื่อให้สามารถเข้าใจและตระหนักถึงปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาอย่างถ่องแท้ พึงจะได้กล่าวถึงปัญหาดังกล่าวนี้ทั้งในแง่ของปัญหาทางทฤษฎีและปัญหาในทางปฏิบัติ ซึ่งได้แก่ ปัญหาความไม่สอดคล้องของการกำหนดโทษกับหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล และปัญหาการถูกจำกัดการใช้ดุลพินิจของศาลในการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด พร้อมกันนี้ ยังได้ยกตัวอย่างกรณีศึกษาที่อาจเกิดขึ้นจริงในสังคมไทยอันมีที่มาจากปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย

5.2.1 ปัญหาความไม่สอดคล้องของการกำหนดโทษกับหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล

หลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล (Individualization of punishment) มีสาระสำคัญว่า การปฏิบัติหรือการลงโทษผู้กระทำความผิดจะต้องคำนึงถึงบุคลิกลักษณะ อุปนิสัยใจคอ เพศ อายุ ภูมิหลัง เจตนาชั่วร้าย สาเหตุของการกระทำความผิด พร้อมทั้งพฤติการณ์ประกอบการกระทำความผิดว่าเป็นเช่นใด ผู้กระทำความผิดนั้นเป็นคนที่มีความตั้งใจเต็มใจเหยียดหยามผู้ร้าย มีจิตใจชั่วช้าอยู่ในกมลสันดานซึ่งยากเกินกว่าจะแก้ไข หรือเขาเป็นผู้กระทำความผิดที่ได้กระทำผิดไปโดยพลั้งพลาดขาดสติ กระทำความผิดไปโดยอารมณ์ชั่ววูบ รู้เท่าไม่ถึงการณ์ ซึ่งพอจะมีทางแก้ไขให้เขากลับมาเป็นคนดีได้ หากเขาเป็นผู้กระทำความผิดที่มีความตั้งใจเต็มใจเหยียดหยามผู้ร้ายหรือมีจิตใจชั่วช้าอยู่ในกมลสันดาน กระทำความผิดโดยมีความโหดร้ายทารุณก็จำเป็นที่จะต้องลงโทษให้หนักหรือใช้วิธีการกันออกไปจากสังคมให้นานเท่าที่จะสามารถทำได้ เช่น อาจใช้วิธีการลงโทษโดยจำคุกตลอดชีวิต และหากเป็นกรณีที่มีความรุนแรงถึงขั้นประหารชีวิตก็พึงสมควรประหารชีวิต เพื่อให้เป็นการป้องกันและคุ้มครองผู้คนในสังคมให้ได้รับความปลอดภัยจากผู้กระทำความผิดในลักษณะดังกล่าว แต่ถ้าเขาเป็นผู้กระทำความผิดที่ทำไปโดยพลั้งพลาดขาดสติหรือกระทำความผิดไปโดยอารมณ์ชั่ววูบ ไม่ได้มีจิตใจเลวทรามต่ำช้าอยู่ในกมลสันดาน ทั้งสมควรได้รับการลดโทษหรือบรรเทาโทษ ก็ควรที่จะให้โอกาสเข้าในการกลับตัวกลับใจและพิจารณากำหนดโทษไปตามความหนักเบาของพฤติการณ์แห่งคดี เพื่อให้เขา

ได้รับโทษตามที่เหมาะสมและสอดคล้องกับระดับความรุนแรงในการกระทำความผิดของเขาอย่างแท้จริง²⁰

เมื่อนำหลักคิดอันเป็นสาระสำคัญของหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคลดังกล่าว มาวิเคราะห์ถึงความสอดคล้องกับการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาแล้วจะเห็นได้ว่า การที่ฝ่ายนิติบัญญัติได้กำหนดให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำในความผิดร้ายแรงบางฐาน แม้จะมีเจตนารมณ์ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิด และทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิด แต่ในเมื่อผู้กระทำความผิดนั้นมีความหลากหลายและสภาพพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดล้วนมีความแตกต่างกัน การจำกัดกรอบไว้แค่เพียงว่าความผิดที่ร้ายแรงไม่ควรลงโทษต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำนั้นย่อมไม่เพียงพอต่อการอำนวยความยุติธรรมแก่สังคม การมีเกณฑ์ขั้นต่ำย่อมเป็นการจำกัดกรอบการใช้ดุลพินิจของผู้พิพากษาไม่ให้ผู้พิพากษาพิจารณากำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดแต่ละรายได้อย่างเหมาะสม ผู้พิพากษาจะไม่อาจพิจารณากำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดให้เป็นไปตามบุคลิกลักษณะ อุปนิสัยใจคอ พื้นเพของผู้กระทำความผิด ตลอดจนพฤติกรรมการกระทำความผิดของเขา เช่น กรณีที่ผู้กระทำความผิดกระทำไปเพราะพลังพลาดขาดสติ กระทำความผิดไปด้วยอารมณ์ชั่ววูบ กรณีการกระทำความผิดไม่ได้รุนแรงหรือร้ายแรง หรือกรณีอื่นๆอันสมควรลงโทษสถานเบา เป็นต้น ซึ่งเป็นเช่นนี้ก็เพราะ กรอบเกณฑ์หรือระวางโทษขั้นต่ำเป็นตัวจำกัดการใช้ดุลพินิจของผู้พิพากษาทำให้ผู้พิพากษาไม่อาจพิจารณากำหนดโทษให้ต่ำไปกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำนี้ได้ ซึ่งถ้ากรณีเป็นผู้กระทำความผิดไม่ได้มีจิตใจโหดเหี้ยมเยี่ยงโจรผู้ร้าย แต่ได้กระทำความผิดไปด้วยอารมณ์ชั่ววูบ พลังพลาด ไม่มีสติควบคุมตนเอง ตลอดทั้งอุปนิสัยใจคอและพฤติกรรมของเขาก็ไม่ได้มีความชั่วร้ายใดๆโดยมีหนทางที่เขาจะสามารถได้รับการแก้ไขฟื้นฟูให้กลับมาเป็นคนดีได้ การที่ผู้พิพากษาไม่อาจพิจารณากำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดได้อย่างอิสระ หากแต่ต้องกำหนดโทษตามเกณฑ์ขั้นต่ำที่ฝ่ายนิติบัญญัติพิจารณาแล้วว่าไม่สมควรลงโทษให้ต่ำไปกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำนั้น ย่อมทำให้โทษนั้นไม่เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด ผู้พิพากษาย่อมสมควรมีอำนาจในการใช้ดุลพินิจที่จะกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดให้เหมาะสมกับตัวเขา และหากจะต้องกำหนดโทษให้ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำนี้ก็สามารถทำได้หากเป็นไปได้เพื่อให้โทษนั้นเหมาะสมและยุติธรรมกับผู้กระทำความผิด ทั้งนี้เมื่อผู้กระทำความผิดได้รับโทษที่เหมาะสมกับตัวเขาแล้วก็ย่อมจะเป็นการอำนวยความยุติธรรมให้แก่ตัวเขาและรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยในสังคมได้อย่างแท้จริง เพราะฉะนั้น การมีอยู่และการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาอันเป็นการจำกัด

²⁰ ดู หัวข้อ 2.2 หลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล (Individualization of punishment)

การใช้ดุลพินิจของผู้พิพากษาในการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดจึงไม่สอดคล้องและหักล้างหลักคิดของหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล (Individualization of punishment)

5.2.2 ปัญหาการถูกจำกัดการใช้ดุลพินิจของศาลในการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด

นอกจากการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำจะก่อให้เกิดปัญหาความไม่สอดคล้องของการกำหนดโทษกับหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคลอันเป็นปัญหาในทางทฤษฎีแล้ว การบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำยังก่อให้เกิดปัญหาการบังคับใช้ในทางปฏิบัติด้วยเช่นกัน ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้ก็ได้แก่ ปัญหาการถูกจำกัดการใช้ดุลพินิจของศาลในการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด หรือก็คือการที่ศาลจะต้องถูกจำกัดการใช้ดุลพินิจไม่สามารถพิจารณาโทษแก่ผู้กระทำความผิดให้ต่ำไปกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่ฝ่ายนิติบัญญัติได้กำหนดขึ้นมาเพื่อให้โทษนั้นเหมาะสมและยุติธรรมกับผู้กระทำความผิดได้ โดย หากพฤติการณ์แห่งคดีเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดนั้นไม่น่าตำหนิ (guilty)²¹ และไม่สมควรที่จะได้รับโทษที่รุนแรงเท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำ เช่น ผู้กระทำความผิดไม่ได้มีเจตนาชั่วร้าย สภาพแห่งการกระทำความผิดนั้นผู้กระทำสมควรได้รับโทษสถานเบา มีพฤติการณ์อื่นๆที่ผู้กระทำไม่สมควรได้รับโทษที่รุนแรง ศาลย่อมไม่สามารถนำเหตุอันไม่น่าตำหนิดังกล่าวเหล่านี้มาใช้ในการกำหนดโทษให้ต่ำไปกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำนี้ได้ เกณฑ์ขั้นต่ำที่ฝ่ายนิติบัญญัติกำหนดไว้นั้น จะเป็นการทำให้ศาลไม่สามารถกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดที่ไม่น่าตำหนิ (guilty) และไม่สมควรที่จะได้รับโทษที่รุนแรงเท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำได้อย่างเหมาะสม ศาลต้องพิพากษาไปตามเกณฑ์ขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนด และในบางครั้งการที่ศาลจะต้องพิพากษาไปตามเกณฑ์ขั้นต่ำโดยไม่มีอิสระในการกำหนดโทษสำหรับผู้กระทำความผิดที่ไม่น่าตำหนิเอง อาจนำมาซึ่งความไม่เหมาะสมและความไม่

²¹ กรณีที่ผู้กระทำความผิดไม่น่าตำหนิ (guilty) หมายถึง กรณีที่ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษตามกฎหมายเนื่องจากได้มีการกระทำความผิดประกอบที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิดแล้ว แต่เมื่อพิจารณาจากตัวผู้กระทำความผิดและการกระทำความผิดพบว่า ผู้กระทำความผิดนั้นไม่ได้มีเจตนาชั่วร้าย กระทำความผิดไม่ร้ายแรง สมควรได้รับโทษสถานเบา ยกตัวอย่างเช่น กรณีที่มีการกระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ผู้กระทำความผิดรายหนึ่งกระทำไปเพราะผู้ตายเป็นคู่แข่งทางการค้า แต่ผู้กระทำความผิดอีกรายหนึ่งกระทำไปเพราะเมาสุรา กระทำไปโดยไม่รู้สำนึกและเศร้าโศกเสียใจต่อการกระทำของตนเองเป็นอย่างมาก ความน่าตำหนิของผู้กระทำความผิดทั้งสองรายนี้ย่อมแตกต่างกัน โดยรายหลังนี้น้อยมีความน่าตำหนิที่น้อยกว่า หรือมีเจตนาอันชั่วร้ายที่น้อยกว่า และสมควรอย่างยิ่งที่จะได้รับโทษสถานเบา ความไม่น่าตำหนินั้นสามารถแบ่งออกด้วยกันเป็น 2 กรณี คือ ความไม่น่าตำหนิทางด้านจิตใจของผู้กระทำความผิด และความไม่น่าตำหนิทางด้านพฤติการณ์ประกอบการกระทำความผิด ความไม่น่าตำหนิทางด้านจิตใจของผู้กระทำความผิดนั้นเช่น กรณีที่ผู้กระทำความผิดกระทำผิดไปโดยไม่ได้มีเจตนาชั่วร้าย หากแต่ได้กระทำความผิดไปโดยอารมณ์ชั่ววูบที่เกิดขึ้น ส่วนความไม่น่าตำหนิทางด้านพฤติการณ์ประกอบการกระทำความผิดก็เช่น กรณีที่ผู้กระทำความผิดนั้นสมควรได้รับการลดโทษหรือการบรรเทาโทษแต่ไม่ได้รับการลดโทษหรือการบรรเทาโทษ เพราะพฤติการณ์แวดล้อมในคดีขาดองค์ประกอบของเหตุลดโทษหรือเหตุบรรเทาโทษตามที่กฎหมายกำหนดไปบางองค์ประกอบ

ยุติธรรมในการพิจารณากำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดได้ เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น พึงขอยกตัวอย่างกรณีศึกษาที่อาจเกิดขึ้นจริงในสังคมไทยอันเป็นปัญหาที่ศาลไม่สามารถกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดที่ไม่น่าตำหนิ (guilty) และไม่สมควรที่จะได้รับโทษที่รุนแรงเท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำได้อย่างเหมาะสม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.) กรณีศึกษาเทียบเคียงคดีลุงวิศวะยิงปืนเข้าใส่กลุ่มวัยรุ่นที่จังหวัดชลบุรี

ในคดีลุงวิศวะนี้ เป็นกรณีที่ นายสุเทพ โภชนสมบูรณ์ อายุ 50 ปี ได้ก่อเหตุยิงเข้าใส่กลุ่มวัยรุ่นที่กรูเข้าล้อมรถเก๋งและพยายามจะเข้าทำร้ายตนและครอบครัว ทำให้นายนวพล ผึ้งผาย อายุ 17 ปี เสียชีวิตในที่เกิดเหตุ โดยเหตุเกิดเมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2560 เวลา 19.00 คดีนี้ ศาลอาญาจังหวัดชลบุรีได้มีคำพิพากษาว่า “จำเลยมิได้มีจิตใจเหยียดเยี่ยงโจรผู้ร้าย เพียงแต่ขาดสติยับยั้งชั่งใจในการควบคุมตน จำเลยยิงปืนไปเพียง 1 นัด หลังเกิดเหตุมิได้หลบหนีไปไหนและยอมรับกับเจ้าพนักงานตำรวจในทันทีว่าเป็นคนยิงผู้ตายประกอบกับผู้ตายมีส่วนร่วมในการกระทำความผิด เห็นสมควรลงโทษจำเลยในสถานเบา ฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา จำคุก 15 ปี ลดโทษให้หนึ่งในสาม คงจำคุก 10 ปี”²² กรณีนี้ศาลลงโทษจำคุกในชั้นแรกคือ โทษจำคุก 15 ปี อันเป็นโทษจำคุกขั้นต่ำของความผิดฐานฆ่าผู้อื่นแล้วจึงลดโทษให้หนึ่งในสาม เหลือโทษจำคุก 10 ปีเนื่องมาจากพฤติการณ์ลุงแกโทษต่อเจ้าพนักงานของจำเลยตามหลักกฎหมายเรื่องเหตุบรรเทาโทษในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78²³ อย่างไรก็ดี หากเปลี่ยนข้อเท็จจริงเพียงหนึ่งกรณีเป็นว่า จำเลยไม่ได้ไปยอมรับกับเจ้าพนักงานตำรวจทันทีว่าเป็นผู้กระทำความผิดแล้วเจ้าพนักงานตำรวจก็ดำเนินการจับตัวจำเลยมาได้พร้อมประจักษ์พยานที่อยู่บริเวณที่เกิดเหตุ การพิจารณากำหนดโทษกรณีเช่นนี้ก็จะเป็นไป ศาลจะต้องกำหนดโทษจำคุก 15 ปี อันเป็นโทษจำคุกขั้นต่ำของความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา และศาลก็ไม่สามารถลดโทษให้ต่ำกว่า 15 ปีได้แล้วเพราะกรณีเช่นว่านี้ ไม่มีพฤติการณ์ลุงแกโทษต่อเจ้าพนักงาน อีกทั้งพฤติการณ์ที่ว่าจำเลยไม่ได้มีจิตใจเหยียดเยี่ยงโจรผู้ร้าย เพียงแต่ขาดสติยับยั้งชั่งใจในการควบคุมตน จำเลยยิงปืนไปเพียง 1 นัด และผู้ตายมีส่วนร่วมในการกระทำความผิด ก็ไม่ได้เป็นพฤติการณ์อันเป็นเหตุบรรเทาโทษใดๆในกฎหมายเลย เพราะฉะนั้น ศาลก็ไม่สามารถ

²² คำพิพากษาในคดีอาญาหมายเลขดำที่ 2441/2560 ของศาลจังหวัดชลบุรี

²³ มาตรา 78 เมื่อปรากฏว่ามีเหตุบรรเทาโทษ ไม่ว่าจะได้มีการเพิ่มเติมหรือการลดโทษตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นแล้วหรือไม่ ถ้าศาลเห็นสมควรจะลดโทษไม่เกินกึ่งหนึ่งของโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นก็ได้

เหตุบรรเทาโทษนั้น ได้แก่ผู้กระทำความผิดเป็นผู้เผลอพลาดไปเป็นเหตุตกอยู่ในความทุกข์อย่างสาหัส มีคุณความดีมาแต่ก่อน รู้สึกความผิดและพยายามบรรเทาผลร้ายแห่งความผิดนั้น ลุงแกโทษต่อเจ้าพนักงานหรือให้ความรู้แก่ศาลอันเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา หรือเหตุอื่นที่ศาลเห็นว่ามิลักษณะทำนองเดียวกัน

บรรเทาโทษที่จะลงให้แก่จำเลยได้ จำเลยในกรณีศึกษาเทียบเคียงที่ยกมานี้ ก็จะถูกพิพากษาจำคุก 15 ปีอันเป็นโทษจำคุกขั้นต่ำของความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา

จากทั้งสองกรณีสามารถนำมาวิเคราะห์ให้เห็นถึงปัญหาในทางปฏิบัติของการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาได้ว่า กรณีแรก **จำเลยไม่ได้มีจิตใจเหี้ยมโหดเยี่ยงโจรผู้ร้าย เพียงแต่ขาดสติยับยั้งชั่งใจในการควบคุมตน จำเลยยิงปืนไปเพียง 1 นัด หลังเกิดเหตุมิได้หลบหนีไปไหนและยอมรับกับเจ้าพนักงานตำรวจในทันทีว่าเป็นคนยิงผู้ตายประกอบกับผู้ตายมีส่วนร่วมในการกระทำความผิด** จำเลยในคดีนี้ได้รับโทษจำคุก 10 ปี ส่วนกรณีที่สอง **จำเลยไม่ได้มีจิตใจเหี้ยมโหดเยี่ยงโจรผู้ร้าย เพียงแต่ขาดสติยับยั้งชั่งใจในการควบคุมตน จำเลยยิงปืนไปเพียง 1 นัด และผู้ตายมีส่วนร่วมในการกระทำความผิด** จำเลยในคดีนี้จะได้รับโทษจำคุก 15 ปีอันเป็นโทษจำคุกขั้นต่ำของความผิดฐานฆ่าผู้อื่น เมื่อพิจารณาจากโทษที่จำเลยในกรณีที่สองได้รับจะเห็นได้ว่าแตกต่างกับโทษที่จำเลยในกรณีแรกได้รับเป็นจำนวนมากทั้งที่ข้อแตกต่างของจำเลยในกรณีที่สองกับจำเลยในกรณีแรก คือ จำเลยได้เข้าไปหาเจ้าพนักงานตำรวจและยอมรับว่าตนทำผิดหรือไม่ เท่านั้น ดังนั้นแล้วจึงเห็นว่า แม้จำเลยกรณีที่สองจะสมควรได้รับโทษหนักกว่ากรณีแรกเพราะไม่ได้เข้าไปหาเจ้าพนักงานตำรวจและยอมรับว่าตนทำผิดแต่การที่ได้รับโทษหนักกว่าถึง 5 ปี ทั้งๆที่พฤติการณ์อื่นอันเกี่ยวเนื่องในการกระทำความผิดก็เหมือนกรณีแรกย่อมไม่เหมาะสมและไม่ยุติธรรมกับจำเลยคนนี้อย่างแน่นอน ซึ่งปัญหาดังกล่าวก็เกิดมาจากการที่ศาลจำต้องถูกจำกัดการใช้ดุลพินิจให้อยู่ในกรอบของระวางโทษจำคุกขั้นต่ำ โดยไม่สามารถพิจารณากำหนดโทษให้เหมาะสมและยุติธรรมกับผู้กระทำความผิดได้ ทั้งนี้หากศาลสามารถนำเหตุที่ว่า **จำเลยไม่ได้มีจิตใจเหี้ยมโหดเยี่ยงโจรผู้ร้าย เพียงแต่ขาดสติยับยั้งชั่งใจในการควบคุมตน จำเลยยิงปืนไปเพียง 1 นัด และผู้ตายมีส่วนร่วมในการกระทำความผิด** มาใช้พิจารณาในการลงโทษจำคุกจำเลยให้ต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำจำนวน 15 ปีตามที่กฎหมายกำหนดได้ การพิจารณากำหนดโทษก็จะเหมาะสมกับผู้กระทำความผิด และสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้กระทำความผิดได้อย่างแท้จริง

2.) กรณีสามีบันดาลโทสะต่อคนร้ายที่ข่มขืนภรรยาตน

กรณีสามีบันดาลโทสะต่อคนร้ายที่ข่มขืนภรรยาของตนนี้เป็นกรณีศึกษาที่อาจเกิดขึ้นจริงในสังคมไทย โดยเป็นกรณีที่มีคนร้ายได้ทำการข่มขืนกระทำชำเราผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิงต่อมาฝ่ายสามีของหญิงที่ถูกข่มขืนทราบเรื่องการข่มขืนและรู้ตัวคนร้ายจากภรรยาของตนก็เกิดโทสะขึ้นในใจ แต่ สามีของหญิงคนดังกล่าวก็ไม่ได้ไปทำร้ายหรือประทุษร้ายใดๆต่อคนร้ายที่ข่มขืนภรรยาของตนโดยทันที หากแต่ปล่อยให้เวลาล่วงเลยไป 3 ชั่วโมงแล้วเมื่อพบเจอคนร้ายในระหว่างที่ไปหาปลากี่

เกิดโทษชั่วคราวขึ้นมาในใจอีกครั้ง ผลจากอารมณ์ชั่ววูบดังกล่าวนี้เองทำให้ สามีใช้มีดฟันคนร้ายที่
ข่มขืนภรรยาของตน 1 ครั้ง คนร้ายเสียชีวิต ณ ที่เกิดเหตุทันที

หากศาลจะต้องพิพากษากำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดรายนี้ ศาลจะไม่สามารถ
กำหนดโทษให้ต่ำไปกว่าโทษจำคุก 15 ปี อันเป็นโทษขั้นต่ำของความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาได้ แต่
หากเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้ไปทำร้ายหรือทำการประทุษร้ายต่อคนร้ายที่ข่มขืนภรรยาตน ณ
ขณะที่ทราบเรื่องการข่มขืนทันที จะเป็นการกระทำต่อผู้ข่มเหง ณ ขณะนั้นซึ่งจะเป็นการกระทำ
ความผิดโดยบันดาลโทสะตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 72²⁴ ศาลจะสามารถนำเหตุบันดาล
โทสะมาใช้ในการลดโทษให้แก่ผู้กระทำความผิดได้ โดยโทษสำหรับผู้กระทำความผิดอาจจะเหลือเพียง
7 ปี 6 เดือน แต่หากผู้กระทำความผิดไม่ได้กระทำความผิด ณ ขณะที่ทราบเรื่องการข่มขืน หากแต่
เขาอดทนอดกลั้นไม่ได้ไปทำร้ายผู้กระทำความผิด ณ ขณะนั้น แต่บังเอิญได้ไปเจอคนร้ายที่ข่มขืน
ภรรยาตน ณ ช่วงเวลาถัดมา จึงเกิดโทษขึ้นมาอีกครั้งและได้ใช้มีดฟันคนร้ายไปโดยอารมณ์ชั่ววูบ
กรณีเช่นว่านี้จะไม่ใช่การกระทำความผิดต่อผู้ข่มเหง ณ ขณะนั้นเพราะเวลาได้ล่วงเลยผ่านมาเป็น
ระยะเวลาอันแล้ว²⁵ กรณีเช่นว่านี้ ศาลจะต้องพิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิดรายนี้เป็นโทษจำคุก
15 ปี อันเป็นโทษจำคุกขั้นต่ำของความผิดฐานฆ่าผู้อื่นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

เมื่อวิเคราะห์จากทั้งสองกรณีดังกล่าวจะเห็นได้ว่าทั้งสองกรณีมีข้อแตกต่างกันเพียง
อย่างเดียวคือ ผู้กระทำความผิดได้ไปทำร้ายคนร้ายที่มาข่มขืนภรรยาของตน ณ ขณะที่ทราบเรื่อง
หรือไม่ หากเป็นกรณีที่ได้ทราบเรื่องแล้วไปลงมือทำร้ายคนร้าย ณ ขณะนั้นทันที จะเป็นกรณีที่
ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดไปโดยบันดาลโทสะตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 72 ซึ่ง
ศาลอาจจะลดโทษให้กึ่งหนึ่ง จากโทษจำคุก 15 ปี เหลือโทษจำคุก 7 ปี 6 เดือน แต่หากผู้กระทำ
ความผิดไม่ได้ไปทำร้ายคนร้ายที่ข่มขืนภรรยาตน ณ ขณะนั้นทันที ปล่อยให้เวลาผ่านไป
ไปพบคนร้ายแล้วลงมือทำร้ายคนร้ายด้วยอารมณ์ชั่ววูบ กรณีแบบนี้จะไม่ใช่การกระทำความผิดไปโดย
บันดาลโทสะและศาลจะต้องพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยกรณีนี้ถึง 15 ปี อันเป็นโทษจำคุกขั้นต่ำของ
ความผิดฐานฆ่าผู้อื่น จากทั้งสองกรณีจะเห็นได้ว่าโทษนั้นแตกต่างกันมากทั้งๆที่ความเป็นจริงแล้วสิ่งที่
แตกต่างกันคือช่วงเวลาในการกระทำความผิดเท่านั้น การกระทำความผิดที่เลวร้ายของคนร้ายยังเหมือนเดิม

²⁴ มาตรา 72 ผู้ใดบันดาลโทสะโดยถูกข่มเหงอย่างร้ายแรงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรม จึงกระทำความผิดต่อผู้ข่มเหงใน
ขณะนั้น ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

²⁵ กรณีนี้มีมีคำพิพากษาฎีกาที่ 1203/2537 พิพากษาว่า ขณะที่จำเลยทราบว่าภรรยาจำเลยถูกผู้เสียหายปลุกปล้ำ
กระทำชำเรานั้น จำเลยไม่ได้แสดงอาการโกรธหรือจะทำร้ายผู้เสียหายแต่ได้ออกไปหาปลาร่วมกับผู้เสียหายโดยมีเวลานานถึง 3
ชั่วโมงนับแต่ทราบเหตุดังกล่าวแล้ว จำเลยจึงได้ใช้มีดฟันคนร้ายผู้เสียหายจึงมิใช่เป็นการกระทำต่อผู้ถูกข่มเหงในขณะนั้นตาม
ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 72

ผู้กระทำความผิดยังเจ็บช้ำและโกรธเคืองกับสิ่งที่ภรรยาเขาได้รับเช่นเดิม เขา**เพียงแต่กระทำความผิด** **หลังจากรู้เรื่องการข่มขืนเป็นเวลา 3 ชม. ด้วยอารมณ์ชั่ววูบจากโทสะที่เกิดขึ้นในจิตใจ** ด้วยพฤติการณ์ที่ต่างกันอย่างกรณีเดียวคือเรื่องช่วงเวลาในการกระทำความผิด แต่โทษกลับแตกต่างกันถึง 7 ปี 6 เดือน ย่อมเป็นการแสดงให้เห็นว่าโทษนั้นรุนแรงเกินกว่ากรณี ไม่เหมาะสมและไม่ยุติธรรมกับผู้กระทำความผิด ซึ่งหากมีกรณีดังว่านี้เกิดขึ้นจริงๆในสังคมไทยก็จะเป็นปัญหาอย่างมากในการกำหนดโทษแก่ศาล และสาเหตุของปัญหาดังกล่าวนี้ก็มาจากการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำที่เป็น การจำกัดการใช้ดุลพินิจของศาลทำให้ศาลไม่อาจพิจารณากำหนดโทษให้เหมาะสมและยุติธรรมกับ จำเลยในแต่ละคดีได้

3.) กรณีลูกเลี้ยงบันดาลโทสะต่อพ่อเลี้ยงที่ข่มขืนตนมาเป็นระยะเวลายาวนาน

กรณีลูกเลี้ยงบันดาลโทสะต่อพ่อเลี้ยงที่ข่มขืนตนมาเป็นระยะเวลายาวนานเป็นอีกหนึ่งกรณีที่น่าจะเกิดขึ้นจริงในสังคมไทย โดยเป็นกรณีที่ลูกเลี้ยงซึ่งเป็นหญิงนั้นอยู่อาศัยกับพ่อเลี้ยงซึ่งเป็นสามีใหม่ของมารดาของตน ต่อมามารดาของตนเสียชีวิต ตนจึงต้องอยู่อาศัยกับพ่อเลี้ยงโดยลำพัง วันหนึ่งพ่อเลี้ยงได้กระทำการข่มขืนกระทำชำเราตนและข่มขู่ไม่ให้ไปบอกเจ้าหน้าที่ตำรวจ ลูกเลี้ยงจึงไม่กล้าไปบอกเจ้าหน้าที่ตำรวจ หลังจากนั้นเป็นต้นมา พ่อเลี้ยงก็ได้ข่มขืนลูกเลี้ยงเรื่อยมาเป็นระยะเวลานาน จนคืนหนึ่ง หลังจากที่พ่อเลี้ยงได้กระทำการข่มขืนกระทำชำเราลูกเลี้ยงและได้นอนหลับไปนั้น ลูกเลี้ยงเกิดอารมณ์ชั่ววูบจากโทสะที่สั่งสมในใจจากการถูกข่มขืนมาเป็นระยะเวลายาวนาน หยิบปืนในลิ้นชักของพ่อเลี้ยงมาใช้ยิงพ่อเลี้ยง 1 นัดในขณะที่หลับอยู่ พ่อเลี้ยงเสียชีวิต ณ ที่เกิดเหตุทันที

หากศาลจะต้องพิพากษากำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดรายนี้ ศาลจะไม่สามารถกำหนดโทษให้ต่ำไปกว่าโทษจำคุก 15 ปี อันเป็นโทษขั้นต่ำของความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาได้ แต่หากเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้ทำร้ายพ่อเลี้ยงที่ข่มขืนตนโดยใช้ปืนยิง ณ ขณะที่ถูกข่มขืนกระทำชำเราอยู่ กรณีเช่นนี้จะเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากการกระทำเพื่อป้องกันสิทธิของตนซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย และเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68²⁶ ซึ่งผลจากการกระทำอันเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายนั้น ไม่เพียงแต่ผู้กระทำไม่ต้องรับโทษจากการกระทำของตนเอง แต่ถือว่าผู้กระทำไม่มีความผิดใดๆ ตามกฎหมายเลย แต่หากผู้กระทำความผิดไม่ได้กระทำการป้องกันสิทธิของตน ณ ขณะนั้นทันทีปล่อยเวลาล่วงเลยไป แล้วเกิดอารมณ์ชั่ววูบจากโทสะที่สั่งสมมาในใจจากการถูกข่มขืนมาเป็น

²⁶ มาตรา 68 ผู้ใดจำต้องกระทำการใดเพื่อป้องกันสิทธิของตนหรือของผู้อื่นให้พ้นภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย และเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง ถ้าได้กระทำพอสมควรแก่เหตุ การกระทำนั้นเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้นั้นไม่มีความผิด

ระยะเวลายาวนาน ใช้ปืนยิงผู้ที่ข่มขืนกระทำชำเราตน ณ ขณะที่เขาหลับอยู่ กรณีแบบนี้จะไม่ใช้การกระทำอันเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 เพราะไม่ได้เป็นการป้องกันสิทธิของตนจากภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงและก็ได้เป็นการกระทำความผิดไปโดยบันดาลโทสะตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 72 เช่นกัน เพราะไม่ได้เป็นการกระทำต่อผู้ข่มขืนในขณะนั้น ผลของการกระทำความผิดกรณีนี้ก็คือ ศาลจะต้องพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยถึง 15 ปี อันเป็นโทษจำคุกขั้นต่ำของความผิดฐานฆ่าผู้อื่น

เมื่อวิเคราะห์จากทั้งสองกรณีดังกล่าวจะเห็นได้ว่าทั้งสองกรณีมีข้อแตกต่างกันเพียงอย่างเดียวคือ ผู้กระทำความผิดนั้นได้กระทำความผิด ณ ขณะที่ถูกข่มขืนเลยหรือได้กระทำความผิดหลังจากนั้น หากเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้ใช้ปืนยิงพ่อเลี้ยง ณ ขณะที่ตนถูกข่มขืนกระทำชำเราทันที จะเป็นกรณีการกระทำอันเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 ซึ่งผู้กระทำนั้นไม่มีความผิดและไม่ต้องรับโทษใดๆ แต่หากผู้กระทำความผิดไม่ได้ใช้ปืนยิงพ่อเลี้ยง ณ ขณะที่ถูกข่มขืนกระทำชำเรา ปล่อยให้เวลาล่วงเลยไป แล้วเกิดอารมณ์ชั่ววูบจากโทสะที่สั่งสมมาเป็นระยะเวลายาวนาน ยิงพ่อเลี้ยง ณ ขณะที่พ่อเลี้ยงนอนหลับอยู่ กรณีแบบนี้จะไม่ใช้การกระทำอันเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายและไม่ใช้การกระทำความผิดไปโดยบันดาลโทสะและศาลจะต้องพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยกรณีนี้ถึง 15 ปี อันเป็นโทษจำคุกขั้นต่ำของความผิดฐานฆ่าผู้อื่น จากทั้งสองกรณีจะเห็นได้ว่าโทษนั้นแตกต่างกันมาก คือกรณีแรกไม่มีความผิดและไม่ต้องรับโทษใดๆเลย กับอีกกรณีหนึ่งต้องรับโทษจำคุก 15 ปี ในขณะที่ความเป็นจริงแล้วสิ่งที่แตกต่างกันคือช่วงเวลาในการกระทำความผิดเท่านั้น การกระทำสิ่งที่เลวร้ายของคนร้ายยังเหมือนเดิม ผู้กระทำความผิดยังเจ็บช้ำและโกรธเคืองกับสิ่งที่เขาได้รับเช่นเดิม **เขาได้กระทำความผิดไปเพราะถูกกระทำชำเรามากกว่าหลายปี โดยเกิดเป็นโทสะที่สั่งสมมาเรื่อยๆ** ด้วยพฤติการณ์ที่แตกต่างกันเพียงกรณีเดียวคือเรื่องช่วงเวลาในการกระทำความผิด คือทำความผิด ณ ตอนที่ถูกข่มขืนนั้นเลย หรือทำในช่วงเวลาหลังจากนั้น แต่โทษกลับแตกต่างกันถึง 15 ปี ย่อมเป็นการแสดงให้เห็นว่าโทษนั้นรุนแรงเกินกว่ากรณีเป็นอย่างยิ่ง ไม่เหมาะสมและไม่ยุติธรรมกับผู้กระทำความผิด ซึ่งหากมีกรณีดังว่านี้เกิดขึ้นจริงๆในสังคมไทยก็จะเป็นปัญหาอย่างมากในการกำหนดโทษแก่ศาล และสาเหตุของปัญหาดังกล่าวนี้ ก็มาจากการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำที่เป็นการจำกัดการใช้ดุลพินิจของศาลทำให้ศาลไม่อาจพิจารณากำหนดโทษให้เหมาะสมและยุติธรรมกับจำเลยในแต่ละคดีได้

กล่าวโดยสรุปคือ ข้อเสียและปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาก็คือ การที่ศาลต้องถูกจำกัดการใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับบุคคลผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่ฝ่ายนิติบัญญัติได้กำหนดขึ้นมา โดยเกณฑ์ขั้นต่ำที่พิจารณาแต่เพียงความ

ร้ายแรงของการกระทำความผิดแต่ไม่ได้คำนึงถึงสภาพพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดในแต่ละคดีที่ย่อมมีความแตกต่างกัน อาจนำมาซึ่งความไม่เหมาะสมและความไม่ยุติธรรมของโทษได้ เนื่องจากบางครั้งอาจเกิดคดีที่ผู้กระทำความผิดนั้นไม่น่าตำหนิ (guilty) และไม่สมควรที่จะได้รับโทษที่รุนแรงเท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำ แต่ผู้พิพากษาจำเป็นต้องกำหนดโทษตามโทษจำคุกขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่น กรณีผู้กระทำความผิดไม่ได้มีเจตนาชั่วร้าย กรณีผู้กระทำความผิดกระทำความผิดเพราะขาดสติทำไปโดยอารมณ์ชั่ววูบ กรณีสภาพการกระทำความผิดสมควรได้รับโทษสถานเบา หรือกรณีมีพฤติการณ์แห่งคดีที่ไม่สมควรได้รับโทษที่รุนแรง เป็นต้น เกณฑ์ขั้นต่ำที่ฝ่ายนิติบัญญัติกำหนดไว้นั้นจะเป็นการทำให้ศาลไม่สามารถกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดที่ไม่น่าตำหนิ (guilty) และไม่สมควรที่จะได้รับโทษที่รุนแรงเท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำได้อย่างเหมาะสม ศาลจะไม่สามารถนำเหตุผลพฤติการณ์ต่างๆ ที่แสดงให้เห็นว่าผู้กระทำความผิดนั้นไม่น่าตำหนิมาใช้ประกอบการพิจารณากำหนดโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด ส่งผลให้โทษรุนแรงเกินไป ไม่เหมาะสมและไม่ยุติธรรมกับผู้กระทำความผิดในท้ายที่สุด

5.3 วิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา

เมื่อได้ศึกษาถึงปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาไม่ว่าจะเป็นปัญหาความไม่สอดคล้องของการกำหนดโทษกับหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล และปัญหาการถูกจำกัดการใช้ดุลพินิจของศาลในการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด จะเห็นได้ว่าสาระสำคัญของปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญานั้นจะอยู่ตรงที่ *การที่ศาลนั้นต้องกำหนดโทษตามโทษจำคุกขั้นต่ำแก่ผู้กระทำความผิดที่ไม่น่าตำหนิ (guilty) และไม่สมควรได้รับโทษที่รุนแรงเท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำ* หรือกล่าวอีกนัยว่าปัญหานี้เป็นเรื่องการที่ศาลถูกจำกัดการใช้ดุลพินิจให้ไม่อาจลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำ ส่งผลให้โทษนั้นไม่เหมาะสมและไม่ยุติธรรมกับบุคคลบางประเภท เพราะฉะนั้น แนวทางการแก้ไขปัญหานี้จึงควรเป็นการให้ดุลพินิจแก่ศาลในการกำหนดโทษมากยิ่งขึ้นเพื่อให้ศาลนั้นสามารถกำหนดโทษได้อย่างเหมาะสมและยุติธรรมกับผู้กระทำความผิด โดยก่อนที่จะได้วิเคราะห์และแสวงหาแนวทางที่ดีที่สุดในการนำมาใช้แก้ปัญหาคือการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญานั้น พึงจะได้วิเคราะห์ถึงแนวทางต่างๆ ในการใช้แก้ไขปัญหาคือการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำทั้งหมดเสียก่อน ว่ามีแนวทางใดบ้างที่สมควรนำมาปรับใช้แก้ไขปัญหาคือการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา และจะสามารถนำแนวทางดังกล่าวมานั้นมาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาคือการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำได้อย่างไร ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่า แนวทางต่างๆ ในการใช้แก้ไขปัญหาคือการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญานั้น ได้แก่ การยกเลิกโทษจำคุกขั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญา การนำเอาเหตุผลโทษ

และเหตุบรรเทาโทษในประมวลกฎหมายอาญาใช้ในการลงโทษให้ต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำ และการบัญญัติกฎหมายที่ให้ดุลพินิจแก่ศาลในการลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำเพียงใดก็ได้กรณีมีพฤติการณ์พิเศษ

5.3.1 การยกเลิกโทษจำคุกขั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญา

เมื่อได้ทราบแล้วว่าปัญหาของการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำนั้นอยู่ที่ การที่ศาลถูกจำกัดการใช้ดุลพินิจในการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล การที่จะแก้ไขปัญหานี้จำเป็นต้องทำให้ศาลมีดุลพินิจมากยิ่งขึ้น โดยหนึ่งในแนวทางหรือวิธีการที่ทำให้ศาลมีดุลพินิจมากยิ่งขึ้นในการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดนั้นก็คือ การยกเลิกโทษจำคุกขั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญา การยกเลิกโทษจำคุกขั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญานั้นย่อมเป็นการทำให้กรอบที่ใช้จำกัดการใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดของศาลนั้นหมดสิ้นไป ศาลจะสามารถใช้ดุลพินิจได้อย่างเต็มที่ในการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด โดยหากศาลเห็นว่า ผู้กระทำความผิดนั้นไม่ได้มีจิตใจเหี้ยมโหดเยี่ยงโจรผู้ร้าย แต่ได้กระทำความผิดไปเพราะอารมณ์ชั่ววูบ พลังพลาดขาดสติในการควบคุมตนเอง ตลอดทั้งอุปนิสัยใจคอและพฤติกรรมของเขาก็ไม่ได้มีความชั่วร้ายใดๆ โดยเขาสมควรได้รับโทษสถานเบา และสมควรได้รับโอกาสในการกลับตัวกลับใจ แก้ไขปรับปรุงตัวเพื่อกลับคืนเป็นคนดีสู่สังคม ศาลย่อมมีอำนาจใช้ดุลพินิจที่จะกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดให้เหมาะสมกับตัวเขา โดยอาจจะกำหนดโทษมากน้อยเพียงใดก็ได้หากเป็นไปได้เพื่อให้โทษนั้นเหมาะสมและยุติธรรมกับผู้กระทำความผิด

อย่างไรก็ดี แม้การยกเลิกโทษจำคุกขั้นต่ำจะเป็นการทำให้ศาลสามารถกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดได้อย่างมีอิสระ และมีอำนาจในการกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดให้เหมาะสมได้อย่างกว้างขวาง แต่การเพิ่มอำนาจในการใช้ดุลพินิจให้แก่ศาลเป็นอย่างมาก โดยการยกเลิกโทษจำคุกขั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญา และให้ศาลมีอิสระอย่างเต็มที่ในการกำหนดโทษนี้ อาจทำให้สังคมเกิดคำถามต่อคุณภาพและมาตรฐานของคำพิพากษาได้ เนื่องจากโดยทั่วไปแล้ว ประชาชนนั้นทราบแต่เพียงผลของคดีเท่านั้น ไม่ได้ทราบถึงปัจจัยพฤติการณ์ต่างๆ ที่ศาลนำมาใช้คำนวณในการพิจารณากำหนดโทษ เมื่อศาลใช้ดุลพินิจกำหนดโทษโดยไม่มีเกณฑ์ขั้นต่ำมาจำกัด ผู้คนในสังคมจึงอาจเกิดความคลางแคลงใจหรือเกิดความสงสัยในการใช้ดุลพินิจของศาลได้ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงข้อดีของการมีอยู่ของโทษจำคุกขั้นต่ำ ไม่ว่าจะเป็น การที่การบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำนั้นจะทำให้การพิจารณากำหนดโทษในแต่ละคดีไม่คลั่งคลุ้งกัน เป็นเครื่องยืนยันได้ว่าผู้กระทำความผิดจะได้รับผลร้ายจากสิ่งที่เขากระทำลงไป ตลอดจนก่อให้เกิดความเกรงกลัวจนไม่กล้าที่จะกระทำความผิด

จะเห็นได้ว่า การยกเลิกโทษจำคุกขั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญานั้นย่อมไปกระทบต่อข้อดีของการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำดังกล่าวเหล่านี้ กล่าวคือ การยกเลิกโทษจำคุกขั้นต่ำย่อมเป็นการทำให้เกณฑ์ขั้นต่ำที่ศาลใช้เป็นมาตรฐานในการใช้ดุลพินิจวินิจฉัยกำหนดโทษ เพื่อให้ระดับอัตราโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดไม่แตกต่างกันมาก และเพื่อให้การพิจารณากำหนดโทษในความผิดแต่ละคดีเกิดความเท่าเทียมกันได้สูญสิ้นไป และพร้อมกันนี้ การยกเลิกโทษจำคุกขั้นต่ำย่อมทำให้วัตถุประสงค์ที่สำคัญของโทษจำคุกขั้นต่ำซึ่งก็คือ การทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับผลร้ายบางอย่างจากการกระทำของตน และการทำให้ผู้คนในสังคมเกิดความเกรงกลัวจนไม่กล้าที่จะกระทำความผิดอันเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในสังคมไทยหมดสิ้นไปด้วยเช่นกัน

เพราะฉะนั้นแล้ว แม้การยกเลิกโทษจำคุกขั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญาจะทำให้ศาลมีดุลพินิจมากยิ่งขึ้นในการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด แต่เมื่อการยกเลิกโทษจำคุกขั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญานั้น อาจทำให้ประชาชนเกิดคำถามถึงมาตรฐานและคุณภาพของคำพิพากษา และในขณะเดียวกัน ยังส่งผลให้ข้อดีทั้งหมดของโทษจำคุกขั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญาสูญสิ้นไปด้วย แนวทางการแก้ไขปัญหาค่าการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา โดยการยกเลิกโทษจำคุกขั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญา จึงอาจจะไม่ใช่แนวทางหรือวิธีการที่ดีที่สุดในการนำมาใช้แก้ไขปัญหาค่าการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา

5.3.2 การนำเอาเหตุผลโทษและเหตุบรรเทาโทษในประมวลกฎหมายอาญามาใช้ในการลงโทษให้ต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำ

การนำเอาเหตุผลโทษและเหตุบรรเทาโทษในประมวลกฎหมายอาญามาใช้ในการลงโทษให้ต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำ เป็นอีกหนึ่งแนวทางหรือวิธีการที่สามารถใช้ในการแก้ไขปัญหาค่าการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำได้ โดยแนวทางการนำเอาเหตุผลโทษและเหตุบรรเทาโทษในประมวลกฎหมายอาญามาใช้ในการลงโทษให้ต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำนี้ จะเป็นแนวทางที่แตกต่างกับแนวทางการแก้ไขปัญหาค่าการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในกรณีแรก กล่าวคือ การนำเอาเหตุผลโทษและเหตุบรรเทาโทษมาใช้ในการลงโทษให้ต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำ จะไม่ได้เป็นการยกเลิกโทษจำคุกขั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญา เพียงแต่จะให้ดุลพินิจแก่ศาลในการลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำเพื่อให้โทษนั้นเหมาะสมและยุติธรรมกับผู้กระทำความผิดได้ หากข้อเท็จจริงในคดีปรากฏกรณีที่ต้องด้วยบทบัญญัติว่าด้วยเหตุผลโทษและเหตุบรรเทาโทษ ยกตัวอย่างเช่น กรณีที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่นไปโดยบันดาลโทสะ โดยหลักทั่วไปแล้ว ศาลจะต้องพิพากษาจำคุกผู้กระทำ

ความผิดรายนี้เป็นจำนวนไม่น้อยกว่า 15 ปี²⁷ อันเป็นโทษจำคุกขั้นต่ำของความผิดฐานฆ่าผู้อื่น แต่เมื่อผู้กระทำความผิดรายนี้ได้กระทำความผิดไปเพราะถูกข่มเหงอย่างร้ายแรงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรมจึงได้กระทำความผิดต่อผู้ข่มเหงในขณะนั้น ศาลก็สามารถใช้ดุลพินิจในการลงโทษให้ต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำเพียงใดก็ได้ เนื่องจากการกระทำความผิดกรณีนี้เป็นการกระทำความผิดไปโดยบันดาลโทสะอันเป็นหนึ่งในเหตุผลโทษในประมวลกฎหมายอาญา หรืออีกกรณีคือ กรณีที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดฐานชิงทรัพย์แต่ได้ให้การรับสารภาพอันเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา โดยหลักทั่วไปแล้วศาลจะต้องพิพากษาจำคุกผู้กระทำความผิดรายนี้เป็นจำนวนไม่น้อยกว่า 10 ปี²⁸ อันเป็นโทษจำคุกขั้นต่ำของความผิดฐานชิงทรัพย์ แต่เมื่อผู้กระทำความผิดได้ให้ความร่วมมือกับศาลโดยยอมรับสารภาพทำให้การพิจารณาคดีสำเร็จเสร็จสิ้นไปโดยเร็ว แม้ศาลอาจต้องพิจารณากำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดรายนี้เท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำในชั้นแรกก่อน แต่ศาลก็มีอำนาจในการลงโทษผู้กระทำความผิดให้ต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำจำนวน 10 ปี แต่ไม่เกินกึ่งหนึ่ง ในชั้นสุดท้ายก่อนพิจารณากำหนดโทษได้ เนื่องจากผู้กระทำความผิดได้ให้ความรู้แก่ศาลอันเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา ซึ่งเป็นหนึ่งในเหตุบรรเทาโทษในประมวลกฎหมายอาญา เป็นต้น แนวทางการนำเอาเหตุผลโทษและเหตุบรรเทาโทษในประมวลกฎหมายอาญามาใช้ในการลงโทษให้ต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำที่เป็นการคงไว้ซึ่งโทษจำคุกขั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญานี้ จะทำให้ศาลไม่ได้มีดุลพินิจที่มากเกินไปในการกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิด และในขณะเดียวกัน ก็จะเป็นการคงไว้ซึ่งข้อดีของโทษจำคุกขั้นต่ำ ไม่ว่าจะเป็นการทำให้โทษนั้นไม่ล้าลั่นกัน หรือการที่โทษจำคุกขั้นต่ำนั้นจะเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในสังคมได้อีกด้วย

จากที่ได้ศึกษาถึงบทบัญญัติว่าด้วยเหตุผลโทษและเหตุบรรเทาโทษในประมวลกฎหมายอาญาจะพบว่า ในประมวลกฎหมายอาญานั้นได้บัญญัติให้มี **เหตุผลโทษ** ไว้ด้วยกันหลายกรณี ซึ่งก็ได้แก่ กรณีความไม่รู้กฎหมายของผู้กระทำความผิด ตามมาตรา 64²⁹ กรณีคนวิกลจริตซึ่งยัง

²⁷ มาตรา 288 ผู้ใดฆ่าผู้อื่น ต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี

²⁸ มาตรา 339 ผู้ใดลักทรัพย์โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าในทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้าย เพื่อ

(1) ให้ความสะดวกแก่การลักทรัพย์หรือการพาทรัพย์นั้นไป

(2) ให้อื่นให้ซึ่งทรัพย์นั้น

(3) ยึดถือเอาทรัพย์นั้นไว้

(4) ปกปิดการกระทำความผิดนั้น หรือ

(5) ให้พ้นจากการจับกุม

ผู้นั้นกระทำความผิดฐานชิงทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปีและปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสองแสนบาท

²⁹ มาตรา 64 บุคคลจะแก้ตัวว่าไม่รู้กฎหมายเพื่อให้พ้นจากความรับผิดในทางอาญาไม่ได้ แต่ถ้าศาลเห็นว่าตามสภาพและพฤติการณ์ ผู้กระทำความผิดอาจจะไม่รู้ว่ากฎหมายบัญญัติว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด ศาลอาจอนุญาตให้แสดง

สามารถรู้ผิดชอบอยู่บ้าง หรือยังสามารถบังคับตนเองได้บ้างกระทำความผิด ตามมาตรา 65³⁰ กรณีคนมีเมมาซึ่งสามารถรู้ผิดชอบอยู่บ้าง หรือยังสามารถบังคับตนเองได้บ้างกระทำความผิด ตามมาตรา 66³¹ กรณีการป้องกันหรือจำเป็นเกินกว่าเหตุ ตามมาตรา 69³² กรณีการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินบางมาตราระหว่างญาติสนิท ตามมาตรา 71 วรรคสอง³³ กรณีผู้กระทำความผิดอายุกว่า 15 ปี แต่ต่ำกว่า 18 ปี หรือ ตั้งแต่ 18 ปีแต่ไม่เกิน 20 ปี ตามมาตรา 75³⁴ และ มาตรา 76³⁵ ตามลำดับ และกรณีผู้กระทำความผิดกระทำความผิดไปโดยบันดาลโทสะ ตามมาตรา 72³⁶ ซึ่งเหตุผลโทษเหล่านี้ส่วนใหญ่แล้วจะมีข้อความในส่วนท้ายของมาตราว่า “..ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้..” ซึ่งหมายถึง หากพฤติการณ์ที่เกิดขึ้นในคดีเป็นไปตามเหตุผลโทษ

พยานหลักฐานต่อศาล และถ้าศาลเชื่อว่าผู้กระทำไม่รู้ว่ากฎหมายบัญญัติไว้เช่นนั้น ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

³⁰ มาตรา 65 ผู้ใดกระทำความผิดในขณะที่ไม่สามารถรู้ผิดชอบหรือไม่สามารถบังคับตนเองได้เพราะมีจิตบกพร่อง โรคจิต หรือจิตฟั่นเฟือน ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษสำหรับความผิดนั้น

แต่ถ้าผู้กระทำความผิดยังสามารถรู้ผิดชอบอยู่บ้างหรือยังสามารถบังคับตนเองได้บ้าง ผู้นั้นต้องรับโทษสำหรับความผิดนั้น แต่ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

³¹ มาตรา 66 ความมีเมมาเพราะเสพยาสุราหรือสิ่งเมาอย่างอื่นจะยกขึ้นเป็นข้อแก้ตัวตามมาตรา 65 ไม่ได้ เว้นแต่ความมีเมมานั้น จะได้เกิดโดยผู้เสพยาไม่รู้ว่าสิ่งนั้นจะทำให้มีเมมา หรือได้เสพยาโดยถูกขืนใจให้เสพยาและได้กระทำความผิดในขณะที่ไม่สามารถรู้ผิดชอบ หรือไม่สามารถบังคับตนเองได้ ผู้กระทำความผิดจึงจะได้รับการยกเว้นโทษสำหรับความผิดนั้น แต่ถ้าผู้นั้นยังสามารถรู้ผิดชอบอยู่บ้าง หรือยังสามารถบังคับตนเองได้บ้าง ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

³² มาตรา 69 ในกรณีที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 67 และ มาตรา 68 นั้น ถ้าผู้กระทำได้กระทำไปเกินสมควรแก่เหตุ หรือเกินกว่ากรณีแห่งความจำเป็นหรือเกินกว่ากรณีแห่งการจำต้องกระทำเพื่อป้องกัน ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ แต่ถ้าการกระทำนั้นเกิดขึ้นจากความตื่นเต้น ความตกใจหรือความกลัว ศาลจะไม่ลงโทษผู้กระทำก็ได้

³³ มาตรา 71 ความผิดตามที่ยกเว้นไว้ใน มาตรา 334 ถึง มาตรา 336 วรรคแรก และ มาตรา 341 ถึง มาตรา 364 นั้น ถ้าเป็นการ กระทำที่สามีกระทำต่อภริยา หรือภริยากระทำต่อสามี ผู้กระทำไม่ต้องรับโทษ

ความผิดดังระบุนานี้ ถ้าเป็นการกระทำที่ผู้บุพการีกระทำต่อผู้สืบสันดาน ผู้สืบสันดานกระทำต่อผู้บุพการี หรือพี่หรือน้องร่วมบิดา มารดาเดียวกัน กระทำต่อกัน แม้กฎหมายมิได้บัญญัติให้เป็นความผิดอันยอมความได้ ก็ให้เป็นความผิดอันยอมความได้ และนอกจาก นั้นศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

³⁴ มาตรา 75 ผู้ใดอายุกว่าสิบห้าปีแต่ต่ำกว่าสิบแปดปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ให้ศาลพิจารณาถึงความรู้ผิดชอบและสิ่งอื่นที่บังเกี่ยวกับผู้นั้น ในอันที่จะควรวินิจฉัยว่าสมควรพิพากษาลงโทษผู้นั้นหรือไม่ ถ้าศาลเห็นว่าไม่สมควรพิพากษาลงโทษก็ให้จัดการตาม มาตรา 74 หรือถ้าศาลเห็นว่าสมควรพิพากษาลงโทษ ก็ให้ลดมาตราส่วนโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดลงกึ่งหนึ่ง

³⁵ มาตรา 76 ผู้ใดอายุตั้งแต่สิบแปดปีแต่ยังไม่เกินยี่สิบปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ถ้าศาลเห็นสมควรจะลดมาตราส่วนโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นลงหนึ่งในสามหรือกึ่งหนึ่งก็ได้

³⁶ มาตรา 72 ผู้ใดบันดาลโทสะโดยถูกข่มเหงอย่างร้ายแรงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรม จึงกระทำความผิดต่อผู้ข่มเหงในขณะนั้น ศาลจะลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

กรณีใดกรณีหนึ่งที่กฎหมายกำหนด ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการลงโทษผู้กระทำความผิดให้ต่ำกว่าเกณฑ์ระดับอัตราโทษขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้เพียงใดก็ได้

ส่วน **เหตุบรรเทาโทษ** ในประมวลกฎหมายอาญานั้นก็มีอยู่หลายกรณีเช่นกันซึ่งก็ได้แก่ กรณีผู้กระทำความผิดโศกเศร้าเบาปัญญา กรณีผู้กระทำความผิดตกอยู่ในความทุกข์อย่างสาหัส กรณีผู้กระทำความผิดมีคุณความดีมาก่อน กรณีผู้กระทำความผิดพยายามบรรเทาผลร้าย กรณีผู้กระทำความผิดดูแลโทษต่อเจ้าพนักงาน กรณีผู้กระทำความผิดให้ความรู้แก่ศาลอันเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา และเหตุอื่นในลักษณะทำนองเดียวกัน ตามมาตรา 78³⁷ ซึ่งเหตุบรรเทาโทษเหล่านี้ จะมีข้อความว่า “..ถ้าศาลเห็นสมควรจะลดโทษไม่เกินกึ่งหนึ่งของโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นก็ได้..” ซึ่งหมายถึง แม้ศาลอาจต้องลงโทษจำคุกตามโทษจำคุกขั้นต่ำในชั้นแรก แต่ก็สามารถใช้ดุลพินิจนำเหตุดังกล่าวมาลดโทษให้แก่ผู้กระทำความผิดได้ไม่เกินกึ่งหนึ่งในชั้นสุดท้ายก่อนที่จะพิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิด อันจะเป็นการทำให้โทษสุทธินั้นต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำได้เช่นกัน

อนึ่ง เมื่อได้ศึกษาถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาค่าปรับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในระบบกฎหมายต่างประเทศจะพบว่า ในระบบกฎหมายต่างประเทศนั้นก็ได้มีการกำหนดให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำ กรณีที่ปรากฏเหตุลดโทษหรือเหตุบรรเทาโทษไว้เช่นกัน ยกตัวอย่างเช่น ในระบบกฎหมายของ *ประเทศอังกฤษ* หากผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติด หรือกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ในเคสสถานเป็นครั้งที่ 3 และได้มีการรับสารภาพในการกระทำความผิด ถ้าศาลเห็นสมควร ศาลจะสามารถกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดให้ต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดได้ ในระบบกฎหมายของ *สาธารณรัฐแอฟริกาใต้* หากผู้กระทำความผิดมีอายุต่ำกว่า 16 ปีขณะกระทำความผิด ศาลก็จะสามารถกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดให้ต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำได้ หรือ ในระบบกฎหมายของ *เครือรัฐออสเตรเลีย (รัฐวิกตอเรีย)* หากผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดตามกรณีมาตรา 9B 9C 10 10AA 10AB 10AC หรือ 10AD แห่งกฎหมาย *the Sentencing Act 1991* และได้ให้การช่วยเหลือหรือได้ดำเนินการจัดการใดๆอันเป็นการช่วยเหลือแก่เจ้าหน้าที่รัฐในขั้นตอนกระบวนการสืบสวน สอบสวน ค้นหาพยานหลักฐานของเจ้าพนักงานสอบสวน หรือในขั้นตอนการกระบวนการส่งฟ้องของพนักงานอัยการเพื่อให้ได้มาซึ่ง

³⁷ มาตรา 78 เมื่อปรากฏว่ามีเหตุบรรเทาโทษ ไม่ว่าจะได้มีการเพิ่มหรือการลดโทษตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นแล้วหรือไม่ ถ้าศาลเห็นสมควรจะลดโทษไม่เกินกึ่งหนึ่งของโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นก็ได้

บรรเทาโทษนั้น ได้แก่ผู้กระทำความผิดเป็นผู้โศกเศร้าเบา ปัญญาตกอยู่ในความทุกข์อย่างสาหัส มีคุณความดีมาก่อน รู้สึกความผิดและพยายามบรรเทาผลร้ายแห่งความผิดนั้น ดูแลโทษต่อเจ้าพนักงานหรือให้ความรู้แก่ศาลอันเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา หรือเหตุอื่นที่ศาลเห็นว่า มีลักษณะทำนองเดียวกัน

ข้อมูลสำคัญอันเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ศาลก็สามารถกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดให้ต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้ได้เช่นกัน

อย่างไรก็ดี ถึงแม้บทบัญญัติว่าด้วยเหตุลดโทษและเหตุบรรเทาโทษในประมวลกฎหมายอาญานั้นจะสอดคล้องกับแนวทางการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในระบบกฎหมายต่างประเทศ ตลอดจนสามารถนำมาใช้แก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาได้ แต่ **บทบัญญัติว่าด้วยเหตุลดโทษและเหตุบรรเทาโทษในประมวลกฎหมายอาญาก็สามารถนำมาใช้แก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำได้เพียงบางกรณีเท่านั้น** เหตุลดโทษและเหตุบรรเทาโทษดังที่ปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายอาญาในปัจจุบันนั้นยังไม่สามารถนำมาใช้แก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาได้อย่างตรงจุด และครบถ้วนทั่วทุกกรณี เนื่องจาก สภาพการบังคับใช้ของเหตุลดโทษในบางกรณี สามารถนำไปใช้ได้สำหรับแค่กรณีความผิดต่อชีวิตร่างกายเท่านั้น ยกตัวอย่างเช่น กรณีการกระทำความผิดไปโดยบันดาลโทสะตามมาตรา 72 หรือกรณีการกระทำโดยการป้องกันหรือจำเป็นเกินกว่าเหตุตามมาตรา 69 เหตุลดโทษเหล่านี้จะไม่สามารถนำไปใช้กับกรณีความผิดอื่นๆได้ เช่น ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ย่อมไม่สามารถมีกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์โดยบันดาลโทสะ หรือกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์โดยการป้องกันหรือจำเป็นเกินกว่าเหตุได้ เนื่องจากเป็นการขัดต่อลักษณะของการกระทำความผิดที่มุ่งประสงค์ที่ตัวทรัพย์ และที่สำคัญยิ่งกว่านั้น เมื่อพิจารณาจากเหตุลดโทษและเหตุบรรเทาโทษในปัจจุบัน ไม่ว่าจะป็นกรณีคนไม่รู้กฎหมายกระทำความผิด กรณีคนวิกลจริตหรือคนมีเมฆาซึ่งยังรู้ผิดชอบอยู่บ้างกระทำความผิด กรณีการป้องกันหรือจำเป็นที่เกินกว่าเหตุ กรณีการทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ระหว่างญาติสนิท กรณีผู้กระทำความผิดที่อายุยังไม่ถึงเกณฑ์ กรณีการกระทำความผิดโดยบันดาลโทสะ กรณีผู้กระทำความผิดโหดเหี้ยมบาปญญา กรณีผู้กระทำความผิดตกอยู่ในความทุกข์อย่างสาหัส กรณีผู้กระทำความผิดมีคุณความดีมาก่อน กรณีผู้กระทำความผิดพยายามบรรเทาผลร้าย กรณีผู้กระทำความผิดดูแลโทษต่อเจ้าพนักงาน หรือกรณีผู้กระทำความผิดให้ความรู้แก่ศาลอันเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา ก็ล้วนเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะกรณี ซึ่งยังไม่มีเหตุการณ์ใดที่เปิดกว้างให้ศาลมีอำนาจในการใช้ดุลพินิจลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำได้หากปรากฏว่าผู้กระทำความผิดนั้นไม่น่าตำหนิ (guilty) และไม่สมควรที่จะได้รับโทษที่รุนแรงเท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำ หรือกล่าวอีกนัยได้ว่า **เหตุลดโทษและเหตุบรรเทาโทษดังที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญาในปัจจุบัน ยังไม่มีกรณีใดที่ศาลสามารถลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำได้** กรณีปรากฏพฤติการณ์ที่ผู้กระทำความผิดนั้นไม่น่าตำหนิ (guilty) และไม่สมควรที่จะได้รับโทษที่รุนแรงเท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำ อันเป็นปัญหาสำคัญของการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมาย

อาญา เมื่อเหตุผลโทษและเหตุบรรเทาโทษในประมวลกฎหมายอาญายังไม่ได้ครอบคลุมถึงกรณีที่ปรากฏพฤติการณ์ที่ผู้กระทำความผิดนั้นไม่น่าตำหนิ (guilty) และไม่สมควรที่จะได้รับโทษที่รุนแรงเท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำ หากปรากฏกรณีดังกล่าวเกิดขึ้นในคดี ศาลย่อมไม่อาจใช้แนวทางดังกล่าวนี้ในการลงโทษให้ต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำ ศาลจะต้องลงโทษตามโทษจำคุกขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และในบางครั้ง การที่ศาลจะต้องลงโทษตามโทษจำคุกขั้นต่ำนี้เองก็อาจทำให้โทษนั้นรุนแรงเกินไป ไม่เหมาะสมและไม่ยุติธรรมแก่ผู้กระทำความผิด

เพราะฉะนั้นแล้ว แม้การการนำเอาเหตุผลโทษและเหตุบรรเทาโทษในประมวลกฎหมายอาญามาใช้ในการลงโทษให้ต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำ จะเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับแนวทางการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในระบบกฎหมายต่างประเทศ และสามารถนำมาใช้แก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาได้ แต่แนวทางดังกล่าวก็สามารถนำมาใช้แก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาได้เพียงบางกรณีเท่านั้น เมื่อเหตุผลโทษและเหตุบรรเทาโทษที่มีอยู่ในประมวลกฎหมายอาญาในปัจจุบันยังไม่ครอบคลุมเพียงพอ และครบถ้วนทั่วทุกกรณี ตลอดจนไม่อาจสอดคล้องกับปัญหาของการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำที่ศาลไม่อาจพิจารณากำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดที่ไม่น่าตำหนิ (guilty) และไม่สมควรที่จะได้รับโทษที่รุนแรงเท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำได้อย่างเหมาะสม แนวทางการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาที่ให้ศาลนำเอาเหตุผลโทษและเหตุบรรเทาโทษในประมวลกฎหมายอาญามาใช้ในการลงโทษให้ต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำ จึงยังไม่ใช่วิธีแนวทางที่ดีที่สุดในการนำมาใช้แก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา

5.3.3 การบัญญัติกฎหมายที่ให้ดุลพินิจแก่ศาลในการลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำเพียงใดก็ได้กรณีมีพฤติการณ์พิเศษ

การบัญญัติกฎหมายที่ให้ดุลพินิจแก่ศาลในการลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำเพียงใดก็ได้กรณีมีพฤติการณ์พิเศษ เป็นอีกหนึ่งแนวทางหรือวิธีการที่ทำให้ศาลมีดุลพินิจมากยิ่งขึ้นในการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด โดยแนวทางการบัญญัติกฎหมายที่ให้ดุลพินิจแก่ศาลในการลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำเพียงใดก็ได้กรณีมีพฤติการณ์พิเศษนี้ จะเป็นแนวทางที่คล้ายคลึงกับแนวทางการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาแนวทางก่อนหน้า หรือก็คือการนำเอาเหตุผลโทษและเหตุบรรเทาโทษในประมวลกฎหมายอาญามาใช้ในการลงโทษให้ต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำ กล่าวคือเป็นแนวทางที่ไม่ได้เป็นการยกเลิกโทษจำคุกขั้นต่ำในประมวล

กฎหมายอาญา เพียงแต่จะบัญญัติกฎหมายที่ให้ดุลพินิจแก่ศาลในการลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้เพียงใดก็ได้ หากข้อเท็จจริงในคดีปรากฏกรณีพฤติการณ์พิเศษ

แนวทางการแก้ไขปัญหาค่าปรับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา โดยการบัญญัติกฎหมายที่ให้ดุลพินิจแก่ศาลในการลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำเพียงใดก็ได้กรณีมีพฤติการณ์พิเศษที่มีมาจากการศึกษาและวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาค่าปรับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในระบบกฎหมายต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นประเทศอังกฤษ สาธารณรัฐแอฟริกาใต้ เครือรัฐออสเตรเลีย (รัฐวิกตอเรีย) และราชอาณาจักรสวีเดน โดยเมื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาค่าปรับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำในระบบกฎหมายต่างประเทศแล้วก็พบว่า ทั้งประเทศอังกฤษ สาธารณรัฐแอฟริกาใต้ เครือรัฐออสเตรเลีย (รัฐวิกตอเรีย) และราชอาณาจักรสวีเดน ล้วนมีแนวทางการแก้ไขปัญหาค่าปรับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาที่เหมือนกันอยู่แนวทางหนึ่ง คือ การบัญญัติกฎหมายที่ให้ดุลพินิจแก่ศาลในการลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำเพียงใดก็ได้กรณีมีพฤติการณ์พิเศษ ทั้งนี้การตีความคำว่า “พฤติการณ์พิเศษ” ของแต่ละประเทศนั้นจะมีแนวทางที่แตกต่างกันไป กล่าวคือ หากเป็นประเทศอังกฤษ ศาลจะพิจารณาจากการที่การกำหนดโทษตามระดับโทษจำคุกขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนดนั้นจะทำให้การลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดเป็นไปโดยไม่มีหลักเกณฑ์ ไม่สมเหตุสมผล และทำให้การลงโทษไม่เหมาะสมและยุติธรรมกับตัวผู้กระทำความผิด หากเป็นสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ ศาลจะพิจารณาจากการที่การลงโทษตามโทษจำคุกขั้นต่ำนั้นจะทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษที่รุนแรงเกินไป ไม่เหมาะสมและไม่ยุติธรรมกับตัวเขา และในขณะเดียวกันก็จะตีความคำว่าพฤติการณ์พิเศษไว้โดยแคบด้วย เพื่อคงไว้ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์แห่งกฎหมาย หากเป็นเครือรัฐออสเตรเลีย (รัฐวิกตอเรีย) ศาลจะพิจารณาจากหลักการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิด และหลักการลงโทษเพื่อเป็นการประณามการกระทำของผู้กระทำความผิด พร้อมทั้งศาลจะให้ความสำคัญในส่วนของพฤติการณ์อื่นๆ เช่น สภาพการกระทำความผิด หรือความร้ายแรงของการกระทำความผิดมากกว่าพฤติการณ์อันเกี่ยวข้องกับตัวผู้กระทำความผิด และหากเป็นราชอาณาจักรสวีเดน ศาลจะพิจารณาจากข้อเท็จจริงอันเป็นพฤติการณ์พิเศษตามที่ประมวลกฎหมายอาญาของราชอาณาจักรสวีเดนได้บัญญัติไว้โดยแจ้งชัดเป็นรายกรณีๆไป

แม้แนวทางการบัญญัติกฎหมายที่ให้ดุลพินิจแก่ศาลในการลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำเพียงใดก็ได้กรณีมีพฤติการณ์พิเศษ จะเป็นแนวทางที่ทุกๆประเทศต่างเลือกนำมาใช้แก้ไขปัญหาค่าปรับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำ แต่การที่จะนำแนวทางดังกล่าวนี้มาปรับใช้เพื่อแก้ไขปัญหาค่าปรับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา ย่อมไม่อาจนำแนวทางของประเทศใดประเทศหนึ่งมา

ปรับใช้กับประเทศไทยได้ทั้งหมด หากแต่ต้องเลือกนำเอาข้อดีที่ปรากฏอยู่ในแนวทางของแต่ละประเทศมาปรับใช้อย่างเหมาะสม กล่าวคือ การพิจารณาว่าคดีมีพฤติการณ์พิเศษหรือไม่ก็ต้องพิจารณาจากที่ การลงโทษตามโทษจำคุกขั้นต่ำจะทำให้โทษไม่สมเหตุสมผล ไม่เหมาะสมและไม่ยุติธรรมกับตัวผู้กระทำความผิด ดังเช่นในประเทศอังกฤษ การตีความคำว่า “*พฤติการณ์พิเศษ*” จะต้องตีความโดยแคบเหมือนดังเช่นสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ การพิจารณาถึงพฤติการณ์พิเศษเพื่อให้ศาลลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำได้จะต้องพิจารณาจากหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล (Individualization of punishment) เหมือนดังที่เครือรัฐออสเตรเลีย (รัฐวิกตอเรีย) เลือกนำหลักการลงโทษเพื่อข่มขู่และเพื่อประณามผู้กระทำความผิดมาใช้ในการพิจารณา และการกำหนดกรณีอันเป็น “*พฤติการณ์พิเศษ*” ก็ต้องกำหนดให้ชัดเจนเป็นรายการณีๆไป ดังเช่นในราชอาณาจักรสวีเดน ทั้งนี้ นอกจากการนำข้อดีของแต่ละประเทศมาปรับใช้กับประเทศไทยแล้ว การที่จะบัญญัติกฎหมายที่ให้ดุลพินิจแก่ศาลในการลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำเพียงใดก็ได้กรณีมีพฤติการณ์พิเศษมาใช้ในการแก้ไขปัญหาคriminal บังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาได้ดีและมีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ จะต้องมีการตีความคำว่า “*พฤติการณ์พิเศษ*” ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาคriminal บังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย หรือก็คือ การที่ศาลไม่สามารถกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดที่ไม่น่าตำหนิ (guilty) และไม่สมควรได้รับโทษเท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำได้อย่างเหมาะสม โดยเมื่อพฤติการณ์ในคดีปรากฏเหตุตั้งว่าแล้ว ศาลก็จะพิจารณาเหตุดังกล่าวเป็นพฤติการณ์พิเศษ และสามารถให้ดุลพินิจลงโทษจำเลยให้ต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้เพียงใดก็ได้ เพื่อให้โทษนั้นเหมาะสมและยุติธรรมกับตัวผู้กระทำความผิดมากที่สุด

กล่าวโดยสรุปคือ จากการศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาคriminal บังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นการยกเลิกโทษจำคุกขั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญา การนำเอาเหตุผลโทษและเหตุบรรเทาโทษในประมวลกฎหมายอาญามาใช้ในการลงโทษให้ต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำ และการบัญญัติกฎหมายที่ให้ดุลพินิจแก่ศาลในการลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำเพียงใดก็ได้กรณีมีพฤติการณ์พิเศษ แนวทางหรือวิธีการที่ดีและเหมาะสมที่สุดในการนำมาใช้แก้ปัญหาคriminal บังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญานั้นก็คือ การบัญญัติกฎหมายที่ให้ดุลพินิจแก่ศาลในการลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำเพียงใดก็ได้กรณีมีพฤติการณ์พิเศษ อันเป็นแนวทางที่คงไว้ซึ่งข้อดีของโทษจำคุกขั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญา ในขณะที่เดียวกัน ก็ให้ศาลมีดุลพินิจมากยิ่งขึ้นในการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด แต่อย่างไรก็ดี การจะนำแนวทางดังกล่าวมาใช้ นั้นจะต้องมีการตีความคำว่า “*พฤติการณ์พิเศษ*” ให้หมายความถึง พฤติการณ์ที่ผู้กระทำความผิดไม่น่าตำหนิ (guilty) และไม่สมควรที่จะได้รับโทษที่รุนแรงเท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำ เพื่อให้

แนวทางดังกล่าวนี้สอดคล้องกับสภาพปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา และสามารถนำมาใช้แก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำได้อย่างตรงจุด ครอบคลุมถ้วนทั่วทุกกรณี ตลอดจนนำมาซึ่งความยุติธรรมแก่ผู้กระทำความผิดได้อย่างแท้จริง

บทที่ 6

บทสรุปและเสนอแนะ

ปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา คือ ปัญหาที่ศาลไม่อาจกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดที่ไม่น่าตำหนิ (guilty) และไม่สมควรที่จะได้รับโทษที่รุนแรงเท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำได้อย่างเหมาะสม ศาลจะไม่สามารถนำเหตุพฤติการณ์ต่างๆที่แสดงให้เห็นว่าผู้กระทำความผิดนั้นไม่น่าตำหนิมาใช้ประกอบการพิจารณากำหนดโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด ส่งผลให้โทษรุนแรงเกินไป ไม่เหมาะสมและไม่ยุติธรรมกับผู้กระทำความผิด ทางแก้ของปัญหาดังกล่าวนี้ก็คือ การบัญญัติกฎหมายขึ้นมาเพื่อให้ศาลนั้นสามารถใช้ดุลพินิจในการลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำเพียงใดก็ได้หากปรากฏพฤติการณ์พิเศษ และพฤติการณ์พิเศษนั้นก็คือ พฤติการณ์ที่ผู้กระทำความผิดนั้นไม่น่าตำหนิ (guilty) และไม่สมควรที่จะได้รับโทษที่รุนแรงเท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำ ทั้งนี้พฤติการณ์พิเศษดังกล่าวสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 กรณีด้วยกัน ได้แก่ กรณีผู้กระทำความผิดไม่ได้มีเจตนาชั่วร้าย กรณีการกระทำความผิดไม่ร้ายแรง กรณีพฤติการณ์การกระทำความผิดสมควรได้รับการลดโทษหรือการบรรเทาโทษ และกรณีอื่นๆที่สภาพพฤติการณ์การกระทำความผิดสมควรได้รับการลดโทษหรือการบรรเทาโทษ และกรณีอื่นๆที่สภาพพฤติการณ์การกระทำความผิดสมควรได้รับการลดโทษสถานเบา ในบทที่ 6 ว่าด้วยเรื่อง “บทสรุปและเสนอแนะ” นี้ จะได้กล่าวโดยสรุปถึง ปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความไม่สอดคล้องของการกำหนดโทษกับหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล และปัญหาการถูกจำกัดการใช้ดุลพินิจของศาลในการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด พร้อมกันนี้จะกล่าวถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา และเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาที่จะทำให้การบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญานั้นมีประสิทธิภาพและนำมาซึ่งการลงโทษที่เหมาะสมและยุติธรรมกับผู้กระทำความผิดในท้ายที่สุดด้วย

6.1 บทสรุป

ปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญานั้นคือ ปัญหาการถูกจำกัดการใช้ดุลพินิจของผู้พิพากษาในการพิจารณากำหนดโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด ปัญหาดังกล่าวนี้เป็นปัญหาที่เกิดจากการที่ฝ่ายนิติบัญญัติได้บัญญัติเกณฑ์ขั้นต่ำขึ้นมาจำกัดกรอบการใช้ดุลพินิจของผู้พิพากษาให้ไม่สามารถกำหนดโทษให้ต่ำไปกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำเพื่อให้โทษนั้นเหมาะสมกับผู้กระทำความผิดได้ ทั้งนี้ เมื่อการกระทำความผิดในแต่ละคดีนั้นล้วนมีความหลากหลายแตกต่างกัน บางครั้ง

จึงอาจเกิดคดีที่ผู้กระทำความผิดไม่น่าตำหนิ (guilty) และไม่สมควรที่จะได้รับโทษที่รุนแรงเท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำ การมีโทษจำคุกขั้นต่ำจะเป็นการทำให้ผู้พิพากษาไม่สามารถกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดที่ไม่น่าตำหนิและไม่สมควรที่จะได้รับโทษที่รุนแรงเท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำได้อย่างเหมาะสม ผู้พิพากษาจะไม่สามารถนำเหตุพฤติการณ์อื่นไม่น่าตำหนิของผู้กระทำความผิด เช่น กรณีผู้กระทำความผิดไม่ได้มีเจตนาชั่วร้าย กรณีสภาพการกระทำความผิดสมควรได้รับโทษสถานเบา หรือกรณีมีพฤติการณ์แห่งคดีที่ไม่สมควรได้รับโทษที่รุนแรง มาใช้ในการกำหนดโทษให้ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำนี้ได้ ส่งผลให้โทษนั้นรุนแรงเกินไป ไม่เหมาะสมกับตัวผู้กระทำความผิดและไม่อาจนำมาซึ่งความยุติธรรมได้ในท้ายที่สุด ปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาสามารถพิจารณาได้ 2 แง่มุมด้วยกันคือ **ปัญหาทางทฤษฎี** ได้แก่ ปัญหาความไม่สอดคล้องของการกำหนดโทษกับหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล (Individualization of punishment) และ**ปัญหาในทางปฏิบัติ** ได้แก่ ปัญหาการถูกจำกัดการใช้ดุลพินิจของศาลในการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด

ปัญหาประการแรกของการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาก็คือ **ปัญหาความไม่สอดคล้องของการกำหนดโทษกับหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล** อันเป็น **ปัญหาในทฤษฎี** ที่เกิดจากการที่ฝ่ายนิติบัญญัติได้กำหนดให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำในความผิดร้ายแรงบางฐาน ซึ่งแม้จะมีเจตนารมณ์ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิดและทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิด แต่ในเมื่อผู้กระทำความผิดนั้นมีความหลากหลายและสภาพพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดล้วนมีความแตกต่างกัน การจำกัดกรอบไว้แค่เพียงว่าความผิดที่ร้ายแรงไม่ควรลงโทษต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำนั้นย่อมไม่เพียงพอต่อการอำนวยความยุติธรรมแก่สังคม การมีเกณฑ์ขั้นต่ำย่อมเป็นการจำกัดกรอบการใช้ดุลพินิจของผู้พิพากษาไม่ให้ผู้พิพากษาพิจารณากำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดแต่ละรายได้อย่างเหมาะสม ผู้พิพากษาจะไม่อาจพิจารณากำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดให้เป็นไปตามบุคลิกลักษณะ อุปนิสัยใจคอ พื้นเพของผู้กระทำความผิด ตลอดจนพฤติกรรมการกระทำความผิดของเขา เช่น กรณีที่ผู้กระทำความผิดกระทำไปเพราะพลังพลาดขาดสติ กระทำความผิดไปด้วยอารมณ์ชั่ววูบ กรณีการกระทำความผิดไม่ได้รุนแรงหรือร้ายแรง หรือกรณีอื่นๆอันสมควรลงโทษสถานเบา เป็นต้น ซึ่งถ้ากรณีเป็นว่าผู้กระทำความผิดไม่ได้มีจิตใจโหดเหี้ยมเยี่ยงโจรผู้ร้าย แต่ได้กระทำความผิดไปด้วยอารมณ์ชั่ววูบ พลังพลาด ไม่มีสติควบคุมตนเอง ตลอดทั้งอุปนิสัยใจคอและพฤติกรรมของเขาก็ไม่ได้มีความชั่วร้ายใดๆโดยมีหนทางที่เขาจะสามารถได้รับการแก้ไขฟื้นฟูให้กลับมาเป็นคนดีได้ การที่ผู้พิพากษาไม่อาจพิจารณากำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดได้อย่างอิสระ หากแต่ต้องกำหนดโทษตามเกณฑ์ขั้นต่ำที่ฝ่ายนิติบัญญัติพิจารณา

แล้วว่าไม่สมควรลงโทษให้ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำนี้ ย่อมทำให้การพิจารณากำหนดโทษนั้นไม่เป็นไปตามหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล ส่งผลให้โทษนั้นไม่เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด ผู้พิพากษาย่อมสมควรใช้อำนาจในการใช้ดุลพินิจที่จะกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดให้เหมาะสมกับตัวเขา และหากจะต้องกำหนดโทษให้ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำนี้ก็สามารถทำได้หากเป็นไปได้เพื่อให้โทษนั้นเหมาะสมและยุติธรรมกับตัวผู้กระทำความผิดมากที่สุด

ปัญหาประการที่สองของการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาก็คือ **ปัญหาการถูกจำกัดการใช้ดุลพินิจของศาลในการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด** อันเป็น *ปัญหาในทางปฏิบัติ* ที่เกิดจากการที่ศาลถูกจำกัดการใช้ดุลพินิจไม่สามารถพิจารณากำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดให้ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำเพื่อให้โทษนั้นเหมาะสมและยุติธรรมกับผู้กระทำความผิดได้ โดยหากพฤติการณ์แห่งคดีเป็นกรณี que ผู้กระทำความผิดไม่น่าตำหนิ (guilty) และไม่สมควรที่จะได้รับโทษที่รุนแรงเท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำ เช่น ผู้กระทำความผิดไม่ได้มีเจตนาชั่วร้าย สภาพแห่งการกระทำความผิดนั้นผู้กระทำสมควรได้รับโทษสถานเบา มีพฤติการณ์อื่นที่ผู้กระทำไม่สมควรได้รับโทษที่รุนแรง ศาลย่อมไม่สามารถนำเหตุดังกล่าวเหล่านี้มาใช้ในการกำหนดโทษให้ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำได้ **เกณฑ์ขั้นต่ำที่ฝ่ายนิติบัญญัติกำหนดไว้ นั้น จะเป็นการทำให้ศาลไม่สามารถกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดที่ไม่น่าตำหนิ (guilty) และไม่สมควรที่จะได้รับโทษที่รุนแรงเท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำได้อย่างเหมาะสม** ศาลต้องพิพากษาไปตามเกณฑ์ขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนด และในบางครั้งที่ศาลจะต้องพิพากษาไปตามเกณฑ์ขั้นต่ำ โดยไม่มีอิสระในการกำหนดโทษสำหรับผู้กระทำความผิดที่ไม่น่าตำหนิและไม่สมควรที่จะได้รับโทษที่รุนแรงเท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำนี้เอง อาจนำมาซึ่งความไม่เหมาะสมและความไม่ยุติธรรมในการพิจารณากำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดได้ เหมือนดังเช่นกรณีศึกษาที่เคยได้ยกมาอธิบายแล้ว ไม่ว่าจะเป็น *กรณีศึกษาเทียบเคียงคดีลุงวิศวะยิงปืนเข้าใส่กลุ่มวัยรุ่นที่จังหวัดชลบุรี*¹ *กรณีสามีนับดาลโทสะต่อคนร้ายที่ข่มขืนภรรยาตน*² หรือ *กรณีลูกเลี้ยงนับดาลโทสะต่อพ่อเลี้ยงที่ข่มขืนตนมาเป็นระยะเวลายาวนาน*³

เมื่อได้ศึกษาถึงปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาแล้วก็มีควมจำเป็นที่จะต้องศึกษาหาแนวทางการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาเป็นลำดับถัดไป โดยแนวทางต่างๆในการใช้แก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญานั้น ได้แก่ การยกเลิกโทษจำคุกขั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญา การนำเอา

¹ ดู หัวข้อ 5.2.2 กรณีศึกษาเทียบเคียงคดีลุงวิศวะยิงปืนเข้าใส่กลุ่มวัยรุ่นที่จังหวัดชลบุรี

² ดู หัวข้อ 5.2.2 กรณีสามีนับดาลโทสะต่อคนร้ายที่ข่มขืนภรรยาตน

³ ดู หัวข้อ 5.2.2 กรณีลูกเลี้ยงนับดาลโทสะต่อพ่อเลี้ยงที่ข่มขืนตนมาเป็นระยะเวลายาวนาน

เหตุผลโทษและเหตุบรรเทาโทษในประมวลกฎหมายอาญามาใช้ในการลงโทษให้ต่ำกว่าโทษจำคุกชั้นต่ำ และการบัญญัติกฎหมายที่ให้ดุลพินิจแก่ศาลในการลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกชั้นต่ำเพียงใดก็ได้กรณีมีพฤติการณ์พิเศษ

แนวทางการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกชั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาประการแรก หรือการยกเลิกโทษจำคุกชั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญานั้น จะเป็นการทำให้ศาลมีดุลพินิจอย่างเต็มที่ในการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด ศาลจะสามารถพิจารณากำหนดโทษได้มากน้อยเพียงใดก็ได้หากเป็นไปได้เพื่อให้โทษนั้นเหมาะสมและยุติธรรมกับตัวเขา อย่างไรก็ตาม แม้แนวทางการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกชั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาโดยการยกเลิกโทษจำคุกชั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญาจะทำให้ศาลสามารถลงโทษผู้กระทำความผิดได้อย่างมีอิสระ แต่ การให้ศาลมีดุลพินิจอย่างอิสระโดยไม่ถูกจำกัดอยู่ภายใต้เกณฑ์ขั้นต่ำอาจทำให้สังคมเกิดคำถามต่อคุณภาพและมาตรฐานของคำพิพากษาได้ พร้อมกันนี้ การยกเลิกโทษจำคุกชั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญา ย่อมทำให้ข้อดีทั้งหมดของโทษจำคุกชั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญาหมดสิ้นไปด้วย⁴ ดังนั้น แนวทางการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกชั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา โดยการยกเลิกโทษจำคุกชั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญา จึงไม่ใช่แนวทางที่ดีที่สุดในการนำมาใช้แก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกชั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา

สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกชั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา ประการที่สอง หรือการนำเอาเหตุผลโทษและเหตุบรรเทาโทษในประมวลกฎหมายอาญามาใช้ในการลงโทษให้ต่ำกว่าโทษจำคุกชั้นต่ำนั้น จะเป็นแนวทางที่ให้ดุลพินิจแก่ศาลในการลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกชั้นต่ำได้ โดยใช้บทบัญญัติว่าด้วยเหตุผลโทษ⁵ และเหตุบรรเทาโทษ⁶ มาเป็นช่องทางในการให้ดุลพินิจแก่ศาล อย่างไรก็ตาม แม้การนำเอาเหตุผลโทษและเหตุบรรเทาโทษมาใช้ในการลงโทษให้ต่ำกว่า

⁴ ดู หัวข้อ 5.3.1 การยกเลิกโทษจำคุกชั้นต่ำในประมวลกฎหมายอาญา

⁵ เหตุลดโทษในประมวลกฎหมายอาญา ได้แก่ กรณีความไม่รู้กฎหมายของผู้กระทำความผิด ตามมาตรา 64 กรณีคนวิกลจริตซึ่งยังสามารถรู้ผิดชอบอยู่บ้าง หรือยังสามารถบังคับตนเองได้บ้างกระทำความผิด ตามมาตรา 65 กรณีคนมีเมมาซึ่งสามารถรู้ผิดชอบอยู่บ้าง หรือยังสามารถบังคับตนเองได้บ้างกระทำความผิด ตามมาตรา 66 กรณีการป้องกันหรือจำเป็นเกินกว่าเหตุ ตามมาตรา 69 กรณีการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินบางมาตราระหว่างญาติสนิท ตามมาตรา 71 วรยศสอง กรณีผู้กระทำความผิดอายุกว่า 15 ปี แต่ต่ำกว่า 18 ปี หรือ ตั้งแต่ 18 ปีแต่ไม่เกิน 20 ปี ตามมาตรา 75 และ มาตรา 76 ตามลำดับ และกรณีผู้กระทำความผิดกระทำความผิดไปโดยบันดาลโทสะ ตามมาตรา 72

⁶ เหตุบรรเทาโทษในประมวลกฎหมายอาญา ได้แก่ กรณีผู้กระทำความผิดโศกเศร้าเบาปัญญา กรณีผู้กระทำความผิดตกอยู่ในความทุกข์อย่างสาหัส กรณีผู้กระทำความผิดมีคุณความดีมาก่อน กรณีผู้กระทำความผิดพยายามบรรเทาผลร้าย กรณีผู้กระทำความผิดดูแลโทษต่อเจ้าพนักงาน กรณีผู้กระทำความผิดให้ความรู้แก่ศาลอันเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา และเหตุอื่นในลักษณะทำนองเดียวกัน ตามมาตรา 78

โทษจำคุกขั้นต่ำจะเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับแนวทางการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันใช้โทษจำคุกขั้นต่ำ ในระบบกฎหมายต่างประเทศ และสามารถนำมาใช้ในการลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำได้ แต่การนำ บทบัญญัติว่าด้วยเหตุลดโทษและเหตุบรรเทาโทษมาใช้ในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันใช้โทษจำคุกขั้นต่ำ นั้นก็มีข้อจำกัด เนื่องจากเหตุลดโทษและเหตุบรรเทาโทษในประมวลกฎหมายอาญานั้นไม่ได้ ครอบคลุมทั่วทุกกรณี และที่สำคัญคือ เหตุลดโทษและเหตุบรรเทาโทษในปัจจุบันนั้น ยังไม่มีกรณี ใดที่ศาลสามารถลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำได้ หากปรากฏพฤติการณ์ที่ผู้กระทำความผิดนั้น ไม่น่าตำหนิ (guilty) และไม่สมควรที่จะได้รับโทษที่รุนแรงเท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำ อันเป็นปัญหาที่ สำคัญของการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา ดังนั้น แนวทางการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา โดยการนำเอาเหตุลดโทษและเหตุบรรเทา โทษในประมวลกฎหมายอาญามาใช้ในการลงโทษให้ต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำ จึงยังไม่ใช่วิธีแนวทางที่ดี และเหมาะสมที่สุดในการนำมาใช้แก้ไขปัญหาคอร์รัปชันใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมาย อาญา

สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา ประการที่สาม หรือการบัญญัติกฎหมายที่ให้ดุลพินิจแก่ศาลในการลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำ เพียงใดก็ได้กรณีมีพฤติการณ์พิเศษนั้น จะเป็นการบัญญัติกฎหมายที่ให้อำนาจศาลในการลงโทษต่ำ กว่าโทษจำคุกขั้นต่ำได้กรณีปรากฏพฤติการณ์พิเศษ ซึ่งแนวทางดังกล่าวนี้เป็นแนวทางที่ปรากฏอยู่ใน ระบบกฎหมายต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นประเทศอังกฤษ สาธารณรัฐแอฟริกาใต้ เคอร์รัฐออสเตรเลีย (รัฐวิกตอเรีย) และราชอาณาจักรสวีเดน โดยแต่ละประเทศนั้นก็มีการตีความคำว่า พฤติการณ์พิเศษ ที่แตกต่างกันออกไป การที่จะบัญญัติกฎหมายที่ให้ศาลมีดุลพินิจลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำได้กรณี มีพฤติการณ์พิเศษมาปรับใช้เพื่อแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา จะต้องเลือกนำเอาข้อดีของแต่ละประเทศมาปรับใช้อย่างเหมาะสม และที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้ สามารถแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาได้อย่างดีและมี ประสิทธิภาพ คือการตีความคำว่า “พฤติการณ์พิเศษ” นั้นจะต้องมีการตีความให้สอดคล้องกับ สภาพปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย หรือก็คือ การที่ศาลไม่สามารถกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดที่ไม่น่าตำหนิ (guilty) และไม่สมควรได้รับ โทษที่รุนแรงเท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำได้อย่างเหมาะสม โดยเมื่อพฤติการณ์ในคดีปรากฏเหตุดังกล่าวแล้ว ศาลก็จะพิจารณาเหตุดังกล่าวเป็นพฤติการณ์พิเศษ และสามารถให้ดุลพินิจลงโทษจำเลยให้ต่ำกว่าโทษ จำคุกขั้นต่ำได้ ดังนั้น เมื่อแนวทางการบัญญัติกฎหมายที่ให้ดุลพินิจแก่ศาลในการลงโทษต่ำกว่าโทษ จำคุกขั้นต่ำเพียงใดก็ได้กรณีมีพฤติการณ์พิเศษ เป็นแนวทางที่ยังคงไว้ซึ่งข้อดีของโทษจำคุกขั้นต่ำใน

ประมวลกฎหมายอาญา ในขณะเดียวกัน ก็ยังสามารถแก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาได้อย่างตรงจุด และครอบคลุมทั่วทุกกรณี แนวทางดังกล่าวนี้จึงเป็นแนวทางที่ดีและเหมาะสมที่สุดในการนำมาใช้แก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา

6.2 ข้อเสนอแนะ

จากที่ได้ศึกษาไปแล้วว่า แนวทางหรือวิธีการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาที่ดีและเหมาะสมที่สุดก็คือ การบัญญัติกฎหมายที่ให้ดุลพินิจแก่ศาลในการลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำเพียงใดก็ได้กรณีมีพฤติการณ์พิเศษ และพฤติการณ์พิเศษนั้นก็คือ พฤติการณ์ที่ผู้กระทำความผิดนั้นไม่น่าตำหนิ (guilty) และไม่สมควรที่จะได้รับโทษที่รุนแรงเท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำ อย่างไรก็ตาม การพิจารณาว่ามีพฤติการณ์พิเศษดังกล่าวหรือไม่ ก็ต้องพิจารณาจากที่การลงโทษตามโทษจำคุกขั้นต่ำจะทำให้โทษนั้นไม่สมเหตุสมผล ไม่เหมาะสมและไม่ยุติธรรมกับตัวผู้กระทำความผิด ดังเช่นในประเทศอังกฤษ จะต้องเป็นการตีความโดยแคบเพื่อคงไว้ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์แห่งกฎหมายเหมือนดังเช่นสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ พร้อมกันนี้ การพิจารณาถึงพฤติการณ์พิเศษเพื่อให้ศาลลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำจะต้องพิจารณาจากหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล (Individualization of punishment) เหมือนดังที่เครือรัฐออสเตรเลีย (รัฐวิกตอเรีย) เลือกนำหลักการลงโทษเพื่อช่มชู้ และเพื่อประณามผู้กระทำความผิดมาใช้ในการพิจารณา และท้ายที่สุดก็จะต้องกำหนดนิยามคำว่า พฤติการณ์พิเศษที่ผู้กระทำความผิดนั้นไม่น่าจะตำหนิ (guilty) และไม่สมควรที่จะได้รับโทษที่รุนแรงเท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำ ให้ชัดเจนเป็นรายกรณีๆไป เหมือนดังเช่นในราชอาณาจักรสวีเดนด้วย

การที่จะแก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาโดยการบัญญัติกฎหมายที่ให้ดุลพินิจแก่ศาลในการลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำเพียงใดก็ได้กรณีมีพฤติการณ์พิเศษนั้น มีความจำเป็นที่จะต้องร่างกฎหมายขึ้นมาใหม่อีกมาตราหนึ่งที่ทำให้ศาลมีขอบเขตในการใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับบุคคลมากยิ่งขึ้น โดยการบังคับใช้กฎหมายมาตรานี้จะมีหลักการที่คล้ายคลึงกันกับกรณีการบังคับใช้เหตุผลโทษ กล่าวคือ ศาลสามารถลงโทษผู้กระทำความผิดต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้เพียงใดก็ได้ ศาลจะมีอิสระในการพิจารณา กำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดอย่างเต็มที่ และหากเห็นว่าผู้กระทำความผิดสมควรได้รับโทษสถานเบา ศาลก็สามารถพิจารณากำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดรายนั้นให้ต่ำไปกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำได้

การบัญญัติกฎหมายดังกล่าวนี้จะเป็นการทำให้บทบัญญัติว่าด้วยเหตุผลโทษที่มีอยู่ในประมวลกฎหมายอาญาในปัจจุบันกว้างขวางและครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ศาลจะสามารถนำหลักกฎหมายนี้มาใช้เป็นช่องทางในการลงโทษผู้กระทำความผิดที่ไม่น่าตำหนิและไม่สมควรได้รับโทษที่รุนแรงเท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำได้อย่างเหมาะสม โดยหากพฤติการณ์เป็นไปตามเหตุผลโทษตามที่กฎหมายกำหนด ศาลก็สามารถใช้เหตุผลโทษนั้นๆ ในการพิจารณาลงโทษผู้กระทำความผิดให้ต่ำไปกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำได้ แต่หากพฤติการณ์การกระทำความผิดทั้งหลายนั้นไม่เข้าเหตุผลโทษใดๆตามที่กฎหมายกำหนดเลย และเป็นพฤติการณ์พิเศษที่ผู้กระทำความผิดที่ไม่น่าตำหนิและไม่สมควรได้รับโทษที่รุนแรงเท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำ ศาลนั้นก็จะสามารถใช้ช่องทางนี้ในการใช้ดุลพินิจลงโทษผู้กระทำความผิดให้น้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ หลักกฎหมายดังกล่าวมีความดังต่อไปนี้

“ในการพิจารณากำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิด หากในคดีปรากฏข้อเท็จจริงอันเป็นพฤติการณ์พิเศษอันเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดหรือตัวผู้กระทำความผิด และศาลเห็นสมควร ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

การพิจารณาว่าคดีมี **พฤติการณ์พิเศษ** อันเป็นเหตุอันควรให้ศาลลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ ให้ศาลพิจารณาจากหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล ทั้งนี้ข้อเท็จจริงในคดีจะต้องปรากฏพฤติการณ์ที่ผู้กระทำความผิดนั้นไม่น่าตำหนิและไม่สมควรที่จะได้รับโทษที่รุนแรงเท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำ โดยหากศาลต้องลงโทษตามโทษจำคุกขั้นต่ำแล้วจะทำให้โทษนั้นไม่เหมาะสมและไม่ยุติธรรมกับผู้กระทำความผิด กรณีซึ่งเป็นพฤติการณ์พิเศษดังว่านั้นได้แก่ กรณีผู้กระทำความผิดไม่ได้มีเจตนาชั่วร้าย กรณีการกระทำความผิดไม่ร้ายแรง กรณีพฤติการณ์การกระทำความผิดสมควรได้รับการลดโทษหรือการบรรเทาโทษ และกรณีอื่นๆที่สภาพพฤติการณ์การกระทำความผิดสมควรได้รับโทษสถานเบา”

สำหรับในส่วนของการตีความคำว่า **พฤติการณ์พิเศษ** อันเป็นเหตุอันควรให้ศาลลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำได้นั้น จะต้องมีการตีความอย่างครอบคลุมและตรงประเด็นเพื่อที่จะสามารถแก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาได้อย่างตรงจุด และในขณะเดียวกัน ก็ต้องตีความโดยแคบด้วยเพื่อคงไว้ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์แห่งกฎหมายและเพื่อไม่ให้ศาลมีดุลพินิจที่มาก

เกินไป อันอาจนำมาซึ่งปัญหาความไม่ยุติธรรมในการพิพากษาคัดสินคดี ในการนี้จึงต้องมีการตีความ โดยให้ **ศาลพิจารณาจากหลักการลงโทษที่เหมาะสมกับบุคคล** (Individualization of punishment) โดยข้อเท็จจริงอันเป็นพฤติการณ์พิเศษนั้นจะต้องเป็นข้อเท็จจริงที่ว่า **ผู้กระทำความผิดนั้นไม่น่าตำหนิ (guilty) และไม่สมควรที่จะได้รับโทษที่รุนแรงเท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำ** ซึ่งหากศาลต้องลงโทษตามโทษจำคุกขั้นต่ำแล้วจะทำให้โทษนั้นไม่เหมาะสมและไม่ยุติธรรมกับผู้กระทำความผิด ทั้งนี้ที่ต้องมีการตีความคำว่า พฤติการณ์พิเศษ ในลักษณะดังกล่าวก็เพราะต้องการตีความให้สอดคล้องกับปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาที่ศาลไม่สามารถใช้ดุลพินิจในการลงโทษผู้กระทำความผิดที่ไม่น่าตำหนิ (guilty) และไม่สมควรที่จะได้รับโทษที่รุนแรงเท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำได้อย่างเหมาะสม โดยจากการศึกษาและวิเคราะห์ถึงปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา ไม่ว่าจะปัญหาความไม่สอดคล้องของการกำหนดโทษกับหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคลอันเป็นปัญหาในทางทฤษฎี และปัญหาการถูกจำกัดการใช้ดุลพินิจของศาลในการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดอันเป็นปัญหาในทางปฏิบัติแล้ว **กรณีพฤติการณ์พิเศษที่ผู้กระทำความผิดไม่น่าตำหนิ (guilty) และไม่สมควรที่จะได้รับโทษที่รุนแรงเท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 กรณีด้วยกัน** ได้แก่ กรณีผู้กระทำความผิดไม่ได้มีเจตนาชั่วร้าย กรณีการกระทำความผิดไม่ร้ายแรง กรณีพฤติการณ์การกระทำความผิดสมควรได้รับการลดโทษหรือการบรรเทาโทษ และกรณีอื่นๆที่สภาพพฤติการณ์การกระทำความผิดสมควรได้รับโทษสถานเบา

1.) กรณีผู้กระทำความผิดไม่ได้มีเจตนาชั่วร้าย

กรณีที่ผู้กระทำความผิดไม่ได้มีเจตนาชั่วร้าย หมายถึง กรณีที่ผู้กระทำความผิดนั้นไม่ได้มีจิตใจที่เหี้ยมโหดเยี่ยงโจรผู้ร้ายหรือไม่ได้มีจิตใจที่เลวทรามต่ำช้าอยู่ในกมลสันดานอันเกินกว่าจะแก้ไข หากแต่ได้พลั้งพลาดขาดสติในการยับยั้งชั่งใจ เผลอลงมือกระทำความผิดไปโดยอารมณ์ชั่ววูบ ซึ่งอารมณ์ชั่ววูบดังกล่าวก็อาจเกิดจากโทสะที่ปรากฏขึ้น ณ ขณะนั้น หรือเกิดจากอารมณ์ขุ่นมัวที่มีต่อเหตุการณ์บางอย่างที่กระทบจิตใจ ยกตัวอย่างเช่น **กรณีเทียบเคียงคดีลุงวิคเว** ซึ่งเป็นกรณีที่จำเลยนั้นไม่ได้มีจิตใจเหี้ยมโหดเยี่ยงโจรผู้ร้าย เพียงแต่ขาดสติยับยั้งชั่งใจในการควบคุมตน จนได้พลั้งพลาดลงมือยิงผู้เสียหายไป 1 นัด และการยิงนั้นก็เกินไปเพื่อเป็นการป้องกันตนและครอบครัวให้พ้นจากอันตรายที่เกิดจากการคุกคามของกลุ่มเด็กวัยรุ่น จากเหตุการณ์ในกรณีเทียบเคียงนี้ จำเลยจะได้รับโทษจำคุก 15 ปี อันเป็นโทษจำคุกขั้นต่ำของความผิดฐานฆ่าผู้อื่น และศาลจะไม่สามารถกำหนดโทษให้ต่ำไปกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดได้ เพราะพฤติการณ์ที่ผู้กระทำความผิดไม่ได้มีจิตใจเหี้ยมโหดเยี่ยงโจรผู้ร้ายและขาดสติยับยั้งชั่งใจในการควบคุมตน ไม่ได้เป็นเหตุผลโทษใดๆที่ศาลจะ

สามารถนำมาใช้ในการลงโทษให้ต่ำกว่าโทษที่กฎหมายกำหนดได้เลย หรือกรณีอื่นๆที่แสดงให้เห็นว่า ผู้กระทำความผิดไม่ได้มีเจตนาชั่วร้ายดังที่ปรากฏในระบบกฎหมายต่างประเทศนั้นก็เช่น *กรณีที่ผู้กระทำความผิดรายหนึ่งได้กระทำความผิดเกี่ยวกับการครอบครองอาวุธปืนตามกฎหมายของประเทศอังกฤษ* โดยเขาไม่เคยกระทำความผิดมาก่อน แต่ได้ปลั้งพลาดกระทำการอันมิชอบด้วยกฎหมายด้วยการเก็บอาวุธปืนอันต้องห้ามตามกฎหมายไว้ในตู้นิรภัยในบ้านของตนเพื่อจะนำส่งเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยมีเจตนาที่จะนำอาวุธดังกล่าวไปส่งมอบให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเมื่อมีกฎหมายนิรโทษกรรมเกี่ยวกับอาวุธปืนออกมา⁷ กรณีเช่นนี้นัย่อมแสดงให้เห็นว่า ผู้กระทำความผิดนั้นไม่ได้มีเจตนาอันชั่วร้ายที่จะกระทำการอันละเมิดต่อกฎหมาย เขาได้เก็บปืนไว้ในที่ปลอดภัยอันและจะนำส่งเจ้าหน้าที่ตำรวจในภายหลัง เขาย่อมสมควรได้รับโทษสถานเบา ศาลในประเทศอังกฤษก็ได้พิจารณากรณีดังกล่าวนี้เป็นพฤติการณ์พิเศษและลงโทษผู้กระทำความผิดรายนี้ต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำ หรือ *กรณีที่ผู้กระทำความผิดได้ให้การป้องกัน ช่วยเหลือ หรือเยียวยา ผลร้ายเนื่องมาจากการกระทำความผิดของตนอย่างสุดความสามารถตามประมวลกฎหมายอาญาของราชอาณาจักรสวีเดน* ซึ่งยอมแสดงให้เห็นถึงจิตใจที่ไม่ได้ชั่วร้ายของผู้กระทำความผิด โดยหลังจากที่ได้ปลั้งพลาดขาดสติกระทำความผิดไปแล้ว เขาก็ได้เยียวยาและบรรเทาผลร้ายที่เกิดขึ้นอย่างสุดความสามารถ เขาย่อมสมควรได้รับโทษสถานเบา กฎหมายในราชอาณาจักรสวีเดนก็ได้บัญญัติให้พฤติการณ์ดังกล่าวนี้เป็นพฤติการณ์พิเศษและหากศาลเห็นสมควร ศาลก็สามารถลงโทษผู้กระทำความผิดต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำได้⁸

ในทางตรงกันข้าม กรณีที่ผู้กระทำความผิดมีเจตนาชั่วร้าย ซึ่งจะไม่ใช่กรณีมีพฤติการณ์พิเศษที่ศาลสามารถลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำได้ก็เช่น *กรณีคนร้ายฆ่าชิงโทรศัพท์มือถือไอโฟน ของนายวคิน เหลืองแจ่ม (มะปิ่น) นักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ⁹* ซึ่งเป็นกรณีที่จำเลยใช้อาวุธมีดแทงตามร่างกายและลำคอของผู้เสียหายหลายต่อหลายครั้งเพื่อชิงโทรศัพท์มือถือไอโฟนของผู้เสียหายจนผู้เสียหายถึงแก่ความตาย หลังก่อเหตุในคืนเดียวกันนั้น จำเลยยังได้ก่อเหตุชิงทรัพย์และวิ่งราวทรัพย์ในบริเวณดังกล่าวอีก 3 คดี พร้อมกันนี้ จากการสืบเสาะประวัติการกระทำความผิดของจำเลย

⁷ Yvon Dandurand, Ruben Timmerman, and Tracee Mathison-Midgley, "Exemptions from Mandatory Minimum Penalties Recent Developments in Selected Countries," ed. A report prepared for the Department of Justice Canada (March 2016), p. 25.

⁸ กรณีดังกล่าวเป็นหนึ่งในกรณีพฤติการณ์พิเศษของราชอาณาจักรสวีเดน ดังที่ปรากฏในมาตรา 5 แห่งประมวลกฎหมายอาญาของราชอาณาจักรสวีเดน ภาค 3 ตอน 29 กรณีการพิจารณาโทษและข้อยกเว้นการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมาย

⁹ ข่าวสด, "ลัดโทษ 'ไอ้ต๋ม' คุหู่ฆ่าชิงไอโฟน 'มะปิ่น' บัณฑิตมศว จากประหารเหลือคุกตลอดชีวิต" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 20 เมษายน 2562. แหล่งที่มา: https://www.khaosod.co.th/breaking-news/news_1000883

ยังพบว่าจำเลยมีประวัติการก่ออาชญากรรมหลายครั้งโดยเข้าคุกมาทั้งสิ้น 8 ครั้งและเข้าคุกครั้งแรกตั้งแต่อายุ 13 ปี ซึ่งจากพฤติการณ์ทั้งหมดย่อมเห็นได้ว่าจำเลยนั้นมีจิตใจเหี้ยมโหดเยี่ยงโจรผู้ร้าย มีความชั่วช้าเลวทรามติดอยู่ในกมลสันดานและเป็นไปได้ที่ยากที่จะแก้ไขปรับปรุงตนให้กลับมาเป็นคนดีสู่สังคม การพิจารณากำหนดโทษแก่จำเลยรายนี้ก็สมควรที่จะต้องกำหนดโทษสถานหนักและต้องกันออกไปจากสังคมตราบนานเท่านาน เพื่อไม่ให้จำเลยได้กลับมาทำร้ายผู้บริสุทธิ์คนอื่น ๆ อีกครั้งในอนาคตและเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้คนในสังคมให้เกิดความเกรงกลัวต่อโทษที่ร้ายแรงจนไม่กล้าที่จะกระทำความผิดที่เป็นภัยร้ายแรงต่อสังคมอีก

2.) กรณีการกระทำความผิดไม่ร้ายแรง

กรณีการกระทำความผิดไม่ร้ายแรง หมายถึง กรณีที่พฤติการณ์การกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดนั้นไม่ได้กระทำไปอย่างโหดเหี้ยม หรือโหดร้ายทารุณไร้มนุษยธรรม ตลอดจนไม่ได้ออกจากร้ายแรงอันเป็นภัยต่อสังคม เพียงแต่ได้ปลั่งพลาดลงมือกระทำความผิดไปโดยไม่ร้ายแรงซึ่งอาจจะทำไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์หรือไม่อาจเล็งเห็นถึงผลร้ายที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำของตนได้เลย ยกตัวอย่างเช่น *กรณีผู้กระทำความผิดใช้มีดฟันผู้เสียหายไป 1 ครั้ง โดยที่ไม่รู้ว่าผู้เสียหายรายนี้นั้นเป็นโรคเลือดไหลไม่หยุด* หากการฟันในครั้งนี้เป็นการฟันต่อคนปกติที่ไม่ได้เป็นโรคดังกล่าว บาดแผลจากการฟันนี้ย่อมไม่ถึงขั้นทำให้เสียชีวิตได้ แต่เมื่อผู้เสียหายรายนี้เป็นโรคเลือดไหลไม่หยุดจึงเสียชีวิตทันทีเพราะเหตุเสียเลือดมาก กรณีเช่นนี้ผู้กระทำความผิดก็ต้องได้รับโทษจำคุกไม่ต่ำกว่า 15 ปีอันเป็นโทษจำคุกขั้นต่ำของความผิดฐานฆ่าผู้อื่น หรืออีกกรณีหนึ่งคือ*กรณีผู้กระทำความผิดกระทำการชิงทรัพย์ผู้เสียหายเพื่อจะเอาทรัพย์ไปขายและนำเงินมาเลี้ยงตนเองและครอบครัว* โดยได้กระทำการปล้นผู้เสียหายเบาๆ เพียงเพื่อจะกันผู้เสียหายออกจากตัวทรัพย์แล้วนำทรัพย์ไป แต่ในขณะที่ปล้นไปนั้น ผู้เสียหายเกิดเสียหลักเซไปชนเสาไฟฟ้า ทำให้ศีรษะได้รับบาดเจ็บต้องพักรักษาตัวที่โรงพยาบาลนาน 1 เดือน กรณีแบบนี้เมื่อผู้เสียหายต้องป่วยเจ็บด้วยอาการทุกขเวทนาเกินกว่า 20 วัน จึงเป็นความผิดฐานชิงทรัพย์อันเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส ซึ่งผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษจำคุกไม่ต่ำกว่า 15 ปีอันเป็นโทษจำคุกขั้นต่ำของความผิดฐานนี้

ในทางกลับกัน กรณีที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดไปอย่างโหดเหี้ยม หรือโหดร้ายทารุณไร้มนุษยธรรม ซึ่งจะไม่ใช่กรณีมีพฤติการณ์พิเศษที่ศาลสามารถลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำได้ ก็เช่น *กรณีกลุ่มคนร้ายบุกเข้าไปในบ้านพักของนายสมเกียรติ ศรีจันทร์ ชายพิการ อาชีพส่งขนมปัง*

แล้วใช้อาวุธมีดแทงฟันและปาก้อนอิฐใส่หน้าสมเกียรติจนถึงแก่ความตาย¹⁰ ซึ่งเป็นกรณีที่น่าเศร้าใจ อาวุธมีดฟันได้แขนซ้าย ด้านหลังและศีรษะของผู้ตาย ตลอดจนได้ปาก้อนอิฐใส่ผู้ตายอย่างต่อเนื่องจนผู้ตายมีบาดแผลแตกที่ศีรษะ มีหน้าซ้ายยังได้ใช้มีดแทงเข้าที่บริเวณลำคอผู้ตายจนเป็นสาเหตุร่วมกัน บาดแผลที่ศีรษะผู้ตายที่ลึกถึงสมองทำให้ผู้ตายถึงแก่ความตาย โดยผู้ตายกรณีนี้ก็เป็นเพียงคนพิการที่ไม่มีทางสู้และไม่มีทางหลบหนีเท่านั้น การกระทำความผิดของกลุ่มคนร้ายรายนี้ย่อมแสดงให้เห็นว่า พฤติการณ์การกระทำความผิดนั้นโหดเหี้ยมและโหดร้ายไร้มนุษยธรรม เป็นการกระทำที่อุกอาจ ร้ายแรงและเป็นภัยต่อสังคม สมควรที่จะลงโทษสถานหนักเพื่อให้เช็ดหลาบต่อการกระทำความผิด และมีความจำเป็นที่จะต้องกันกลุ่มคนร้ายรายนี้ให้อยู่ห่างจากสังคมตราบนานเท่านาน

3.) กรณีพฤติการณ์การกระทำความผิดสมควรได้รับการลดโทษหรือการบรรเทาโทษ

กรณีพฤติการณ์การกระทำความผิดสมควรได้รับการลดโทษหรือการบรรเทาโทษ หมายถึง กรณีที่เมื่อพิจารณาจากสภาพพฤติการณ์แวดล้อมในคดีของผู้กระทำความผิดแล้ว ผู้กระทำความผิดสมควรที่จะได้รับเหตุลดโทษหรือเหตุบรรเทาโทษตามที่กฎหมายกำหนด แต่ผู้กระทำความผิดนั้นไม่สามารถได้รับการลดโทษหรือบรรเทาโทษได้ เพราะพฤติการณ์แวดล้อมในคดีขาดองค์ประกอบของเหตุลดโทษหรือเหตุบรรเทาโทษไปบางองค์ประกอบ หรือเพราะพฤติการณ์แวดล้อมในคดีนั้นแตกต่างไปจากองค์ประกอบของเหตุลดโทษหรือเหตุบรรเทาโทษไปเพียงเล็กน้อย ยกตัวอย่างเช่น *กรณีสามีบ้านดालโทสะต่อคนร้ายที่ข่มขืนภรรยาตน* กรณีนี้ภักศึกษาบ้านดालโทสะต่ออันธพาลที่มาข่มเหงรังแกตน กรณีที่ชายพลังพลาดลงมือฆ่าพ่อเลี้ยงที่ข่มขืนน้องสาวของตนมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน และกรณีลูกเลี้ยงบ้านดालโทสะต่อพ่อเลี้ยงที่ข่มขืนตนมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน

*กรณีสามีบ้านดालโทสะต่อคนร้ายที่ข่มขืนภรรยาตน*¹¹ เป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้ใช้มีดฟันคนร้ายที่มาข่มขืนภรรยาของตน 1 ครั้ง เพียงแต่ไม่ได้ฟันคนร้ายที่ข่มขืนภรรยาของตน ณ ขณะที่ทราบเรื่องทันที ผู้กระทำความผิดรายนี้ได้ปล่อยเวลาล่วงเลยผ่านไป 3 ชั่วโมงเพื่อให้โทสะคลายลง แต่กระนั้นก็ได้พบคนร้ายอีกครั้งโดยบังเอิญ จึงเกิดโทสะชั่ววูบขึ้นมาในใจจากความเคียดแค้นที่คนร้ายได้มากระทำชำเราภรรยาของตนอีกครั้งหนึ่ง จนได้ลงมือกระทำความผิดและนำมาซึ่งความตายของ

¹⁰ ข่าวสด, "ศาลสั่งจำคุก12-19ปี คดี7โจรฆ่าชายพิการ แม่เตรียมเผาศพลูก-หลังได้รับความเป็นธรรม" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 21 เมษายน 2562. แหล่งที่มา: https://www.khaosod.co.th/special-stories/news_684673

¹¹ กรณีดังกล่าวมีเค้าโครงมาจากข้อเท็จจริงใน คำพิพากษาฎีกาที่ 1203/2537 ซึ่งพิพากษาว่า ขณะที่น่าจะทราบว่าเป็นภรรยาจำเลยถูกผู้เสียหายปลุกปล้ำกระทำชำเรานั้น จำเลยไม่ได้แสดงอาการโกรธหรือจะทำร้ายผู้เสียหายแต่ได้ออกไปหาปลาร่วมกับผู้เสียหายโดยมีเวลานานถึง 3 ชั่วโมงนับแต่ทราบเหตุดังกล่าวแล้ว จำเลยจึงได้ใช้มีดฟันทำร้ายผู้เสียหายจึงมิใช่เป็นการกระทำต่อผู้ถูกข่มเหงในขณะนั้นตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 72

คนร้าย จากกรณีนี้ศาลจะไม่สามารถนำเหตุผลโทษกรณีการกระทำความผิดโดยบันดาลโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 72 มาใช้กับผู้กระทำความผิดรายนี้ได้ เนื่องจากผู้กระทำความผิดไม่ได้กระทำความผิดต่อผู้ที่ข่มเหง ณ ขณะนั้น อันเป็นหนึ่งในองค์ประกอบที่สำคัญของเหตุผลโทษกรณีบันดาลโทษ เมื่อไม่ใช่กรณีบันดาลโทษ ผู้กระทำความผิดก็ต้องรับโทษจำคุกไม่ต่ำกว่า 15 ปี อันเป็นโทษจำคุกขั้นต่ำของความผิดฐานฆ่าผู้อื่น แต่ทั้งนี้หากพิจารณาจากพฤติการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วจะเห็นได้ว่า กรณีนี้ไม่เข้าเรื่องบันดาลโทษแค่เพราะผู้กระทำความผิดไม่ได้ไปทำร้ายคนร้าย ณ ขณะนั้นทันทีเท่านั้น แต่ในความเป็นจริงแล้ว อารมณ์โทสะคับแค้นใจที่คนร้ายได้มาข่มขืนภรรยาของตนก็ยังไม่ปรากฏอยู่เช่นเดิม เมื่อเป็นเช่นนี้จึงสมควรเป็นอย่างยิ่งที่จะให้ศาลสามารถลงโทษผู้กระทำความผิดรายนี้ให้ต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำได้ เพื่อให้โทษนั้นเหมาะสมและยุติธรรมกับผู้กระทำความผิดอย่างแท้จริง

กรณีนักศึกษาบันดาลโทษต่ออันธพาลที่มาข่มเหงรังแกตน¹² เป็นกรณีที่มีอันธพาลมาข่มขู่ริดไถเอาเงินจากนักศึกษาที่มีความประพฤติดี ทำงานหาเลี้ยงตนเองและครอบครัว จนนักศึกษาคณดังกล่าวต้องย้ายที่อยู่ใหม่เพื่อจะได้ไม่ต้องถูกข่มเหงรังแกอีก แต่แม้จะย้ายที่อยู่ไปแล้วอันธพาลคนดังกล่าวก็ยังมาขูดรีดไถเอาเงินจากนักศึกษาคนนี้อีกเช่นเคย โดยครั้งนี้ได้ขู่ให้นักศึกษาหาเงินมาให้ ถ้าไม่ให้ได้ถึงแก่ความตาย นักศึกษาจึงจำต้องยอมให้เงินไป แต่ขณะที่ให้เงินไปนั้นก็เกิดโทสะคับแค้นในใจที่ถูกอันธพาลข่มเหงรังแกมาตลอด จนกระทั่งได้ไปพบอันธพาลคนดังกล่าวอีกครั้งที่ตลาด นักศึกษาคนนี้ก็เกิดโทสะชั่ววูบขึ้นมาในจิตใจจากการกระทำทั้งหลายที่อันธพาลได้ทำกับตน จึงหยิบมีดโต้บริเวณนั้นฟันอันธพาลไป 1 ครั้ง ส่งผลให้อันธพาลเสียชีวิตลงในเวลาต่อมา กรณีแบบนี้แม้จะเป็นการกระทำโดยบันดาลโทษที่เกิดจากการข่มเหงอย่างร้ายแรงด้วยเหตุอันไม่เป็นที่ชอบธรรมแต่ก็ไม่ใช่เหตุบันดาลโทษที่ศาลจะสามารถลงโทษผู้กระทำความผิดให้ต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำได้ เพราะกรณีนี้ไม่ใช่

¹² กรณีดังกล่าวมีเค้าโครงมาจากข้อเท็จจริงใน คำพิพากษาฎีกาที่ 4407/2554 ซึ่งพิพากษาว่า ผู้ตายมีพฤติการณ์เป็นอันธพาลและข่มเหงรังแกผู้อื่นกว่า โดยข่มขู่ริดไถเอาเงินจากจำเลยซึ่งเป็นนักศึกษา และถือวิสาสะพาพรรคพวกเข้าไปมั่วสุมเสพยาเสพติดให้โทษในห้องพักของจำเลย อันเป็นการแสดงอำนาจบาตรใหญ่จนจำเลยต้องย้ายที่อยู่ แต่ผู้ตายก็ตามไปจนพบและบังคับขอเงินจากจำเลยทั้งที่ไม่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันแต่อย่างใด โดยในวันเกิดเหตุขณะที่จำเลยจะไปวิทยาลัย ผู้ตายก็ข่มขู่บังคับให้จำเลยหาเงินให้ก่อนและขู่ว่าถ้าไม่ได้ต้องถึงแก่ความตาย ถือได้ว่าจำเลยถูกข่มเหงอย่างร้ายแรงด้วยเหตุอันไม่เป็นที่ชอบธรรมเมื่อจำเลยวิ่งหลบหนีผู้ตายยังวิ่งไล่ตามจำเลย การที่จำเลยใช้เหล็กชุดซาฟท์แทงผู้ตาย จึงเป็นการกระทำโดยเป็นบันดาลโทษตาม ป.อ. มาตรา 288 ประกอบ 72 จำเลยอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนโดยไปศึกษาต่อที่วิทยาลัยเทคนิค และบิดามารดาจำเลยมีฐานะยากจน แต่จำเลยยังถูกผู้ตายริดไถเงินเป็นประจำ อันเป็นการบีบบังคับจิตใจจำเลยทำให้หน้าเห็นใจ ประกอบกับบิดามารดาผู้ตายได้รับชดเชยค่าเสียหายเป็นเงิน 50,000 บาทจนพอใจและไม่ติดใจเอาเรื่องจำเลยและขอให้ลงโทษสถานเบา ศาลอุทธรณ์ จำคุก 5 ปี ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง คงจำคุก 2 ปี 6 เดือน โทษจำคุกรอการลงโทษไว้ 5 ปี คุมประพฤติก่อเหตุร้ายโดยให้ไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติทุก 4 เดือนต่อครั้ง มีกำหนด 2 ปี ศาลฎีกายืน

การกระทำต่อผู้ข่มเหงในขณะนั้น เมื่อเป็นเช่นนี้ศาลย่อมต้องลงโทษจำคุก 15 ปีอันเป็นโทษจำคุกขั้นต่ำของความผิดฐานข่มเหงผู้อื่น แม้จะตระหนักดีว่าพฤติการณ์การกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดรายนี้สมควรที่จะได้รับโทษสถานเบา จึงสมควรเป็นอย่างยิ่งที่จะให้ศาลสามารถลงโทษให้ต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำได้เพื่อให้โทษนั้นเหมาะสมกับพฤติการณ์ต่างๆ ในคดีและนำมาซึ่งประโยชน์แห่งความยุติธรรมแก่ผู้กระทำความผิดรายนี้ในท้ายที่สุด

กรณีพี่ชายพลังพลาดลงมือฆ่าพ่อเลี้ยงที่ข่มขืนน้องสาวของตนมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน เป็นกรณีที่พี่ชาย น้องสาว และพ่อเลี้ยงได้อาศัยอยู่ด้วยกัน โดยพี่ชายมีอายุ 21 ปี ได้ทำงานหาเงินเลี้ยงตนเองและน้องสาว แต่ก็มักถูกพ่อเลี้ยงนำเงินที่หามาได้ไปดื่มสุรา หน้าซำยังได้กระทำการข่มขืนน้องสาวของตนด้วย วันใดวันหนึ่งพี่ชายก็เกิดอารมณ์ชั่ววูบจากการถูกกดขี่ข่มเหงมาเป็นเวลานาน พร้อมกับความต้องการที่จะแก้แค้นให้น้องสาวของตนที่ถูกกระทำชำเรา จึงได้ใช้ปืนของพ่อเลี้ยงยิงพ่อเลี้ยงขณะที่พ่อเลี้ยงหลับอยู่ พ่อเลี้ยงจึงเสียชีวิตลงทันที กรณีแบบนี้ศาลจะต้องพิจารณากำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดไม่ต่ำกว่า 15 ปี อันเป็นโทษจำคุกขั้นต่ำของความผิดฐานข่มเหงผู้อื่น โดยไม่สามารถลดโทษหรือบรรเทาโทษได้เลย เพราะเมื่อพิจารณาจากพฤติการณ์ต่างๆ ในคดีล้วนเป็นพฤติการณ์ที่ไม่เข้าองค์ประกอบของเหตุลดโทษและเหตุบรรเทาโทษที่กฎหมายกำหนดทั้งสิ้น กล่าวคือ เมื่อพิจารณาจากอายุของผู้กระทำความผิดก็เป็นอายุที่เลยเกณฑ์อายุที่ศาลจะสามารถลงโทษให้ต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำได้มา 1 ปี¹³ เมื่อพิจารณาจากการกระทำของผู้กระทำความผิดก็ไม่ได้เป็นการกระทำเพราะมีภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง หรือทำต่อผู้ข่มเหงในขณะนั้น พร้อมกันนี้ ยังไม่ได้มีความสัมพันธ์ที่กฎหมายรองรับให้สามารถอ้างสิทธิป้องกัน¹⁴ หรือบันดาลโทษ¹⁵ ได้ด้วย ผู้กระทำความผิดรายนี้จะต้องได้รับโทษจำคุก 15 ปี ทั้งที่ความเป็นจริงแล้ว พฤติการณ์แวดล้อมในคดีก็ใกล้เคียงกับองค์ประกอบของเหตุลดโทษหรือเหตุบรรเทาโทษที่กฎหมายกำหนดเพียงแต่มีบางองค์ประกอบที่แตกต่างไปเพียงเล็กน้อยเท่านั้น เมื่อเป็นเช่นนี้จึงเป็นการสมควรที่จะให้ดุลพินิจแก่ศาลในการลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำได้เพื่อให้โทษนั้นเหมาะสมและยุติธรรมกับผู้กระทำความผิด

¹³ มาตรา 76 ผู้ใดอายุตั้งแต่สิบแปดปีแต่ยังไม่เกินยี่สิบปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ถ้าศาลเห็นสมควรจะลดมาตราส่วนโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ลงหนึ่งในสามหรือกึ่งหนึ่งก็ได้

¹⁴ มาตรา 68 ผู้ใดจำต้องกระทำการใดเพื่อป้องกันสิทธิของตนหรือของผู้อื่น ให้พ้นภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อ กฎหมายและเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง ถ้าได้กระทำพอสมควร แก่เหตุ การกระทำนั้นเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้นั้น ไม่มีความผิด

¹⁵ มาตรา 72 ผู้ใดบันดาลโทษโดยถูกข่มเหงอย่างร้ายแรงด้วยเหตุ อันไม่เป็นธรรม จึงกระทำความผิดต่อผู้ข่มเหงในขณะนั้น ศาลจะ ลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

กรณีลูกเลี้ยงบันดาลโทสะต่อพ่อเลี้ยงที่ข่มขืนตนมาเป็นระยะเวลาานาน เป็นกรณีที่คล้ายกับกรณีก่อนหน้า เพียงแต่กรณีนี้ ผู้ซึ่งเป็นผู้ถูกข่มขืนกระทำชำเราเป็นผู้กระทำความผิดเสียเองโดยก็ได้ใช้ปืนยิงพ่อเลี้ยงขณะที่พ่อเลี้ยงหลับอยู่เช่นกัน จากข้อเท็จจริงกรณีนี้หากเป็นการยิงในขณะที่ถูกข่มขืนอยู่จะเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย เพราะได้กระทำเพื่อให้พ้นภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมายและเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง อันจะทำให้การยิงพ่อเลี้ยงนี้ไม่มีความผิด ไม่ต้องรับโทษตามกฎหมายแต่อย่างใด แต่หากกรณีเปลี่ยนไปเพียงเล็กน้อย คือ หลังจากที่ถูกรับข่มขืนกระทำชำเราและพ่อเลี้ยงได้ผลกลับไปแล้ว ลูกเลี้ยงได้เกิดอารมณ์ชั่ววูบอันเกิดมาจากโทสะคับแค้นใจที่มีต่อพ่อเลี้ยงมาเป็นระยะเวลาานาน ใช้ปืนยิงใส่พ่อเลี้ยงจนทำให้พ่อเลี้ยงเสียชีวิต กรณีเช่นนี้น่าจะไม่ใช้การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย เพราะไม่ได้มีภัยอันตรายใดๆอันใกล้จะถึง ไม่ใช่การกระทำความผิดไปโดยบันดาลโทสะเพราะไม่ได้เป็นการทำต่อผู้ข่มขืนในขณะนั้น เมื่อไม่ใช่การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายและไม่ใช่การกระทำโดยบันดาลโทสะ ศาลก็ต้องลงโทษตามโทษจำคุกขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดคือโทษจำคุก 15 ปี ไม่อาจลงโทษให้ต่ำไปกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำนี้ได้ เมื่อกรณีเป็นเช่นนี้จึงเห็นสมควรเป็นอย่างยิ่งที่จะให้ศาลสามารถลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำเพื่อให้โทษนั้นเหมาะสมและยุติธรรมกับผู้กระทำความผิดอย่างแท้จริง

4.) กรณีอื่นๆที่สภาพพฤติการณ์การกระทำความผิดสมควรได้รับโทษสถานเบา

แม้การตีความคำว่า พฤติการณ์พิเศษที่ผู้กระทำความผิดนั้นไม่น่าตำหนิ (guilty) และไม่สมควรที่จะได้รับโทษที่รุนแรงเท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำ จะต้องเป็นการตีความโดยแคบเพื่อคงไว้ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์แห่งกฎหมายและไม่ให้ศาลมีดุลพินิจที่มากเกินไปเพราะอาจนำมาซึ่งปัญหาความไม่ยุติธรรมในการพิพากษาคัดสินคดี แต่อย่างไรก็ดี การตีความคำว่าพฤติการณ์พิเศษดังนั้นก็ต้องเปิดช่องไว้บางประการที่ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการลงโทษให้ต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำได้หากมีกรณีอื่นที่ ผู้กระทำความผิดนั้นไม่น่าตำหนิ (guilty) และไม่สมควรที่จะได้รับโทษที่รุนแรงเท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำ อันเป็นกรณีที่นอกเหนือไปจากกรณีที่ผู้กระทำความผิดไม่ได้มีเจตนาชั่วร้าย กรณีที่การกระทำความผิดไม่ร้ายแรง และกรณีที่พฤติการณ์การกระทำความผิดสมควรได้รับ การลดโทษหรือการบรรเทาโทษ ทั้งนี้ก็เพื่อให้ศาลมีช่องทางในการใช้ดุลพินิจแก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาได้อย่างครบถ้วนทั่วทุกกรณีและไม่ให้ปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำที่ทำให้โทษนั้นไม่เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดเกิดขึ้นอีกในสังคมไทย

กรณีอื่นๆที่สภาพพฤติการณ์การกระทำความผิดสมควรได้รับโทษสถานเบานั้นก็เช่น *กรณีที่ผู้กระทำความผิดนั้นมีหลายคนและมีบางคนไม่ได้ลงมือทำร้าย*¹⁶ แม้การที่ไม่ได้ลงมือทำร้ายจะไม่ใช่อุทธรณ์ที่มีลักษณะทำนองเดียวกันอันจะสามารถบรรเทาโทษให้แก่ผู้กระทำความผิดได้ แต่การที่ไม่ได้ลงมือทำร้ายย่อมแสดงให้เห็นว่าผู้กระทำความผิดนั้นมีความน่าตำหนิน้อย และไม่สมควรที่จะได้รับโทษที่รุนแรงเท่าโทษจำคุกขั้นต่ำในระดับหนึ่ง หากศาลเห็นเป็นรายกรณีไปว่าการที่ผู้กระทำความผิดไม่ได้ลงมือทำร้ายนี้ ผู้กระทำความผิดสมควรได้รับโทษสถานเบา ศาลก็ควรมีช่องทางในการพิจารณา กำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดเป็นการเฉพาะรายเพื่อให้โทษนั้นเหมาะสมและยุติธรรมกับตัวเขามากที่สุด หรือ *กรณีที่พฤติการณ์การกระทำความผิดเป็นการบันดาลโทษโดยสังขม* ดังตัวอย่างในคดีจำรวานฆ่าเอ็กซ์ จักรกฤษณ์ อดีตนักยิงปืนทีมชาติไทย¹⁷ ที่แม้ในขณะที่คดีจะยังไม่ถึงที่สุดโดยอยู่ในระหว่างชั้นฎีกา แต่จำเลยก็ได้ออกมารับสารภาพว่าสาเหตุที่ได้กระทำการจำมือปืนฆ่านาย เอ็กซ์ จักรกฤษณ์ นั้นก็เพราะผู้ตายได้ทำร้ายลูกสาวและหลานสาวของตนหลายต่อหลายครั้ง ซ้ำยังมีการทำร้ายจนถึงขั้นที่ลูกสาวของตนต้องแท้งลูกด้วย กรณีนี้ย่อมเห็นได้ชัดว่าการกระทำความผิดนั้นเกิดมาจากอารมณ์โทสะที่สั่งสมอยู่ในจิตใจมาเป็นเวลานานจากการที่ตนเห็นคนที่ตัวเองรักถูกทำร้าย กรณีที่มีการกระทำความผิดเพราะมีโทสะที่สั่งสมมาเช่นนี้ ย่อมสมควรที่จะให้ดุลพินิจแก่ศาลในการพิจารณา กำหนดโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด และหากศาลมีความจำเป็นที่ต้องลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำเพื่อที่จะให้โทษนั้นเหมาะสมและยุติธรรมกับตัวผู้กระทำความผิดก็ควรที่จะสามารถทำได้ หรือ *กรณีที่ผู้เสียหายนั้นมีส่วนร่วมในการก่อให้เกิดการกระทำความผิด* ซึ่งเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดนั้นอาจจะไม่ได้มีความตั้งใจหรือเจตนาที่จะกระทำความผิดตั้งแต่แรก หากแต่ได้กระทำลงไปเพราะผู้เสียหายมายั่ว ปลูกปั่น ทำทนาย หยามเหยียด หรือการอื่นๆที่มากระทบต่อร่างกายหรือจิตใจของผู้กระทำความผิด ทำให้ผู้กระทำความผิดขาดสติชั่วคราว จนลงมือกระทำการอันฝ่าฝืนต่อกฎหมายในท้ายที่สุด ดังเช่นกรณีเทียบเคียงคดีลุงวิศวะ กรณีสามีบันดาลโทษต่อคนร้ายที่ข่มขืนภรรยาตน กรณีนักศึกษาบันดาลโทษต่ออัยการที่ฆ่าข่มเหงรังแกตน กรณีพี่ชายปลั่งพลาดลงมือฆ่าพ่อเลี้ยงที่ข่มขืนน้องสาวของตนมาเป็นระยะเวลาช้านาน กรณีลูกเลี้ยงบันดาลโทษต่อพ่อเลี้ยงที่ข่มขืนตนมาเป็นระยะเวลาช้านาน ซึ่งล้วนเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดไม่ได้มีเจตนาที่จะกระทำความผิดมาตั้งแต่ต้นแต่ได้เกิดอาการขาดสติเพราะพฤติกรรมอันมิชอบของผู้เสียหายที่ได้กระทำต่อตนทั้งสิ้น หรืออีกกรณีหนึ่ง

¹⁶ คำพิพากษาฎีกาที่ 312/2520 พิพากษาว่า ในการปล้นทรัพย์และทำร้ายเจ้าทรัพย์กับพวกถึงแก่ความตายนั้น ข้อเท็จจริงที่ว่าจำเลยไม่ได้เป็นผู้ลงมือกระทำความร้ายผู้ตาย ไม่เป็นเหตุบรรเทาโทษ เพราะมิใช่กรณีที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 และมีโทษอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน

¹⁷ ข่าวสด, "หมอนี่มีร่ำให้กลางศาล ฟังคำพิพากษาแม่รับโทษประหาร คดีจำรวานฆ่าเอ็กซ์" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 22 เมษายน 2562. แหล่งที่มา: https://www.khaosod.co.th/breaking-news/news_1416011

อันเป็นกรณีที่ปรากฏเป็นพฤติการณ์พิเศษในระบบกฎหมายต่างประเทศ เช่น กรณีที่ผู้กระทำความผิดมีความพิการทางร่างกายอย่างร้ายแรงและการกำหนดจำคุกในระยะยาวจะเป็นผลร้ายแก่ผู้กระทำความผิดเป็นอย่างมาก ตามกฎหมายของประเทศอังกฤษ¹⁸ และ กรณีที่ผู้กระทำความผิดมีอายุมาก หรือมีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ และการลงโทษจะทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับความทุกข์ทรมานโดยเกินกว่าเหตุ ตามประมวลกฎหมายอาญาของราชอาณาจักรสวีเดน¹⁹ เป็นต้น

อนึ่ง เมื่อได้ศึกษาถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาโดยการบัญญัติกฎหมายที่ให้ดุลพินิจแก่ศาลในการลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำกรณีมีพฤติการณ์พิเศษไปแล้ว ในทางปฏิบัติ การจะบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่ต้องการให้โทษนั้นเหมาะสมและยุติธรรมกับผู้กระทำความผิดที่ไม่น่าตำหนิและไม่สมควรได้รับโทษที่รุนแรงเท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำ เมื่อกรณีปรากฏพฤติการณ์พิเศษและศาลเห็นสมควรลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำแล้ว ศาลหรือผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่ในการพิจารณากำหนดโทษจะต้องมีบทบาทอย่างจริงจังในการใช้ดุลพินิจลงโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด โดยในการพิจารณากำหนดโทษนั้น ศาลจะต้องไม่ยึดติดกับแนวทางของ *บัญญัติระดับอัตราโทษ (ยี่ต็อก)*²⁰ มากจนเกินไป หรือกล่าวอีกนัยคือ หากเป็นกรณีการกระทำความผิดที่มีพฤติการณ์พิเศษใดๆที่ผู้กระทำความผิดไม่น่าตำหนิและไม่สมควรได้รับโทษที่รุนแรงเท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำ และศาลเห็นสมควรลงโทษให้น้อยกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดแล้ว ศาลจะต้องถามผู้กระทำความผิดถึงสาเหตุแห่งการกระทำความผิด พิจารณาปัจจัยด้านตัวผู้กระทำความผิดและการกระทำความผิด ไม่ว่าจะเป็น บุคลิกลักษณะอุปนิสัยใจคอ อาชีพ เพศ อายุ พฤติกรรม เจตนาอันชั่วร้าย สภาพความร้ายแรงแห่งการกระทำความผิด การพยายามบรรเทาผลร้ายที่เกิดขึ้น หรือเหตุปัจจัยอื่นๆ และเมื่อพิจารณาจากปัจจัยเหล่านี้แล้วก็ให้ศาลใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับตัวผู้กระทำความผิดมากที่สุด โดยไม่จำกัดคำนึงถึงแนวทางของบัญญัติระดับอัตราโทษแต่อย่างใด ทั้งนี้ก็เพื่อให้ศาลมีดุลพินิจโดยอิสระอย่างแท้จริงในการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดที่ไม่น่าตำหนิและไม่สมควรได้รับโทษที่

¹⁸ Yvon Dandurand, Ruben Timmerman, and Tracee Mathison-Midgley, “Exemptions from Mandatory Minimum Penalties Recent Developments in Selected Countries,” ed. A report prepared for the Department of Justice Canada (March 2016), p. 25.

¹⁹ กรณีดังกล่าวเป็นหนึ่งในกรณีพฤติการณ์พิเศษของราชอาณาจักรสวีเดน ดังที่ปรากฏในมาตรา 5 แห่งประมวลกฎหมายอาญาของราชอาณาจักรสวีเดน ภาค 3 ตอน 29 กรณีการพิจารณากำหนดโทษและข้อยกเว้นการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมาย

²⁰ บัญญัติระดับอัตราโทษ (ยี่ต็อก) มีขึ้นมาเพื่อให้การพิจารณากำหนดโทษในความผิดฐานเดียวกันนั้นเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ไม่ให้เกิดความลักลั่นกันของระดับอัตราโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิด ซึ่งย่อมจะเป็นการสร้างความเท่าเทียมกันให้เกิดขึ้นในการพิจารณากำหนดโทษในแต่ละคดีได้

รุนแรงเท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำ อันเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดของการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา

กล่าวโดยสรุปคือ แนวทางในการแก้ไขปัญหาค่าโทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญา คือ การบัญญัติกฎหมายขึ้นมาใหม่อีกมาตราหนึ่งที่ให้ดุลพินิจแก่ศาลในการลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำเพียงใดก็ได้กรณีมีพฤติการณ์พิเศษ โดยการพิจารณาว่าคดีมีพฤติการณ์พิเศษหรือไม่ ศาลจะต้องพิจารณาจากหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล พร้อมกันนี้ข้อเท็จจริงในคดีจะต้องปรากฏ **พฤติการณ์ที่ผู้กระทำความผิดนั้นไม่น่าตำหนิ (guilty) และไม่สมควรที่จะได้รับโทษที่รุนแรงเท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำ** ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 กรณีด้วยกันได้แก่กรณีผู้กระทำความผิดไม่ได้มีเจตนาชั่วร้าย กรณีการกระทำความผิดไม่ร้ายแรง กรณีพฤติการณ์การกระทำความผิดสมควรได้รับการลดโทษหรือการบรรเทาโทษ และกรณีอื่นๆที่สภาพพฤติการณ์การกระทำความผิดสมควรได้รับโทษสถานเบา เมื่อกรณีปรากฏพฤติการณ์พิเศษดังกล่าวและศาลสามารถลงโทษต่ำกว่าโทษจำคุกขั้นต่ำได้แล้ว ให้ศาลพิจารณาถึงสาเหตุแห่งการกระทำความผิด ตัวผู้กระทำความผิด และการกระทำความผิด แล้วกำหนดโทษให้เหมาะสมกับตัวผู้กระทำความผิดมากที่สุด โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณากำหนดโทษให้เป็นไปตามแนวทางของบัญญัติระดับอัตราโทษ (ยี่ต็อก) อย่างเคร่งครัด ทั้งนี้เมื่อมีการตีความคำว่า “**พฤติการณ์พิเศษ**” ในลักษณะดังกล่าว และให้ศาลมีดุลพินิจอย่างอิสระในการกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดโดยไม่จำเป็นต้องยึดติดกับบัญญัติระดับอัตราโทษแล้ว ก็จะทำให้ปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกขั้นต่ำตามประมวลกฎหมายอาญาได้รับการแก้ไขอย่างตรงจุด โทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดที่ไม่น่าตำหนิและไม่สมควรได้รับโทษที่รุนแรงเท่ากับโทษจำคุกขั้นต่ำก็จะเหมาะสมและยุติธรรม โดยไม่มีปัญหาเรื่องโทษจำคุกขั้นต่ำและปัญหาเรื่องบัญญัติระดับอัตราโทษมาเป็นอุปสรรคในการใช้ดุลพินิจของศาล ส่งผลให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการอำนวยความยุติธรรมให้แก่จำเลยได้อย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กิติมา แก้วนะรา. หลักความได้สัดส่วนกับบทกำหนดโทษที่เหมาะสมสำหรับผู้กระทำความผิดในคดียาเสพติดให้โทษ : ศึกษากรณีแอมเฟตามีน. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2559.

เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. กฎหมายอาญาภาค 1. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: พลสยาม พรินติ้ง, 2551.

จตุรพร จันบุรี. มุลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดกับดุลพินิจในการกำหนดโทษคดีอาญา. เสนอต่อสถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม, 2553.

ธานี วรภัทร์. ดุลพินิจในการกำหนดโทษกับการกระทำผิดของผู้หญิงเกี่ยวกับยาเสพติด. วารสารกำลังใจ. 3 (มกราคม-มีนาคม 2558): 38-43.

ธีระชัย กระแสทรง. ดุลพินิจในการกำหนดโทษคดีอาญา ศึกษากรณีอัตราโทษที่เหมาะสมสำหรับความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยบันดาลโทสะ และฐานฆ่าผู้อื่นโดยป้องกันเกินสมควรแก่เหตุ. เสนอต่อสถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม, 2556.

นพวรรณ พัยพรม. การบังคับใช้มาตรการทางอาญาต่อธุรกิจสินเชื่อบุคคลภายใต้การกำกับสำหรับผู้ประกอบธุรกิจที่มีใช้สถาบันการเงิน. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.

ปกป้อง ศรีสนิท. กฎหมายอาญาขั้นสูง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2561.

ปกรณ์ มณีปกรณ์. ทฤษฎีอาชญาวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เวิลด์เทร็ด ประเทศไทย, 2555.

ปราณี สุขศรี. หลักกฎหมายทั่วไปในทางปกครองในคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด : ศึกษาหลักความได้สัดส่วน (Principle of proportionality) และหลักความเสมอภาค (Principle of Equality), 2557.

ปาดูช ยอร์ช. บันทึกของนายยอร์ช ปาดูช. แปลโดย สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล. กรุงเทพมหานคร: วิทยุ
ชน, 2546.

ปารีชาติ พันธุ์พานิช. เหตุทำแท้งได้โดยชอบด้วยกฎหมาย. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะ
นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542.

เพียว ศรีแสงทอง. การลงโทษและการแก้ไขผู้กระทำผิด (Punishment and Correction). พิมพ์ครั้งที่
ที่ 1. กรุงเทพมหานคร: จริยสุนิทวงศ์การพิมพ์, 2554.

พรชัย ชันดี. ทฤษฎีอาชญาวิทยา: หลักการ งานวิจัยและนโยบายประยุกต์. พิมพ์ครั้งที่ 1.
กรุงเทพมหานคร: เจริญการพิมพ์, 2558.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชานิติศาสตร์. กฎหมายอาญาและอาชญาวิทยา
ขั้นสูง. พิมพ์ครั้งที่ 1. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2555.

ฤทัยรัตน์ ปทุมานนท์. การควบคุมมูลเหตุทางข้อเท็จจริงและทางกฎหมายในการออกคำสั่งทางปกครอง
โดยศาลปกครองไทย. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายมหาชน คณะ
นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2552.

ลาวัญย์ อ่อนโณม. การกำหนดโทษให้ได้สัดส่วนเหมาะสมกับผู้กระทำความผิดในความผิดเกี่ยวกับยา
เสพติด. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2560.

วิสารินี เหมพิจิตร สนิทไชย. การลงโทษน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำในความผิดข้อหาอื่นในคดีเดียวกับ
ความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522. เสนอต่อสถาบันพัฒนาข้าราชการ
ฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม, 2557.

ศิริพร กาญจนสูตร. การใช้เหตุบรรเทาโทษของศาลตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 : ศึกษา
กรณีการให้เหตุผลของศาลในเหตุอื่นที่ศาลเห็นว่ามีลักษณะทำนองเดียวกัน. เสนอต่อสถาบัน
พัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม, 2556.

สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ โครงการวิจัย เรื่องศึกษาความเป็นไปได้ในการกำหนดชั้นโทษและการนำไปปรับใช้ในประมวลกฎหมายอาญา. เสนอต่อสำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม, มิถุนายน 2549.

สิทธิชัย ไม้แก้ว. การใช้ดุลยพินิจในการรอการลงโทษ: ศึกษาปัญหาการให้เหตุผลในคำพิพากษาศีความ. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2557.

หยุด แสงอุทัย. กฎหมายอาญาภาค 1. พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537.

อนันต์ ลิขิตธนสมบัติ. มาตรการการลงโทษทางอาญาแก่ผู้กระทำความผิดในคดีสิ่งแวดล้อม. เสนอต่อสถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม, 2557.

อัจฉริยา ชูตินันท์. อาชญาวิทยาและทัณฑ์วิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2561.

อุทัย อาทิวะช. ทฤษฎีอาชญาวิทยากับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.เจ.พรีนติ้ง, 2558.

ระบบออนไลน์

การลงโทษตามหลักทัณฑ์วิทยา (Penology) [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://boonyachinda.blogspot.com/2011/05/penology.html> [เข้าถึงเมื่อ 7 พฤศจิกายน 2561]

ข่าวสด. ลดโทษ 'ไอ้ต๋ม' คู่หูฆ่าชิงไอโฟน 'มะปิ่น' บัณฑิตมศว จากประหารเหลือคุกตลอดชีวิต [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.kaosod.co.th/breaking-news/news_1000883 [เข้าถึงเมื่อ 20 เมษายน 2562]

———. ศาลสั่งจำคุก 12-19 ปี คดี 7 โจ้ฆ่าชายพิการ แม่เตรียมเผาศพลูก-หลังได้รับความเป็นธรรม [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.kaosod.co.th/special-stories/news_684673 [เข้าถึงเมื่อ 21 เมษายน 2562]

———. หมอนี่มั่วให้กลางศาล ฟังคำพิพากษาแม่รับโทษประหาร คดีจ้างฆ่าเอ็กซ์ [ออนไลน์].
แหล่งที่มา: https://www.khaosod.co.th/breaking-news/news_1416011 [เข้าถึงเมื่อ
22 เมษายน 2562]

———. อ่านคำพิพากษาคดี ลุงวิศวะยิงหนุ่ม 17 ซ้ำถ้ามีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจคงไม่เกิดเรื่อง! [ออนไลน์].
แหล่งที่มา: https://www.khaosod.co.th/special-stories/news_1614983 [เข้าถึงเมื่อ 6
พฤศจิกายน 2561]

ณัฐนันท์ สุตประเสริฐ. คำว่า ระวังโทษขั้นสูง และ ระวังโทษขั้นต่ำ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:
http://natjar2001law.blogspot.com/2010/11/blog-post_1466.html [เข้าถึงเมื่อ 4
พฤษภาคม 2562]

นัทธี จิตสว่าง. วัตถุประสงค์ในการลงโทษ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: [https://
www.gotoknow.org/posts/454719](https://www.gotoknow.org/posts/454719) [เข้าถึงเมื่อ 7 พฤศจิกายน 2561]

ภาษาต่างประเทศ

Anthony Gray. MANDATORY SENTENCING AROUND THE WORLD AND THE NEED FOR REFORM. New Criminal Law Review. 20 (2017): 391-432.

Christopher Mascharka. Mandatory Minimum Sentences: Exemplifying the Law of Unintended Consequences. Florida State University Law Review. 28 (2001): 935-975.

Dandurand, Y., Timmerman, R., and Mathison-Midgley, T. "Exemptions from Mandatory Minimum Penalties Recent Developments in Selected Countries." A report prepared for the Department of Justice, March 2016.

Families Against Mandatory Minimums. HOW FEDERAL SENTENCING WORKS; MANDATORY MINIMUMS, STATUTORY MAXIMUMS, AND SENTENCING GUIDELINES, 2012.

Gary T. Lowenthal. Mandatory Sentencing Laws: Undermining the Effectiveness of Determinate Sentencing Reform. California Law Review. 81 (1993): 61-123.

Josefin Hedstrom. The American and Swedish Criminal Justice System: A Comparative Study. Master's Thesis, Department of Criminal Justice & Criminology, Graduate School, East Tennessee State University, 2018.

Law Council of Australia. Policy Discussion Paper on Mandatory Sentencing, May 2014.

Law Council of Australia. Policy Position: Mandatory Sentencing, June 2014.

Masao, T. The New Penal Code of Siam. Yale Law Journal 18 (1908).

Palma Paciocco. Proportionality, Discretion, and the Roles of Judges and Prosecutors at Sentencing. Canadian Criminal Law Review. 81 (2014): 241-268.

Richard Frase. Sentencing Laws & Practices in France. Federal Sentencing Reporter. 7 (1995): 275-280.

The Federation of Community Legal Centres (Victoria). Mandatory Sentencing, 7 February 2013.

The Leadership Conference on Civil & Human Rights. Sentencing and Mandatory Minimums. 28 March 2018.

ออนไลน์

Mandatory Minimum Term Sentences. [Online]. Available from: <https://www.defence-barrister.co.uk/mandatory-minimum-term-sentences/> [30 November 2018.]

Mandatory Minimums, Maximum Punishment: The Negative Consequences of Disproportionate Sentencing. [Online]. Available from: <https://www.charleskochinstitute.org/blog/mandatory-minimums-maximum-punishment-the-negative-consequences-of-disproportionate-sentencing/> [4 May 2019.]

Mandatory Sentences of Imprisonment in Common Law Jurisdictions: Some Representative Models. [Online]. Available from:

https://www.justice.gc.ca/eng/rp-pr/csj-sjc/ccs-ajc/rr05_10/p3.html#a32 [29
November 2018.]

Mandatory Sentencing. [Online]. Available from:
<https://www.ruleoflaw.org.au/education/case-studies/mandatory-sentencing/> [7
December 2018.]

Mandatory Sentencing. [Online]. Available from:
http://www.smartjustice.org.au/cb_pages/fs_mandatory_sentencing.php [7
December 2018.]

Peneoasu, C. Judicial Individualization of Punishment in Special Situation [Online].
Available from: [http://www.proceedings.univ-
danubius.ro/index.php/eirp/article/view/1673/1657](http://www.proceedings.univ-danubius.ro/index.php/eirp/article/view/1673/1657) [12 November 2018.]

Safety Valves [Online]. Available from: [http://famm.org/our-work/u-s-congress/safety-
valves/](http://famm.org/our-work/u-s-congress/safety-valves/) [26 April 2019.]

Sentencing: Mandatory and Minimum Custodial Sentences. [Online]. Available from:
[https://www.cps.gov.uk/legal-guidance/sentencing-mandatory-and-minimum-
custodial-sentences](https://www.cps.gov.uk/legal-guidance/sentencing-mandatory-and-minimum-custodial-sentences) [1 December 2018.]

Serious Injury and Gross Violence in Victoria. [Online]. Available from:
[https://www.altlj.org/news-and-views/downunderallover/duao-vol-38-2/562-
serious-injury-and-gross-violence-in-victoria](https://www.altlj.org/news-and-views/downunderallover/duao-vol-38-2/562-serious-injury-and-gross-violence-in-victoria) [9 December 2018.]

Travis Peeler. Problems with Mandatory Minimum Sentencing [Online]. Available from:
[https://www.legalmatch.com/law-library/article/
problems-with-mandatory-
minimum-sentencing.html](https://www.legalmatch.com/law-library/article/problems-with-mandatory-minimum-sentencing.html) [4 May 2019.]

What Are Mandatory Minimum Sentencing Laws [Online]. Available from:
[http://www.attorneys.com/criminal-defense/what-are-mandatory-minimum-
sentencing-laws](http://www.attorneys.com/criminal-defense/what-are-mandatory-minimum-sentencing-laws) [4 May 2019.]

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก

การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำ

โทษจำคุกขั้นต่ำในประเทศไทยนั้นปรากฏขึ้นครั้งแรกในกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 โดยได้ยึดลักษณะรูปแบบมาจากระบบกฎหมายของประเทศฝรั่งเศสที่กำหนดให้มีโทษจำคุกขั้นต่ำและโทษจำคุกขั้นสูงในความผิดที่ร้ายแรงเพื่อจำกัดการใช้ดุลพินิจของผู้พิพากษาไม่ให้พิจารณากำหนดโทษต่ำไปกว่ากรอบระวางโทษที่กฎหมายกำหนด หลังจากนั้นก็ได้มีการบังคับใช้กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 เรื่อยมาจนมีความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขปรับปรุงกฎหมายลักษณะอาญาดังกล่าวนี้ให้เป็นกฎหมายที่ดี สอดคล้องกับเหตุการณ์บ้านเมืองที่ได้เปลี่ยนแปลงไป ตลอดจนเหมาะสมกับกาลสมัยและแนวโน้มของนานาประเทศ จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 ขึ้นโดยพระราชบัญญัติที่ตราขึ้นนี้จะเป็นการยกเลิกกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 ที่บังคับใช้อยู่ และบัญญัติกฎหมายอาญาขึ้นใหม่เป็นประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 ประมวลกฎหมายอาญานับปี พ.ศ.2499 ได้มีการบังคับใช้มาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2500 โดยเมื่อสภาพสังคมและแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนหลักการสำคัญของกฎหมายอาญาเปลี่ยนแปลงไป ประมวลกฎหมายอาญานี้ก็ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปเช่นกัน การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำมีอยู่ด้วยกันทั้งสิ้น 12 ครั้ง เรียงตามลำดับดังต่อไปนี้

1.) การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 1 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2502

มีมาตราที่ถูกแก้ไขที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำ ดังต่อไปนี้

1.1) มาตรา 147¹ จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 147 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ ซื่อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใด เบียดบังทรัพย์สินนั้นเป็นของตน หรือเป็นของผู้อื่นโดยทุจริต หรือโดยทุจริตยอมให้ผู้อื่น เอาทรัพย์สินนั้นเสีย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองหมื่นบาท”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

¹ ดู ประมวลกฎหมายอาญานับแบบท้ายพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

“มาตรา 147 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ ชื่อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใด เปียดบังทรัพย์สินนั้นเป็นของตน หรือเป็นของผู้อื่นโดยทุจริต หรือโดยทุจริตยอมให้ผู้อื่น เอาทรัพย์สินนั้นเสีย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท”

1.2) มาตรา 148² จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 148 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ ช่มชู้ใจ หรือจูงใจเพื่อให้บุคคลใดมอบให้หรือหามาให้ ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ ตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปีและปรับไม่เกินสองหมื่นบาท”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 148 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ ช่มชู้ใจ หรือจูงใจเพื่อให้บุคคลใดมอบให้หรือหามาให้ ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ ตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และ ปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือประหารชีวิต”

1.3) มาตรา 149³ จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 149 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภา จังหวัด หรือสมาชิกสภาเทศบาล เรียก รับหรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดใน ตำแหน่ง ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 149 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภา จังหวัด หรือสมาชิกสภาเทศบาล เรียก รับหรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใด ใน ตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึง

² ดู ประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

³ ดู ประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

ยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือประหารชีวิต”

1.4) มาตรา 150⁴ จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 150 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งโดยเห็นแก่ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดซึ่งตน ได้เรียก รับ หรือยอมจะรับไว้ ก่อนที่ตนได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 150 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งโดยเห็นแก่ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดซึ่งตน ได้เรียก รับ หรือยอมจะรับไว้ ก่อนที่ตนได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปีหรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท”

1.5) มาตรา 151⁵ จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 151 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือ รักษาทรัพย์สินใด ๆ ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่รัฐ เทศบาล สุขาภิบาลหรือเจ้าของทรัพย์สินนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 151 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือ รักษาทรัพย์สินใด ๆ ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่รัฐ เทศบาล สุขาภิบาลหรือเจ้าของทรัพย์สินนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท”

1.6) มาตรา 152⁶ จากเดิม มีความว่า

⁴ ดู ประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

⁵ ดู ประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

⁶ ดู ประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

“มาตรา 152 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่จัดการหรือดูแลกิจการใด เข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น เนื่องด้วยกิจการนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 152 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่จัดการหรือดูแลกิจการใด เข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น เนื่องด้วยกิจการนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท”

1.7) มาตรา 153⁷ จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 153 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่จ่ายทรัพย์ จ่ายทรัพย์นั้นเกินกว่าที่ควรจ่ายเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 153 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่จ่ายทรัพย์ จ่ายทรัพย์นั้นเกินกว่าที่ควรจ่ายเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท”

1.8) มาตรา 154⁸ จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 154 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงานมีหน้าที่หรือแสดงว่าตนมีหน้าที่ เรียกเก็บหรือตรวจสอบภาษีอากร ค่าธรรมเนียมหรือเงินอื่นใด โดย ทุจริตเรียกเก็บหรือละเว้นไม่เรียกเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียมหรือเงินนั้นหรือกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดเพื่อให้ผู้มีหน้าที่เสีย ภาษีอากร หรือค่าธรรมเนียมนั้นมีต้องเสีย หรือเสียน้อยไปกว่าที่จะต้องเสีย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองหมื่นบาท”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

⁷ ดู ประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

⁸ ดู ประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

“มาตรา 154 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงานมีหน้าที่หรือแสดงว่าตนมีหน้าที่ เรียกเก็บ หรือตรวจสอบภาษีอากร ค่าธรรมเนียมหรือเงินอื่นใด โดย ทุจริตเรียกเก็บหรือละเว้น ไม่เรียกเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียมหรือเงินนั้นหรือกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใด เพื่อให้ผู้มีหน้าที่เสีย ภาษีอากร หรือค่าธรรมเนียมนั้นไม่ต้องเสีย หรือเสียน้อยกว่าที่จะต้องเสีย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท”

1.9) มาตรา 155⁹ จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 155 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่กำหนดราคาทรัพย์สินหรือสินค้า ใดๆ เพื่อเรียกเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมตามกฎหมาย โดยทุจริตกำหนดราคา ทรัพย์สินหรือสินค้านั้น เพื่อให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมนั้นไม่ต้องเสีย หรือเสียน้อยกว่าที่จะต้องเสีย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองหมื่นบาท”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 155 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่กำหนดราคาทรัพย์สินหรือสินค้า ใดๆ เพื่อเรียกเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมตามกฎหมาย โดยทุจริตกำหนดราคา ทรัพย์สินหรือสินค้านั้น เพื่อให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมนั้นไม่ต้องเสีย หรือเสียน้อยกว่าที่จะต้องเสีย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปีหรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท”

1.10) มาตรา 156¹⁰ จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 156 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ตรวจสอบบัญชีตามกฎหมาย โดย ทุจริต แนะนำ หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใด เพื่อให้มีการละเว้นการลง รายการในบัญชี ลงรายการเท็จในบัญชี แก้ไขบัญชีหรือซ่อนเร้น หรือทำหลักฐาน ใน การลงบัญชีอันจะเป็นผลให้การเสียภาษีอากร หรือค่าธรรมเนียมนั้นไม่ต้องเสีย หรือเสีย น้อยกว่าที่จะต้องเสียต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองหมื่นบาท”

⁹ ดู ประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

¹⁰ ดู ประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 156 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ตรวจสอบบัญชีตามกฎหมาย โดย ทุจริต แนะนำ หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใด เพื่อให้มีการละเว้นการลง รายการในบัญชี ลงรายการเท็จในบัญชี แก้ไขบัญชีหรือซ่อนเร้น หรือทำหลักฐาน ใน การลงบัญชีอันจะเป็นผลให้การเสียภาษีอากร หรือค่าธรรมเนียมนั้นไม่ต้องเสีย หรือเสีย น้อยกว่าที่จะต้องเสียต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปีหรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท”

1.11) มาตรา 157¹¹ จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 157 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติ หน้าที่โดยมิ ชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่ปี หรือปรับไม่เกินแปดพันบาทหรือ ทั้งจำทั้ง ปรับ”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 157 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติ หน้าที่โดยมิ ชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสอง หมื่นบาทหรือ ทั้งจำทั้งปรับ”

1.12) มาตรา 201¹² จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 201 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่า คดี หรือพนักงานสอบสวน เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบเพื่อกระทำ การหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือ มิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุก ตั้งแต่หนึ่งปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

¹¹ ดู ประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

¹² ดู ประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

“มาตรา 201 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวน เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบเพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือ มิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปีหรือจำคุกตลอดชีวิตและปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือประหารชีวิต”

1.13) มาตรา 202¹³ จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 202 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวน กระทำการหรือไม่กระทำการ อย่างใด ๆ ในตำแหน่ง โดยเห็นแก่ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดซึ่งตนได้เรียก รับ หรือยอมจะรับไว้ก่อนที่ตนได้รับแต่งตั้งในตำแหน่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงยี่สิบปีและปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 202 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวน กระทำการหรือไม่กระทำการ อย่างใด ๆ ในตำแหน่ง โดยเห็นแก่ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดซึ่งตนได้เรียก รับ หรือยอมจะรับไว้ก่อนที่ตนได้รับแต่งตั้งในตำแหน่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปีหรือจำคุกตลอดชีวิตและปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือประหารชีวิต”

เมื่อพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงแก้ไขที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2502 จะเห็นได้ว่าการแก้ไขเพิ่มเติม 2 ลักษณะ กล่าวคือ ลักษณะแรก เป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขระวางโทษในความผิดฐานต่างๆจากเดิมที่ไม่มีโทษจำคุกขั้นต่ำมีแต่เพียงโทษจำคุกชั้นสูง เปลี่ยนเป็นระวางโทษที่มีทั้งโทษจำคุกขั้นต่ำและโทษจำคุกชั้นสูง ยกตัวอย่างเช่น มาตรา 147 ซึ่งจากเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี ก็มีการแก้ไขระวางโทษเปลี่ยนเป็นระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี เป็นต้น ส่วนลักษณะที่สอง เป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขระวางโทษที่แต่เดิมมีโทษจำคุกขั้นต่ำอยู่แล้ว เปลี่ยนเป็นระวางโทษที่มีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำสูงขึ้น ยกตัวอย่างเช่น มาตรา 201 ซึ่งจากเดิมมีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่หนึ่งปีถึงยี่สิบปี ก็มีการแก้ไขอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำให้สูงขึ้นเป็นจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี เป็นต้น ซึ่งมาตราที่ได้มีการเปลี่ยนแปลง

¹³ ดู ประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

แก้ไขแบบในลักษณะแรก ได้แก่ มาตรา 147 มาตรา 148 มาตรา 149 มาตรา 150 มาตรา 151 มาตรา 152 มาตรา 153 มาตรา 154 มาตรา 155 มาตรา 156 และมาตรา 157 และมาตราที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขแบบในลักษณะที่สอง ได้แก่ มาตรา 201 และมาตรา 202

ทั้งนี้เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2502 ดังที่ปรากฏในหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติก็คือ การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการและความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมส่งผลเสียหายร้ายแรงแก่รัฐและประชาชน โทษสำหรับการกระทำผิดดังที่กล่าวข้างต้น ณ ขณะที่มีการตราพระราชบัญญัติมีอัตราต่ำกว่าที่ควร จึงเห็นเป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษให้สูงขึ้นและกำหนดโทษขั้นต่ำไว้ด้วย เพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดดังกล่าวนี้ให้ได้ผลดียิ่งขึ้นต่อไป¹⁴

2.) การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 2 โดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 11 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515

มีมาตราที่ถูกแก้ไขที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำ ดังต่อไปนี้

2.1) มาตรา 224¹⁵ จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 224 ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวนั้นใน มาตรา 217 มาตรา 218 มาตรา 221 หรือ มาตรา 222 เป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าเป็นเหตุให้บุคคลอื่นรับอันตรายสาหัส ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นสี่พันบาทถึงสี่หมื่นบาท”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 224 ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวนั้นใน มาตรา 217 มาตรา 218 มาตรา 221 หรือ มาตรา 222 เป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

¹⁴ หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2502

¹⁵ ดูประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขเพิ่มเติมท้ายพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

ถ้าเป็นเหตุให้บุคคลอื่นรับอันตรายสาหัส ผู้กระทำความต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี”

2.2) มาตรา 280¹⁶ จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 280 ถ้าการกระทำความผิดตาม มาตรา 276 มาตรา 277 มาตรา 278 หรือ มาตรา 279 เป็นเหตุให้ผู้ถูกระงับ

(1) รับอันตรายสาหัส ผู้กระทำความต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่สี่พันบาทถึงสามหมื่นบาท

(2) ถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบสองปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นสี่พันบาทถึงสี่หมื่นบาท”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 280 ถ้าการกระทำความผิดตาม มาตรา 278 หรือ มาตรา 279 เป็นเหตุให้ผู้ถูกระงับ

(1) รับอันตรายสาหัส ผู้กระทำความต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปีและปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสามหมื่นบาท

(2) ถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต”

2.3) มาตรา 282¹⁷ จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 282 ผู้ใดเพื่อให้สำเร็จความใคร่ของผู้อื่น เป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือชักพาไปเพื่อการอนาจารซึ่งเด็กหญิงหรือหญิงอายุยังไม่เกินสิบแปดปี โดยเด็กหญิงหรือหญิงนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ไม่ว่าการกระทำต่างๆอันประกอบเป็นความผิดนั้นจะได้กระทำในประเทศต่างกันหรือไม่”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

¹⁶ ดู ประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

¹⁷ ดู ประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

“มาตรา 282 ผู้ใดเพื่อให้สำเร็จความใคร่ของผู้อื่น เป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือ ชักพาไปเพื่อการอนาจารซึ่งเด็กหญิงหรือหญิงอายุยังไม่เกินสิบแปดปี แม้เด็กหญิงหรือหญิงนั้นจะยินยอมก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท ไม่ว่าจะกระทำความต่าง ๆ อันประกอบเป็นความผิดนั้น จะได้กระทำให้ประเทศต่างกันหรือไม่

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่เด็กหญิงอายุยังไม่เกินสิบสามปี ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท

ผู้ใดเพื่อให้สำเร็จความใคร่ของผู้อื่น รับตัวเด็กหญิงหรือหญิงซึ่งมีผู้จัดหา ล่อไป หรือชักพาไปตามวรรคแรก วรรคสอง หรือสนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าว ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ใน วรรคแรกวรรคสอง แล้วแต่กรณี”

2.4) มาตรา 283¹⁸ จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 283 ผู้ใดเพื่อให้สำเร็จความใคร่ของผู้อื่น เป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือ ชักพาไปเพื่อการอนาจารซึ่งหญิง โดยใช้ขุบายหลอกลวง ขู่เข็ญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท ไม่ว่าจะกระทำความต่าง ๆ อันประกอบเป็นความผิดนั้นจะได้กระทำให้ประเทศต่างกันหรือไม่”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 283 ผู้ใดเพื่อให้สำเร็จความใคร่ของผู้อื่น เป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือ ชักพาไปเพื่อการอนาจารซึ่งหญิง โดยใช้ขุบายหลอกลวง ขู่เข็ญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท ไม่ว่าจะกระทำความต่าง ๆ อันประกอบเป็นความผิดนั้นจะได้กระทำให้ประเทศต่างกันหรือไม่

¹⁸ ดู ประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

ถ้าการกระทำความผิดตาม วรรคแรกเป็นการกระทำแก่เด็กหญิงหรือหญิงอายุยังไม่เกินสิบแปดปี ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่สี่พันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

ถ้าการกระทำความผิดตาม วรรคสองเป็นการกระทำแก่เด็กหญิงอายุยังไม่เกินสิบสามปี ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สี่พันบาทถึงสองหมื่นบาท

ผู้ใดเพื่อให้สำเร็จความใคร่ของผู้อื่น รับตัวเด็กหญิงหรือหญิงซึ่งมีผู้จัดหา ล่อไปหรือชักพาไปตามวรรคแรก วรรคสองหรือวรรคสาม หรือสนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าว ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ใน วรรคแรก วรรคสอง หรือวรรคสามแล้วแต่กรณี”

2.5) มาตรา 284¹⁹ จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 284 ผู้ใดพาหญิงไปเพื่อการอนาจาร โดยใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้ายใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

ผู้ใดซ่อนเร้นหญิงซึ่งเป็นผู้ถูกพาไปตามความในวรรคแรก ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้พาไปนั้น

ความผิดตามมาตรานี้เป็นความผิดอันยอมความได้”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 284 ผู้ใดพาหญิงไปเพื่อการอนาจาร โดยใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้ายใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

ผู้ใดซ่อนเร้นหญิงซึ่งเป็นผู้ถูกพาไปตามวรรคแรก ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้พาไปนั้น

¹⁹ ดู ประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

ความผิดตามมาตรานี้เป็นความผิดอันยอมความได้”

2.6) มาตรา 286²⁰ จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 286 ชายใดอายุกว่าสิบหกปีดำรงชีพอยู่ด้วยผลจากการหากินของหญิงนครโสเภณี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ชายใดไม่มีปัจจัยอย่างอื่นอันปรากฏสำหรับดำรงชีพ หรือไม่มีปัจจัยอันพอเพียงสำหรับดำรงชีพ และ

(1) ปรากฏว่าอยู่ร่วมกับหญิงนครโสเภณี หรือสมาคมกับหญิงนครโสเภณีคนเดียวหรือหลายคนเป็นอาจฉิน

(2) กินอยู่หลับนอน หรือรับเงิน หรือประโยชน์อย่างอื่น โดยหญิงนครโสเภณีเป็นผู้จัดให้ หรือ

(3) เข้าแทรกแซงเพื่อช่วยหญิงนครโสเภณีในการทะเลาะวิวาทกับผู้ใดที่คบค้ากับหญิงนครโสเภณินั้น

ให้ถือว่าชายนั้นดำรงชีพอยู่ด้วยผลจากการหากินของหญิงนครโสเภณี เว้นแต่จะพิสูจน์ให้เป็นที่พอใจได้ว่ามิได้เป็นเช่นนั้น

บทบัญญัติแห่งมาตรานี้มิให้ใช้บังคับแก่ผู้รับค่าเลี้ยงดูจากหญิงนครโสเภณี ซึ่งพึงให้ค่าเลี้ยงดูนั้นตามกฎหมายหรือตามธรรมเนียม”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 286 ผู้ใดอายุกว่าสิบหกปีดำรงชีพอยู่แม้เพียงบางส่วนจากรายได้ของหญิงซึ่งค่าประเวณี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่สี่พันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

ผู้ใดไม่มีปัจจัยอย่างอื่นอันปรากฏสำหรับดำรงชีพ หรือไม่มีปัจจัยอันพอเพียงสำหรับดำรงชีพ และ

²⁰ ดู ประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

(1) ปรากฏว่าอยู่ร่วมกับหญิงซึ่งค้าประเวณี หรือสมาคมกับหญิงซึ่งค้าประเวณี คนเดียวหรือหลายคนเป็นอาจฉิน

(2) กินอยู่หลับนอน หรือรับเงิน หรือประโยชน์อย่างอื่น โดยหญิงซึ่งค้าประเวณี เป็นผู้จัดให้ หรือ

(3) เข้าแทรกแซงเพื่อช่วยหญิงซึ่งค้าประเวณีในการทะเลาะวิวาทกับผู้ที่คบค้า กับหญิงซึ่งค้าประเวณีนั้น

ให้ถือว่าผู้นั้นดำรงชีพอยู่จากรายได้ของหญิงในการค้าประเวณี เว้นแต่จะ พิสูจน์ให้เป็นที่พอใจได้ว่ามิได้เป็นเช่นนั้น

บทบัญญัติแห่งมาตรานี้มิให้ใช้บังคับแก่ผู้รับค่าเลี้ยงดูจากหญิงซึ่งค้าประเวณีซึ่ง พึงให้ค่าเลี้ยงดูนั้น ตามกฎหมายหรือตามธรรมจรรยา”

2.7) มาตรา 317²¹ จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 317 ผู้ใดโดยปราศจากเหตุอันสมควร พรากเด็กอายุยังไม่เกินสิบสาม ปีไปเสียจากผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

ผู้ใดโดยทุจริต ซื่อ จำหน่าย หรือรับตัวเด็กซึ่งถูกพรากตามความในวรรคแรก ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้พรากนั้น”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 317 ผู้ใดโดยปราศจากเหตุอันสมควร พรากเด็กอายุยังไม่เกินสิบสาม ปีไปเสียจากบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท

ผู้ใดโดยทุจริต ซื่อ จำหน่าย หรือรับตัวเด็กซึ่งถูกพรากตามความในวรรคแรก ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้พรากนั้น

²¹ ดูประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

ถ้าความผิดตามมาตรา²²นี้ได้กระทำเพื่อหากำไร หรือเพื่อการธนาคาร ผู้กระทำ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบสองปี และปรับตั้งแต่สี่พันบาทถึงสองหมื่นสี่พันบาท”

2.8) มาตรา 318²² จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 318 ผู้ใดพรากรผู้เยาว์อายุกว่าสิบสามปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปี ไปเสียจากบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล โดยผู้เยาว์นั้นไม่เต็มใจไปด้วยต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

โดยทุจริต ชื่อ จำหน่าย หรือรับตัวผู้เยาว์ซึ่งถูกพรากรตามความในวรรคแรก ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้พรากรนั้น

ถ้าความผิดดังกล่าวในสองวรรคก่อน ได้กระทำเพื่อหากำไร หรือเพื่อการธนาคาร ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปีและปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 318 ผู้ใดพรากรผู้เยาว์อายุกว่าสิบสามปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปี ไปเสียจากบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล โดยผู้เยาว์นั้นไม่เต็มใจไป ด้วยต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

ผู้ใดโดยทุจริต ชื่อ จำหน่าย หรือรับตัวผู้เยาว์ซึ่งถูกพรากรตามวรรคแรก ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้พรากรนั้น

ถ้าความผิดดังกล่าวในมาตรา²³นี้ได้กระทำเพื่อหากำไร หรือเพื่อการธนาคาร ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปีและปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท”

2.9) มาตรา 319²³ จากเดิม มีความว่า

²² ดู ประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

²³ ดู ประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

“มาตรา 319 ผู้ใดพรางผู้เยาว์อายุกว่าสิบสามปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปีไป เสี่ยงจากบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล เพื่อหากำไรหรือเพื่อการอนาจาร โดยผู้เยาว์นั้นเต็มใจไปด้วย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือ ปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดโดยทุจริต ซ้อ จำหน่าย หรือรับตัวผู้เยาว์ซึ่งถูกพรางตามความในวรรคแรก ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้พรางนั้น”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 319 ผู้ใดพรางผู้เยาว์อายุกว่าสิบสามปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปีไป เสี่ยงจากบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล เพื่อหากำไรหรือเพื่อการอนาจาร โดยผู้เยาว์นั้นเต็มใจไปด้วย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และ ปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

ผู้ใดโดยทุจริต ซ้อ จำหน่าย หรือรับตัวผู้เยาว์ซึ่งถูกพรางตามวรรคแรก ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้พรางนั้น”

2.10) มาตรา 339²⁴ จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 339 ผู้ใดลักทรัพย์โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าในทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้าย เพื่อ

- (1) ให้ความสะดวกแก่การลักทรัพย์หรือการพาทรัพย์นั้นไป
- (2) ให้อยู่ในสิ่งทรัพย์นั้น
- (3) ยึดถือเอาทรัพย์นั้นไว้
- (4) ปกปิดการกระทำความผิดนั้น หรือ
- (5) ให้พ้นจากการจับกุม

ผู้นั้นกระทำความผิดฐานชิงทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

²⁴ ดู ประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

ถ้าความผิดนั้นเป็นการกระทำที่ประกอบด้วยลักษณะดังที่บัญญัติไว้ใน
อนุมาตราหนึ่งอนุมาตรา แห่ง มาตรา 335 ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปี
ถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท

ถ้าการชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ผู้กระทำความ
ผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สี่พันบาทถึงสองหมื่นบาท

ถ้าการชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัส ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุก
ตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หกพันบาทถึงสามหมื่นบาท

ถ้าการชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุก
ตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 339 ผู้ใดลักทรัพย์โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าในทันใดนั้นจะ
ใช้กำลังประทุษร้าย เพื่อ

- (1) ให้ความสะดวกแก่การลักทรัพย์หรือการพาทรัพย์นั้นไป
- (2) ให้อินให้ซึ่งทรัพย์นั้น
- (3) ยึดถือเอาทรัพย์นั้นไว้
- (4) ปกปิดการกระทำความผิดนั้น หรือ
- (5) ให้พ้นจากการจับกุม

ผู้นั้นกระทำความผิดฐานชิงทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปีและ
ปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสองหมื่นบาท

ถ้าความผิดนั้นเป็นการกระทำที่ประกอบด้วยลักษณะดังที่บัญญัติไว้ใน
อนุมาตราหนึ่งอนุมาตรา แห่ง มาตรา 335 ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึง
สิบห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสามหมื่นบาท

ถ้าการชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ผู้กระทำความ
ผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สามหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท

ถ้าการชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัส ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สามหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท

ถ้าการชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต”

2.11) มาตรา 339 ทวิ²⁵ จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 339 ทวิ ถ้าการชิงทรัพย์ได้กระทำต่อทรัพย์ตาม มาตรา 335 ทวิวรรคหนึ่ง ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสามหมื่นบาท

ถ้าการชิงทรัพย์นั้นเป็นการกระทำในสถานที่ตั้งที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 335 ทวิวรรคสองด้วย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสามหมื่นบาท

ถ้าการชิงทรัพย์ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท

ถ้าการชิงทรัพย์ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัส ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สามหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท

ถ้าการชิงทรัพย์ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกยี่สิบปี”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 339 ทวิ ถ้าการชิงทรัพย์ได้กระทำต่อทรัพย์ตาม มาตรา 335 ทวิวรรคแรก ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นสี่พันบาทถึงสามหมื่นบาท

²⁵ ดู มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2512

ถ้าการชิงทรัพย์นั้นเป็นการกระทำในสถานที่ดังที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 335 ทวิ
วรรคสอง ด้วย ผู้กระทำความต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สอง
หมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท

ถ้าการชิงทรัพย์ตามวรรคแรกหรือวรรคสองเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กาย
หรือจิตใจ ผู้กระทำความต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สามหมื่น
บาทถึงสี่หมื่นบาท

ถ้าการชิงทรัพย์ตามวรรคแรกหรือวรรคสองเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัส
ผู้กระทำความต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี

ถ้าการชิงทรัพย์ตามวรรคแรก หรือวรรคสองเป็นเหตุให้ผู้อื่น ถึงแก่ความตาย
ผู้กระทำความต้องระวางโทษประหารชีวิต”

2.12) มาตรา 340²⁶ จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 340 ผู้ใดชิงทรัพย์โดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สามคนขึ้นไป
ผู้นั้นกระทำความผิดฐานปล้นทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และ
ปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสองหมื่นบาท

ถ้าในการปล้นทรัพย์ ผู้กระทำความแต่คนหนึ่งคนใดมีอาวุธติดตัวไปด้วยผู้กระทำ
ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงสิบห้าปีและปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสามหมื่นบาท

ถ้าการปล้นทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัส ผู้กระทำความต้องระวางโทษ
จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี

ถ้าการปล้นทรัพย์ได้กระทำโดยแสดงความทารุณจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตราย
แก่กายหรือจิตใจ ไซ้ปืนยิง ใช้อาวุธระเบิดหรือกระทำทารุณ ผู้กระทำความต้องระวางโทษ
จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกยี่สิบปี

ถ้าการปล้นทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความต้องระวางโทษ
ประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

²⁶ ดู ประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

“มาตรา 340 ผู้ใดชิงทรัพย์โดยร่วมกันกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สามคนขึ้นไป ผู้นั้นกระทำความผิดฐานปล้นทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสามหมื่นบาท

ถ้าในการปล้นทรัพย์ผู้กระทำความผิดแต่คนหนึ่งคนใดมีอาวุธติดตัวไปด้วย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบสองปีถึงยี่สิบปีและปรับตั้งแต่สองหมื่นสี่พันบาทถึงสี่หมื่นบาท

ถ้าการปล้นทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัส ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี

ถ้าการปล้นทรัพย์ได้กระทำได้โดยแสดงความทารุณจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ใช้อาวุธ ใช้อาวุธระเบิดหรือกระทำความทรมาณ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี

ถ้าการปล้นทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต”

2.13) มาตรา 340 ทวิ²⁷ จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 340 ทวิ ถ้าการปล้นทรัพย์ได้กระทำต่อทรัพย์ตาม มาตรา 335 ทวิ วรรคหนึ่ง ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสามหมื่นบาท

ถ้าการปล้นทรัพย์นั้นเป็นการกระทำในสถานที่ตั้งที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 335 ทวิ วรรคสองด้วย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท

ถ้าการปล้นทรัพย์ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ผู้กระทำความผิดแต่คนหนึ่งคนใดมีอาวุธติดตัวไปด้วย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สามหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท

²⁷ ดู มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 2)

ถ้าการปล้นทรัพย์ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัส ผู้กระทำได้ระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกยี่สิบปี

ถ้าการปล้นทรัพย์ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองได้กระทำโดยแสดงความทารุณจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ใช้ปืนยิง ใช้วัตถุระเบิดหรือกระทำทรมาณ ผู้กระทำได้ระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการปล้นทรัพย์ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำได้ระวางโทษประหารชีวิต”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 340 ทวิ ถ้าการปล้นทรัพย์ได้กระทำต่อทรัพย์ตาม มาตรา 335 ทวิ วรรคแรก ผู้กระทำได้ระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท

ถ้าการปล้นทรัพย์นั้นเป็นการกระทำในสถานที่ตั้งที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 335 ทวิ วรรคสองด้วย ผู้กระทำได้ระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สามหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท

ถ้าการปล้นทรัพย์ตามวรรคแรกหรือวรรคสอง ผู้กระทำแม้แต่คนหนึ่งคนใดมีอาวุธติดตัวไปด้วย ผู้กระทำได้ระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี

ถ้าการปล้นทรัพย์ตามวรรคแรกหรือวรรคสองเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัส ผู้กระทำได้ระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการปล้นทรัพย์ตามวรรคแรกหรือวรรคสองได้กระทำโดยแสดงความทารุณจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ใช้ปืนยิง ใช้วัตถุระเบิดหรือกระทำทรมาณ ผู้กระทำได้ระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการปล้นทรัพย์ตามวรรคแรกหรือวรรคสองเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำได้ระวางโทษประหารชีวิต”

เมื่อพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงแก้ไขที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 11 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 จะเห็นได้ว่าการแก้ไขเพิ่มเติม 4 ลักษณะดังต่อไปนี้

ลักษณะแรก เป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขระวางโทษในความผิดฐานต่างๆจากเดิมที่ไม่มีโทษจำคุกขั้นต่ำมีแต่เพียงโทษจำคุกชั้นสูง เปลี่ยนเป็นระวางโทษที่มีทั้งโทษจำคุกขั้นต่ำและโทษจำคุกชั้นสูง ยกตัวอย่างเช่น มาตรา 282 วรรคแรก ซึ่งจากเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี ก็มีการแก้ไขระวางโทษเปลี่ยนเป็นระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี หรือมาตรา 283 วรรคแรก ซึ่งจากเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี ก็มีการแก้ไขระวางโทษเปลี่ยนเป็นระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี หรือมาตรา 286 ซึ่งจากเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี ก็มีการแก้ไขระวางโทษเปลี่ยนเป็นระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงเจ็ดปี เป็นต้น

ลักษณะที่สอง เป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขระวางโทษที่แต่เดิมมีโทษจำคุกขั้นต่ำอยู่แล้ว เปลี่ยนเป็นระวางโทษที่มีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำสูงขึ้น ยกตัวอย่างเช่น มาตรา 224 วรรคสอง ซึ่งจากเดิมมีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี ก็มีการแก้ไขอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำให้สูงขึ้นเป็นจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี หรือมาตรา 317 วรรคแรกซึ่งจากเดิมมีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี ก็มีการแก้ไขอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำให้สูงขึ้นเป็นจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือมาตรา 339 วรรคแรก ซึ่งจากเดิมมีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี ก็มีการแก้ไขอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำให้สูงขึ้นเป็นจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี เป็นต้น

ลักษณะที่สาม เป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขโดยเพิ่มวรรคในมาตราเดิมโดยลักษณะความผิดที่เพิ่มเข้ามานั้นนอกจากจะเป็นการเพิ่มเติมหลักกฎหมายแล้วยังเป็นการบัญญัติให้มีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำขึ้นในประมวลกฎหมายอาญาด้วย ยกตัวอย่างเช่น มาตรา 282 วรรคสองซึ่งแต่เดิมมีแค่วรรคแรกเท่านั้น ก็ได้เพิ่มวรรคสองขึ้นมาโดยมีระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือมาตรา 283 วรรคสองซึ่งแต่เดิมมีแค่วรรคแรกเท่านั้น ก็ได้เพิ่มวรรคสองขึ้นมาโดยมีระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงเจ็ดปี หรือมาตรา 317 วรรคสามซึ่งแต่เดิมมีแค่สองวรรคเท่านั้น ก็ได้เพิ่มวรรคสามขึ้นมาโดยมีระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบสองปี เป็นต้น

ลักษณะที่สี่ เป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขโดยยกเลิกโทษจำคุกขั้นต่ำและโทษจำคุกชั้นสูงและให้คงเหลือไว้แต่เพียงโทษที่มีความร้ายแรงมากกว่าโทษจำคุกทั่วไปเท่านั้น หรือเป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขโดยยกเลิกโทษจำคุกขั้นต่ำและโทษจำคุกชั้นสูงและเพิ่มบทลงโทษที่มีความร้ายแรงมากกว่าโทษจำคุกทั่วไป ยกตัวอย่างเช่น มาตรา 280(2) ซึ่งจากเดิมมีระวางโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุกตั้งแต่

สิบสองปีถึงยี่สิบปี ก็มีการแก้ไขระวางโทษโดยยกเลิกโทษจำคุกขั้นต่ำและโทษจำคุกขั้นสูง และคงเหลือไว้เพียงโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือมาตรา 339 วรรคท้ายซึ่งจากเดิมมีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี ก็มีการแก้ไขระวางโทษโดยยกเลิกโทษจำคุกขั้นต่ำและโทษจำคุกขั้นสูง และเพิ่มบทลงโทษเป็นโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต เป็นต้น

ทั้งนี้เหตุผลในการออกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 11 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 ดังที่ปรากฏในหมายเหตุท้ายประกาศก็คือ คณะปฏิวัติมีความปรารถนาจะให้ประชาชนได้รับความสงบสุขและปลอดภัยจากอาชญากรรม พร้อมกันนั้นได้เล็งเห็นว่าอัตราโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดบางประเภทตามประมวลกฎหมายอาญายังไม่เพียงพอต่อการป้องกันและปราบปราม สมควรแก้ไขให้สูงขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ณ ขณะนั้น²⁸

3.) การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 3 โดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 41 ลงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2519

มีมาตราที่ถูกแก้ไขที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำ ดังต่อไปนี้

3.1) มาตรา 112²⁹ จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 112 ผู้ใดหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้าย พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 112 ผู้ใดหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้าย พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี”

3.2) มาตรา 133³⁰ จากเดิม มีความว่า

²⁸ เหตุผลดังกล่าวปรากฏในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 11 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515

²⁹ ดูประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

³⁰ ดูประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

“มาตรา 133 ผู้ใดหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงอาฆาตมาดร้ายราชาธิบดี ราชนิ ราชสามี รัชทายาท หรือประมุขแห่งรัฐต่างประเทศ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน สามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 133 ผู้ใดหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงอาฆาตมาดร้ายราชาธิบดี ราชนิ ราชสามี รัชทายาท หรือประมุขแห่งรัฐต่างประเทศ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ หนึ่งปีถึงเจ็ดปี หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

3.3) มาตรา 134³¹ จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 134 ผู้ใดหมิ่นประมาท ดูหมิ่นหรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายผู้แทน รัฐต่างประเทศซึ่งได้รับแต่งตั้งให้มาสู่พระราชสำนัก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 134 ผู้ใดหมิ่นประมาท ดูหมิ่นหรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายผู้แทน รัฐต่างประเทศซึ่งได้รับแต่งตั้งให้มาสู่พระราชสำนัก ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือน ถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

3.4) มาตรา 198³² จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 198 ผู้ใดดูหมิ่นศาลหรือผู้พิพากษาในการพิจารณาหรือพิพากษาคดี หรือกระทำการขัดขวางการพิจารณาหรือพิพากษาของศาล ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน สามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 198 ผู้ใดดูหมิ่นศาลหรือผู้พิพากษาในการพิจารณาหรือพิพากษาคดี หรือกระทำการขัดขวางการพิจารณาหรือพิพากษาของศาล ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ หนึ่งปีถึงเจ็ดปี หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

³¹ ดู ประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

³² ดู ประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

3.5) มาตรา 206³³ จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 206 ผู้ใดกระทำความผิดใด ๆ แก้วัดอุหรือสถานอันเป็นที่เคารพ
ในทางศาสนาของหมู่ชนใด อันเป็นการเหยียดหยามศาสนานั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่
เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 206 ผู้ใดกระทำความผิดใด ๆ แก้วัดอุหรือสถานอันเป็นที่เคารพ
ในทางศาสนาของหมู่ชนใด อันเป็นการเหยียดหยามศาสนานั้น ต้องระวางโทษจำคุก
ตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้ง
ปรับ”

เมื่อพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงแก้ไขที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำโดยคำสั่งของคณะ
ปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 41 ลงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2519 จะเห็นได้ว่าการแก้ไขเพิ่มเติม
โทษจำคุกขั้นต่ำในลักษณะที่เป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขระวางโทษในความผิดฐานต่างๆจากเดิมที่ไม่มี
โทษจำคุกขั้นต่ำมีแต่เพียงโทษจำคุกชั้นสูง เปลี่ยนเป็นระวางโทษที่มีทั้งโทษจำคุกขั้นต่ำและโทษจำคุก
ชั้นสูง ยกตัวอย่างเช่น มาตรา 112 ซึ่งจากเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี ก็มีการแก้ไขระวางโทษ
เปลี่ยนเป็นระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี หรือมาตรา 133 ซึ่งจากเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่
เกินสามปี ก็มีการแก้ไขระวางโทษเปลี่ยนเป็นระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี หรือมาตรา 198
ซึ่งจากเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี ก็มีการแก้ไขระวางโทษเปลี่ยนเป็นระวางโทษจำคุกตั้งแต่
หนึ่งปีถึงเจ็ดปี เป็นต้น ทั้งนี้เหตุผลในการออกคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 41 ลง
วันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2519 ก็คือ อัตราโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดเกี่ยวกับการหมิ่นประมาท
หรือดูหมิ่นพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ราชาธิบดี ราชนิ
ราชสามี รัชทายาท หรือประมุขแห่งรัฐต่างประเทศ เจ้าพนักงานซึ่งปฏิบัติการตามหน้าที่ ศาลหรือผู้
พิพากษา และประชาชนทั่วไป ตลอดจนการกระทำเพื่อเหยียดหยามประเทศชาติ รัฐต่างประเทศซึ่งมี
สัมพันธไมตรี หรือการกระทำอันเป็นการเหยียดหยามศาสนาและความผิดเกี่ยวกับการต่อสู้อหรือ
ขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่ หรือ ขัดขวางการพิจารณา หรือพิพากษาของศาล
ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน จึงเห็นเป็นการสมควรให้แก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษให้สูงขึ้น³⁴

³³ ดู ประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขพระราชบัญญัติใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

³⁴ เหตุผลดังกล่าวปรากฏในคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 41 ลงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2519

4.) การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 4 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2525

มีมาตราที่ถูกแก้ไขที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำ ดังต่อไปนี้

4.1) มาตรา 276³⁵ จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 276 ผู้ใดข่มขืนกระทำชำเราหญิงซึ่งมิใช่ภริยาของตนโดยขู่脅ด้วยประการใด ๆ โดยใช้กำลังประทุษร้ายโดยหญิงอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้หญิงเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกได้กระทำโดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันอันมีลักษณะเป็นการโทรมหญิง ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือ จำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 276 ผู้ใดข่มขืนกระทำชำเราหญิงซึ่งมิใช่ภริยาของตนโดยขู่脅ด้วยประการใด ๆ โดยใช้กำลังประทุษร้ายโดยหญิงอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้หญิงเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่แปดพันบาทถึงสี่หมื่นบาท

จพาลงกรณมหาวิทยาลัย

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกได้กระทำโดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันอันมีลักษณะเป็นการโทรมหญิง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สามหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต”

4.2) มาตรา 277³⁶ จากเดิม มีความว่า

³⁵ ดู ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 11 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 ข้อ 7

³⁶ ดู ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 11 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 ข้อ 7

“มาตรา 277 ผู้ใดกระทำความผิดที่เรเด็กหญิงอายุยังไม่เกินสิบสามปี โดยเด็กหญิงนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบสองปี และปรับตั้งแต่สี่พันบาทถึงสองหมื่นสี่พันบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกได้กระทำโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันอันมีลักษณะเป็นการโทรมเด็กหญิงและเด็กหญิงนั้นไม่ยินยอม หรือได้กระทำโดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือ จำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 277 ผู้ใดกระทำความผิดที่เรเด็กหญิงอายุยังไม่เกินสิบสามปี โดยเด็กหญิงนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นสี่พันบาทถึงสองหมื่นสี่พันบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกได้กระทำโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันอันมีลักษณะเป็นการโทรมเด็กหญิงและเด็กหญิงนั้นไม่ยินยอม หรือได้กระทำโดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต”

4.3) มาตรา 277 ทวิ³⁷ จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 277 ทวิ ถ้าการกระทำความผิดตาม มาตรา 276 วรรคแรก หรือ มาตรา 277 วรรคแรก เป็นเหตุให้ผู้ถูกระทำ

(1) รับอันตรายสาหัส ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปีและปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท

(2) ถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 277 ทวิ ถ้าการกระทำความผิดตาม มาตรา 276 วรรคแรก หรือ มาตรา 277 วรรคแรก เป็นเหตุให้ผู้ถูกระทำ

³⁷ ดู ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 11 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 ข้อ 8

(1) รับอันตรายสาหัส ผู้กระทำได้ระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปีและปรับตั้งแต่สามหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

(2) ถึงแก่ความตาย ผู้กระทำได้ระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต”

4.4) มาตรา 282³⁸ จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 282 ผู้ใดเพื่อให้สำเร็จความใคร่ของผู้อื่น เป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือชักพาไปเพื่อการอนาจารซึ่งเด็กหญิงหรือหญิงอายุยังไม่เกินสิบแปดปี แม้เด็กหญิงหรือหญิงนั้นจะยินยอมก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท ไม่ว่าจะกระทำความต่าง ๆ อันประกอบเป็นความผิดนั้นจะได้กระทำในประเทศต่างกันหรือไม่

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่เด็กหญิงอายุยังไม่เกินสิบสามปี ผู้กระทำได้ระวางโทษจำคุก ตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท

ผู้ใดเพื่อให้สำเร็จความใคร่ของผู้อื่น รับตัวเด็กหญิงหรือหญิงซึ่งมีผู้จัดหา ล่อไป หรือชักพาไปตามวรรคแรก วรรคสอง หรือสนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าว ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ใน วรรคแรกวรรคสอง แล้วแต่กรณี”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 282 ผู้ใดเพื่อให้สำเร็จความใคร่ของผู้อื่น เป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือชักพาไปเพื่อการอนาจารซึ่งเด็กหญิงหรือหญิงอายุยังไม่เกินสิบแปดปี แม้เด็กหญิงหรือหญิงนั้นจะยินยอมก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หกพันบาทถึงสามหมื่นบาท ไม่ว่าจะกระทำความต่าง ๆ อันประกอบเป็นความผิดนั้นจะได้กระทำในประเทศต่างกันหรือไม่

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่เด็กหญิงอายุยังไม่เกินสิบสามปี ผู้กระทำได้ระวางโทษจำคุก ตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท

³⁸ ดู ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 11 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 ข้อ 10

ผู้ใดเพื่อให้สำเร็จความใคร่ของผู้อื่น รับตัวเด็กหญิงหรือหญิงซึ่งมีผู้จัดหา ล่องไป หรือชักพาไปตามวรรคแรก วรรคสอง หรือสนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าว ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ใน วรรคแรกวรรคสอง แล้วแต่กรณี”

4.5) มาตรา 283³⁹ จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 283 ผู้ใดเพื่อให้สำเร็จความใคร่ของผู้อื่น เป็นธุระจัดหา ล่องไป หรือชักพาไปเพื่อการอนาจารซึ่งหญิง โดยใช้อุบายหลอกลวง ชู่เข็ญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท ไม่ว่าจะการกระทำต่างอันประกอบเป็นความผิดนั้นจะได้กระทำในประเทศต่างกันหรือไม่

ถ้าการกระทำความผิดตาม วรรคแรกเป็นการกระทำแก่เด็กหญิงหรือหญิงอายุยังไม่เกินสิบแปดปี ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่สองปีถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่สี่พันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

ถ้าการกระทำความผิดตาม วรรคสองเป็นการกระทำแก่เด็กหญิงอายุยังไม่เกินสิบสามปี ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สี่พันบาทถึงสองหมื่นบาท

ผู้ใดเพื่อให้สำเร็จความใคร่ของผู้อื่น รับตัวเด็กหญิงหรือหญิงซึ่งมีผู้จัดหา ล่องไป หรือชักพาไปตามวรรคแรก วรรคสองหรือวรรคสาม หรือสนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าว ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ใน วรรคแรก วรรคสอง หรือวรรคสาม แล้วแต่กรณี”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 283 ผู้ใดเพื่อให้สำเร็จความใคร่ของผู้อื่น เป็นธุระจัดหา ล่องไป หรือชักพาไปเพื่อการอนาจารซึ่งหญิง โดยใช้อุบายหลอกลวง ชู่เข็ญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท ไม่ว่าจะการกระทำต่างๆอันประกอบเป็นความผิดนั้นจะได้กระทำในประเทศต่างกันหรือไม่

³⁹ ดู ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 11 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 ข้อ 10

ถ้าการกระทำความผิดตาม วรรคแรกเป็นการกระทำแก่เด็กหญิงหรือหญิงอายุยังไม่เกินสิบแปดปี ผู้กระทำความผิดระวางโทษจำคุก ตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นสี่พันบาทถึงสี่หมื่นบาท

ถ้าการกระทำความผิดตาม วรรคสองเป็นการกระทำแก่เด็กหญิงอายุยังไม่เกินสิบสามปี ผู้กระทำความผิดระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต

ผู้ใดเพื่อให้สำเร็จความใคร่ของผู้อื่น รับตัวเด็กหญิงหรือหญิงซึ่งมีผู้จัดหา ล่อไปหรือชักพาไปตามวรรคแรก วรรคสองหรือวรรคสาม หรือสนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าว ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ใน วรรคแรก วรรคสอง หรือวรรคสามแล้วแต่กรณี”

4.6) มาตรา 286⁴⁰ จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 286 ผู้ใดอายุกว่าสิบหกปีดำรงชีพอยู่แม้เพียงบางส่วนจากรายได้ของหญิงซึ่งค่าประเวณี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่สี่พันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

ผู้ใดไม่มีปัจจัยอย่างอื่นอันปรากฏสำหรับดำรงชีพ หรือไม่มีปัจจัยอันพอเพียงสำหรับดำรงชีพ และ

(1) ปรากฏว่าอยู่ร่วมกับหญิงซึ่งค่าประเวณี หรือสมาคมกับหญิงซึ่งค่าประเวณีคนเดียวหรือหลายคนเป็นอาจฉิน

(2) กินอยู่หลับนอน หรือรับเงิน หรือประโยชน์อย่างอื่น โดยหญิงซึ่งค่าประเวณีเป็นผู้จัดให้ หรือ

(3) เข้าแทรกแซงเพื่อช่วยหญิงซึ่งค่าประเวณีในการทะเลาะวิวาทกับผู้ที่คบค้ากับหญิงซึ่งค่าประเวณีนั้น

ให้ถือว่าผู้นั้นดำรงชีพอยู่จากรายได้ของหญิงในการค้าประเวณี เว้นแต่จะพิสูจน์ให้เป็นที่พอใจได้ว่ามิได้เป็นเช่นนั้น

⁴⁰ ดู ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 11 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 ข้อ 10

บทบัญญัติแห่งมาตรานี้มิให้ใช้บังคับแก่ผู้รับค่าเลี้ยงดูจากหญิงซึ่งค่าประเวณีซึ่งพึงให้ค่าเลี้ยงดูนั้น ตามกฎหมายหรือตามธรรมเนียม”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 286 ผู้ใดอายุกว่าสิบหกปีดำรงชีพอยู่แม้เพียงบางส่วนจากรายได้ของหญิงซึ่งค่าประเวณี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นสี่พันบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

ผู้ใดไม่มีปัจจัยอย่างอื่นอันปรากฏสำหรับดำรงชีพ หรือไม่มีปัจจัยอันพอเพียงสำหรับดำรงชีพ และ

(1) ปรากฏว่าอยู่ร่วมกับหญิงซึ่งค่าประเวณี หรือสมาคมกับหญิงซึ่งค่าประเวณีคนเดียวหรือหลายคนเป็นอาจฉิน

(2) กินอยู่หลับนอน หรือรับเงิน หรือประโยชน์อย่างอื่น โดยหญิงซึ่งค่าประเวณีเป็นผู้จัดให้ หรือ

(3) เข้าแทรกแซงเพื่อช่วยหญิงซึ่งค่าประเวณีในการทะเลาะวิวาทกับผู้ที่คบค้ากับหญิงซึ่งค่าประเวณีนั้น

ให้ถือว่าผู้นั้นดำรงชีพอยู่จากรายได้ของหญิงในการค้าประเวณี เว้นแต่จะพิสูจน์ให้เป็นที่พอใจได้ว่ามิได้เป็นเช่นนั้น

บทบัญญัติแห่งมาตรานี้มิให้ใช้บังคับแก่ผู้รับค่าเลี้ยงดูจากหญิงซึ่งค่าประเวณีซึ่งพึงให้ค่าเลี้ยงดูนั้น ตามกฎหมายหรือตามธรรมเนียม”

4.7) มาตรา 317⁴¹ จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 317 ผู้ใดโดยปราศจากเหตุอันสมควร พราวดีกอายุยังไม่เกินสิบสามปีไปเสียจากบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท

⁴¹ ดู ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 11 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 ข้อ 12

ผู้ใดโดยทุจริต ซื่อ จำ หน่าย หรือรับตัวเด็กซึ่งถูกพรากตามความในวรรคแรก ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้พรากนั้น

ถ้าความผิดตามมาตรานี้ ได้กระทำเพื่อหากำไร หรือเพื่อการธนาคาร ผู้กระทำ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบสองปี และปรับตั้งแต่สี่พันบาทถึงสองหมื่นสี่พันบาท”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 317 ผู้ใดโดยปราศจากเหตุอันสมควร พรากเด็กอายุยังไม่เกินสิบสามปีไปเสียจากบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หกพันบาทถึงสามหมื่นบาท

ผู้ใดโดยทุจริต ซื่อ จำหน่าย หรือรับตัวเด็กซึ่งถูกพรากตามความในวรรคแรก ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้พรากนั้น

ถ้าความผิดตามมาตรานี้ ได้กระทำเพื่อหากำไร หรือเพื่อการธนาคาร ผู้กระทำ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท”

4.8) มาตรา 318⁴² จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 318 ผู้ใดพรากผู้เยาว์อายุกว่าสิบสามปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปี ไปเสียจากบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล โดยผู้เยาว์นั้นไม่เต็มใจไป ด้วยต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

ผู้ใดโดยทุจริต ซื่อ จำหน่าย หรือรับตัวผู้เยาว์ซึ่งถูกพรากตามวรรคแรก ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้พรากนั้น

ถ้าความผิดดังกล่าวในมาตรานี้ ได้กระทำเพื่อหากำไร หรือเพื่อการธนาคาร ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปีและปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

⁴² ดู ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 11 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 ข้อ 12

“มาตรา 318 ผู้ใดพรากรผู้เยาว์อายุกว่าสิบสามปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปี ไปเสียจากบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล โดยผู้เยาว์นั้นไม่เต็มใจไป ด้วยต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สี่พันบาทถึงสองหมื่นบาท

ผู้ใดโดยทุจริต ซื่อ จำหน่าย หรือรับตัวผู้เยาว์ซึ่งถูกพรากรตามวรรคแรก ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้พรากรนั้น

ถ้าความผิดดังกล่าวในมาตรานี้ ได้กระทำเพื่อหากำไร หรือเพื่อการอนาจาร ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปีและปรับตั้งแต่หกพันบาทถึงสามหมื่นบาท”

4.9) มาตรา 319⁴³ จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 319 ผู้ใดพรากรผู้เยาว์อายุกว่าสิบสามปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปี ไปเสียจากบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล เพื่อหากำไรหรือเพื่อการอนาจาร โดยผู้เยาว์นั้นเต็มใจไปด้วย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และ ปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

ผู้ใดโดยทุจริต ซื่อ จำหน่าย หรือรับตัวผู้เยาว์ซึ่งถูกพรากรตามวรรคแรก ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้พรากรนั้น”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 319 ผู้ใดพรากรผู้เยาว์อายุกว่าสิบสามปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปี ไปเสียจากบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล เพื่อหากำไรหรือเพื่อการอนาจาร โดยผู้เยาว์นั้นเต็มใจไปด้วย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และ ปรับตั้งแต่สี่พันบาทถึงสองหมื่นบาท

ผู้ใดโดยทุจริต ซื่อ จำหน่าย หรือรับตัวผู้เยาว์ซึ่งถูกพรากรตามวรรคแรก ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้พรากรนั้น”

4.10) มาตรา 320⁴⁴ จากเดิม มีความว่า

⁴³ ดู ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 11 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 ข้อ 12

⁴⁴ ดู ประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

“มาตรา 320 ผู้ใดใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด พาหรือส่งคนออกไปนอกราชอาณาจักร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าความผิดตามวรรคแรก ได้กระทำเพื่อให้ผู้ถูกพาหรือ ส่งไปนั้นตกอยู่ในอำนาจของผู้อื่นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือเพื่อละทิ้งให้เป็นคนอนาถ ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 320 ผู้ใดใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด พาหรือส่งคนออกไปนอกราชอาณาจักร ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่พันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรก ได้กระทำเพื่อให้ผู้ถูกพาหรือ ส่งไปนั้นตกอยู่ในอำนาจของผู้อื่นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือเพื่อละทิ้งให้เป็นคนอนาถ ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หกพันบาทถึงสามหมื่นบาท”

4.11) มาตรา 335⁴⁵ จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 335 ผู้ใดลักทรัพย์

(1) ในเวลากลางคืน

(2) ในที่หรือบริเวณที่มีเหตุเพลิงไหม้ การระเบิด อุทกภัย หรือ ในที่หรือบริเวณที่มีอุบัติเหตุ เหตุทุกขภัยแก่รถไฟ หรือยานพาหนะ อื่นที่ประชาชนโดยสาร หรือภัยพิบัติอื่นทำนองเดียวกันหรืออาศัย โอกาสที่มีเหตุเช่นว่านั้น หรืออาศัยโอกาสที่ประชาชนกำลังตื่นกลัว ภัยอันตรายใด ๆ

⁴⁵ ดู ประมวลกฎหมายอาญาฉบับแก้ไขพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

(3) โดยทำอันตรายถึงกีดกันสำหรับคุ้มครองบุคคลหรือทรัพย์สิน หรือโดยผ่านสิ่ง
เช่นว่านั้นเข้าไปด้วยประการใด ๆ

(4) โดยเข้าทางช่องทางซึ่งได้ทำขึ้นโดยไม่ได้จำนงให้เป็นทาง คนเข้า หรือเข้า
ทางช่องทางซึ่งผู้เป็นใจเปิดไว้ให้

(5) โดยแปลงตัวหรือปลอมตัวเป็นผู้อื่น มอมหน้าหรือทำด้วย ประการอื่นเพื่อ
ไม่ให้เห็นหรือจำหน้าได้

(6) โดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงาน

(7) โดยมีอาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สอง คนขึ้นไป

(8) ในเคหสถาน สถานที่ราชการหรือสถานที่ที่จัดไว้เพื่อให้ บริการสาธารณะที่
ตนได้เข้าไปโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือซ่อนตัวอยู่ ในสถานที่นั้น ๆ

(9) ในสถานที่บูชาสาธารณะ สถานีรถไฟ ท่าอากาศยานที่จอดรถ หรือเรือสา
ธารณ สาธารณสถานสำหรับขนถ่ายสินค้า หรือในเวดยานสาธารณะ

(10) ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์

(11) ที่เป็นของนายจ้างหรือที่อยู่ในความครอบครองของนายจ้าง

(12) ที่เป็นของผู้มีอาชีพกสิกรรม บรรดาที่เป็นผลิตภัณฑ์ พืชพันธุ์ สัตว์หรือ
เครื่องมืออันมีไว้สำหรับประกอบกิจกรรมหรือได้มา จากการกสิกรรมนั้น

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่ง
หมื่นบาท

ถ้าความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำที่ประกอบด้วยลักษณะ ดังที่บัญญัติไว้ใน
ในอนุมาตรา ดังกล่าวแล้วตั้งแต่สองอนุมาตราขึ้นไป ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่
หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่ หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวใน มาตรานี้ เป็นการกระทำ โดยความจำใจหรือ
ความยากจนเหลือทนทานและทรัพย์สินนั้นมีราคาเล็กน้อยศาลจะลงโทษผู้กระทำความผิด
ดังที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 334 ก็ได้”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 335 ผู้ใดลักทรัพย์

(1) ในเวลากลางคืน

(2) ในที่หรือบริเวณที่มีเหตุเพลิงไหม้ การระเบิด อุทกภัย หรือ ในที่หรือบริเวณที่มีอุบัติเหตุ เหตุอุกภัยแก่รถไฟ หรือยานพาหนะ อื่นที่ประชาชนโดยสาร หรือภัยพิบัติอื่นทำนองเดียวกันหรืออาศัย โอกาสที่มีเหตุเช่นว่านั้น หรืออาศัยโอกาสที่ประชาชนกำลังตื่นกลัว ภัยอันตรายใด ๆ

(3) โดยทำอันตรายถึงกีดกันสำหรับคุ้มครองบุคคลหรือทรัพย์ หรือโดยผ่านสิ่งเช่นว่านั้นเข้าไปด้วยประการใด ๆ

(4) โดยเข้าทางช่องทางซึ่งได้ทำขึ้นโดยไม่ได้จำนงให้เป็นทาง คนเข้า หรือเข้าทางช่องทางซึ่งผู้เป็นใจเปิดไว้ให้

(5) โดยแปลงตัวหรือปลอมตัวเป็นผู้อื่น มอมหน้าหรือทำด้วย ประการอื่นเพื่อไม่ให้เห็นหรือจำหน้าได้

(6) โดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงาน

(7) โดยมีอาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สอง คนขึ้นไป

(8) ในเคหสถาน สถานที่ราชการหรือสถานที่ที่จัดไว้เพื่อให้ บริการสาธารณะที่ตนได้เข้าไปโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือซ่อนตัวอยู่ ในสถานที่นั้น ๆ

(9) ในสถานที่บูชาสาธารณะ สถานีรถไฟ ท่าอากาศยานที่จอดรถ หรือเรือสาธารณะ สาธารณสถานสำหรับขนถ่ายสินค้า หรือในเวดดรยานสาธารณะ

(10) ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์

(11) ที่เป็นของนายจ้างหรือที่อยู่ในความครอบครองของนายจ้าง

(12) ที่เป็นของผู้มีอาชีพกิจกรรม บรรดาที่เป็นผลิตภัณฑ์ พืชพันธุ์ สัตว์หรือเครื่องมืออันมีไว้สำหรับประกอบกิจกรรมหรือได้มา จากการกิจกรรมนั้น

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท

ถ้าความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำที่ประกอบด้วยลักษณะ ดังที่บัญญัติไว้ในอนุมาตรา ดังกล่าวแล้วตั้งแต่สองอนุมาตราขึ้นไป ผู้กระทำได้ระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

ถ้าความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำต่อทรัพย์สินที่เป็นโค กระบือ เครื่องกลหรือเครื่องจักรที่ผู้มีอาชีพกสิกรรมมีไว้สำหรับประกอบกสิกรรม ผู้กระทำได้ระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท

ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวใน มาตรา นี้ เป็นการกระทำ โดยความจำใจหรือความยากจนเหลือทนทานและทรัพย์สินนั้นมีราคาเล็กน้อยศาลจะลงโทษผู้กระทำความผิด ดังที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 334 ก็ได้”

4.12) มาตรา 335 ทวิ⁴⁶ จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 335 ทวิ ผู้ใดลักทรัพย์ที่เป็นพระพุทธรูปหรือวัตถุในทางศาสนา ถ้าทรัพย์สินนั้นเป็นที่สักการบูชาของประชาชน หรือเก็บรักษาไว้เป็นสมบัติของชาติ หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพระพุทธรูป หรือวัตถุดังกล่าวต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท

ถ้าความผิดตามวรรคหนึ่ง ได้กระทำในวัด สำนักสงฆ์ สถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนา โบราณสถานอันเป็นทรัพย์สินของ แผ่นดิน สถานที่ราชการหรือพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ผู้กระทำได้ ระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หกพันบาทถึงสามหมื่นบาท”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 335 ทวิ ผู้ใดลักทรัพย์ที่เป็นพระพุทธรูปหรือวัตถุในทางศาสนา ถ้าทรัพย์สินนั้นเป็นที่สักการบูชาของประชาชน หรือเก็บรักษาไว้เป็นสมบัติของชาติ หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพระพุทธรูป หรือวัตถุดังกล่าวต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หกพันบาทถึงสองหมื่นบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรก ได้กระทำในวัด สำนักสงฆ์ สถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนา โบราณสถานอันเป็นทรัพย์สินของ แผ่นดิน สถานที่ราชการหรือ

⁴⁶ ดู พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2512 มาตรา 3

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ผู้กระทำได้ ระวังโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสามหมื่นบาท”

4.13) มาตรา 339 ทวิ วรรคแรก⁴⁷ จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 339 ทวิ ถ้าการชิงทรัพย์ได้กระทำต่อทรัพย์ตาม มาตรา 335 ทวิ วรรคหนึ่ง ผู้กระทำได้ ระวังโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสามหมื่นบาท”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 339 ทวิ ถ้าการชิงทรัพย์ได้กระทำต่อทรัพย์ตาม มาตรา 335 ทวิ วรรคแรก ผู้กระทำได้ ระวังโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสามหมื่นบาท”

เมื่อพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงแก้ไขที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2525 จะเห็นได้ว่าการแก้ไขเพิ่มเติม 4 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

ลักษณะแรก เป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขระวางโทษในความผิดฐานต่างๆจากเดิมที่ไม่มีโทษจำคุกขั้นต่ำมีแต่เพียงโทษจำคุกชั้นสูง เปลี่ยนเป็นระวางโทษที่มีทั้งโทษจำคุกขั้นต่ำและโทษจำคุกชั้นสูง ยกตัวอย่างเช่น มาตรา 320 วรรคแรก ซึ่งจากเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี ก็มีการแก้ไขระวางโทษเปลี่ยนเป็นระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี

ลักษณะที่สอง เป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขระวางโทษที่แต่เดิมมีโทษจำคุกขั้นต่ำอยู่แล้ว เปลี่ยนเป็นระวางโทษที่มีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำสูงขึ้น ยกตัวอย่างเช่น มาตรา 276 วรรคแรก ซึ่งจากเดิมมีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี ก็มีการแก้ไขอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำให้สูงขึ้นเป็นจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงสิบปี หรือมาตรา 317 วรรคแรกซึ่งจากเดิมมีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี ก็มีการแก้ไขอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำให้สูงขึ้นเป็นจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี หรือมาตรา 335 วรรคแรก ซึ่งจากเดิมมีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี ก็มีการแก้ไขอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำให้สูงขึ้นเป็นจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือมาตรา 335 ทวิ วรรคแรก ซึ่งจากเดิมมีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี ก็มีการแก้ไขอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำให้สูงขึ้นเป็นจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี เป็นต้น

⁴⁷ ดู พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2512 มาตรา 4

ลักษณะที่สาม เป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขโดยเพิ่มวรรคในมาตราเดิมโดยลักษณะความผิดที่เพิ่มเข้ามานั้นนอกจากจะเป็นการเพิ่มเติมหลักกฎหมายแล้วยังเป็นการบัญญัติให้มีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำขึ้นในประมวลกฎหมายอาญาด้วย ยกตัวอย่างเช่น มาตรา 335 วรรคสี่ซึ่งแต่เดิม มาตรา 335 ไม่ได้มีข้อความในส่วนนี้ มีแค่ข้อความในวรรคแรก วรรคสอง วรรคสามและวรรคท้ายเท่านั้น และมาตรา 335 วรรคสี่ที่เพิ่มขึ้นมากก็มีระวางโทษจำคุกตั้งแต่นั้นปีถึงสิบปี

ลักษณะที่สี่ เป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขโดยยกเลิกโทษจำคุกขั้นต่ำและโทษจำคุกขั้นสูงและให้คงเหลือไว้แต่เพียงโทษที่มีความร้ายแรงมากกว่าโทษจำคุกทั่วไปเท่านั้น ยกตัวอย่างเช่น มาตรา 277 วรรคสอง ซึ่งจากเดิมมีระวางโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุกตั้งแต่นั้นห้าปีถึงยี่สิบปี ก็มีการแก้ไขระวางโทษโดยยกเลิกโทษจำคุกขั้นต่ำและโทษจำคุกขั้นสูงและคงเหลือไว้เพียงโทษจำคุกตลอดชีวิตเท่านั้น เป็นต้น

ทั้งนี้เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2525 ดังที่ปรากฏในหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติก็คือ อาชญากรรมที่เป็นความผิดที่เกี่ยวกับเพศและความผิดต่อเสรีภาพมีความรุนแรงมากขึ้น ความผิดฐานลักทรัพย์โดยเฉพาะทรัพย์ที่เป็นพระพุทธรูป และโคหรือกระบือของผู้มีอาชีพกสิกรรมก็มีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งแม้ความผิดเหล่านี้บางกรณีได้มีการเพิ่มอัตราโทษมาแล้วตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 11 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 แต่ก็เห็นเป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษให้สูงขึ้น เพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในลักษณะดังกล่าวนี้ให้ได้ผลดียิ่งขึ้นต่อไป⁴⁸

5.) การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 5 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2530

มีมาตราที่ถูกแก้ไขที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำ ดังต่อไปนี้

มาตรา 335 วรรคสี่⁴⁹ จากเดิม มีความว่า

“ถ้าความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำต่อทรัพย์ที่เป็นโค กระบือ เครื่องกลหรือเครื่องจักรที่มีอาชีพกสิกรรมมีไว้สำหรับประกอบกสิกรรม ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่นั้นปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท”

⁴⁸ หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2525

⁴⁹ ดูพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2525 มาตรา 11

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“ถ้าความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำต่อทรัพย์สินที่เป็นโค กระบือ เครื่องกล หรือเครื่องจักรที่มีอาชัปกสิกรรมมิไว้สำหรับประกอบสิกรรม ผู้กระทำความผิดระวางโทษ จำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หกพันบาทถึงสองหมื่นบาท”

เมื่อพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงแก้ไขที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2530 จะเห็นได้ว่าการแก้ไขเพิ่มเติมมาตราเดียว คือ มาตรา 335 วรรคสี่ แห่งประมวลกฎหมายอาญา (แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2525) โดยลักษณะหรือรูปแบบที่แก้ไขจะเป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขระวางโทษที่แต่เดิมมีโทษจำคุกขั้นต่ำอยู่แล้ว เปลี่ยนเป็นระวางโทษที่มีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำสูงขึ้น กล่าวคือจากเดิมที่มีระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปีเปลี่ยนเป็นระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี ทั้งนี้เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2530 ดังที่ปรากฏในหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติก็คือ อาชญากรรมที่เป็นความผิดฐานลักทรัพย์เกี่ยวกับโค กระบือ หรือเครื่องมือเครื่องใช้ หรือเครื่องจักรกลของเกษตรกรได้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก สร้างความเดือดร้อนแก่เกษตรกรอย่างยิ่งเพราะเมื่อถึงฤดูกาลทำนาหรือเพาะปลูก เกษตรกรไม่สามารถหาโค กระบือ หรือเครื่องจักรกลต่างๆมาทำการเพาะปลูกได้ทันตามฤดูกาล ซึ่งแม้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะได้คอยสอดส่องดูแลอยู่ตลอดและจับกุมผู้กระทำความผิดเพื่อนำตัวมาลงโทษแล้วก็ตามแต่ก็ไม่ทำให้ผู้กระทำความผิดหลบจำหรือเกรงกลัวอาญาแผ่นดิน ทั้งนี้ก็เพราะกฎหมายกำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดไว้ต่ำ จึงเห็นเป็นการสมควรให้แก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษให้สูงขึ้น เพื่อให้ผู้กระทำความผิดหลบจำและเกิดความเกรงกลัวต่ออาญาแผ่นดิน⁵⁰

6.) การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 6 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 8) พ.ศ.2530

มีมาตราที่ถูกแก้ไขที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำ ดังต่อไปนี้

6.1) มาตรา 277⁵¹ จากเดิม มีความว่า

⁵⁰ หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2530

⁵¹ ดู พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2525 มาตรา 3

“มาตรา 277 ผู้ใดกระทำชำเราเด็กหญิงอายุยังไม่เกินสิบสามปี โดยเด็กหญิงนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นสี่พันบาทถึงสองหมื่นสี่พันบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกได้กระทำโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันอันมีลักษณะเป็นการโทรมเด็กหญิงและเด็กหญิงนั้นไม่ยินยอม หรือได้กระทำโดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 277 ผู้ใดกระทำชำเราเด็กหญิงอายุยังไม่เกินสิบห้าปีซึ่งมิใช่ภริยาของตน โดยเด็กหญิงนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่แปดพันบาทถึงสี่หมื่นบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำแก่เด็กหญิงอายุยังไม่เกินสิบสามปี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นสี่พันบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกหรือวรรคสองได้กระทำโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันอันมีลักษณะเป็นการโทรมเด็กหญิงและเด็กหญิงนั้นไม่ยินยอม หรือได้กระทำโดยมีอาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยใช้อาวุธ ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต

ความผิดตามที่บัญญัติไว้ในวรรคแรก ถ้าเป็นการกระทำที่ชายกระทำต่อเด็กหญิงอายุกว่าสิบสามปีแต่ยังไม่เกินสิบห้าปี โดยเด็กหญิงนั้นยินยอม และภายหลังศาลอนุญาตให้ชายและเด็กหญิงสมรสกัน ผู้กระทำผิดไม่ต้องรับโทษ ถ้าศาลอนุญาตให้สมรสในระหว่างที่ผู้กระทำผิดกำลังรับโทษในความผิดนั้นอยู่ ให้ศาลปล่อยผู้กระทำความผิดนั้นไป”

6.2) มาตรา 282⁵² จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 282 ผู้ใดเพื่อให้สำเร็จความใคร่ของผู้อื่น เป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือชักพาไปเพื่อการอนาจารซึ่งเด็กหญิงหรือหญิงอายุยังไม่เกินสิบแปดปี แม้เด็กหญิงหรือหญิงนั้นจะยินยอมก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หกพัน

⁵² ดู พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2525 มาตรา 4

บาทถึงสามหมื่นบาท ไม่ว่าจะการกระทำต่างๆอันประกอบเป็นความผิดนั้นจะได้กระทำในประเทศต่างกันหรือไม่

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่เด็กหญิงอายุยังไม่เกินสิบสามปี ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท

ผู้ใดเพื่อให้สำเร็จความใคร่ของผู้อื่น รับตัวเด็กหญิงหรือหญิงซึ่งมีผู้จัดหา ล่องไปหรือชักพาไปตามวรรคแรก วรรคสอง หรือสนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าว ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ใน วรรคแรกวรรคสอง แล้วแต่กรณี”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 282 ผู้ใดเพื่อให้สำเร็จความใคร่ของผู้อื่น เป็นธุระจัดหา ล่องไป หรือชักพาไปเพื่อการอนาจารซึ่งหญิง แม้หญิงนั้นจะยินยอมก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่เด็กหญิงหรือหญิงอายุยังไม่เกินสิบแปดปี ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หกพันบาทถึงสามหมื่นบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคสองเป็นการกระทำแก่เด็กหญิงอายุไม่เกินสิบห้าปีผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท

ผู้ใดเพื่อให้สำเร็จความใคร่ของผู้อื่น รับตัวเด็กหญิงหรือหญิงซึ่งมีผู้จัดหา ล่องไปหรือชักพาไปตามวรรคแรก วรรคสองหรือวรรคสาม หรือสนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าว ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ในวรรคแรก วรรคสอง หรือวรรคสาม แล้วแต่กรณี”

เมื่อพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงแก้ไขที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 8) พ.ศ.2530 จะเห็นได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขในลักษณะที่ว่าเพิ่มวรรคในมาตราเดิมโดยลักษณะความผิดที่เพิ่มเข้ามานั้นนอกจากจะเป็นการเพิ่มเติมหลักกฎหมายแล้วยังเป็นการบัญญัติให้มีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำขึ้นในประมวลกฎหมายอาญาด้วย

ดังเช่น มาตรา 277 ที่แต่เดิมยังไม่ได้คุ้มครองเด็กหญิงที่ถูกกระทำชำเราที่มีอายุไม่เกินสิบห้าปีก็ได้เพิ่ม บทบัญญัติให้มีการคุ้มครองเด็กหญิงที่มีอายุไม่เกินสิบห้าปีด้วย โดยหากมีการกระทำชำเราเด็กหญิง อายุยังไม่เกินสิบห้าปี โดยเด็กหญิงนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปี ถึงยี่สิบปี หรือมาตรา 282 ที่แต่เดิมคุ้มครองเด็กหญิงหรือหญิงอายุยังไม่เกินสิบแปดปีเท่านั้นก็ได้เพิ่ม บทบัญญัติให้มีการคุ้มครองหญิงเป็นกรณีทั่วไปด้วย โดยหากมีการเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือชักพาไป เพื่อการอนาจารซึ่งหญิง แม้หญิงนั้นจะยินยอมก็ตาม ผู้กระทำก็ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบ ปี

ทั้งนี้เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2530 ดังที่ปรากฏในหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติก็คือ การกระทำความผิดตามมาตรา 277 มาตรา 278 มาตรา 279 มาตรา 282 มาตรา 283 มาตรา 313 มาตรา 317 มาตรา 318 มาตรา 319 และมาตรา 298 กำหนดอายุเด็กที่จะได้รับความคุ้มครองเป็นพิเศษตามกฎหมาย จากการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ การกระทำความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพ และการกระทำทารุณต่อเด็กไว้เพียงอายุ ไม่เกินสิบสามปีเท่านั้น ผู้กระทำความผิดจึงได้ใช้ช่องทางเรื่องอายุดังกล่าวนี้ กล่าวอ้างความยินยอม ของเด็กอายุกว่าสิบสามปีขึ้นไปเพื่อเป็นเหตุยกเว้นความผิดหรือเหตุบรรเทาโทษตามกฎหมาย ซึ่งย่อม เป็นการปล่อยให้มีการแสวงประโยชน์ในทางมิชอบจากเด็กอายุระหว่างสิบสามปีถึงสิบห้าปี ซึ่งส่วนใหญ่แล้วก็ยังคงมีความเจริญเติบโตและพัฒนาการทางด้านต่างๆ เช่น ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา การศึกษาอบรมและประสบการณ์ไม่เพียงพอได้ จึงสมควรแก้ไขเพื่ออุดช่องว่างของกฎหมายในส่วนนี้ นอกจากนี้ บทบัญญัติเกี่ยวกับการเป็นธุระ จัดหา ล่อไป หรือชักพาไปซึ่งหญิงเพื่อสำเร็จความใคร่ของ ผู้อื่นในกฎหมายขณะนั้น (มาตรา 282 เดิม⁵³) จะสามารถเอาผิดผู้กระทำได้ก็ต่อเมื่อได้กระทำต่อหญิง อายุยังไม่เกินสิบแปดปี ทำให้หญิงทุกๆ ไปนั้นได้รับความเสียหาย ไม่มีกฎหมายคุ้มครอง สมควรแก้ไข เพิ่มเติมให้การกระทำความผิดดังกล่าวเป็นความผิดไม่ว่าหญิงจะมีอายุเท่าใดก็ตาม⁵⁴

7.) การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 7 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 13) พ.ศ.2537

มีมาตราที่ถูกแก้ไขที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำ ดังต่อไปนี้

มาตรา 312 ทวิ ถูกบัญญัติเพิ่มเติมเข้ามาโดยมีความว่า

⁵³ มาตรา 282 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2525

⁵⁴ หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2530

“มาตรา 312 ทวิ ถ้าการกระทำความผิดตาม มาตรา 310 ทวิ หรือ มาตรา 312 เป็นการกระทำต่อเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปีและปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรก หรือ มาตรา 310 ทวิ หรือมาตรา 312 เป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำ

(1) รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปี และปรับไม่เกินสามหมื่นบาท

(2) รับอันตรายสาหัส ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี

(3) ถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี”

เมื่อพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงแก้ไขที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 13) พ.ศ.2537 จะเห็นได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขในลักษณะที่ว่าเพิ่มมาตราขึ้นมาโดยมาตราที่เพิ่มเข้ามานั้นนอกจากจะเป็นการเพิ่มเติมหลักกฎหมายแล้วยังเป็นการบัญญัติให้มีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำขึ้นในประมวลกฎหมายอาญาด้วย ซึ่ง มาตรา 312 ทวิ ที่เพิ่มเข้ามานี้มีโทษจำคุกขั้นต่ำปรากฏอยู่ทั้งในมาตรา 312 ทวิ วรรคแรก มาตรา 312 ทวิ วรรคสอง (1) มาตรา 312 ทวิ วรรคสอง (2) และมาตรา 312 ทวิ วรรคสอง (3) ทั้งนี้เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2537 ดังที่ปรากฏในหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติก็คือ ในขณะนั้นมีการล่อลวงเด็กไปทำงานในโรงงานและเจ้าของโรงงานได้หวังเหนี่ยวหรือกักขังเด็กเหล่านั้นโดยให้ทำงานอย่างไรมนุษยธรรม และฝ่าฝืนมาตรฐานขั้นต่ำในการใช้แรงงานตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน อีกทั้งเป็นการกระทำที่กระทบกระเทือนความสงบสุขในสังคม จึงสมควรให้มีการบัญญัติกฎหมายให้การกระทำความผิดดังกล่าวเป็นความผิดฐานใหม่ขึ้นมาพิเศษ⁵⁵

8.) การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 8 โดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2546

⁵⁵ หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2537

เป็นการเพิ่มเติมลักษณะ 1/1 ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายในประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งมีมาตราที่เพิ่มเติมขึ้นมาอันมีโทษจำคุกขั้นต่ำปรากฏอยู่ ดังต่อไปนี้

8.1) มาตรา 135/1 ถูกบัญญัติเพิ่มเติมเข้ามาโดยมีความว่า

“มาตรา 135/1 ผู้ใดกระทำการอันเป็นความผิดอาญา ดังต่อไปนี้

(1) ใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำการใดอันก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต หรืออันตรายอย่างร้ายแรงต่อร่างกาย หรือเสรีภาพของบุคคลใดๆ

(2) กระทำการใดอันก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ ระบบการขนส่งสาธารณะ ระบบโทรคมนาคม หรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะ

(3) การกระทำการใดอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของรัฐหนึ่งรัฐใด หรือของบุคคลใดหรือต่อสิ่งแวดลอม อันก่อให้เกิดหรือน่าจะก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจอย่างสำคัญ

ถ้าการกระทำนั้นได้กระทำโดยมีความมุ่งหมายเพื่อขู่เข็ญหรือบังคับรัฐบาลไทย รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ ให้กระทำหรือไม่กระทำการใดอันจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง หรือเพื่อสร้างความปั่นป่วนเพื่อให้เกิดความหวาดกลัวในหมู่ประชาชน ผู้นั้นกระทำความผิดฐานก่อการร้าย ต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สามปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงหนึ่งล้านบาท

การกระทำในการเดินขบวน ชุมนุม ประท้วง โต้แย้ง หรือเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องให้รัฐช่วยเหลือหรือให้ได้รับความเป็นธรรมอันเป็นการใช้เสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ ไม่เป็นการกระทำความผิดฐานก่อการร้าย”

8.2) มาตรา 135/2 ถูกบัญญัติเพิ่มเติมเข้ามาโดยมีความว่า

“มาตรา 135/2 ผู้ใด

(1) ขู่เข็ญว่าจะกระทำการก่อการร้าย โดยมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่าบุคคลนั้นจะกระทำการตามที่ขู่เข็ญจริง หรือ

(2) สะสมกำลังพลหรืออาวุธ จัดการหรือรวบรวมทรัพย์สิน ให้หรือรับการฝึก การก่อการร้าย เตรียมการอื่นใด หรือสมคบกัน เพื่อก่อการร้าย หรือกระทำความผิดใดๆ อันเป็นส่วนของแผนการเพื่อก่อการร้าย หรือยุยงประชาชนให้เข้ามามีส่วนในการก่อการร้าย หรือรู้ว่าผู้ก่อการร้ายและกระทำการใดอันเป็นการช่วยเหลือปกปิดไว้

ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท”

เมื่อพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงแก้ไขที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.2546 จะเห็นได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขในลักษณะที่ว่าเพิ่มมาตราขึ้นมาโดยมาตราที่เพิ่มเข้ามานั้นนอกจากจะเป็นการเพิ่มเติมหลักกฎหมายแล้วยังเป็นการบัญญัติให้มีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำขึ้นในประมวลกฎหมายอาญาด้วย กล่าวคือ ในมาตรา 135/1 หากผู้กระทำความผิดกระทำการใดอันเป็นไปตามหลักกฎหมายในมาตรานี้หากไม่ถูกพิพากษาให้ต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต ก็อาจถูกพิพากษาจำคุกตั้งแต่สามปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงหนึ่งล้านบาทได้ หรือในมาตรา 135/2 หากผู้กระทำความผิดได้กระทำการใดอันเป็นไปตามหลักกฎหมายในมาตรานี้ก็จำต้องถูกพิพากษาจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท ทั้งนี้เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2546 ดังที่ปรากฏในหมายเหตุท้ายพระราชกำหนดก็คือ เนื่องจากสถานการณ์ขณะนั้น มีภัยคุกคามจากการก่อการร้ายโดยมุ่งประสงค์ต่อชีวิตของประชาชนผู้บริสุทธิ์หรือทำลายทรัพย์สินให้เกิดความเสียหายเพื่อสร้างความปั่นป่วนโดยให้เกิดความหวาดกลัวในหมู่ประชาชนและทำให้เกิดความวุ่นวายในประเทศ หรือเพื่อบังคับขู่เข็ญให้รัฐบาลไทย รัฐบาลของรัฐใด หรือองค์การระหว่างประเทศ จำยอมต้องกระทำหรือละเว้นการกระทำตามที่มีการเรียกร้องของผู้ก่อการร้าย ซึ่งการกระทำเช่นนั้นได้เกิดขึ้นในประเทศใกล้เคียงและมีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้นภายในประเทศอันจะมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศอย่างร้ายแรง นอกจากนี้ การกระทำดังกล่าวยังเป็นการกระทำในลักษณะการร่วมมือกระทำความผิดระหว่างประเทศ ซึ่งคณะรัฐมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้มีมติที่ 1373 เมื่อวันที่ 28 กันยายน ค.ศ.2001 ขอให้ทุกประเทศร่วมมือดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกระทำใดที่เป็นการก่อการร้าย รวมถึงการสนับสนุนทางทรัพย์สินหรือกรณีอื่นใดที่มีวัตถุประสงค์จะนำไปใช้ดำเนินการก่อการร้ายหรือเป็นสมาชิกขององค์กรก่อการร้าย โดยเหตุที่การก่อการร้ายเป็นการกระทำที่เป็นภัยร้ายแรงต้องแก้ไขปัญหาให้ยุติลงอย่างรวดเร็ว จึงเป็นกรณีฉุกเฉินที่มี

ความจำเป็นเร่งด่วนอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้เพื่อรักษาความปลอดภัยของประเทศและความปลอดภัยของสาธารณะ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดนี้⁵⁶

9.) การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 9 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 17) พ.ศ.2547

เป็นการเพิ่มเติมหมวด 4 ความผิดเกี่ยวกับบัตรอิเล็กทรอนิกส์ ของลักษณะ 7 ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลงในภาค 2 ความผิดแห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งมีมาตราที่เพิ่มเติมขึ้นมาอันมีโทษจำคุกขั้นต่ำปรากฏอยู่ ดังต่อไปนี้

9.1) มาตรา 269/1 ถูกบัญญัติเพิ่มเติมเข้ามาโดยมีความว่า

“มาตรา 269/1 ผู้ใดทำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ปลอมขึ้นทั้งฉบับหรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใด เต็มหรือตัดทอนข้อความ หรือแก้ไขด้วยประการใดๆ ในบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่แท้จริง โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ถ้าได้กระทำให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่แท้จริง หรือเพื่อใช้ประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใด ผู้นั้นกระทำความผิดฐานปลอมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท ”

9.2) มาตรา 269/2 ถูกบัญญัติเพิ่มเติมเข้ามาโดยมีความว่า

“มาตรา 269/2 ผู้ใดทำเครื่องมือหรือวัตถุสำหรับปลอมหรือแปลง หรือสำหรับให้ได้ข้อมูลในการปลอมหรือแปลงสิ่งใดๆ ซึ่งระบุไว้ใน มาตรา 269/1 หรือมีเครื่องมือหรือวัตถุเช่นนั้น เพื่อใช้หรือให้ได้ข้อมูลในการปลอมหรือแปลง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท ”

9.3) มาตรา 269/3 ถูกบัญญัติเพิ่มเติมเข้ามาโดยมีความว่า

“มาตรา 269/3 ผู้ใดนำเข้าไปในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งสิ่งใดๆ ตาม มาตรา 269/1 หรือ มาตรา 269/2 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสองแสนบาท ”

9.4) มาตรา 269/4 ถูกบัญญัติเพิ่มเติมเข้ามาโดยมีความว่า

⁵⁶ หมายเหตุท้ายพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2546

“มาตรา 269/4 ผู้ใดใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ซึ่งสิ่งใดๆ ตาม มาตรา 269/1 อันได้มา โดยรู้ว่าเป็นของที่ทำปลอมหรือแปลงขึ้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดจำหน่ายหรือมีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งสิ่งใดๆ ที่ทำปลอมหรือแปลงขึ้น ตาม มาตรา 269/1 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคแรกหรือ วรรคสองเป็นผู้ปลอมซึ่งบัตรอิเล็กทรอนิกส์ตาม มาตรา 269/1 ให้ลงโทษตามมาตรานี้แต่กระหนเดียว”

เมื่อพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงแก้ไขที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 17) พ.ศ.2547 จะเห็นได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขในลักษณะที่ว่าเพิ่มมาตราขึ้นมาโดยมาตราที่เพิ่มเข้ามานั้นนอกจากจะเป็นการเพิ่มเติมหลักกฎหมายแล้วยังเป็นการบัญญัติให้มีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำขึ้นในประมวลกฎหมายอาญาด้วย การเพิ่มเติมหมวด 4 ความผิดเกี่ยวกับบัตรอิเล็กทรอนิกส์ ของลักษณะ 7 ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลงในภาค 2 ความผิดแห่งประมวลกฎหมายอาญานี้มีมาตราที่มีโทษจำคุกขั้นต่ำปรากฏอยู่ได้แก่ มาตรา 269/1 ซึ่งมีระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี มาตรา 269/2 ซึ่งมีระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี มาตรา 269/3 ซึ่งมีระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี มาตรา 269/4 วรรคแรก ซึ่งมีระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปีและมาตรา 269/4 วรรคสอง ซึ่งมีระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี ทั้งนี้เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 17) พ.ศ. 2547 ดังที่ปรากฏในหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติก็คือ ณ ขณะนั้นมีการใช้เอกสาร วัตถุอื่นใดหรือข้อมูลที่จัดทำขึ้นในลักษณะบัตรอิเล็กทรอนิกส์ เช่น บัตรเครดิต บัตรเดบิต บัตรสมาร์ตการ์ด หรือบัตรอื่นใดในลักษณะคล้ายกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประโยชน์ในการชำระค่าสินค้า ค่าบริการ หรือหนี้อื่น หรือเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใด กำลังเพิ่มปริมาณและประเภทการใช้งานอย่างแพร่หลาย และปรากฏว่าได้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับบัตรและลักลอบนำเข้าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของผู้อื่นมาใช้อันส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและผู้บริโภคในวงกว้าง จึงเห็นเป็นการสมควรให้กำหนดความผิดอาญาสำหรับการกระทำความผิดเกี่ยวกับบัตรและข้อมูล

อิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวเพิ่มเติมให้ครอบคลุมการกระทำความผิดในรูปแบบต่างๆ และให้มีอัตราโทษเหมาะสมกับความร้ายแรงของการกระทำความผิด⁵⁷

10.) การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 10 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 18) พ.ศ.2550

เป็นการเพิ่มเติมหมวด 5 ความผิดเกี่ยวกับหนังสือเดินทาง ของลักษณะ 7 ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง ในภาค 2 ความผิดแห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งมีมาตราที่เพิ่มเติมขึ้นมา อันมีโทษจำคุกขั้นต่ำปรากฏอยู่ ดังต่อไปนี้

10.1) มาตรา 269/8 ถูกบัญญัติเพิ่มเติมเข้ามาโดยมีความว่า

“มาตรา 269/8 ผู้ใดทำหนังสือเดินทางปลอมขึ้นทั้งฉบับหรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใด เติมหรือตัดทอนข้อความ หรือแก้ไขด้วยประการใด ๆ ในหนังสือเดินทางที่แท้จริง หรือประทับตราปลอมหรือลงลายมือชื่อปลอมในหนังสือเดินทาง โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชนถ้าได้กระทำ เพื่อให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นหนังสือเดินทางที่แท้จริง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานปลอมหนังสือเดินทาง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท”

10.2) มาตรา 269/9 ถูกบัญญัติเพิ่มเติมเข้ามาโดยมีความว่า

“มาตรา 269/9 ผู้ใดใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ซึ่งหนังสือเดินทางปลอมตาม มาตรา 269/8 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ผู้ใดจำหน่ายหรือมีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งหนังสือเดินทางปลอมตาม มาตรา 269/8 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท

การมีหนังสือเดินทางปลอมตาม มาตรา 269/8 จำนวนตั้งแต่สองฉบับขึ้นไป ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่ามีไว้เพื่อจำหน่าย

⁵⁷ หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 17) พ.ศ. 2547

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองเป็นผู้ปลอมซึ่งหนังสือเดินทาง ตาม มาตรา 269/8 ให้ลงโทษตามมาตรานี้แต่กระหนเดียว”

10.3) มาตรา 269/10 ถูกบัญญัติเพิ่มเติมเข้ามาโดยมีความว่า

“มาตรา 269/10 ผู้ใดนำเข้าไปหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งหนังสือเดินทางปลอมตามมาตรา 269/8 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งได้กระทำไปเพื่อจำหน่าย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท”

10.4) มาตรา 269/12 ถูกบัญญัติเพิ่มเติมเข้ามาโดยมีความว่า

“มาตรา 269/12 ผู้ใดทำปลอมขึ้นซึ่งดวงตรา รอยตรา หรือแผ่นปะตรวจลงตราอันใช้ในการ ตรวจลงตราสำหรับการเดินทางระหว่างประเทศ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท”

10.5) มาตรา 269/13 ถูกบัญญัติเพิ่มเติมเข้ามาโดยมีความว่า

“มาตรา 269/13 ผู้ใดใช้ดวงตรา รอยตรา หรือแผ่นปะตรวจลงตราที่ทำปลอมขึ้นตาม มาตรา 269/12 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ปลอมซึ่งดวงตรา รอยตรา หรือแผ่นปะตรวจลงตราตาม มาตรา 269/12 ให้ลงโทษตามมาตรานี้แต่กระหนเดียว”

10.6) มาตรา 269/14 ถูกบัญญัติเพิ่มเติมเข้ามาโดยมีความว่า

“มาตรา 269/14 ผู้ใดนำเข้าไปหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งดวงตรา รอยตรา หรือแผ่นปะตรวจลงตราซึ่งระบุไว้ใน มาตรา 269/12 อันเป็นของปลอม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท”

เมื่อพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงแก้ไขที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่18) พ.ศ.2550 จะเห็นได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขในลักษณะที่ว่าเพิ่มมาตราขึ้นมาโดยมาตราที่เพิ่มเข้ามานั้นนอกจากจะเป็นการเพิ่มเติมหลักกฎหมาย

แล้วยังเป็นการบัญญัติให้มีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำขึ้นในประมวลกฎหมายอาญาด้วย การเพิ่มเติมหมวด 5 ความผิดเกี่ยวกับหนังสือเดินทาง ของลักษณะ 7 ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลงในภาค 2 ความผิดแห่งประมวลกฎหมายอาญานี้มีมาตราที่มีโทษจำคุกขั้นต่ำปรากฏอยู่ได้แก่ มาตรา 269/8 ซึ่งมีระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี มาตรา 269/9 วรรคแรกซึ่งมีระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี มาตรา 269/9 วรรคสองซึ่งมีระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงยี่สิบปี มาตรา 269/10 วรรคแรกซึ่งมีระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี มาตรา 269/10 วรรคสองซึ่งมีระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงยี่สิบปี มาตรา 269/12 ซึ่งมีระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี มาตรา 269/13 ซึ่งมีระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และมาตรา 269/14 ซึ่งมีระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี ทั้งนี้เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 18) พ.ศ. 2550 ดังที่ปรากฏในหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติก็คือ ณ ขณะนั้นการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติได้มีความรุนแรงและมีรูปแบบที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ซึ่งได้มีการใช้หนังสือเดินทางเป็นเครื่องมือในการกระทำการดังกล่าวอันเป็นการส่งผลกระทบต่อความมั่นคงภายในประเทศและต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จึงเห็นเป็นการสมควรในการขยายขอบเขตของการกระทำความผิดเกี่ยวกับหนังสือเดินทางให้กว้างขึ้น และสมควรกำหนดอัตราโทษให้เหมาะสมกับความผิด⁵⁸

11.) การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 11 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 24) พ.ศ.2558

มีมาตราที่ถูกแก้ไขที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำ ดังต่อไปนี้

มาตรา 287/2 ถูกบัญญัติเพิ่มเติมเข้ามาโดยมีความว่า

“มาตรา 287/2 ผู้ใด

(1) เพื่อความประสงค์แห่งการค้า หรือโดยการค้า เพื่อการแจกจ่ายหรือเพื่อการแสดงอวดแก่ประชาชน ทำ ผลิต มีไว้ นำเข้าหรือยังให้นำเข้าในราชอาณาจักร ส่งออก หรือยังให้ส่งออกไปนอกราชอาณาจักร พาไปหรือยังให้พาไปหรือทำให้แพร่หลายโดยประการใด ๆ ซึ่งสื่อลามกอนาจารเด็ก

(2) ประกอบการค้า หรือมีส่วนหรือเข้าเกี่ยวข้องในการค้าเกี่ยวกับสื่อลามกอนาจารเด็ก แจกจ่ายหรือแสดงอวดแก่ประชาชนหรือให้เข้าสื่อลามกอนาจารเด็ก

⁵⁸ หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 18) พ.ศ. 2550

(3) เพื่อจะช่วยการทำให้แพร่หลาย หรือการค้าสื่อลามกอนาจารเด็กแล้ว โฆษณาหรือโฆษณาโดยประการใด ๆ ว่ามีบุคคลกระทำการอันเป็นความผิดตามมาตรา นี้ หรือโฆษณาหรือโฆษณาว่าสื่อลามกอนาจารเด็กดังกล่าวแล้วจะหาได้จากบุคคลใด หรือ โดยวิธีใด

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสองแสนบาท”

เมื่อพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงแก้ไขที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 24) พ.ศ.2558 จะเห็นได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไข ในลักษณะที่ว่าเพิ่มมาตราขึ้นมาโดยมาตราที่เพิ่มเข้ามานั้นนอกจากจะเป็นการเพิ่มเติมหลักกฎหมายแล้วยังเป็นการบัญญัติให้มีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำขึ้นในประมวลกฎหมายอาญาด้วย ซึ่งมาตราที่เพิ่มเข้า มาได้แก่ มาตรา 287/2 โดยหากมีผู้กระทำความผิดตามมาตรา นี้จะต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปี ถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสองแสนบาท ทั้งนี้เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 24) พ.ศ. 2558 ดังที่ปรากฏในหมายเหตุท้าย พระราชบัญญัติก็คือ การครอบครองสื่อลามกอนาจารเด็กเป็นการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็กตาม อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก และเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กและส่งผลกระทบต่อ สวัสดิภาพของเด็ก ประกอบกับความผิดเกี่ยวกับการค้าหรือทำให้แพร่หลายซึ่งวัตถุหรือสิ่งลามก ไม่ได้แยกประเภทระหว่างสื่อลามกอนาจารผู้ใหญ่กับสื่อลามกอนาจารเด็กไว้ทั้งที่ลักษณะความผิดมี ความร้ายแรงแตกต่างกัน ดังนั้น เพื่อให้เด็กได้รับการคุ้มครองและป้องกันจากการถูกล่วงละเมิดทาง เพศมากขึ้นสมควรกำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับการค้าหรือทำให้แพร่หลายซึ่งวัตถุหรือสิ่งลามกที่เป็น สื่อลามกอนาจารเด็กเป็นความผิดที่ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้น รวมทั้งกำหนดให้การครอบครอง และส่งต่อซึ่งสื่อลามกอนาจารเด็กเป็นความผิด จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้⁵⁹

12.) การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 12 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 27) พ.ศ.2562

มีมาตราที่ถูกแก้ไขที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำ ดังต่อไปนี้

⁵⁹ หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 24) พ.ศ. 2558

12.1) มาตรา 276⁶⁰ จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 276 ผู้ใดข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่นโดยขู่เข็ญด้วยประการใด ๆ โดยใช้กำลังประทุษร้ายโดยผู้อื่นนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้ผู้อื่นนั้นเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท

การกระทำชำเราตามวรรคหนึ่ง หมายความว่า การกระทำเพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำ โดยการใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำกระทำกับอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่น หรือการใช้สิ่งอื่นใดกระทำกับอวัยวะเพศหรือทวารหนักของผู้อื่น

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ได้กระทำโดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันอันมีลักษณะเป็นการโทรมหญิง หรือกระทำกับชายในลักษณะเดียวกันต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สามแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นการกระทำความผิดระหว่างคู่สมรส และคู่สมรสนั้น ยังประสงค์จะอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้เพียงใดก็ได้ หรือจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประพฤติแทนการลงโทษก็ได้ ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก และคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ประสงค์จะอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยาต่อไป และประสงค์จะหย่า ให้คู่สมรสฝ่ายนั้นแจ้งให้ศาลทราบ และให้ศาลแจ้งพนักงานอัยการให้ดำเนินการฟ้องหย่าให้”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 276 ผู้ใดข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่นโดยขู่เข็ญด้วยประการใด ๆ โดยใช้กำลังประทุษร้ายโดยผู้อื่นนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้ผู้อื่นนั้นเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท

⁶⁰ ดู พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2550 มาตรา 3 ประกอบกับ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560 มาตรา 13

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ได้กระทำโดยทำให้ผู้ถูกระทำเข้าใจว่า ผู้กระทำมีอาวุธปืน หรือวัตถุระเบิด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสี่หมื่นบาทถึงสี่แสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ได้กระทำโดยมีอาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยใช้อาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันอันมีลักษณะเป็นการโทรมหนี้ยิง หรือกระทำความผิดในลักษณะเดียวกัน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สามแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นการกระทำความผิดระหว่างคู่สมรส และคู่สมรสนั้น ยังประสงค์จะอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้เพียงใดก็ได้ หรือจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประพฤติแทนการลงโทษก็ได้ ในกรณีศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก และคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ประสงค์จะอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยาต่อไป และประสงค์จะหย่า ให้คู่สมรสฝ่ายนั้นแจ้งให้ศาลทราบ และให้ศาลแจ้งพนักงานอัยการให้ดำเนินการฟ้องหย่าให้”

12.2) มาตรา 277⁶¹ จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 277 ผู้ใดกระทำชำเราเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีซึ่งมิใช่ภริยาหรือสามีของตน โดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท

การกระทำชำเราตามวรรคหนึ่ง หมายความว่า การกระทำเพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำ โดยการใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำกระทำกับอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่น หรือการใช้สิ่งอื่นใดกระทำกับอวัยวะเพศหรือทวารหนักของผู้อื่น

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นการกระทำแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบสามปี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสี่หมื่นบาทถึงสี่แสนบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสาม ได้กระทำโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกัน อันมีลักษณะเป็นการโทรมเด็กหญิงหรือกระทำความผิดกับเด็กชายในลักษณะ

⁶¹ ดู พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 23) พ.ศ. 2558 มาตรา 3

เดียวกัน หรือได้กระทำโดยมีอาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยใช้อาวุธ ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต

ความผิดตามที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นการกระทำโดยบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปีกระทำต่อเด็กซึ่งมีอายุกว่าสิบสามปีแต่ยังไม่เกินสิบห้าปี โดยเด็กผู้ถูกกระทำนั้นยินยอม ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวจะพิจารณาให้มีการคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กผู้ถูกกระทำหรือผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก หรือจะอนุญาตให้ทั้งสองฝ่ายสมรสกันโดยกำหนดเงื่อนไขให้ต้องดำเนินการภายหลังการสมรสก็ได้ และเมื่อศาลได้พิจารณามีคำสั่งอย่างใดแล้ว ศาลจะลงโทษผู้กระทำความผิดน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ ในการพิจารณาของศาลให้ศาลคำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ สิ่งแวดล้อมของผู้กระทำความผิดและเด็กผู้ถูกกระทำ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำความผิดกับเด็กผู้ถูกกระทำ หรือเหตุอื่นอันควรเพื่อประโยชน์ของเด็กผู้ถูกกระทำด้วย”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 277 ผู้ใดกระทำชำเราเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีซึ่งมิใช่ภริยาหรือสามีของตน โดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นการกระทำแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบสามปี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ได้กระทำโดยทำให้ผู้ถูกกระทำเข้าใจว่าผู้กระทำมีอาวุธปืน หรือวัตถุระเบิด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ได้กระทำโดยมีอาวุธปืน หรือวัตถุระเบิด หรือโดยใช้อาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันอันมีลักษณะเป็นการโทรมเด็กหญิงหรือกระทำกับเด็กชายในลักษณะเดียวกัน ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต

ความผิดตามที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นการกระทำโดยบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปีกระทำต่อเด็กซึ่งมีอายุกว่าสิบสามปีแต่ยังไม่เกินสิบห้าปี โดยเด็กนั้นยินยอม ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวจะพิจารณาให้มีการคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กผู้ถูกระทำหรือผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กแทนการลงโทษก็ได้ ในการพิจารณาของศาล ให้คำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญหาการศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ สิ่งแวดล้อมของผู้กระทำความผิด และเด็กผู้ถูกระทำ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำความผิดกับเด็กผู้ถูกระทำ หรือเหตุอื่นอันควรเพื่อประโยชน์ของเด็กผู้ถูกระทำด้วย

ในกรณีที่ได้มีการดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กผู้ถูกระทำหรือผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กแล้ว ผู้กระทำความผิดไม่ต้องรับโทษ แต่ถ้าการคุ้มครองสวัสดิภาพดังกล่าวไม่สำเร็จ ศาลจะลงโทษผู้กระทำความผิดน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ ในการพิจารณาของศาล ให้คำนึงถึงเหตุตามวรรคห้าด้วย”

12.3) มาตรา 278 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ถูกบัญญัติเพิ่มเติมเข้ามาโดยมีความว่า

“มาตรา 278 ผู้ใดกระทำอนาจารแก่บุคคลอายุกว่าสิบห้าปี โดยขู่เข็ญด้วยประการใด ๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย โดยบุคคลนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้บุคคลนั้นเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นการกระทำโดยใช้วัตถุหรืออวัยวะอื่นซึ่งมิใช่อวัยวะเพศล่วงล้ำอวัยวะเพศหรือทวารหนักของบุคคลนั้น ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคสอง ได้กระทำโดยทำให้ผู้ถูกระทำเข้าใจว่าผู้กระทำมีอาวุธปืน หรือวัตถุระเบิด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสี่หมื่นบาทถึงสี่แสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคสอง ได้กระทำโดยมีอาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยใช้อาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันอันมีลักษณะเป็นการโทรมหนุ้ง

หรือกระทำกับชายในลักษณะเดียวกัน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สามแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต”

12.4) มาตรา 279⁶² จากเดิม มีความว่า

“มาตรา 279 ผู้ใดกระทำอนาจารแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี โดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรก ผู้กระทำได้กระทำโดยขู่เชิญด้วยประการใดๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย โดยเด็กนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้เด็กนั้นเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบห้าปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ให้ยกเลิกความดังกล่าวแล้วแก้ไขเป็น

“มาตรา 279 ผู้ใดกระทำอนาจารแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี โดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นการกระทำแก่เด็กอายุไม่เกินสิบสามปี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ผู้กระทำได้กระทำโดยขู่เชิญด้วยประการใดๆโดยใช้กำลังประทุษร้าย โดยเด็กนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้เด็กนั้นเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสาม เป็นการกระทำโดยใช้วัตถุหรืออวัยวะอื่นซึ่งมิใช่อวัยวะเพศล้วงล้าอวัยวะเพศหรือทวารหนักของเด็กนั้น ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

⁶² ดู พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2530 มาตรา 4 ประกอบกับ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560 มาตรา 11

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคสี่ เป็นการกระทำแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบสามปี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสี่หมื่นบาทถึงสี่แสนบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคสี่หรือวรรคห้า ได้กระทำโดยทำให้ผู้ถูกระทำเข้าใจว่าผู้กระทำมีอาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคสี่หรือวรรคห้า ได้กระทำโดยมีอาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยใช้อาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันอันมีลักษณะเป็นการโทรมเด็กหญิงหรือกระทำกับเด็กชายในลักษณะเดียวกัน ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต”

เมื่อพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงแก้ไขที่เกี่ยวข้องกับโทษจำคุกขั้นต่ำโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 27) พ.ศ.2562 จะเห็นได้ว่าการแก้ไขเพิ่มเติม 3 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

ลักษณะแรก เป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขระวางโทษในความผิดฐานต่างๆจากเดิมที่ไม่มีโทษจำคุกขั้นต่ำมีแต่เพียงโทษจำคุกชั้นสูง เปลี่ยนเป็นระวางโทษที่มีทั้งโทษจำคุกขั้นต่ำและโทษจำคุกชั้นสูง ยกตัวอย่างเช่น มาตรา 279 วรรคสอง ซึ่งจากเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบห้าปี ก็มีการแก้ไขระวางโทษเปลี่ยนเป็นระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบห้าปี ดังที่ปรากฏตามความในวรรคสามแห่ง มาตรา 279

ลักษณะที่สอง เป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขระวางโทษที่แต่เดิมมีโทษจำคุกขั้นต่ำอยู่แล้ว เปลี่ยนเป็นระวางโทษที่มีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำสูงขึ้น ยกตัวอย่างเช่น มาตรา 277 วรรคแรก ซึ่งจากเดิมมีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี ก็มีการแก้ไขอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำให้สูงขึ้นเป็นโทษจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี

ลักษณะที่สาม เป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขโดยเพิ่มวรรคในมาตราเดิมโดยลักษณะความผิดที่เพิ่มเข้ามานั้นนอกจากจะเป็นการเพิ่มเติมหลักกฎหมายแล้วยังเป็นการบัญญัติให้มีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำขึ้นในประมวลกฎหมายอาญาด้วย ยกตัวอย่างเช่น มาตรา 276 วรรคสองซึ่งได้เพิ่มเติมหลักกฎหมายใหม่ขึ้นมาโดยหากผู้กระทำการข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่นตามความในวรรคแรกได้กระทำโดยทำให้ผู้ถูกระทำเข้าใจว่าผู้กระทำมีอาวุธปืน หรือวัตถุระเบิด ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ด

ปีถึงยี่สิบปี หรือมาตรา 278 วรรคสองซึ่งได้เพิ่มเติมหลักกฎหมายใหม่ขึ้นมาโดยหากการกระทำการ
อนาจารตามความในวรรคแรกได้กระทำโดยใช้วัตถุหรืออวัยวะอื่นซึ่งมิใช่อวัยวะเพศล้วงอวัยวะเพศ
หรือทวารหนักของบุคคลนั้น ผู้กระทำความต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี เป็นต้น

ทั้งนี้เหตุผลในการออกพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 27)
พ.ศ.2562 ดังที่ปรากฏในหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติก็คือ เพื่อเป็นการปรับปรุงบทนิยามคำว่า
“กระทำชำเรา” ในประมวลกฎหมายอาญาให้ชัดเจนและสอดคล้องกับลักษณะการกระทำชำเราตาม
ธรรมชาติ พร้อมทั้งปรับปรุงบทบัญญัติความผิดเกี่ยวกับเพศบางประการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการ
บังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนเพื่อให้ความคุ้มครองบุคคลซึ่งถูกกระทำทางเพศกลุ่มต่างๆ มากยิ่งขึ้น เช่น
เด็ก ผู้อยู่ภายใต้อำนาจของผู้กระทำ และผู้ซึ่งไม่สามารถปกป้องตนเองได้ อีกทั้งเพื่อป้องปรามมิให้มี
การกระทำที่เป็นการเอาเปรียบหรือรับประโยชน์จากผู้ซึ่งค้าประเวณีหรือจากการค้าประเวณี จึง
จำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้⁶³

⁶³ หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 27) พ.ศ. 2562

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายสันหกิจ เตียงลัดดาวงศ์
วัน เดือน ปี เกิด	5 พฤศจิกายน 2536
สถานที่เกิด	นครปฐม
วุฒิการศึกษา	ชั้นประถมศึกษาจากโรงเรียนอนุบาลสุธีธร จังหวัดนครปฐม ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจากโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ปรินซิพาลวิทยาลัย (เกียรตินิยม อันดับ 2) จากคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังสอบผ่านหลักสูตรวิชาว่าความของสำนักฝึกอบรมวิชาว่าความรุ่นที่ 45 ในปีเดียวกัน และสอบไล่ได้ความรู้ชั้นเนติบัณฑิตจากสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา สมัยที่ 70 อีกด้วย